RUDOLF STEINER

GA 88

DESPRE LUMEA ASTRALĂ
ȘI DESPRE DEVACHAN

DESPRE LUMEA ASTRALĂ
ȘI DESPRE DEVACHAN

Schițe de la nouăsprezece conferințe
și patru ore private
din Berlin 1903-1904

Traducere din limba germană: Mircea Bălău

Despre publicarea conferinţelor lui Rudolf Steiner

Temelia ştiinţei spirituale de orientare antroposofică o constituie operele scrise şi publicate ale lui Rudolf Steiner (1861-1925). Pe lângă aceasta, el a ţinut între anii 1900 şi 1924 numeroase conferinţe şi cursuri, atât publice cât şi pentru membrii Societăţii Teosofice, mai târziu ai Societăţii Antroposofice. Iniţial, el nu voia ca aceste conferinţe, prezentate întotdeauna liber, să fie fixate în scris, ele fiind concepute drept „comunicări orale, nedestinate tipăririi". Însă după ce au fost realizate şi răspândite manuscrise din ce în ce mai incomplete şi cu greşeli de către unii auditori ai săi, el s-a văzut obligat să reglementeze situaţia acestor notiţe. Această misiune i-a încredinţat-o Mariei Steiner von Sievers. Datoria ei era numirea stenografilor, administrarea manuscriselor şi corectarea necesară a textelor în vederea publicării. Fiindcă din lipsă de timp, Rudolf Steiner doar în foarte puţine cazuri a putut corecta el însuşi manuscrisele, trebuie să se se ţină seama de rezerva sa referitor la toate conferinţele publicate: „Va trebui să se ţină cont de faptul că în textele nerevizuite de mine se găsesc greşeli."

Despre legătura dintre conferinţele pentru membri, care au fost accesibile mai întâi numai ca manuscrise tipărite pentru uz intern, şi scrierile sale publice, Rudolf steiner se exprimă în autobiografia sa „Cursul vieţii mele" (cap. 35). Ceea ce s-a spus acolo este valabil oarecum şi pentru cursurile referitoare la domenii particulare, cursuri care se adresau unui număr limitat de participanţi, familiarizaţi cu bazele ştiinţei spirituale.

După moartea Mariei Steiner (1867-1948), s-a început editarea operelor complete ale lui Rudolf Steiner, conform îndrumărilor ei. Prezentul volum constituie parte componentă a acestor opere complete. În cazul în care este necesar, informaţii mai detaliate referitoare la documentele care stau la baza textului se află la începutul capitolului „Note".

CUPRINS

La această ediție 8

I
DESPRE LUMEA ASTRALĂ

Prima conferință, Berlin, 28 octombrie 1903 12
Misterul nașterii și al morții. Ce este lumea astrală? Elementul astral din om. Percepție, gândire, presimțire. Corpul astral al omului înaintea nașterii.

Conferința a doua, 4 noiembrie 1903 22
Lumile superioare și interesul omului pentru ele. Vedere psihică și vedere spirituală. Dubla apariție a omului. Cele patru temperamente în lumea astrală. Dimensiunile spațiului astral: trecut, prezent, viitor. Istoria dublă a Creației. Elemente ale devenirii umane.

Conferința a treia, 11 noiembrie 1903 30
Originea și ființa omului. Originea triplă a omului: cele trei respirații ale Spiritului primordial divin. Omul ca esență și ca personalitate. Cei trei Logoi. Individualitatea umană.

Conferința a patra, 18 noiembrie 1903 37
Ființele lumii astrale. Entitatea astrală a omului, văzută cu ochiul clarvăzătorului. Maestru și discipol în spațiul astral. Ființe distrugătoare din lumea astrală și ființe superioare care vin în ajutorul omenirii. „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.”

Conferința a cincea, 25 noiembrie 1903 44
Caracterul proceselor astrale. Despre ființe care nu se încarnează fizic. Ființe elementale care se comportă respingător față de omul fizic. Ființele Deva din spațiul astral și din lumea devachanică.

Conferința a șasea, 2 decembrie 1903 50
Kamaloka. Misiunea omului în existența pământească. Cultivarea anumitor capacități și virtuți. Cele șapte virtuți: corectitudine, abținere de la a judeca, curaj, înțelepciune, credință, speranță, iubire – în relația lor cu lumea astrală. Pământul, Cosmos al iubirii.

II
LUMEA SPIRITULUI SAU DEVACHAN

Prima conferință, 28 ianuarie 1904 56
Regiunile de jos ale Devachanului: continent, ocean, atmosferă. Regiunile de sus: regiunea Arupa. Acțiunea entităților ierarhice din diferitele regiuni ale Devachanului. Trecerea sufletului uman prin regiunile devachanice între moarte și o nouă naștere.

Conferința a doua, 4 februarie 1904 65
Aforismele lui Fichte privind dobândirea noilor instrumente senzoriale. Trepte pentru dobândirea cunoștințelor despre lumea spirituală. Aura omului și diversele ei forme. Trăirile sufletului uman întrupat în zona Devachan. Spirite conducătoare din regiunile superioare ale Devachanului. Despre acțiunea gândurilor.

Conferința a treia, 11 februarie 1904 73
Drumul de după moarte al sufletului uman. Misiunea omului în timpul întrupării pământești. Drumul sufletului uman prin lumea arhetipurilor. Șapte regiuni ale țării spiritului.

Conferința a patra, 25 februarie 1904 80
Corectarea greșelilor privind lumea spirituală. Însemnătatea anului 1875. Despre inițiere. Crezul primordial. Ce înseamnă „lumea fericirii". Cine știe adevărul, nu are voie să-l păstreze pentru el.

III
ORE PRIVATE

Prima oră, Berlin-Schlachtensee, vara anului 1903 90
Logosul solar și cei zece Avatari. Metamorfozele Logosului solar în cărțile sacre ale Vedelor și în Cronica rosicruciană.

Ora a doua, Berlin-Schlachtensee, vara anului 1903 95
Bhagavad-Gita. Discuția dintre Arjuna și Krishna. Ce este Dharma? Acțiunea pregătitoare a castelor vechilor hinduși.

Ora a treia, Berlin-Schlachtensee, vara anului 1903 99
Primul, al doilea și al treilea Logos

Ora a patra, Berlin-Schlachtensee, vara anului 1903 103

Evoluția superioară a omului. Unitatea universală și particularitatea. Exersarea conștientă, concentrarea și meditarea. Patru însușiri pe care trebuie să le cultive Chela în sine. Exerciții ajutătoare.

IV
NOUĂ CONFERINȚE SEPARATE
Un autoreferat, un raport și note fragmentare ale auditorilor

Conferință, Berlin, 24 august 1903 108
Probleme referitoare la reîncarnare. Încarnarea individualităților deosebite. Nicolaus Cusanus, Nicolaus Copernic, Filon din Alexandria.

Conferință, 1 septembrie 1903 110
Secrete și ascunderea secretelor. Comunicarea științei oculte este justificată sau este primejdioasă? Cele șapte rase-rădăcină (perioade principale) și cele șapte mari secrete.

Conferință, 18 octombrie 1903 113
Cu prilejul primei adunări generale a Secției germane a Societății Teosofice

Cercetarea istoriei oculte. „Doctrina secretă", de H.P. Blavatsky. Cultivarea viitoare a unei cercetări istorice oculte. Triada formată de corp, suflet și spirit în evoluția umanității. Principiul reîncarnării și al karmei. Necesitatea Mișcării teosofice.
Autoreferat al lui Rudolf Steiner în revista „Lucifer", noiembrie 1903
Raport în revista „Der Vähan", noiembrie 1903
Scrisoare a lui Rudolf Steiner către Günther Wagner
Despre cele șapte mari adevăruri

Conferință, 27 octombrie 1903 ……118
Boli fizice și legități cosmologice. De ce există în legătura karmică imperfecțiune, suferință, durere și boală? Personalități înalt evoluate și misiunea lor pentru diferitele stări planetare pământești. Fundalul ocult al bolilor fizice.

Conferință, 2 noiembrie 1903 ……..122
Despre reprezentările anterioare ale lui Dumnezeu. Reprezentările lui Dumnezeu în epocile a treia, a patra și a cincea ale evoluției umanității. Evoluția capacităților de reprezentare. Henoteismul. Evoluția memoriei: venerarea înțelepciunii divine. Teosofie: dezvăluiri ale relațiilor cosmice.

Conferință, 24 noiembrie 1903 ……126

Despre păcatul originar. Reprezentarea în imagini a adevărurilor spirituale. Tranziția în evoluția omenirii de la asexualitate la bisexualitate. Istoria biblică a păcatului originar (Geneza 3:1-24) explicată spiritual-științific.

Conferință, 8 decembrie 1903 ……133
Cosmologia conform cărții Geneza. Formarea lumii și a omului în cartea Geneza a lui Moise (Geneza 1: 2, 24) și în mitologia greacă. Semnificația spirituală a istoriei creației biblice.

Conferință de Crăciun, 21 decembrie 1903 ……139
Lege cosmică și destin uman. Descrierea unei ceremonii dintr-un templu egiptean. Legi eterne și armonie a Macrocosmosului. Nestatornicie a caracterului uman și a destinului. Proveniența omului din haos și drumul omului prin diverse întrupări. Țelul: armonia între destinul omului și legile cosmice.

Conferință, 29 decembrie 1903 ……..145
Treptele evolutive ale omenirii. Aura triplă a omului, stadiile ei evolutive și modificările ei. Organismul fizic și cel astral: sistemul nervos și impresiile senzoriale. Desprinderea inconștientă și desprinderea conștientă a corpului astral de corpul fizic. Focul Kundalini. Evoluția viitoare a corpurilor fizic, astral și mental. Specie, personalitate, individualitate.

Note ……150
Explicarea noțiunilor teosofice hinduse ……159
Despre notițele de la conferințe ……..162

La această ediție

„Prima mea activitate de conferențiar în cercul care a crescut din Mișcarea teosofică a trebuit să se îndrepte către dispozițiile sufletești ale acestui cerc. Acolo se citea literatură și participanții erau obișnuiți cu o anumită formă de exprimare pentru anumite lucruri. Eu trebuia să țin cont de aceasta dacă voiam să fiu înțeles.
Abia în decursul timpului s-a dovedit pe măsură ce munca progresa, că eu puteam să merg pe drumul propriu și în forma de exprimare."

(Rudolf Steiner, „Cursul vieții mele" cap. 23)

Imediat după ce Rudolf Steiner preluase în octombrie 1902 conducerea Secțiunii Germane a Societății Teosofice întemeiată de el ca secretar general, el a început cu o activitate vastă de Învățător, mai întâi în ramura berlineză. Din 25 octombrie 1902 el vorbea acolo sâmbăta la ora 18 despre domeniul comun al teosofiei. Pentru mijlocul lunii noiembrie 1902 s-a anunțat o „discuție teosofică" iar din decembrie 1902 seri de discuții (discuție A și B) marțea de la ora 18 și sâmbăta de la ora 19.30. Toate aceste evenimente au avut loc mai întâi în spațiul bibliotecii teosofice din Charlottenburg, str. Kaiser Friedrich nr. 54a, unde până în martie 1903 a fost și locuința colaboratoarei lui Rudolf Steiner, Marie von Sivers (mai târziu Marie Steiner).

În ianuarie 1903 a apărut în revista „Der Vähan" următorul anunț:

Ca urmare a dorințelor numeroase va avea loc ciclul de conferințe „Despre regiunea comună a teosofiei" pe care o ține Dr. Rudolf Steiner sâmbăta la ora 8 seara (Charlottenburg-Berlin, str. Kaiser Friedrich nr. 54a). Discuția teosofică fixată în această zi se amână pe ora 7.

În martie 1903 trebuia abandonat domiciliul de pe str. Kaiser Friedrich nr. 54a. Cărțile teosofice au fost găzduite provizoriu pe următoarele luni în locuința unui membru vechi, Clara Motzkus (Charlottenburg, strada Schlütter nr. 62) iar acolo au avut loc din martie până în octombrie 1903 de asemenea toate evenimentele Societății Teosofice: sâmbăta seara conferințe ținute de Rudolf Steiner, marțea și sâmbăta discuții A și B.

În august 1903 revista „Der Vähan" anunța următorul eveniment:

… În afară de aceasta, în fiecare vineri (la ora 7 seara) se desfășoară o seară publică de conferințe și discuții (la doamna Motzkus) de asemenea în timpul verii.

Iar în septembrie 1903:

… Serile de conferințe și discuții de vineri (ora 7 seara, Charlottenburg, Schlütter nr. 62 la doamna Klara Motzkus) se desfășoară încă pe parcursul întregii luni septembrie. Iarna, Dr. Rudolf Steiner începe un ciclu de 6-8 conferințe despre „Lumea astrală". Locul și timpul vor fi publicate mai târziu.

Rudolf Steiner spunea referitor la aceasta: „Eu vreau să fac din aceste seri de vineri ore de lucru; vreau să merg mai departe și să transform divertismentul în discuții."

Un participant la aceste evenimente, Walter Vegelahn, care a fost cunoscut mai târziu ca stenograf al conferințelor lui Rudolf Steiner, relatează despre acest timp: „În vara anului 1903, înainte de a ne fi instalat pe „str. Motz", noi ne aflam în mica locuință privată a unui membru. Cine avea întrebări deosebite, avea voie să vină deja la ora 6 și ne așezam atunci la „masa rotundă" cu Dr. Steiner. Dacă un participant nu înțelegea ceva, Dr. Steiner o lua de la început."

Despre aceste evenimente ale anilor 1902/1903 – la care au participat mai întâi doar câțiva oameni – la început nu s-a scris încă. Ceea ce s-a notat cel puțin pe scurt din acel timp, noi datorăm Mariei von Sivers (Marie Steiner). Ea scrie referitor la aceasta (în „Care sunt sarcinile Asociației moștenirii literare?"): „Ce există din anii 1902/1903, s-a notat de către mine în grabă cu creionul în cuvinte prescurtate și poate fi cu greu descifrat." Unele dintre aceste notițe le-a prelucrat mai târziu ea însăși în texte coerente în care, deși extrem de scurt, s-a păstrat conținutul conferințelor lui Rudolf Steiner (vezi partea a III-a din acest volum).

Notițele stenografiate din august 1903 sunt puse la dispoziție de către Franz Seiler iar din septembrie 1903 și de către Walter Vegelahn. Seiler era deja de mult timp conducătorul oficial al scrierilor Societății Teosofice și era obișnuit să facă protocoale ale evenimentelor importante; el obișnia să redacteze astfel de protocoale cu ajutorul notițelor stenografiate primite. Walter Vegelahn, de profesie actor cu numele de scenă Walter Stauf, dispunea de o memorie atât de remarcabilă încât îi era posibil să se refere cu ajutorul câtorva notițe la o întreagă conferință. Lui îi datorăm notițele de la conferințele publice de început ale lui Rudolf Steiner ținute în Casa Arhitecților.

Toate schițele din acele vremuri au fost realizate în principal cu intenția de a face accesibil și membrilor absenți și prietenilor absenți ceva din învățăturile lui Rudolf Steiner. La textele redate în volumul existent nu este vorba așadar de redarea cuvânt cu cuvânt a conferințelor ci mai degrabă de schițe individuale care se referă la conținutul conferințelor respective (detalii vezi la *Documente*, capitolul **NOTE**).

În septembrie 1903, Rudolf Steiner scria în revista „Lucifer" o discuție despre broșura lui C.W. Leadbeater apărută de curând în limba germană „Planul astral, priveliștea lui, locuitorii lui, fenomenele lui" (în GA 34). În finalul acestei recenzii el anunță:

Pentru auditoriul meu berlinez pot aduce la cunoştinţă faptul că în toamnă voi ţine un ciclu de conferinţe despre „lumea astrală”.

Şi adaugă:

Pentru noi germanii aş dori să spun doar că expresia „plan astral”ar trebui să fie înlocuită de o alta, fiindcă se recunoaşte în general cât este de derutantă.

Conferinţele „Despre lumea astrală” au avut loc de atunci înainte miercurea la noul domiciliu al Societăţii Teosofice, str. Motz nr 17 şi nu erau destinate doar membrilor ci tuturor oamenilor interesaţi de munca teosofică.

În ianuarie 1904 au urmat apoi şase conferinţe cu titlul „Lumea spiritului sau Devachan”. Dintre acestea doar patru conferinţe pot fi redate în prezentul volum, partea a II-a, fiindcă au fost scrise doar parţial (detalii vezi la *Documente*, capitolul **NOTE**).

Expunerile anterioare din această ediţie, partiea a III-a, datează din vara anului 1903. Ele se referă la ore private pe care Rudolf Steiner le-a ţinut în locuinţa privată din Berlin-Schlachtensee a Mariei von Sivers pentru ea, pentru sora ei Olga von Sivers şi pentru prietena lor Maria von Strauch-Spettini. Marie Steiner von Sivers relatează despre acest timp (în „Ce se întâmplă în Societatea Antroposofică”, anul 2 de apariţie, nr. 34 din 23 august 1923):

Pe lângă activitatea publică de conferinţe pe care el o desfăşura la cererea Societăţii Teosofice şi pe lângă activitatea sa pentru auditoriul şcolii de culturalizare a muncitorilor şi ai Şcolii Libere, el a ţinut conferinţe interne pentru puţinii dar care în scurt timp au devenit mulţi membri ai Societăţii Teosofice din Berlin şi în modul cel mai iubitor şi cel mai detaliat de asemenea pentru oamenii din ambianţa sa nemijlocită. El îi conducea încet către înţelegerea spiritului în concreteţea sa, în modurile sale de expresie multiplă din interiorul esenţialităţii ierarhice. Astfel mi-a dat el o sumedenie de instrucţiuni, referindu-se mai întâi la terminologia hindusă pe care eu mi-o dobândisem prin studiul cărţilor, curând după aceea însă conducându-mă la formele noţiunilor occidentale. Prietenele mele care mă vizitau în lunile de vară aveau voie să participe la aceasta.”

Marie Steiner von Sivers a scris într-o formă foarte comprimată câteva dintre aceste ore.

Acest volum în partea a IV-a conţine în ordine cronologică puţinele schiţe care au mai fost disponibile din anul 1903: Pe lângă un autoreferat al lui Rudolf Steiner despre conferinţa sa cu prilejul primei adunări generale a Secţiunii Germane a Societăţii Teosofice şi pe lângă un raport din revista „Der Vähan” despre conferinţa respectivă, există şi notiţe fragmentare ale lui Franz Seiler de

la opt conferințe separate pe care le-a ținut Rudolf Steiner în ramura din Berlin între august și decembrie 1903. În ciuda caracterului aforistic parțial justificat, aceste schițe pot oferi o imagine vie a structurii muncii antroposofice a lui Rudolf Steiner în Berlin.

Fiindcă Rudolf Steiner a folosit în conferințele de pe vremea aceea de multe ori terminologie teosofică hindusă familiară auditoriului său, este anexată o explicare a celor mai importante noțiuni de acest gen, și anume prin descrierile cu care Rudolf Steiner a înlocuit mai târziu aceste expresii teosofice.

Editorii

I

DESPRE LUMEA ASTRALĂ

Şase conferinţe ţinute în Berlin
între 28 octombrie şi 2 decembrie 1903
(Notiţe luate de auditori)

Prima conferinţă

Berlin, 28 octombrie 1903

Misterul naşterii şi al morţii

Dacă un melc s-ar târî printr-o sală în care se redă simfonia a noua a lui Bethoven, atunci melcul nu ar percepe nimic din tot ce percep oamenii care se află în acea sală transpuşi în cele mai frumoase senzaţii. Sunetele simfoniei se exprimă prin undele de aer ale sălii, aceste unde ale aerului se răspândesc în toate părţile; ele sunt expresii exterioare ale combinaţiilor sublime de sunete. Această combinaţie de sunete trece prin organismul melcului la fel ca şi prin organismul omului. În om provoacă senzaţii sublime, melcul rămâne neatins de aceasta. El se află în acelaşi mediu, în aceeaşi unduire de sunete ca şi omul dar el nu ştie nimic despre ce se întâmplă în jurul lui. O întreagă lume se află de jur împrejurul lui, el se află în această lume dar el nu are habar de aceasta. Şi totuşi această unduire de sunete nu este un alt loc în care melcul nu se află, ci este acelaşi loc în care există tot ce melcul are nevoie. Spaţiul în care melcul se află este aşadar umplut de lucruri pe care melcul le poate percepe dar este umplut şi de o sumă de lucruri pe care melcul *nu* le poate percepe. Noi am constatat astfel că în jurul unei fiinţe pot trăi fenomene fără ca ea să aibă habar de aceasta şi putem pune întrebarea dacă noi oamenii nu trăim cumva într-o lume care este umplută de realităţi şi fenomene despre care nu ştim nimic la început, de astfel de realităţi şi lucruri care se comportă faţă de lumea noastră ca unduirea de sunete a simfoniei a noua faţă de lumea pe care o poate percepe un melc. Trebuie să ne intereseze de asemenea întrebarea dacă tot ceea ce simţim şi percepem într-un spaţiu în care ne aflăm este tot ce există în ambianţa noastră. În ambianţa noastră ar putea exista realităţi care pentru noi nu sunt prezente fiindcă nu avem formate organe pentru perceperea acetor realităţi. În lumea noastră ar putea exista fiinţe sau noi oamenii am putea să evoluăm prin instruire în fiinţe care sunt in stare să perceapă mult mai departe decât ceea ce există în lumea noastră care ne înconjoară. Ar putea exista prin comparaţie o relaţie asemănătoare între oameni mai mult evoluaţi şi oameni mai puţin evoluaţi ca între melc şi om.

Aceasta este întrebarea care trebuie să trezească în noi presimţire după presimţire privind lumile necunoscute din jurul nostru şi aceasta este de

asemenea întrebarea la care ar trebui să se răspundă prin Mişcarea teosofică. Este în esenţă misiunea Mişcării teosofice să facem cunoştinţă cu lumile care ne înconjoară zi de zi şi oră de oră, cu lumile în care noi trăim, despre care însă nu ştim nimic în condiţii obişnuite. Nu cu lumile care se află dincolo de lumea noastră vrea să ne facă cunoştinţă teosofia, nu cu lumile care sunt de găsit în locuri inaccesibile nouă, ci cu acele lumi care se înalţă neîncetat în lumea noastră, care ne înconjoară întotdeauna, care ne rămân însă necunoscute fiindcă organele noastre nu sunt deschise pentru ele. Mai întâi noi putem doar vorbi despre aceste lumi. Noi putem doar să arătăm către ele şi să chemăm la aceasta, să participăm la acele activităţi prin care omului i se deschid simţurile pentru aceste lumi superioare astfel încât el le poate percepe aşa cum el este azi în stare să perceapă numai lumea obişnuită. Despre astfel de lumi aş dori eu să vă vorbesc în conferinţele următoare.

Mai întâi aş dori să vorbesc despre lumea pe care noi în teosofie o numim lumea astrală. Ea ni se arată ca o lume care nu este departe de noi, care este pretutindeni unde noi ne aflăm. În spaţiul în care noi ne aflăm în prezent, ea este exact la fel de reală ca şi lumea pe care dvs. o vedeţi. Lumea astrală este o lume superioară care străbate cu aspectele ei lumea în care vă aflaţi dvs., la fel cum străbate unduirea de sunete a simfoniei lumea melcului, unduire pe care el însă nu o percepe. Aşadar noi nu vorbim despre ceva ce este de găsit în afara lumii noastre, ci vorbim despre ceva ce pătrunde lumea noastră în fiecare punct al existenţei sale. Concepţia teosofică ne învaţă să cunoaştem diverse astfel de lumi; ea ne învaţă să cunoaştem mai întâi lumea care ne este cunoscută din viaţa obişnuită: lumea fizică – pe care fiecare om este în stare să o perceapă cu organele sale senzoriale, lumea pe care o vedem, o auzim, o mirosim, o gustăm, o apucăm, lumea în care aflăm lucrurile naturii, mineralele, plantele şi animalele. Această lume este pătrunsă, spiritualizată, dacă mă pot exprima aşa, de o lume superioară, de aşa-numita lume astrală pe care noi vrem să o cunoaştem acum. La fel cum un lichid se amestecă cu un altul mai fin astfel încât unul îl pătrunde pe celălalt în toate părţile, tot aşa pătrunde lumea astrală lumea noastră a fizicului; iar această lume astrală este pătrunsă de o lume şi mai înaltă pe care o numim lumea mentală, aceasta este lumea spirituală propriu-zisă. Astfel sunt întrepătrunse trei lumi, una pătrunzându-le pe celelalte întotdeauna, din care omul însă percepe cu organele sale obişnuite numai lumea fizică. A deschide treptat simţul pentru lumile invizibile şi inaudibile în mod obişnuit, aceasta este misiunea teosofiei.

Ce este lumea astrală? Dacă noi vorbim despre lumea astrală, ajungem cel mai rapid la înţelegerea ei dacă în toate concepţiile despre lume care au cunoscut şi ceva spiritual în afara fizicului, noi o căutăm pe aceea în care s-a vorbit despre lumea astrală în relaţia ei cu omul. Concepţia creştină despre lume cunoaşte de asemenea această lume astrală. În primele secole ale creştinismului s-au distins la om nu doar două naturi, ca mai târziu şi în mod superficial: corp şi suflet, ci s-au distins trei: corp, suflet şi spirit. Sufletul şi spiritul s-au privit întotdeauna în

toate concepțiile mai profunde despre lume ca părțile componente ale omului. Mergeți în urmă la acele popoare care au trăit în regiunile noastre cu mult timp înaintea germanilor. Dacă priviți templele acelor popoare celtice străvechi, veți afla că ele aveau în mijloc un altar care era înconjurat de trei cercuri de coloane. Aceste trei cercuri de coloane nu însemnau nimic altceva decât natura triplă a omului: corp, suflet, spirit. Natura corporală este cunoscută. Prin natură sufletească se înțelege în toate religiile și concepțiile despre lume mai profunde ceea ce noi în concepția teosofică despre lume numim astral. Prin expresia „spirit" se înțelege eternul propriu-zis al naturii omului. Corpul, sufletul și spiritul compun natura triplă a omului. Naturalismul modern a studiat în mod considerabil corpul. Prin el noi ne aflăm în legătură cu tot ceea ce ne înconjoară. Noi nu suntem ființe separate, izolate. Noi nu am putea trăi corporal dacă ambianța noastră ar fi alta. Dacă vă imaginați temperatura lumii fizice cu zece până la douăzeci de grade mai mare decât temperatura atmosferei noastre, atunci omul nu ar putea trăi în ea. Viața noastră nu depinde numai de ce se petrece în interiorul limitei fixate de pielea noastră, ci și de viața aspectelor din natura ambiantă. În anumite privințe noi suntem numai un rezultat a ceea ce se petrece de jur împrejurul nostru. Dacă nu ar exista plante în lume, noi nu ne-am putea hrăni. Numai prin faptul că noi putem întreține schimbul fizic de substanțe suntem în stare să trăim ca și corp fizic. Omul este complet dependent de ambianța sa fizică, adică el este o ființă fizică din întreaga natură fizică, el aparține acestei naturi fizice. Materialiștii sec. XIX au văzut bine acest lucru. Corpul nostru este efectul ambianței fizice. Noi trăim cu trupul fizic în lumea fizică.

Știți că pentru acest corp intervine un moment foarte precis în care el nu se mai supune acelor legi cărora s-a supus în condiții obișnuite de viață, acesta este momentul morții. În momentul morții corpul care ne aparține nu se mai supune acelor legi cărora el s-a supus întreaga viață; și totuși există legi ale naturii cărora el se supune. Dacă noi am murit, organismul nostru corporal se întoarce înapoi la substanțele naturii care acționau în acest corp în timpul vieții noastre. În corpul nostru fizic acționează forțe chimice și fizice în timpul vieții noastre. Digestia noastră este un proces fizic, respirația noastră este un proces fizic. Ce se petrece în ochiul nostru când privim, este de asemenea un proces fizic; este ceva complet asemănător cu procesul de pe placa fotografică, dacă dvs. faceți fotografii. Noi suntem din punct de vedere corporal o confluență de forțe fizice și chimice dar încetăm să fim o confluență de forțe fizice și chimice dacă noi cădem pradă morții. Acest corp nu mai are atunci coeziune; el se revarsă în curentul fenomenelor fizice generale. Corpul omenesc ca atare este imposibil să fie doar o combinație chimică și fizică fiindcă în momentul în care forțele chimice și fizice sunt lăsate doar pe seama lor, ele merg pe un complet alt drum, ele se inserează în curentul general al proceselor chimice și fizice. Ele nu mai produc procesele vizuale, auditive și de gândire ci intră în complet alte procese. Trebuie să fi existat așadar ceva ce le-a mobilixat la aceasta, ceva ce a

făcut un organism capabil să stea în picioare în timpul vieții noastre. Cu o oră înaintea morții, acest organism nu este compus din alte substanțe decât cu o oră după momentul morții. Componența fizică este exact aceeași; elementul vieții însă nu mai este prezent. Nu mai este prezent ceea ce mobilizează aceste substanțe fizice la o acțiune puternică așa cum ele nu ar fi acționat niciodată dacă ar fi fost lăsate doar pe seama lor.

Astfel ne dăm seama că acest corp construit fizic și chimic, fiindcă este imposibil să existe numai ca și combinație fizică și chimică, trebuie să fie vivifiat și străbătut de un principiu superior care organizează, vivifiază și însuflețește ceea ce este inferior. Următorul principiu care însuflețește și vivifiază corpul nostru este ceea ce face ca părțile sale să nu se dezmembreze în timpul vieții; ceea ce face acest lucru noi îl numim elementul astral din om.

Putem spune foarte exact ce este elementul astral din om. Este ceea ce toți oamenii care au un astfel de element în sine determină să se petreacă în sine ceva ce noi desemnăm în sensul cel mai larg ca plăcere și neplăcere. Plăcerea și neplăcerea este ceva ce apare în corpul nostru și în corpurile care ne sunt asemănătoare din punct de vedere astral, ceva ce nu poate fi produs prin substanțe chimice și fizice. Luați un cristal sau o altă substanță fizică alcătuită din substanțe chimice. În el sau în substanța respectivă poate să apară orice apare în fizic de obicei, dar nu plăcere și neplăcere. Acestea sunt de găsit doar în omul însuși și în acele ființe care sunt organizate ca și omul. Aceste ființe sunt pătrunse de un element care poate simți plăcerea și neplăcerea. Dacă aruncați o piatră, ea va zbura sau va cădea undeva și va lăsa un semn. Dacă veți face cu un obiect al naturii ceva, puteți vedea acest lucru din afară; puteți chiar să-l supuneți unui proces care îl va distruge, dar el nu va simți niciodată plăcerea sau neplăcerea. Plăcerea și neplăcerea ajunge atât de departe cât ajunge lumea astrală. La fel cum eu prin procesele care se petrec în mine aparțin felului fizic și chimic al lumii exterioare, tot așa am în mine în mod real toate nuanțele de plăcere și neplăcere, iar prin aceste nuanțe și aspecte diferite de plăcere și neplăcere eu aparțin unei lumi care străbate și vivifiază lumea noastră corporală și care este la fel în afara mea cum este în mine. În spațiu nu este doar plăcere care întreține viața fizică a corpului ci spațiul este de asemenea străbătut de o lume astrală la care noi oamenii participăm la fel cum participăm la lumea fizică exterioară. Așa cum noi nu am putea trăi ca ființe fizice fără a lăsa să curgă forța fizică prin organismul nostru, la fel de puțin am putea trăi ca ființă a plăcerii și a neplăcerii, ca ființă astrală fără a participa la ceea ce se petrece în lumea astrală, la ceea ce trăiește și urzește în ea și la ceea ce ne străbate și ne spiritualizează neîncetat. Așa cum în lumea fizică suntem limitați prin pielea noastră și prin aceasta suntem individualizați, tot așa suntem izolați și în lumea astrală generală. În lumea astrală generală noi suntem individualizați ca ființă astrală particulară și participăm la această lume astrală aflată de jur împrejurul nostru.

Noi am arătat astfel către o lume care străbate lumea noastră fizică la fel cum străbate lumea de sunete a simfoniei a noua lumea în care trăiește și melcul.

În viața obișnuită omul percepe lumea prin simțurile sale dar el nu este în stare să perceapă acea lume care îl spiritualizează și îl străbate și îi produce propriul organism astral. Faptul că noi nu percepem o lume nu este un motiv pentru a spune că acea lume nu există. De ce dvs. îi percepeți pe ceilalți oameni care se află aici ca ființe fizice? Findcă ochii dvs. sunt adaptați să vadă razele de lumină fizică ce trec prin ochii dvs. Ochii dvs. pot percepe corpurile fizice ale celorlalți oameni din jurul dvs. Aceste corpuri fizice sunt reale pentru dvs. Ele nu ar fi acolo pentru dvs. dacă ochii dvs. nu ar fi acolo pentru a le vedea. La fel există în fiecare din ceilalți oameni plăcere și neplăcere în nuanțe nenumărate. O lume la fel de bogată ca aceea pe care dvs. o vedeți cu ochii este în fiecare din dvs.; este o lume bogată a plăcerii și a neplăcerii. La fel de real cum este corpul dvs. fizic, este al doilea corp care străbate corpul fizic, care pătrunde complet corpul fizic. Nu aveți voie să spuneți că este real doar ce vedeți, doar ce puteți percepe fizic, fiindcă fiecare dintre dvs. știe că în el trăiește o lume a plăcerii și a neplăcerii la fel de real cum în el trăiesc mușchii și nervii. Numai fiindcă ochii spirituali nu sunt deschiși, de aceea nu vedeți aceste realități. Dacă ochii dvs. ar fi deschiși pentru aceasta, atunci pe fiecare din ceilalți oameni, la fel cum îi percepeți culoarea pielii și hainele, îl puteți percepe și străbătut de forțe și substanțialități, de entități care sunt reale, pe care le putem denumi ca ființe ale plăcerii și ființe ale neplăcerii. Pentru cel căruia îi este deschis simțul pentru aceste realități, această lume este la fel de reală ca și lumea corporală.

În fiecare om există astfel în afara corpului fizic și corpul astral fiindcă el strălucește pentru clarvăzător cu o lumină care este o expresie a întregii sale vieți de plăcere și de neplăcere, a tot ce trăiește în el ca sentiment. Așa cum nu doar dvs. știți că sunteți alcătuiți din carne și sânge ci și ceilalți oameni pot percepe aceasta, tot așa sentimentele de plăcere și de neplăcere sunt prezente numai pentru dvs. cât timp altcineva nu le percepe. Organismul dvs. astral e ceva mai mare decât corpul dvs. fizic, se înalță puțin deasupra corpului fizic. Gândiți-vă la o sală în care se ține o întrunire și în care vorbesc diferiți oratori. Dacă un clarvăzător privește sala cu ochii săi clarvăzători, el nu percepe doar cuvintele care sunt rostite, nu percepe doar ochii scânteietori și chipurile care vorbesc, el vede încă ceva: el vede cum dinspre orator se îndreaptă pasiuni spre ceilalți oameni, el vede cum luminează senzațiile și sentimentele în orator, el vede dacă un orator vorbește din răzbunare sau din entuziasm. La oratorul entuziast el vede focul corpului astral radiind, iar la marea majoritate a oamenilor vede o abundență de raze; acestea provoacă în orator plăcere sau neplăcere. Acolo este o acțiune reciprocă a temperamentelor care se petrece deschis și clar în fața clarvăzătorului. Aceasta este o lume la fel de reală din care noi suntem o parte, așa cum este și lumea exterioară în care noi trăm.

Nu degeaba, nu fără sens a îndreptat Mișcarea teosofică oamenii către aceste lumi invizibile din care oamenii sunt o parte, în care noi trimitem neîncetat influențele noastre. Nu puteți rosti nici un cuvânt, nu puteți formula nici un gând fără ca sentimentele să nu acționeze afară în spațiu. Așa cum

acțiunile noastre au efect în spațiu, tot așa au efect și sentimentele; ele străbat spațiul și influențează oamenii și întreaga lume astrală. În condiții obișnuite omul nu este conștient de faptul că din el iese un curent de efecte, că el este o cauză primară ale cărei efecte sunt percepute pretutindeni în lume. El nu este conștient că prin aceasta poate pricinui și nenorocire, că el trimite în lume curenți ai plăcerii și ai neplăcerii, curenți de pasiuni și instincte care pot împinge pe alți oameni pe cele mai dăunătoare căi. El nu e conștient ce produce cu viața sa de sentimente.

Știința noastră nu e determinată la o existență lipsită de sens; ea nu există doar pentru a cunoaște, nu există doar de dragul de a exista. A devenit o frază frumoasă a științei occidentale aceea că ea ar fi prezentă de dragul ei. Cine se cufundă în înțelepciunea orientală, acela află și altceva decât știință de dragul ei însăși. El știe că în cazul științei este vorba despre a se pune în mișcare în lume în sensul acestei științe. Noi facem cunoștință cu lumea fizică pentru a nu acționa haotic în natura fizică. De asemenea facem cunoștință cu natura superioară pentru a acționa conștient în această natură superioară. Cine cunoaște și stăpânește această natură superioară învață să acționeze conștient în ea; el învață să-și stăpânească gândurile și nu le lasă să acționeze la întâmplare, nu le dă drumul la întâmplare ci le ține în frâu; el învață să-și stăpânească viața interioară, să-și regleze viața interioară astfel încât ea acționează înnobilând în cel mai ideal sens asupra ambianței. Prin aceasta lumile superioare care – dacă-mi permiteți să subliniez – sunt la fel de reale ca și lumea noastră fizică, chiar și mai reale, dobândesc o imensă importanță pentru lumea fizică. Cine știe că ceea ce se petrece în lumea astrală este mult mai important pentru procesul cosmic decât puteți dvs. vedea și face în lumea fizică, acela apreciază și această lume corect în importanța ei.

Dacă dvs. vă înălțați mai departe, veți afla lumi care sunt și mai importante decât lumea astrală. Despre aceasta vorbește și religia creștină. Ce desemnează ea ca „suflet" este lumea astrală, ce desemnează ca „spirit" este ceea ce cunoașteți din teosofie ca „nivel mental". De ce este lumea superioară astrală infinit mai importantă decât lumea fizică? Fiindcă lumea fizică nu este nimic altceva decât expresia lumii astrale, efectul lumii astrale. Aș vrea să vă explic un fapt care vă va arăta cât de infinit mai important este ce se petrece în lumea astrală decât se petrece în lumea fizică. Ce am de spus este desemnat în învățătura mistică și în teosofie ca misterul morții și al nașterii. Este unul dintre cele mai mari mistere sau taine ale lumii. Noi vorbim despre șapte taine ale lumii.

Cine gândește trivial - și lumea actuală este exagerat de înclinată să gândească trivial – acela ne va acuza ușor de exaltare și neclaritate. Dar noi teosofii știm ce înseamnă cele trei cuvinte care, în primele secole de creștinism în care creștinismul aparținea încă celor mai profunde religii ale lumii, au fost numite adesea: percepție, gândire, presimțire. – Cele trei cuvinte au fost puse unul lângă altul. Faptul că presimțirea a fost pusă lângă percepție și gândire ne

arată că oamenii referitor la cunoaștere nu au fost așa de lipsiți de modestie ca azi. Da, oamenii sunt azi lipsiți de modestie referitor la cunoaștere, lipsiți de modestie fiindcă ei resping tot ce mintea lor și rațiunea lor nu cuprinde. Gândiți-vă că melcul ar îndrăzni să spună că aici în sală nu ar exista nimic altceva decât ceea ce el percepe – n-ar trebui să spunem despre acest melc că el referitor la cunoaștere suferă de o mare lipsă de modestie? Nu vă amăgiți singuri. În cel mai rău sens al cuvântului este la fel cu omul dacă el zice: Ceea ce rațiunea mea nu poate percepe și nu poate cuprinde, nu există. – Există două lucruri în lume, percepția și rațiunea, care ne mediază frumusețea, mărimea și numărul. Dar există și un al treilea lucru care ne face să fim întotdeauna modești, care ne face să năzuim, care ne conduce din ce în ce mai adânc în lume: presimțirea, presimțirea că ar putea exista și altceva decât știm.

Mișcarea teosofică se diferențiază aici de toate celelalte mișcări de cunoaștere. Ce vrea omul de știință obișnuit care este mândru de cultura sa și lipsit de modestie referitor la cunoașterea sa obișnuită? El vrea să continue mai departe tot ceea ce el poate percepe și cunoaște și să-și extindă cunoașterea asupra a nenumărate lucruri. Este ca și când melcul s-ar târî în toate direcțiile și ar percepe ce poate percepe – el nu ar percepe nimic decât ceea ce pot percepe organele sale de melc. Așa este și la om. De aceea la percepție și gândire s-a adăugat presimțirea, presimțirea că – dacă evoluăm mai departe – organele noastre senzoriale superioare se vor trezi și ne vor deschide ceea ce ne este închis în lume în mod obișnuit. Concepția teosofului se diferențiază de aceea a omului de știință obișnuit prin aceea că el vrea să evolueze, că el crede în mod onest în evoluția capacităților sale și se străduiește să lucreze asupra sa însuși. Stimat auditoriu, aceasta este concepția teosofică: să lucrăm asupra noastră înșine pentru a ne trezi organele superioare, pentru a ajunge în stare să percepem ce este important, semnificativ din ceea ce ne înconjoară. Aceasta trebuie să devină concepția occidentală din ce în ce mai mult dacă omenirea occidentală nu vrea să intre complet în domeniul materialist. Dacă această concepție teosofică se răspândește din ce în ce mai mult, atunci se va observa că toate faptele și evenimentele fizice exterioare sunt urmări, efecte ale cauzelor primare situate mai adânc în lumea astrală sau în lumi și mai înalte. În mod obișnuit știința occidentală este mulțumită să cerceteze corpul în toate părțile sale componente. Dar concepția teosofică întreabă: Acest corp s-a îmbinat de la sine? Unde ar putea exista motivul pentru aceasta? Am putea crede că forțele exterioare din natură simt nevoia de a se îmbina în om? Nu. Cine poate vedea în lumile superioare, acela știe că omul, înainte de a trăi în organismul fizic, înainte de nașterea sa a trăit într-o existență astrală. Cât de adevărat este că noi, înainte de existența noastră fizică, înainte de naștere am avut o existență astrală, la fel de adevărat este că noi am avut o existență astrală și după nașterea noastră, iar aceasta ajunge mai departe drept corpul nostru fizic. Acest lucru este cuprins în ceea ce noi numim misterul morții și al nașterii.

Teosofia înțelege importanța celui de-al treilea cuvânt: presimțirea. Ceea ce eu presimt azi, devine probabil mâine cunoaștere, iar ceea ce am presimțit ieri mi-a devenit azi certitudine. Cine are încredere în profunzimea acestei presimțiri, acela nu crede în limitele cunoașterii; acela își zice: Eu nu cred că ceea ce cunosc într-un moment oarecare este lucrul cel mai profund. – Așa ne devine clar că la evenimentele cele mai importante ale naturii, legile lor, entitățile lor sunt profund ascunse. „Misterioasă în lumina zilei, natura nu se lasă dezvăluită." Misterioasă este natura, misterioasă este întreaga viață și atunci misiunea omului este de a pătrunde cu înțelegerea. Fiindcă a lucra cu misterele este a omului misiune.

Noi vorbim despre șapte mari mistere ale vieții. Există șapte mari mistere care ne dezvăluie cele șapte mari faze ale vieții. Ele sunt numite „de nerostit". Al patrulea dintre aceste mari mistere în care noi urmează să fim conduși treptat prin aceste conferințe este misterul nașterii și al morții. Noi nu avem nevoie să ridicăm un văl pentru a înțelege misterul nașterii și al morții. Corpul care trăiește între naștere și moarte este căutat de un alt corp care trăiește doar în lumea astrală. Corpul nostru astral există înaintea corpului nostru fizic. El este nota de bază a vieții noastre de simțire, nota de bază a temperamentului nostru și a pasiunilor noastre. Aceasta vede clarvăzătorul în lumea astrală. Înainte de nașterea omului, această notă de bază pe care o poartă în sine fiecare dintre noi își structurează corpul fizic. Nu corpurile noastre fizice își formează pasiunile, poftele și temperamentul, ci acestea vin dintr-o altă lume și își caută corpul corespunzător. De aceea fiecare om este înzestrat cu o entitate sufletească foarte precisă. Cine este în stare să studieze în mod real omul, acela știe că oamenii diferă unul de altul, că nu există doi oameni identici referitor la pasiuni, pofte și natură corporală. În privința naturii corporale fizice, ei pot fi doar puțin diferiți unul de celălalt dar oamenii sunt foarte diferiți referitor la entitatea lor astrală.

Înainte de a se naște un om, clarvăzătorul vede revărsându-se către locul nașterii corpul astral al omului, suma instinctelor, poftelor și pasiunilor care se dezvoltă mai târziu în corpul fizic și se pun cu lumea exterioară în acțiune reciprocă. Iar în acest corp astral, ca ființă cea mai lăuntrică a omului întrupat, se află ființa spirituală superioară propriu-zisă a omului. Această ființă spirituală superioară a omului coboară dintr-o lume și mai înaltă și se înconjoară în lumea astrală cu ceea ce numim substanță a dorinței, substanță astrală. Așa străbate el rapid lumea astrală cu iuțeala vântului. Clarvăzătorul vede corpul astral al omului în lumea astrală cu mult timp înainte de nașterea omului. Acesta are o formă luminoasă de clopot și coboară pe corpul omenesc pentru a-l spiritualiza. Ceea ce noi spunem azi despre o astfel de substanță astrală, ne atrage ușor reproșul de înclinație spre exaltare și este normal ca dacă noi vorbim așa în lumea actuală, să putem primi acest reproș. De aceea trebuie să fim mai prevăzători. Nu ne putem permite să vorbim despre aceasta și nici nu ar trebui să vorbim despre aceasta dacă nu suntem la fel de siguri ca acasă în această lume ca și în lumea fizică.

Eu consider ca o cerință pentru un învățător al teosofiei că el reprezintă numai atât din învățătură cât poate garanta conform conștiinței sale, adică eu pretind de la orice învățător teosof să vorbească numai despre ceea ce el are cunoaștere nemijlocită, știință nemijlocită. Învățătorul teosof nu ar trebui să spună nici un cuvânt despre aceste lumi superioare dacă nu este în stare să cerceteze el însuși; exact la fel cum, pe bună dreptate, nu poate vorbi despre chimie cineva care nu a studiat-o. De aceea eu voi vorbi în conferințe numai despre ceea ce sunt în stare să spun cu absolută siguranță. Nimeni nu este în stare să descrie lumea astrală în întregime; ea este mai bogată și mai cuprinzătoare decât lumea noastră fizică. Eu admit că și cercetătorul spiritual poate greși în particular, la fel cum cineva poate greși în lumea fizică dacă de exemplu vrea să calculeze înălțimea unui munte. Dar la fel de puțin cât o astfel de greșeală în particular poate fi un motiv să nege lumea fizică, la fel de puțin poate fi tentat un om să nege realitatea lumii astrale din cauza unei greșeli în particular.

Înainte ca omul să se nască pentru lumea fizică, el trăiește ca ființă instinctuală cu al său „corp de dorințe" în lumea astrală. În lumea astrală nu există naștere și moarte în același sens ca în lumea fizică. În lumea astrală este valabil misterul așa-numitei atracții elective. Este ca și în lumea fizică referitor la dorințele și poftele noastre. Așa cum o dorință se dezvoltă din alta, tot așa este și în lumea astrală. O ființă se dezvoltă din alta printr-o reproducere eternă fără ca noi să fi înregistrat naștere și moarte. Ființele se supun doar atracției elective, nu nașterii și morții. De unde vine faptul că ființele fizice se supun nașterii și morții? Către această întrebare aș vrea eu să ne îndreptăm azi în mod deosebit. De unde vine nașterea și moartea în lumea fizică? Eu am spus că înainte ca omul să trăiască în lumea fizică, el trăiește în lumea astrală și se supune acolo atracției elective; acolo nu ar exista naștere și moarte. Dar naștere și moarte există, fiindcă astralul formează punctul de mijloc între alte două lumi.

Omul este un cetățean a două lumi. El arată dedesubt către lumea fizică și deasupra către lumea superioară, spirituală. Prin natura sa astrală, omul leagă lumea spirituală în eternitatea sa cu lumea fizică. Omul a fost mult timp, prin mai multe epoci cosmice, doar o ființă astrală. Noi ne aflăm azi în a cincea „rasă-rădăcină", perioada postatlanteană, ei i-a premers a patra și a treia. Abia în a treia „rasă-rădăcină", în perioada lemuriană, omul a devenit o ființă fizică, mai înainte el era mai aproape de lumea astrală. Pe când omul era încă ființă astrală, el nu avea încă forța spiritului. Sufletul spiritual superior s-a unit prima dată cu ființa astrală în momentul când spiritualul s-a unit cu fizicul. Această unitate fizic-spiritual pretinde naștere și moarte pentru fizic. Fiindcă omul este scena spiritualului superior, de aceea el trebuie să se nască și să moară în acest fizic. Ființa astrală nici nu se naște nici nu moare. Ființa spirituală își păstrează eternitatea ei prin aceea că ea distruge din când în când, în mod repetat ființa fizică pentru a se înălța din nou în spiritual și a se coborî apoi din nou în lumea fizică. Aceasta a arătat Goethe în imnul său în proză „Natura": „Viața este cea

mai frumoasă invenție a ei iar moartea este meșteșugul ei de a avea și mai multă viață.”

Această colaborare dintre naștere și moarte, misterul întregii vieți urmează să ne preocupe mai departe în aceste conferințe, și de asemenea vom face cunoștință cu ființele lumii astrale despre care noi am menționat puțin pînă acum, pentru a vedea că există mai multe ființe decât poate visa omul în concepția sa materialistă.

Conferința a doua

Berlin, 4 noiembrie 1903

Lumile superioare și interesul omului pentru ele

Oamenii gânditori ar putea probabil primi un eveniment care a apărut în mod complet surprinzător în ultimele zile, ca pe o dovadă pentru faptul că pot fi multe necunoscute în spațiul în care noi ne aflăm, din care percepem dintr-o dată realități fără a fi avut mai înainte habar de existența lor. Ați ghicit deja că eu arăt către evenimentul care a avut loc săptămâna trecută: La amiază, era sâmbăta trecută, dintr-o dată toate liniile telegrafice au încetat să mai funcționeze; nu s-a mai putut telegrafia sau telefona nicăieri în Franța și nici un fizician nu și-a putut face nici o idee de unde vine aceasta. Seara curentul a venit din nou ca înainte. Această dereglare s-a simțit pe tot Pământul. Mai înainte nu se știa că s-ar putea întâmpla ceva de acest gen pe Pământ care să întrerupă toate liniile telegrafice. Știința va afla curând motivul. Dar va trebui să ne fie clar că în lume poate acționa neîncetat o forță despre care nu ne putem face nicio idee, corelații despre care nu știm nimic, al căror mod de acțiune nu-l cunoaștem dinainte.

Noi oamenii fizici aparţinem lumii astrale la fel cum aparţinem lumii fizice. Noi aparţinem de asemenea și altor lumi dar existența acestei lumi o înțelegem abia când vedem ce fel de forțe intră în joc din existența superioară. Celui căruia i s-au deschis ochii pentru lumea astrală, i se deschide o nouă existență: lumea în care vedem în fața noastră toate instinctele, toate pasiunile și temperamentele așa cum vedem în lumea fizică lucrurile din jurul nostru. Această lume astrală însă nu este cea mai înaltă. Ea este cea care se află cu o treaptă mai sus decât lumea noastră fizică, este o lume mai fină care pătrunde întreaga noastră lume. Apoi lumea noastră este pătrunsă de o lume și mai înaltă, lumea spirituală propriu-zisă pe care o numim în teosofie lumea devachanică sau lumea mentală și care, dacă ne-am deschis ochii pentru aceasta, ne face posibil să vedem ca lucruri gândurile care nu sunt pătrunse de sentimente și dorințe, care sunt așadar gânduri pure. Acestea sunt cele trei lumi de care aparține omul, cele trei lumi pe care el le parcurge în viața sa de la o întrupare la alta. Așadar nu este lumea cea mai înaltă cea cu care noi avem de a face în cazul lumii astrale. Lumii spirituale urmează să-i fie dedicată o conferință specială.

Noi considerăm așadar această lume intermediară care însă, fiindcă se învecinează cu lumea noastră fizică, este de o importanță deosebită pentru noi. Celui căruia îi este deschis ochiul pentru această sferă îi atribuim așa-numita vedere psihică. Lui nu-i apar numai lucruri fizice, ci îi apar ca lucruri și tot ceea ce trăiește în om ca instincte, dorințe și pasiuni. Această lume astrală este construită în trepte. Ea este atât de mare încât lumea noastră fizică nu se poate compara cu ea. Despre aceasta pot da numai o descriere schițată. Cine și-a deschis ochiul pentru aceasta vede lucruri pe care omul obișnuit le percepe într-

adevăr dar ale căror enigme acesta din urmă nu le poate dezlega. Aceasta este vederea psihică.

Există însă o vedere şi mai înaltă, şi anume vederea spirituală. Aceasta se raportează la vederea psihică aproximativ ca vederea din vârful unui munte, aşadar dintr-un punct de vedere mai înalt sau chiar de pe povârnişurile unui munte asupra locurilor şi lucrurilor aflate în vale. Dacă vă gândiţi la un sat, la un oraş, dar privind de jos, de pe solul pe care staţi, atunci puteţi compara aceasta cu vederea fizică a oamenilor obişnuiţi. Dacă urcaţi muntele şi rămâneţi pe la mijlocul lui, atunci puteţi compara cu vederea psihică priveliştea pe care o aveţi. Dacă urcaţi complet pe munte, atunci puteţi compara priveliştea cu vederea spirituală. Această vedere spirituală o au numai puţini oameni în epoca noastră. Mai târziu vor fi mai mulţi oameni. O au acei oameni care şi-au dobândit-o în întrupările anterioare prin aceea că ei au dus o viaţă mentală, pură, cei care au căutat în regiunea gândirii căile cunoaşterii pure, clare ca cristalul, a lumii. Acel om pentru care consecinţa faptelor morale a fost de la sine înţeleasă aşa cum pentru oamenii obişnuiţi consecinţa îndeletnicirilor, distracţiilor, pasiunilor şi instinctelor zilnice a fost de la sine înţeleasă, acela pentru care viaţa în gânduri pure era de la sine înţeleasă, acela aduce apoi în viaţa următoare capacitatea de a vedea aceste lucruri cărora el s-a dedicat în vieţile anterioare aşa cum ceilalţi oameni văd lucrurile fizice. El pătrunde lumea cu privirea, nu priveşte oarecum de sus doar în lumea fizică ci şi în cea pe care eu am descris-o ca lume astrală. El o poate descrie pe aceasta în linii mari desigur, aşa cum se vede ea de sus dar el o poate descrie mai clar decât cel ce are numai vederea psihică. Aspectele vederii psihice sunt ceea ce noi avem prin hipnoză şi prin magnetism. Aspectul vederii psihice este de asemenea vederea somnambulă. Totuşi, dacă ne situăm pe nivelul psihic, nu ne aflăm pe vârf. Acolo va fi posibilă încă greşeala. Numai cel care are vederea spirituală poate privi lumea în ansamblu pe toate părţile. Numai cel care priveşte de sus lucrurile, are o privire liberă asupra lucrurilor lumii psihice. Cel care poate privi în această lume psihică ştie ca realitate că originea omului, începutul său nu se află în lumea fizică. El ştie că ceea ce se găseşte la om ca şi corp fizic, a fost ales de către un corp superior, de către ceva ce era prezent înainte de a exista corpul fizic.

Sunt posibile două concepţii, cea materialistă şi cea spirituală. Concepţia materialistă este cea care crede că omul îşi creează existenţa sa fizică din substanţele fizice existente şi că apoi, aşa crede această concepţie, aceste substanţe materiale produc spiritualul. Această concepţie continuă apoi un anumit aspect material, prin aceea că ea întreabă de exemplu: Ce se petrece în organism, ce se petrece în funcţiile subtile care se desfăşoară în creier când un sentiment, când o reprezentare este în noi? Cel care are vederea psihică ştie că acest corp nu s-a construit de la sine; el ştie că trupul a fost ales de propriul său om superior care locuieşte în el. „A crea" nu înseamnă ceea ce noi numim azi a crea, ci înseamnă „*a alege*". Adică: sufletul omului, psihicul care vine din alte

regiuni, şi-a ales acest corp astfel încât corpul poate să-i fie un instrument pentru urmărirea acelor ţeluri care provin dintr-o lume şi mai înaltă.

După ce v-am spus aceasta, îngăduiţi-mi să descriu în linii mari cum îşi pregăteşte omul călătoria pământească. Acum îngăduiţi-mi să vă arăt cum se formează omul, iar într-o altă oră vrem să arătăm originea sa cosmică. Azi ne ocupăm numai cu ceea ce duce la existenţa omului în epoca noastră. Eu vorbesc realităţi fiindcă am spus deja că cel ce conferenţiază despre lumea astrală trebuie să cântărească fiecare cuvânt, el trebuie să verifice nu odată ci de mai multe ori. Luaţi cuvintele mele nu ca fiind spuse la întâmplare ci aşa, că eu mă simt pe deplin responsabil pentru ceea ce spun. Ceea ce eu definesc ca realităţi le puteţi lua la fel cum naturalistul le defineşte ca realităţi pe cele pe care el le poate vedea cu telescopul, cu luneta şi aşa mai departe.

Omul este o fiinţă care nu trăieşte odată ci care trăieşte în multe, multe întrupări. Omul primeşte în mod repetat veşmântul fizic. Acest înveliş fizic este cel mai exterior dintre învelişurile în care omul propriu-zis este înveşmântat. Omul propriu-zis care merge din încarnare în încarnare, care poartă vina şi ispăşirea dintr-o încarnare în alta, este desemnat ca Sinea superioară. La naştere această Sine superioară intră în corpul nostru. La moarte Sinea superioară părăseşte corpul pentru a apărea într-o nouă întrupare după o mie cinci sute-două mii de ani. În acest timp Sinea superioară zăboveşte în lumile superioare şi după ce s-a maturizat caută să se încarneze din nou. În el trăieşte oarecum dorinţa de a fi activ din nou într-o existenţă materială, pământească, de a învăţa din nou o lecţie în existenţa pământească.

Acum trebuie să luăm în considerare o formare dublă a omului. Această considerare ne oferă două serii de realităţi: una care decurge în lumea noastră fizică şi cealaltă care decurge în lumea superioară. Voi schiţa momentan doar această lume superioară.

În timpul dintre moarte şi o nouă naştere omul se află în lumea spirituală pură – în lumea mentală sau în Devachan – lume care are două regiuni, una pur spirituală şi una inferioară. În lumea spirituală superioară pe care noi o desemnăm şi ca „sfera Arupa” omul intră întotdeauna între două încarnări. Cel neevoluat rămâne pentru scurt timp acolo, cel evoluat rămâne pentru un timp mai îndelungat. Fiecare om trebuie să parcurgă această regiune. Vom vedea mai târziu de ce. Din această regiune el trebuie să intre în regiunea inferioară în care se află pentru noi gândul subiectiv, substanţa-gând. În această regiune primeşte Sinea un corp de gânduri. Ea se înconjoară cu substanţă-gând, astfel că noi putem urmări această Sine cum intră din regiunea superioară în lumea substanţei-gând. Aceste sfere nu sunt una deasupra alteia ci se întrepătrund. Este ca un organism viu, numai că acesta este mai activ decât organismul nostru fizic. După ce Sinea a intrat în regiunea gândurilor şi a format acolo un organism de substanţă-gând, ea pune în mişcare mai departe o dorinţă de a coborî. Ea se înconjoară cu substanţă din lumea astrală sau psihică, astfel că Sinea superioară, înainte de a intra în organismul fizic, este deja un organism superior. Fiecare

dintre noi a fost în regiunile superioare un organism superior. El a fost substanță-gând și acesta a fost din nou întrețesut în substanță astrală. Un astfel de organism am fost noi înainte de a intra în corpul fizic. Lumea astrală este pentru clarvăzătorul care poate cerceta în sfera psihică la fel de clară și de transparentă cum este lumea fizică pentru ochii cercetătorului fizic.

În lumea fizică distingem trei feluri de existențe, trei stări de agregare: solidă, lichidă și gazoasă; în afară de acestea distingem și așa-numitul eter, substanțialitatea eterică fiind motivul pentru care lumina, căldura etc. trec prin spațiu. Aceasta este cea mai subtilă stare din planul fizic. În lumea astrală este exact la fel clasificarea, dar complet altfel este în privința calității, a însușirilor. În lumea astrală avem de a face cu diverse substanțialități astrale. În lumea noastră pe care o cunoaștem pătrunde ceva, ne străbate pe noi toți, și numim aceasta lume astrală. În lumea astrală vedem, fără a o putea înțelege suficient, substanța astrală. În Evul Mediu, lumea care mai știa ceva despre aceasta vorbea despre substanțe prin care are loc intrarea Sinei în fizic, iar ei au numit aceste substanțe „umori". Ce sunt în lumea noastră fizică diversele stări de agregare, solid, lichid, gazos și eteric, acestea sunt în lumea psihică cele patru umori, dar noi le putem denumi pe acestea numai conform reflexului lor, conform felului de a exista ele în noi, conform felului de a trăi ele în noi. Stările de agregare fizice solid, lichid, gazos, eteric corespund în lumea astrală la ceea ce noi numim cele patru temperamente. Ceea ce cauzează în noi faptul că avem un temperament sau altul, corespunde unei anumite stări de agregare. Cine are în corpul astral un temperament coleric, la acela se găsește în special umoarea care corespunde stării de agregare colerice – cole. În lumea astrală avem astfel temperamentele ca și corespondent pentru cele patru stări de agregare. Așa cum vorbeau anticii despre pământ, apă, aer, foc, tot așa vorbeau și despre patru stări de agregare din astral, iar acestea constau din substanțe astrale. După cum predomină una sau alta dintre substanțele astrale, tot așa omul are un temperament sau altul.

Așa cum existenței noastre fizice îi este propriu spațiul cu cele trei dimensiuni ale sale, tot așa există și un spațiu astral, care însă este structurat altfel decât spațiul nostru fizic. Fiindcă este structurat altfel, începătorului îi este dificil să se orienteze acolo. În astral există de asemenea ceva corespunzător dimensiunilor fizice. Așa cum spațiul nostru fizic are înălțime, lățime și adâncime, tot așa există și în spațiul astral anumite dimensiuni. Există o legătură stranie între dimensiunile spațiului astral și ceea ce noi numim în viața fizică „timp". Trecut, prezent și viitor sunt proiecții, imagini palide ale dimensiunilor din lumea astrală. Există și în lumea astrală ceva de genul trecut, prezent și viitor ca dimensiuni. Lumea astrală se diferențiază de lumea noastră fizică prin faptul că pentru existența noastră fizică există încă o dimensiune inimaginabilă care există în afara trecutului, prezentului și viitorului care de multe ori este socotită a patra dimensiune. Aceasta este o exprimare metaforică, dar nu complet

nepotrivită. Nu ar trebui să vorbească nimeni de a patra dimensiune dacă nu are nici o imagine despre ea.

Lumea astrală este confuză pentru cel care o privește pentru prima dată. Ea se diferențiază de lumea fizică și prin aceea că lucrurile nu sunt solide ci permeabile. De aceea noi o numim și regiunea permeabilității. Acolo pentru ochiul astral nu există limite ale corpurilor ca în lumea fizică; la fiecare corp este la fel de vizibilă atât partea din spate cât și partea din față. Noi în definitiv în lumea astrală nu vedem din afară ca în lumea fizică. Știți că în fizic noi vedem lucrurile așa cum se prezintă ele în fața noastră, de exemplu vedem în perspectivă pomii dintr-o alee care se întinde în fața noastră. Spațiul ne oferă o privire de perspectivă. Pomii din depărtare par să fie mai aproape unul de altul, pomii situați în apropiere par mai depărtați unul de altul. Acest fel de a privi încetează complet în astral. Acolo noi privim lucrurile din interior. Dacă priviți un cub din exterior, atunci vedeți în perspectivă fețele cubului. Vederea astrală este cam ca și cum dvs. v-ați afla în mijlocul cubului și l-ați putea privi din interior în toate părțile. Aceasta a spus și Leadbeter în cartea sa „Planul astral”. Noi putem da despre aceasta doar un fel de simbol, un fel de proiecție. Cuvintele noastre se referă numai la planul fizic; noi trebuie să transpunem în vorbirea fizică ceea ce vedem în astral. Dacă spunem că vedem din interior lucrurile din astral, atunci aceasta este doar o transpunere a ceea ce există în astral, în proiecție fizică. Pentru începător se creează un fel de confuzie prin aceea că el vede lucrurile dintr-o altă parte decât în mod obișnuit. Punctul său de observare se schimbă complet. Această experiență le este comună tuturor începătorilor. Dacă dvs. de exemplu priviți un număr în astral, să zicem 265, atunci dvs. îl vedeți conform vechiului obicei, așa cum îl vedeți în fizic din exterior. În astral însă aveți punctul de observare din care vedeți din interior lucrurile. Numărul trebuie să fie citit în astral 562, fiindcă punctul de observare este din interior, așadar trebuie să fie citit din cealaltă parte invers, în mod simetric. Acestea sunt motivele pentru confuzia care apare mai întâi la începătorii cărora li s-a deschis ochiul. Este în schimb un principiu teosofic că nimănui nu-i este permis să i se deschidă ochiul dacă aceasta nu se petrece sub supravegherea unui Adept, așa cum îl numim noi pe cunoscătorul în domeniu. Cine este condus de Maeștri, acela este imposibil să poată fi expus la astfel de greșeli.

Această lume este cea în care se află omul înainte de întruparea sa fizică, înainte de a se forma corpul său fizic. Vrem să luăm în considerare acum ceea ce aleargă din lumea fizică în întâmpinarea organismului său, corporalitatea fizică a omului care este născută prin forțe fizice, fiziologice. Eu vă atrag atenția asupra unei realități care privește concomitent misterul nașterii și al morții. Prin faptul că omul intră în lumea fizică, prin faptul că el ia în posesie lumea fizică și își întrețese materie fizică, prin aceasta el se supune legilor reproducerii, legilor nașterii și ale morții, așa cum le numim noi azi în lumea fizică. Există într-adevăr și o altă naștere și o altă moarte; dar nașterea și moartea pe care le cunoaștem există în epoca omenirii noastre din perioada atlanteană și o parte a

perioadei lemuriene. Celor trei perioade ale omenirii (rase-rădăcină) le-au precedat alte două în care oamenii nu aveau un corp așa dens ca al nostru. Ei aveau un corp fin, încă nefiind format din substanțe grosiere iar cu acest corp încă nu era legat ceea ce numim acum proces fizic de reproducere. Acest proces a apărut abia în cea de-a treia rasă-rădăcină. Mai înainte exista un fel de reproducere în interiorul ființei vii, despre care ne mai amintesc azi ființele cele mai inferioare ale naturii care se reproduc prin diviziune celulară. O celulă se îngustează și se divide; aceasta este o reproducere asexuată. Oamenii din timpul primei și a celei de-a doua rase (în perioada polară și în cea hiperboreană) se reproduceau printr-un fel de divizare a corpului eteric. Cele două rase umane care au precedat-o pe cea de-a treia se reproduceau așa, că un corp ieșea din altul. Acest tip de reproducere formează o amintire din acele perioade foarte vechi.

Dvs. știți probabil că în cele mai vechi timpuri era venerat Adam Kadmon. Știți aceasta din învățătura secretă hindusă și mai cunoașteți din Biblie Creația dublă. În prima istorie a Creației se relatează: Dumnezeu l-a creat pe om și – așa scrie acolo textual – L-a creat pe om masculin-feminin. Reproducerea sexuată nu a existat la început. Ceea ce se percepe adesea drept contradicție la o considerare exterioară a Bibliei nu este o contradicție fiindcă prima istorie a Creației relatează despre acele rase umane la care nu exista încă sexualitate, care erau încă masculin-feminine. Abia în a treia rasă-rădăcină, în perioada lemuriană a apărut separarea sexelor și ceea ce noi numim în sensul actual în fizic naștere și moarte. În această perioadă a apărut însă și altceva ce mai înainte nu exista: Oamenii încă nu aveau capacitatea de reprezentare (în sensul actual). Faptul că noi ne putem reprezenta un obiect, este ceva ce abia în perioada a cincea a devenit așa. Eu pot să-mi creez o imagine mentală, de exemplu a unei sticle. Acest lucru nu-l puteau face încă oamenii dinainte. Simultan cu substanțialitatea fizică s-a dezvoltat capacitatea de reprezentare.

Acum dăm în mod straniu de o realitate istorică, realitate care a dus apoi la întemeierea Mișcării teosofice din prezent. Naturalismul a ajuns în ultimele două decenii ale sec. XIX să-și facă reprezentări despre reproducerea sexuată și despre naștere și moarte, reprezentări pe care teosofii le-au avut deja de secole. Ultima vreme pe care am trăit-o cu toții a adus lumină în reproducerea fizică a omului și prin aceasta și a animalelor superioare. Azi cercetarea naturii nu se mai află pe aceeași poziție ca în urmă cu douăzeci de ani, că bisexualitatea ar fi necesară. Dvs. puteți citi aceasta în lucrările de naturalism. Cercetări sigure și competente au demonstrat că felul de reproducere actual are un complet alt sens decât cel care i s-a dat până acum. Fiindcă natura s-ar putea desfășura și cu unisexualitatea. Naturalismul a arătat azi că pentru reproducere nu sunt necesare două sexe, că se intenționase altceva cu bisexualitatea, fiindcă pentru reproducere ar fi fost suficient un singur sex. Ce sens are așadar bisexualitatea? Naturalismul ne spune: Bisexualitatea a apărut pentru a avea loc amestecarea calităților. Altfel ar fi existat o diversitate mult mai mică în corporalitatea fizică,

urmașii ar fi arătat mereu același model ca și predecesorii. Pentru a amesteca multe substanțe în modul cel mai divers posibil, pentru a induce amestecarea însușirilor, natura a făcut să se formeze două sexe. În a treia rasă umană urma să se producă o diversitate. Acolo s-au format și primele animale. Natura a urmărit scopul de a produce cele mai diverse ființe posibile pentru a găsi cele mai diverse corpuri posibile entităților care coborau din spiritual și din astral. Omul urma să găsească un nou corp care a trecut prin cele mai diverse combinații pentru a nu rămâne modelul vechi. Vedeți așadar cum naturalismul a cercetat aici ceea ce teosofia de asemenea a predat din timpuri vechi.

După ce am văzut cele două realități, coborârea spiritualului și venirea fizicului în întâmpinarea spiritualului care coboară, vrem să luăm în considerare încă odată procesul. Ceea ce eu spun, sunt realități, este absolut sigur. Voi înfățișa din ambele părți elementele care contribuie la devenirea omului. Mai întâi avem de-a face la devenirea omului cu dezvoltarea embrionului, care în primele zile arată asemenea unui mic peștișor. Pe acest embrion îl voi schița numai; este cam așa. (S-a desenat la tablă; desenul nu s-a păstrat). Acestuia îi vine în întâmpinare cam în a șaptesprezecea zi ființa astrală; cercetătorul psihic o cunoaște pe această ființă astrală la fel de bine cum cunoaște cercetătorul fizic fizicul. Clarvăzătorul vede în astral multe structuri cu formă de pâlnie. Acestea sunt oamenii în devenire, ele sunt entități care își caută întruparea fizică. Din dorința insistentă, însuflețită de a se întrupa, aceste structuri străbat în mare viteză spațiul astral și caută substanțialitate fizică. Cine a citit partea a doua a lucrării „Faust” și își amintește de scena cu Homunculusul, acela o va înțelege numai dacă el știe că Goethe a vrut să înfățișeze acest proces. Aceste structuri astrale au cele mai diverse nuanțe de culoare despre care noi nu ne putem face nici o reprezentare. În acest corp astral se află o linie care se pierde în nedefinit. Ea este de culoare galben deschis. Acest corp astral se leagă de corpul fizic ales de el însuși când embrionul are aproximativ forma unui peștișor. Apoi intervine o schimbare. Linia luminoasă se împarte în două, în două linii luminoase. Acesta este cazul la majoritatea oamenilor și așa ați apărea dvs. dacă ați putea urmări oamenii la formarea lor. Numai la puțini oameni se poate vedea un proces puțin diferit. Numai puțini oameni arată o linie luminoasă persistentă care pălește puțin în momentul când la alți oameni dispare complet, dar persistă totuși. Aceștia sunt oameni care au vedere spirituală.

Ne oprim mai întâi la procesul obișnuit unde se divide linia luminoasă. Acum structura astrală se unește cu embrionul fizic uman. Totul este pătruns de o picătură mică, la fel și de un lichid galben-deschis. Acesta crește mai târziu devenind așa-numitul plex nervos simpatic care întreține sistemul nervos fizic al omului. În afara sistemului cerebrospinal, noi avem și alt sistem nervos, cel simpatic, care dirijează funcțiile inferioare. Una dintre picături pătrunde sistemul nervos simpatic, cealaltă pătrunde sistemul cerebrospinal. Așa este însuflețit omul. Cele două conuri de lumină trec în mod regulat în fizic și îl spiritualizează. La fiecare om apare din nou această rază de lumină care străbate

în special creierul. Când vine momentul, atunci se unește efectiv ceea ce omul a adus din viața anterioară cu ceea ce el are din lumea fizică. Așa ajung împreună cele două entități care produc omul întreg.

Noi am trăit în încarnări anterioare; noi am parcurs lumea spirituală; atunci noi eram spirit. Spiritul coboară prin lumea astrală și se înconjoară cu substanță astrală. Aceasta este ceea ce el aduce din viața anterioară și ce atrage din sfera astrală. Cele două lucruri pe care omul le aduce sunt spiritualul și astralul. Raza de lumină sunt abilitățile pe care noi le-am adus din vieți anterioare. Acestea, după ce ființa și-a liniștit dorința arzătoare, aspiră să fie legate cu un organism astral. De acum înainte embrionul uman crește nu doar prin forța fizică ci și din interior. Ceea ce el a dobândit în viața anterioară lucrează acum la construirea corpului. Nu organismul lui îi construiește sufletul, ci sufletul lui îi construiește organismul. Embrionul uman are doar câteva zile când este unit cu sufletul. El este unicul care ne este dat din exterior. El ne este dat prin legi foarte precise. Vom discuta și mai precis despre suflet.

Noi înțelegem nașterea și moartea omului doar când știm din care două entități constă el și cum au confluat împreună cele două entități care formează omul *întreg*. Noi înșine lucrăm la organele noastre externe; ele nu sunt un produs al lumii exterioare, ci o imagine a ceea ce noi am adus.

Conferința a treia

Berlin, 11 noiembrie 1903

Originea și ființa omului

Noi trebuie să aruncăm azi o privire asupra întrebărilor importante despre originea și ființa omului. Dacă suntem întrebați despre aceste lucruri importante, nu putem spune că răspunsul este unul prea ușor. Conferințele următoare ne vor provoca unele dificultăți.

Așa cum spuneam la începutul acestor conferințe, în esență noi oamenii suntem alcătuiți din trei părți componente: corp, suflet și spirit. Cum se structurează cele trei părți ale omului, vom vedea mai departe în decursul conferințelor. Concepția teosofică ne arată o origine triplă a propriei noastre naturi și pentru a discuta despre această origine triplă corporală, sufletească și spirituală trebuie să mergem la cele mai depărtate posibile regiuni ale Universului, trebuie să aruncăm o privire până la acele procese pe care noi teosofii le înțelegem ca procese din divin-spiritual însuși și din viața sa. Filosofia esoterică a tuturor timpurilor desemnează Universul în profunzimea sa ca viață ritmică a spiritului cosmic. Filosofia hindusă de exemplu vorbește despre inspirația și expirația lui Brahma. Brahma parcurge diverse stadii ale vieții sale divine. Aceste stadii pot fi comparate cu o inspirație și expirație a spiritului divin primordial. Expirația a fost o formare a unei lumi, inspirația este trecerea într-un fel de stare de somn a unei lumi care și-a împlinit misiunea, care apoi a trecut într-o altă existență, într-o altă expirație. Așa se schimbă neîncetat stările lumii revelate și stările de odihnă. Manvantara și Pralaya sunt stările revelației și stările Divinității care odihnește în sine însuși. Aceasta este o imagine. Pentru a descrie ce proces are la bază această imagine, nu ar fi suficiente cuvintele omenești din vremea noastră.

Conform concepției noastre omenești, adică potrivit concepției celor cărora le este deschisă vederea spirituală pentru aceste stări misterioase ale Universului, trebuie să distingem trei feluri de respirație ale Spiritului divin primordial, iar cele trei respirații înfățișează concomitent originea triplă a omului. Faptul că omul constă din trei componente, din corp, suflet și spirit, se datorează celor trei componente ființiale ale respirației divine. Vrem să încercăm să urmărim această origine triplă a entității umane.

Ne imaginăm mai întâi șapte trepte evolutive, de la prima treaptă până acolo unde ne întâmpină omul în stadiul său evolutiv actual. Pe prima treaptă evolutivă pe care o numim primul regn elemental al Universului nu există încă nimic din ceea ce ne întâmpină acum în lumea noastră. Nu există încă nimic din diversitatea pietrelor, a lumii vegetale și animale așa cum ne întâmpină ele azi, nimic din diversitatea lumii noastre de gânduri, nimic din structura lumii de gânduri care stă la baza structurii lumii noastre, nimic din legile naturii. În primul regn elemental există însă planul a tot ce va exista mai târziu.

Cine vede acest plan al tuturor germenilor lumii de mai târziu, știe că acești germeni sunt de o frumusețe și de o măreție infinite. Tot ce iese la iveală mai târziu este doar o imagine palidă a ceea ce există ca germene în primul regn elemental. În acesta există marile intenții ale Spiritului divin primordial, intenții pe care el le are cu fiecare lume în parte. Așa cum evoluțiile rămân în urma intențiilor, așa rămân ele în urmă și referitor la ființa lumii nu în general ci în particular. Intențiile sunt realizate în mod minunat în diversitatea infinită. De aceea teosofia numește primul regn elementar lumea fără formă, care abia mai târziu dă naștere din sine însuși formei.

Această lume a spiritului primordial primește formă doar ulterior. Această formă poate fi comparată numai cu forma pe care o au gândurile noastre în noi. Imaginați-vă că ceea ce aveți în afara dvs. ar dispărea și ar exista doar ce v-ați putea aminti. Dvs. ați fi înconjurat doar de o mare de gânduri. Ce ați văzut și ce ați auzit, ați uitat, chiar și ce ați văzut ca și corp ați uitat. Astfel de gânduri – dar mai mari – sunt conținutul celui de-al doilea regn elemental. Întregul Univers a fost un Univers de gânduri cu formă. Așa cum și-a reprezentat cândva Platon lumea ideilor, tot așa trebuie să ne reprezentăm noi regnul gândurilor cu formă, regnul lumii raționale, așa cum și l-au reprezentat misticii din Evul Mediu.

Evoluția arată mai departe o treaptă mai densă. Gândurile cosmice se imprimă pentru prima dată într-o substanță pe care abia o putem numi într-adevăr substanță. Acesta este regnul astral. Gândurile ușoare au devenit gânduri astrale pe care le putem percepe acum, și anume ca instincte și pasiuni care inundă spațiul. Numai clarvăzătorul percepe acești curenți, el îi percepe ca structuri luminoase. Acești curenți există în al treilea regn elemental. Vechii filosofi vorbesc despre cele trei regnuri elementale dar lumea care îi urmărește azi nu știe la ce se referă ei. Dacă ne întoarcem numai la Empedocle, aflăm că el știa despre acest lucru. El spunea: Totul este cauzat de iubire și ură. Pe treptele a doua și a treia gândurile au coborât densificându-se. După ce s-a atins treapta a treia, acolo s-a consolidat materia astrală. Ea a devenit din ce în ce mai densă și au apărut acele substanțe și realități pe care omul fizic le cunoaște abia acum. S-a format o țesătură de legi ale naturii și forțe. Teosofia numește acest regn regnul mineral. Nu trebuie să vă gândiți că regnul mineral pe această treaptă conținea deja minerale, cristale formate și așa mai departe. Nu, tot ceea ce devine mai târziu pe treptele ulterioare mineral, tot ceea ce parcurge combinații și descompuneri chimice, străbate fulgerător acest regn pe care îl numim regnul mineral cosmic sau al patrulea regn elemental.

Ce trăiește azi în corpul nostru fizic, ce guvernează azi legile din corpul nostru fizic, tot ce este reglementat în corpul nostru fizic a fost provocat pe atunci în aceste forțe care străbat repede spațiul cosmic, în aceste forțe minerale. Tot ce constituie corpul actual a existat în acel regn mineral. De acolo provine originea forțelor și substanțelor care se află în ccorpul nostru și compun o parte a ființei noastre. Din aceste procese elementare se formează corpul omului. În momentul când aceste procese elementare au progresat atât de mult cum am

descris eu, atunci apare altceva în acest Univers mineral și acest altceva despre care voi vorbi acum este ceea ce trăiește în noi ca și componentă sufletească. La origine atât componentele corporale cât și cele sufletești erau conținute într-o ființă divină primordială. Prima parte a respirației divine a fost oarecum aceea pe care am descris-o acum. Cealaltă parte vreau să o descriu acum.

Prima parte [a evoluției] o putem înțelege așa, că numim omul o ființă-specie. Ca specie oamenii sunt mai mult sau mai puțin identici. Noi vorbim de asemenea de specie vegetală și animală. Așadar există și o specie umană care locuiește pe întreg Pământul. În fiecare exemplar al speciei există personalitate. Prin faptul că eu sunt o ființă a speciei om, sunt format fizic la fel ca toți ceilalți oameni dar în specia om se află ceea ce eu numesc personalitatea mea iar aceasta produce sufletul. Eu sunt personalitate prin aceea că am interese personale, simpatii și antipatii personale. Deși oamenii sunt identici ca ființă-specie, ei se diferențiază ca personalitate astfel că nici o altă persoană nu este identică alteia. Această persoană din om nu se formează din aceeași parte a respirației divine, aceasta provine dintr-o altă parte pentru a se uni cu substanța minerală. Caracterul de specie s-a format [din prima parte a respirației divine], personalitatea se formează prin aceea că ea până în punctul în care se unește [cu ființa speciei], a parcurs o altă cale prin Univers. Pe această altă cale, ceea ce mai târziu produce personalitatea umană deja a trăit o serie de stadii, de lecții în Univers, s-a întrupat deja pe alte trepte, a existat în naturile care sunt asemănătoare naturii noastre fizice, asemănătoare ființelor vegetale, asemănătoare ființelor animale, numai în mod diferit. Forțele care sunt capabile să facă din noi o personalitate au parcurs deja multe trepte și despre acestea aș vrea să vă vorbesc acum.

Personalitatea omului vine așadar dintr-o altă lume; ea a parcurs deja trepte evolutive pentru a se uni apoi cu cealaltă parte care ține de specie. Există pofte nedefinite care au venit ca un curent secundar și s-au alăturat unui curent principal. Imaginați-vă că în acest curent de substanță elementar minerală universală curg acum nenumărate astfel de ființe-personalitate care avuseseră deja odată corporalitate fizică, care ca ființe arătau complet altfel decât noi oamenii, care cu toate acestea au fost predecesorii noștri. Imaginați-vă că aceste ființe aveau o corporalitate care era mult mai densă și mai mare decât corporalitatea noastră. Putem spune că ele s-au separat de respirația divină. S-a format un curent de forță care în decursul stadiilor evolutive a învățat să devină personalitate. Toate sufletele care locuiesc corpuri umane au venit din acest curent. După ce ele au absolvit o stare critică, se coboară oarecum ca germene în substanța Universului, așa cum am spus mai înainte, ca pofte și pasiuni nedefinite și s-au constituit ca personalitate. Ele s-au unit cu ceea ce este pasiune și poftă. Acest curent a evoluat în jos până a devenit lumea astrală.

Această natură cosmică de pofte și pasiuni se cufundă în embrionul fizic uman cu predispoziția către evoluție. În acest moment a început evoluția ființei noastre pământești. În momentul unirii celor două începe drumul nostru

pământesc. Noi desemnăm această origine dublă a omului și așa, spunând: Logosul universal care stă la baza Spiritului primordial a trimis în jos un curent, pe cel de-al treilea Logos, iar cel de-al treilea Logos a luat diferite forme pe care eu le-am descris ca primul, al doilea și al treilea regn elemental. Să nu vă imaginați că această a treia parte a Logosului, această a treia parte a respirației sufletului cosmic divin a fost inactivă până acum. Nu, întreaga serie de regnuri elementale pe care eu le-am enumerat și întreaga conducere a naturii de pofte până la personalitate a dirijat din afară aceste entități spirituale ale celei de-a treia părți a respirației divine. Ce era necesar pentru a pregăti cele două părți până când ele au atins punctul evolutiv pentru a se uni, a fost provocat de a treia respirație a sufletului cosmic divin. Și cel de-al doilea Logos a absolvit diverse trepte până a ajuns la predispoziția personalității. Al doilea și al treilea Logos confluează, iar din confluența lor iau naștere acele structuri care construiesc treptat sfera noastră pământească.

Acum începe evoluția pământească așa cum o vedem la noi. Ceea ce e capabil să formeze un corp mineral din pofte, senzualitate, instincte și ceea ce a învățat să dezvolte aceste însușiri ca personalitate, acestea se unesc. Acum își începe omul drumeția sa pământească. Acum începe unirea dintre specia omului și personalitatea omului. Ele învață treptat să se potrivească una cu cealaltă. Cele două intră în noi. Ele intră în noi așa, că specia acționează ca fizic în noi iar personalitatea, care a venit din altă lume, acționează ca sufletescul nostru. Numai treptat găsesc ele în sine armonia de a acționa împreună așa încât sufletescul care vine din al doilea Logos se armonizează cu fizicul. Corpul este la început un purtător greoi al psihicului. Psihicul nu găsește încă în corporal organele și forțele necesare pentru a se exprima complet. Așa își croiește drum oarecum psihicul, el se imprimă în substanță. Spiritul naturii materiale este primit într-o succesiune de cicluri evolutive. Evoluția constă în aceea că trupul devine din ce în ce mai mult expresia, instrumentul sufletescului, al celui ce îl locuiește. Apoi intervine stadiul în care spiritul propriu-zis, pe care noi îl numim spiritualul omului, se leagă cu celelalte două elemente. Acum această respirație divină năvălește în ceea ce s-a format mai întâi, după ce cele două părți s-au adaptat reciproc, astfel încât una este purtătoarea iar cealaltă este forța. Apoi în această natură năvălește ceea ce este superior. Ceea ce până atunci era dirijorul central, înțelepciunea cosmică universală, năvălește acum în ființa cosmică. Acesta este momentul pe care noi îl desemnăm ca năvălirea primului Logos. Totul a devenit acum atât de matur încât poate servi ca purtător primului Logos. Pe acest moment al năvălirii primului Logos vreau să vi-l arăt așa: Imaginați-vă un spațiu care este iluminat de o lumină centrală. La marginile spațiului se află sfere reflectorizante care reflectă lumina înapoi înmiit. Fiecare sferă în parte aruncă înapoi imaginea luminii. Așa trebuie să ne reprezentăm în univers omul pe care spiritul l-a condus din afară. Să considerăm că sferele reprezintă simbolic omul ca specie. Lumina care luminează totul vine din afară, astfel încât sferele din interior pot da numai o imagine reflectată ireală. Așa a fost cu

evoluția umană până la punctul despre care noi vorbim acum. Până atunci omul a fost ca o oglindă care a fost luminată de primul Logos, de Sufletul spiritual cosmic. Omul arunca înapoi lumina sufletului cosmic, el reflecta ceea ce radia lumina spiritului.

Acum gândiți-vă că lumina se transformă astfel încât lumina centrală emană și începe să pătrundă în sfere pentru a le trezi la lumină cu o parte a ființei sale. Lumina emană pentru ca ceea ce până acum putea fi doar imagine reflectată să lumineze în mod viu, ca lumină proprie. Din sfere radiază acum lumină proprie care este separată de lumina centrală. Trebuie să ne reprezentăm că într-un anumit moment al evoluției primului Logos, Sufletul spiritual a jertfit o parte a luminii pentru a o turna în oameni.

Acum ființa umană este echipată cu toate cele trei componente ale ființei sale. Primul Logos a intrat în posesia ființei umane. Omul constă de acum înainte din trei componente. Componenta care a parcurs regnul mineral s-a unit cu evoluția sufletească și a ajuns mai departe până la starea de maturitate, astfel încât spiritul, soarele lumii, Sufletul spiritual a putut fi luat în posesie de către om.

Cele trei componente s-au unit cu omul în trei stadii evolutive succesive. Noi putem indica precis momentul când s-a întâmplat aceasta. Acum noi trăim în cea de-a cincea perioadă a omenirii. Această năvălire a spiritului a avut loc la mijlocul celei de-a treia perioade a omenirii, în perioada lemuriană. A treia rasă a omenirii, cea lemuriană, a locuit pe un continent care s-a scufundat de mult timp, care a existat la sud de India, așa-numita Lemurie. Pe atunci începea să se formeze ceea ce noi numim viața de reprezentare a omului. Apoi a venit a patra rasă umană, cea atlanteană, care trăia pe un continent dintre Africa și America, despre care ne relatează și scrierile lui Platon. După aceasta s-a dezvoltat a cincea rasă umană, de care aparținem noi. În cea de-a treia rasă umană, în perioada lemuriană, omul a început să aibă o natură tripartită. Pe atunci s-au dezvoltat primele ființe pe care noi le cunoaștem azi ca oameni. Cum erau acele ființe? Ceea ce suntem noi în realitate, ceea ce este eternul din noi, a fost mai inainte natură spirituală pură. Natura noastră superioară odihnea mai înainte în sânul temeliei cosmice. Ea este eternă nu în forma pe care a primit-o ci în esența ei cea mai lăuntrică. Înainte ca natura noastră spirituală să fie luată în posesie de către natura umană, ea era ființă spirituală pură și forma o componentă a ceea ce exista ca Soare central, ca lumină spirituală cosmică. Ceea ce a coborât până la omul fizic, nu era încă ceea ce este azi în om, era numai o reflectare a ființei sale reale; acel ceva locuia numai în sferele spirituale cosmice, sferele primului Logos. Noi odihneam ca ființe-spirit în Logos, ca prime scântei din flacăra luminii centrale. Apoi ființa-spirit a noastră s-a cufundat adânc în ceea ce se pregătise pentru noi ca purtător, iar ceea ce s-a cufundat, ceea ce trăiește din eternitate în eternitate în cele mai diverse forme, aceasta este al treilea element al naturii umane. Aceasta desemnăm noi ca individualitate propriu-zisă a omului.

Omul constă așadar din ființa-specie care are aceeași structură pentru toți oamenii vii de pe Pământ. Referitor la ea, oamenii nu se diferențiază unul de celălalt. Aceasta este natura fizică a omului. Cealaltă natură, cea sufletească – bucurie și durere, pofte și pasiuni – este ființa sa personală. Aceasta se formează și dispare și se formează din nou în lumea astrală. Faptul că se pot forma astfel de personalități, pentru aceasta este dată predispoziția în curentul pe care eu l-am descris ca cel de-al doilea curent. Alături de aceasta avem individualitatea sau corpul cauzal. De ce numim noi individualitatea și corp cauzal? Corpurile cauzale au existat întotdeauna. Ele sunt eterne. Înainte ca ele să locuiască în aceste corpuri, ele au locuit alte corpuri în rasele anterioare, până în rasa umană lemuriană care a trăit pe insula Lemuria. Acest corp cauzal s-a întrupat mereu dar el a intrat prima dată într-un corp fizic uman în perioada lemuriană. Mai înainte el nu era implicat în materie și nici în psihic. El a dus o existență spirituală pe care o va duce din nou după ce va fi parcurs diversele sale lecții pe care le are de parcurs. Ceea ce numim noi corp cauzal este ceea ce ne construiește eternitatea. Ceea ce purtăm în noi ca suflet, ceea ce locuiește ca suflet în corpul nostru, s-a unit cu corpul nostru fizic astfel încât putem spune: Posibilitatea ca o persoană să se formeze într-un corp fizic a rezultat prin aceea că sufletul și corpul fizic s-au unit la începutul evoluției noastre pământești. Acesta nu s-a dezvoltat din nebuloasa primordială, așa cum își închipuie fizicienii și astronomii, ci provine din ceea ce numesc anticii „apă”, deasupra căreia plutea spiritul. Aceasta nu înseamnă nimic altceva decât spiritul despre care eu am vorbit, care a provenit din complet alte lumi universale.

Pe atunci a început stadiul de pregătire al omului. A durat mult timp până când corpul fizic și corpul astral au fost pregătite pentru putea deveni purtător al sufletului spiritual. În scrierea „Doctrina secretă” a lui Blavatsky se indică spre acest moment al unirii psihicului cu trupul și de asemenea spre momentul unirii spiritului cu psihic-corporalul; în cele din urmă se indică spre cele trei componente ale respirației Sufletului cosmic prin cuvintele: Sufletul cosmic ațipise timp de șapte eternități. – Aceasta a fost o Pralaya. Din această ațipire cosmică a provenit acea existență în care ființa umană a învățat că ea putea însufleți corpuri supuse unei legi minerale.

Ființa umană este realizată prin confluența a trei curenți. Au trebuit să fie parcurse trei evoluții până când ei au putut să se întâlnească în om. Ființa-specie are o origine, sufletescul are altă origine iar spiritualul, ființa spirituală are altă origine. Ceea ce se leagă strâns de întreaga ființă, este corpul nostru cauzal, eternul. Acesta provine din sfere spirituale pure și urmează să se întoarcă din nou în sfere spirituale pure; dar el urmează să se întoarcă așa, că el a învățat în existențele pământești pe care le parcurge, că el a adunat rezultate pe care le duce în împărăția spiritului. El urmează să se întoarcă îmbogățit în spiritual.

Dacă vrem să ne ilustrăm cele trei origini ale omului, le putem compara cu construirea unei case. Casa este realizată din pietre; apoi avem mobilierul, ceea ce umple spațiile interioare, ceea ce produce confortul din casă; acesta

trebuie comparat cu sufletul uman. În interiorul tuturor acestora este gândul. El se compară cu corpul cauzal, cu spiritul ideal care locuiește în corp. Organele senzoriale sunt ferestrele prin care corpul cauzal privește afară în lume. Înainte ca noi să intrăm în corp, eram înzestrați cu organe senzoriale spirituale și vedeam totul de jur împrejurul nostru nestânjenit. Odată intrat în „casă", omul trebuie să privească afară prin fereastră, natura trebuie să pătrundă în el prin fereastra organelor senzoriale. Așa cum omul nu poate trăi liber tot timpul, ci trebuie să se întoarcă în casă, tot așa trebuie să intre spiritul mereu din nou în casa pregătită lui, pentru a privi prin organele senzoriale, prin fereastră, ceea ce el a văzut din afară mai înainte. De aceea lucrurile se prezintă așa; cum sunt legile conform cărora se structurează ele, vom prezenta data viitoare.

Conferința a patra
Berlin, 18 noiembrie 1903

Ființele lumii astrale

Un scriitor antic, Olimpiodor, relatează ocazional o discuție a unei lucrări a lui Platon despre călătoria lui Odiseu prin Hades. Noi știm desigur că într-o mare epopee a lui Homer, „Odiseea", ni se povește că Odiseu ar fi coborât în lumea subpământeană. Cine înțelege limbajul inițiaților greci care au scris așa ceva, va ști că descinderea în lumea subpământeană înseamnă întotdeauna a deveni inițiat în Mistere, a trece prin poarta morții deja din timpul vieții. În cazul nostru particular înseamnă și a face cunoștință cu lumea astrală. Așadar coborârea lui Odiseu în lumea subpământeană nu înseamnă nimic altceva decât că Odiseu face cunoștință cu lumea astrală. Printre altele ni se relatează că Odiseu a văzut trei morți în lumea subpământeană: pe Titus, pe Sisif și pe Tantal. El l-a văzut pe primul, pe Titus zăcând pe sol și doi vulturi devorându-i ficatul. Pe Sisif l-a văzut stând lângă un lac și suferind de o sete arzătoare; când el se apleca să bea, apa seca, astfel că nu o mai putea atinge. El suferea și de foame. Deasupra lui era un pom cu mere. Când voia să-l ajungă, mărul îi scăpa. Acestea sunt imagini care urmează să ni se arate, care primesc formele pasiunilor omului în lumea astrală după moarte, așa cum este omul dependent de pasiuni și cum le savurează din plin. Primul, Titus, zace pe pământ și din ficatul său roade o putere rea, un vultur. Aceasta arată că el a fost dependent de o viață inferioară, senzuală, și că aceasta nu i-a adus nici o satisfacție de durată. Sisif, lacomul, este torturat prin aceea că dorințele sale care au luat naștere mereu din nou nu au putut fi satisfăcute niciodată. Tantal este dependent de imaginile unei forțe de imaginație fantastică și trebuie să sufere o eternă insatisfacție a unei astfel de forțe de imaginație.

Astfel sunt date imaginile pentru viața noastră astrală. Cui i se deschide privirea pentru lumea astrală, numai acela poate vorbi în astfel de imagini. Clarvăzătorul știe cât de puțin ajung cuvintele din viața noastră obișnuită pentru a descrie ce vede el în lumea astrală. Limbajul nostru poate fi doar un mijloc foarte sărăcăcios de expresie pentru a aduce în cuvinte ce este de povestit. De aceea eu vă pot da cu greu azi altceva decât imagini, reprezentări simbolice despre ființe care sunt cunoscute celor a căror clarvedere le este deschisă. Sunt acele ființe care populează spațiul nostru chiar dacă noi nu le percepem în viața fizică. Lumea astrală este culoare deplină pe care clarvăzătorul o vede ca pe o realitate exterioară. Cine își îndreaptă privirea numai în afara omului și vede numai în aceasta entitatea completă a omului, seamănă cu cel care ar pretinde că un om ar dispărea când el ar intra pe ușa unei case și nu ar mai fi vizibil. Noi știm că el există încă și este acoperit doar de pereții casei. Așa cum pe el îl acoperă pereții casei, tot așa acoperă corporalitatea omului lucrul despre care noi vorbim acum; ea îl acoperă, fiindcă el este invizibil pentru simțurile obișnuite.

Așa există și ființele din spațiul astral care nu au corporalitate fizică, deși ele nu sunt vizibile pentru ochiul fizic. Și dvs. existați toți în spațiul fizic la fel ca și în spațiul astral.

Primul lucru cu care omul face cunoștință când intră în spațiul astral, adică ce vede el când i se deschide ochiul astral este: El se află înveșmântat în corpul astral. În acest corp astral tălăzuiesc toate poftele, pasiunile, sentimentele etc. Acolo vedem în mod clar ceea ce altfel zace ascuns în natura umană. Tot ce este ascuns devine vizibil când contemplăm această aură umană. Din ea radiază în afară în mișcări unduitoare cu o anumită forță de lumină ceea ce eu am numit astral, întreaga natură de sentimente a omului.

Aș dori să menționez câteva detalii care vă vor arăta cum unele lucruri pe care le găsim altfel de neînțeles, devin clare imediat. Putem vedea adesea că unii oameni dacă se află pe marginea unui abis, ei arată dorința de neînvins de a se prăbuși în ea, și totuși ei se opun cu toate forțele. Sau putem vedea ce fel de gânduri trec prin sufletul unui om dacă el are un cuțit în mână. Toate aceste lucruri au motivele lor profunde în corpul astral uman. Ele se bazează pe aceea că noi avem în astral o complet altă ființă decât ființa umană din exterior care ne întâmpină. Ele sunt însă supuse destinului, karmei. Cine are anumite pofte în viață, acela a parcurs în viața anterioară evenimente care prin rațiunea obișnuită pot fi împinse adânc în fundal. Ele dormitează însă în corpul astral. Presupuneți că cineva a participat într-o viață anterioară la un război crud; în aura lui veți vedea cum prin karma sa toate acele cruzimi au fost inserate în corpul său astral, cu care el are de dus lupte grele acum în viața fizică actuală. Așa cum se țes firele între o viață anterioară și cea actuală, tot așa se țes și firele din prezent către viața următoare. Clarvăzătorul vede toate aceste lucruri. El vede cum se formează karma unui om și vede de exemplu cum un om caută prin înțelepciune să-și reprime o pornire sau cum își reprimă sentimentele. Clarvăzătorul vede până în străfundurile sufletului. Cei care au darul clarvederii, nu țin la acesta ca la ceva de dorit care aduce bucurie în toate cazurile, mai ales când oamenii au sentimente pe care ar trebui mai bine să nu le aibă. Pemtru începător, pentru Chela este adesea fatal fiindcă el devine atras ușor de tot ce el vede acum.

Apoi noi vedem în astral esența stării de veghe și a stării de somn a omului. Ce înseamnă starea de veghe și starea de somn? Este ceva ce omul acceptă fără a avea o noțiune clară despre aceasta. Ce trăiește în noi este ceva ce omul perioadei noastre actuale nu cunoaște nemijlocit. Sinea superioară odihnește în om. El gândește și acționează din Sinea superioară. Dar omul celei de-a cincea rase-rădăcină [a perioadei actuale] nu vede această Sine superioară. Tot ce ne oferă conștiența este numai o imagine reflectată a Sinei superioare. Omul se vede pe sine doar ca imagine reflectată, creierul său este oglinda. Ce reflectă înapoi creierul ca imagine reflectată, nu este omul adevărat; el dormitează adânc în noi și nu poate fi văzut în mod nemijlocit. Doar corpul fizic este cel care poate obosi, el își suspendă activitatea sa de oglindă în timpul somnului. Sinea superioară, a cărei reflectare este omul exterior, nu obosește, ea

doar se retrage mai mult sau mai puțin din fizic. În timp ce corpul doarme, Sinea superioară eliberată de corporalitatea exterioară îl părăsește pe omul exterior și își poate îndrepta activitatea către spațiul astral. Clarvăzătorul vede această activitate în spațiul astral.

Omul treptei evolutive actuale își părăsește corpul în somn. El se plimbă uneori foarte departe de corpul său fizic și ajunge acolo împreună cu alte ființe ale lumii astrale și schimbă gânduri cu ele. Când omul se trezește, nu-și amintește de cele petrecute în timpul somnului. Aceasta este în legătură cu treapta evolutivă actuală. Evoluția poate deveni însă din ce în ce mai înaltă. Discipolul care învață sub îndrumarea unui Maestru, poate să-și transforme treptat conștiența într-una durabilă, permanentă. Atunci el își va putea lua în conștiență ca amintire experiențele nopții în starea sa de veghe. Când discipolul, Chela a atins o conștiență permanentă, atunci își amintește ce a perceput în lumea astrală. Aceste cunoștințe ale lui Chela nu sunt învățate în lumea fizică ci sunt experimentate în lumea astrală și sunt aduse în lumea fizică. La aceasta se referă Platon când vorbește despre reamintirea stărilor sufletești superioare.

Conștiența care la oamenii obișnuiți se întrerupe neîncetat, Chela este în stare să o facă permanentă când el a dobândit talentul de a-și forma, de a-și produce imaginea reflectată nu doar în corpul fizic, ci și în elementele ființei superioare ale naturii umane. Din corpul fizic solid se formează pentru omul obișnuit imaginea reflectată a Sinei sale. Se poate spune de asemenea: El devine conștient de Sinea sa. Cel care a atins treapta superioară devine conștient de Sinea sa nu doar în fizic, ci și în astral; ea îl luminează din astral. Așa îi întâlniți în planul astral înainte de toate pe ființele Chela, pe discipolii care sunt în stare să-și înalțe conștiența în regiunea astrală. A înălța conștiența în lumea astrală este ce instruiește și conținutul învățăturii teosofice și cuprinsul instruirii pe care-l acordă un Maestru înalt evoluat discipolilor săi. Această relație între Maestru și Chela are loc în spațiul astral. O traducere în cuvinte fizice, în propoziții fizice a instruirii din astral este ceea ce poate oferi teosofia.

Am făcut cunoștință deja cu două feluri de ființe pe care le întâlnim în spațiul astral: Maestru și discipol. La aceasta se adaugă acei oameni care sunt evoluați psihic dar nu au avut o instruire reglementată, somnambulii, cei care au o conștiență confuză. Știți că există oameni pentru care este posibil, fără ca ei să fie instruiți de un Maestru, să aibă anumite percepții, percepții care sunt independente de simțurile lor. Dar numai cei care prin instruire teosofică intră în regiunea astrală, nu fac greșeli. Teosoful știe să distingă ce rezultă din stări patologice și care sunt adevăruri profunde. Dacă îi urmărim pe somnambuli în starea de veghe și în starea de transă, vedem că sufletul poate ieși din corp și poate deveni clarvăzător. Nu ar trebui să credem nici un cuvânt al somnambulului dacă nu avem nici o dovadă pentru faptul că această clarvedere nedisciplinată poate să corespundă clarvederii unui clarvăzător instruit. Discipolul care și-a dezvoltat conștiența permanentă, care vede lucrurile astrale așa cum vede mesele și scaunele, acela știe și că somnambulii zăresc uneori

adevăruri în stările lor deosebite. Ei au capacitatea de a se înălța temporar din corporalitate și de a vedea astfel ce nu poate fi văzut cu simțurile obișnuite. Aceste suflete eliberate temporar de corp sunt a treia categorie de ființe pe care dvs. o puteți întâlni ca locuitoare a spațiului astral. A patra categorie de ființe pe care noi o întâlnim în spațiul astral este ceva puțin îmbucurător, sunt distrugătorii din astral.

Eu am menționat adesea că lumii noastre fizice i-a precedat o alta ale cărei roade noi le savurăm. Noi putem numi Pământul nostru Cosmosul iubirii unde omul este învățat să iubească până va fi atins cea mai înaltă treaptă din rondul nostru. Dacă noi cuprindem cu privirea această evoluție și ne îndreptăm privirea către ceea ce va fi în viitor, atunci știm că Pământul este o școală a dezvoltării iubirii. Noi trebuie să ne îndreptăm privirea și asupra a ceea ce a existat într-o stare anterioară. Corpul nostru ceresc a provenit dintr-un altul. Pământului i-a precedat un alt corp ceresc, vechea Lună, pe care s-a pregătit ceea ce noi avem nevoie pentru a străbate drumul nostru pământesc. Din ceea ce a parcurs omul, s-au dezvoltat organele sale fizice. Din starea planetară anterioară, din Cosmosul înțelepciunii el și-a construit simțurile umane, organele sale senzoriale. Atunci a fost construit corpul senzației.

Pe vremea când noi oamenii ne-am început evoluția, în organismul nostru fizic s-a întrețesut capacitatea senzorială. Gândiți-vă ce înțelepciune se adaaugă la structura chimică a corpului fizic prin întreteserea senzațiilor și sentimentelor. A purifica, a înnobila aceste senzații și sentimente până la senzații etice, până la sentimente etice – aceasta este misiunea vieții noastre pământești. Așa cum noi avem pe Pământ misiunea de a forma senzații și sentimente etice, tot așa odinioară, pe Cosmosul înțelepciunii aparținând predecesorilor noștri misiunea cea mai înaltă a fost de a crea o construcție plină de înțelepciune a organismului senzorial. Ființele au trebuit să se dedice creării senzorialității. Funcțiile simțurilor au luat naștere printr-o înțelepciune infinită.

Gândiți-vă că ființele au avut diverse misiuni în diversele stări cosmice succesive. Pentru a face inteligibile aceste misiuni diferite, gândiți-vă la un constructor de piane și la un pianist. Constructorul de piane trebuie să se dedice cu iubire și dăruire construcției pianului, el are de asemenea o altă misiune decât cel care urmează să cânte la pian. Atât constructorul de piane cât și pianistul au misiunea lor specifică, amândoi fac ceva bun la locul lor. Dacă însă constructorul de piane ar vrea să taie cu ferăstrăul și să cioplească și să bată cu ciocanul în sala de concert, atunci el ar acționa acolo doar distructiv. Da, el nu este util acolo, el poate fi mare doar ca maestru constructor de piane.

Așa se află și în lumea astrală ființe care au atins o mare iscusință în formarea organelor senzoriale, care însă nu au renunțat la această vocație la trecerea într-o altă treaptă evolutivă. Ei sunt maeștri în formarea materiei senzoriale dar sunt la fel de puțin utili în evoluția noastră actuală ca și constructorul de piane în sala de concerte. Ei acționează distrugător, acționează la locul nepotrivit ca spirite rele, fiindcă ele țin de forțele de care omul are nevoie

ca „temelie”, dar ele nu duc mai departe evoluția omului. Aceste ființe pot avea o înaltă evoluție dar au o vocație care nu se mai potrivește în evoluția noastră, de aceea ele pot deveni primejdioase lui Chela, începătorului care abia învață să privească în lumea astrală, fiindcă el poate fi atras de aceste ființe și astfel să meargă pe căi greșite.

În lumea astrală există și alte ființe care nu coboară în încarnări fizice și ajung să se reveleze numai în spațiul astral. Pe ele nu le poate percepe cel care are vedere numai pentru fizic-corporal. Aceste ființe sunt nobile iar efortul lor este îndreptat numai către țelul evoluției umane. Ele nu au pofte omenești, nu depind de lucrurile pământești, ele și-au dobândit acele trepte evolutive prin care au devenit ajutoarele omenirii. Ele nu savurează viața, totuși le găsim în spațiul astral fiindcă ele așteaptă aici scopul lor viitor.

Pentru a înțelege cum se întâmplă aceste lucruri și ce importanță au, trebuie să ne clarificăm care va fi tema conferinței a șasea: starea din Kamaloka. Când omul își părăsește corpul, atunci îl predă pământului; forța de viață este abandonată de asemenea. Apoi el ajunge în lumea astrală, în regiunea poftelor. Omul parcurge o perioadă de timp în lumea astrală, apoi se înalță în Devachan pentru a se coborî iar în vederea întrupării. Evoluția normală [după moarte] a omului este că el parcurge două lumi, lumea astrală și lumea spirituală pură, pentru a deveni matur după aceea în vederea unei noi întrupări. În această întrupare următoare el savurează roadele vieții trecute. „Dumnezeu nu se lasă batjocorit. Căci ce seamănă omul, aceea va și secera.”

Gândiți-vă că omul înalt evoluat ar putea avea o recoltă bogată în lumea spirituală. Dar el este liber să se întoarcă pe Pământ după scurt timp și să-i ajute pe care care au rămas în urmă în evoluția lor spirituală. Așa poate el renunța la ședederea spirituală în Devachan și să aștepte până când un Maestru îl trimite într-o nouă întrupare. Noi întâlnim aceste ființe sub denumirea de ființe destrupate.

Vizibile numai pentru cei înalt evoluați din timpul nostru sunt și ființele superioare care zăbovesc numai rareori în lumea astrală fiindcă patria lor este în regiuni și mai înalte, pe trepte și mai înalte ale lumii spirituale. Când Chela se dezvoltă mai departe, atunci el dobândește capacitatea de a fi conștient într-o lume și mai înaltă, în lumea devachanică sau lumea spirituală, care este mai înaltă decât lumea astrală. În această lume și mai înaltă i se reflectă Sinea. Omul se vietuiește în regiunile spirituale înalte ca imagine reflectată pe care el o vede în lumea fizică. Ființele care țin de aceste regiuni sunt vizibile numai celor înalt evoluați. Și aceste ființe pot renunța la ceea ce trebuie înțeles drept cea mai înaltă misiune a existenței noastre pământești, ele pot renunța la „Nirvana”. O astfel de ființă poate renunța la Nirvana, ea se *poate* întoarce în lumea pământească în care ea însăși nu ar avea nevoie deloc să se întoarcă, pentru a-i ajuta pe oameni. Astfel de ființe se numesc Nirmanakaya. Ele sunt în stare să coboare din lumea spirituală în lumea astrală și în lume fizică pentru a avea acolo un „punct de apucare”, ele primesc un corp astral. Ele fac aceasta pentru a-i ajuta pe oameni. Acestea sunt ființele Nirmanakaya pe care noi le putem întâlni în lumea astrală,

deşi arareori. Eu vorbesc aici despre fiinţe care nu sunt vizibile pentru ochii fizici ci numai pentru ochi care pot primi impresii din spaţiul astral. Dacă ochii pot percep impresii din lumea astrală, atunci ei pot percepe acolo fiinţe Nirmanakaya şi de asemenea fiinţe umane care se află între moarte şi următoarea întrupare. Despre aceste lucruri voi vorbi şi în conferinţele următoare.

Noi întâlnim în lumea astrală şi entităţi care sunt de neînţeles începătorului. Acestea sunt fiinţe de o mobilitate interioară foarte mare şi iau diverse forme şi structuri şi îşi arată legătura lor cu lumea într-un complet alt mod decât corpul astral uman. Corpul astral uman are o structură delimitată, are un anumit contur. Corpul astral al animalelor nu are astfel de contururi precise. Corpurile astrale ale animalelor arată complet altfel. Ele nu aparţin unei fiinţe particulare, ci pentru fiecare grup de animal în parte există câte un suflet-grup. Fiecare exemplar animal fizic aparţine oarecum unei specii iar de la fiecare exemplar animal duce un fel de funie până la sufletul-grup care mişcă animalul. Puteţi descoperi în spaţiul astral anumite structuri animale care nu pot fi întâlnite în fizic. Aceste corpuri astrale sunt oameni în devenire care îşi construiesc corpul astral şi evoluează mai departe pentru ca cei care coboară din lumea spirituală să-şi formeze un vehicul potrivit.

Acestea nu sunt însă toate entităţile lumii astrale. În lumea astrală întâlnim şi fiinţe de o natură greu de descris, fiinţe a căror mărime nu poate fi cuprinsă cu privirea, fiinţe de o astfel de mărime ca şi cum ele s-ar întinde peste întreg sistemul nostru planetar. Aceste fiinţe care cuprind întregul Pământ arată clar că ele au ceva de a face cu evoluţia noastră pământească, dar omul pământesc îşi poate face numai cu greu o reprezentare despre ele. Aceste fiinţe care există în cele mai diverse structuri, au legătură cu întreaga noastră evoluţie. Ele au parcurs o evoluţie în rondurile anterioare ale evoluţiei pământeşti. Trei ronduri au precedat Pământul nostru şi trei ronduri vor urma. Aceste fiinţe care în religiile cele mai vechi şi încă spirituale au fost numite fiinţe „Deva” vor fi atins o evoluţie superioară când Pământul nostru îşi va fi atins ţelul. Ele sunt gândite a fi asemenea oamenilor, fiindcă oamenii nu-şi pot face o reprezentare corectă despre ele. Însă oamenii care ştiu ceva despre aceasta găsesc aici în mod schiţat cum se desfăşoară evoluţia cosmologică.

Când un „Cosmos” începe să se dezvolte în primul, al doilea şi al treilea rond, este la fel cum un copil se dezvoltă în primii trei ani de viaţă. Cu aceasta i se arată oarecum drumul pe care el îl va urma în viaţă. Abia apoi vine ceea ce este misiunea propriu-zisă a Cosmosului; noi numim aceasta „adevărul” Cosmosului. Pe Pământul nostru actual adevărul a ieşit la iveală; cele trei ronduri precedente ale căii evolutive reprezintă „calea”. „Adevărul” este configuraţia exterioară a acestei „căi” din evoluţia noastră pământească actuală. Pe a treia parte a evoluţiei, „viaţa”, noi o vom parcurge când sufletele noastre vor fi parcurs tot mai mult din adevăr. Noi învăţăm să cunoaştem adevărul, adevărul va deveni însă viaţa noastră; atunci nu mai avem nevoie să cucerim adevărul. Acum este încă necesar acest lucru pentru a ne conduce la o viaţă etică. Acest adevăr ne va

pătrunde însă de acum înainte, el va fi sângele vieții noastre. De aceea Cel care este un reprezentant al adevărului care pătrunde Cosmosul, a asimilat această triadă în conștiența sa și a exprimat-o în cuvintele: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.”

Conferința a cincea
Berlin, 25 noiembrie 1903

Caracterul proceselor astrale

În conferința precedentă am vorbit despre ființele care sunt de întâlnit în lumea astrală. Am caracterizat locuitorii acestei lumi prin aceea că le-am diferențiat în cele care sunt întrupate în prezent și cele care nu sunt întrupate în prezent. Azi aș dori să vorbesc despre procesele din spațiul astral și aș dori să caracterizez în general cum ne-am reprezentat acolo evenimentele. Desigur că putem da numai o schiță generală, fiindcă lumea pe care o întâlnim aici este atât de mare încât oricine păşeşte odată în această lume este copleșit de abundența fenomenelor, astfel încât nimeni nu ar putea descrie din experiență proprie întreaga lume astrală. La fel de puțin cum cineva a văzut întregul Pământ fizic, tot așa de puțin a văzut cineva întreaga lume astrală. Fiindcă diversitatea lumii astrale este cu mult mai mare decât cea a Pământului fizic, veți putea să vă reprezentați că sunt unele fenomene în astral despre care nu se poate povesti nimic. Totuși un mic fragment putem descrie.

Eu iau în considerare la procesele din spațiul astral și întâlnirile cu ființe pe care nu le putem întâlni în lumea fizică sau le întâlnim numai în mod excepțional. Spațiul astral este așazicând un loc în care se pot întâlni ființe din lumi diferite. Este la fel cum se pot întâlni oameni pe drumul vieții pământești, la fel cum un om se poate întâlni odată cu un altul care locuiește într-un complet alt loc, călătorește poate o distanță scurtă împreună cu el, îl uită și nu-l mai întâlnește apoi. Așa cum este acest lucru în mic, tot așa poate fi și în mare și așa ne putem lămuri unele lucruri din lumea astrală.

Noi ca oameni nu ne-am încarnat de la început în lume într-un corp fizic între naștere și moarte, ci am parcurs într-un fel de evoluție cosmică trei stații: viața fizică dintre naștere și moarte, viața în Kamaloka și viața în Devachan. Nu toate ființele parcurg aceste stații, și noi oamenii de asemenea am avut un timp care l-a precedat pe al nostru în care noi cu ființa noastră am fost mult mai aproape de lumea astrală. Înainte ca noi să fi dezvoltat capacitatea de a ne întrupa fizic, am fost ființe care au trăit doar în lumea astrală și care aveau simțuri astrale. Din simțurile astrale s-au dezvoltat în decursul a milioane de ani mai întâi ochi și urechile noastre la structura fizică pe care o avem azi. Noi am fost ființe astrale și vom fi în decursul evoluției noastre din nou ființe astrale.

Ne aflăm acum în cea de-a cincea rasă-rădăcină a celui de-al patrulea rond, aceasta este a cincea epocă umană al celui de-al patrulea rond al evoluției pământești. Noi am evoluat prin patru epoci precedente și ne vom întrupa din nou în următoarele trei. Apoi structura planetei noastre pe care o are acum va fi înlocuită cu o altă structură iar noi oamenii vom avea de asemenea în locul structurii noastre pământești o altă structură. Noi nu ne vom mai întrupa atunci în același mod în care o facem acum. Vom fi din nou ființe astrale, ființe care nu se

servesc de simțurile pe care le are acum ci vom fi ființe care acționează astral. Noi am fost ființe sufletești și vom fi din nou ființe sufletești când globul pământesc fizic își va fi împlinit misiunea. Noi parcurgem șapte așa-numite „rase", adesea parcurgem stări critice iar în viitor vom fi din nou într-o stare astrală și vom duce o complet altă existență.

Noi am fost mai înainte ființe pur pasive, dăruite impresiilor lumii exterioare înainte ca trupul nostru fizic să se fi densificat la consistența fizică prin care a fost posibil să pună în mișcare mai întâi mușchii fizici pentru a realiza activități fizice. Ne vom transforma din nou din ființe pasive în ființe active. Tot ce am asimilat pământește în noi, tot ce am prelucrat, se va maturiza ca rod în noi; vom fi ființe active.

Fiindcă încă purtăm ceva din structura noastră astrală anterioară, fiindcă ceva încă aparține din aceea de corpul nostru astral și fiindcă trecutul și viitorul se întrepătrund în noi, de aceea trăim și azi în lumea astrală. Noi putem să ne dezvoltăm ochii spirituali astfel încât devenim la fel de văzători în lumea astrală cât este de văzător omul obișnuit în lumea fizică. Oamenii nu sunt conștienți de aceasta fiindcă ochiul lor spiritual nu este deschis. Ochiul discipolului însă se deschide treptat. Cine a parcurs instruirea, acela se poate aștepta ca ochiul spiritual să i se deschidă, astfel că el poate vedea ce se descrie în învățătura teosofică.

Noi suntem cetățeni ai lumii fizice *și* ai lumii astrale. În lumea astrală discipolul întâlnește și ființe care nu au aparținut, nu aparțin și nu vor aparține niciodată Pământului nostru. Aceste ființe au parcurs alte evoluții, ele vin dintr-o complet altă parte a lumii, ele intersectează planul nostru astral. Ele au de străbătut numai o distanță scurtă împreună cu noi în spațiul astral. Ele sunt oarecum ca și cometele care străbat sistemul nostru planetar. Astfel de ființe sunt străine pentru evoluția noastră pământească; evoluția lor în lumea astrală va fi complet diferită de a noastră. Ele se întâlnesc cu noi doar o porțiune de drum pentru ca apoi să-și ducă mai departe evoluția într-un fel care nu are nimic de a face mai departe cu a noastră.

Acestea sunt realități despre care vorbesc scriitorii mistici ai tuturor timpurilor. În aceste entități cărora scriitorii mistici le-au dat diverse nume nu este reprezentat nimic altceva decât acei locuitori ai Pământului care și-au parcurs evoluția alături de evoluția noastră pământească, așa-numitele ființe elementale, spirite elementale. Ceea ce experimentează ele prin oameni le este la fel de străin cît îi este de străin unui om ceea ce experimentează la intrarea în spațiul astral. Ele se comportă de cele mai multe ori respingător față de ceea ce se apropie de ele din lumea fizică. Chela va experimenta prin aceste ființe cele mai diverse provocări, poate fi atras de aceste spirite elementale și poate fi deviat ușor de la calea prescrisă lui. Aceste entități manifestă simpatie sau antipatie față de ceea ce le vine în întâmpinare din sfera noastră umană. Acest lucru nu a fost întotdeauna așa. Într-o epocă anterioară ele nu erau atât de respingătoare față de oamenii fizici. Acum însă ele au o mare antipatie față de tot ceea ce vine din

lumea fizică. Aceste fenomene ale lumii astrale au fost adesea descrise metaforic. Unii se opresc azi numai la superstițiile populare și nu știu că expresiile din vechile scrieri au la bază realități. gnomi, ondine, silfe și salamandre au fost numite în Evul Mediu aceste ființe care nu au niciodată o existență fizică. Este desigur ușor să spunem ceva despre aceste lucruri dar despre ele poate vorbi cu deplin simț de răspundere numai cel care știe să distingă superstiția de realitate. Superstiția apare pe diverse trepte. Nu este simpla superstiție care ne agață când credem fenomene oarecare inexistente în realitate. Nu, o superstiție poate exista și la marii savanți și la cei care cred că au cercetat natura pe toate fețele. Credința în materie poate fi de asemenea o superstiție. Discipolul trebuie să fi atins a doua treaptă a vederii, vederea spirituală pentru a putea distinge realitatea fizică de iluzie. Atunci el învață să cunoască ce este realitate în literatură [despre ființele elementale] și ce sunt doar lucruri fantastice.

Nu aveți nevoie să vă reprezentați ființele elementale ca deosebit de evoluate, ele nu trec prin naștere și moarte ca omul. Foarte puține au parcurs ceva ce ar fi doar asemănător unei evoluții umane. Majoritatea nu urmează astfel de evoluții. Unele vin –ca și cometele – de pe alte planete, dispar din nou și își continuă existența altundeva. Ce realizează aceste entități nu este fără influență asupra omului. În corpul astral uman se întâmplă unele lucruri care se datorează acțiunii acestor ființe. Numai celui care poate vedea în spațiul astral îi sunt clare astfel de procese care se petrec în corpul astral uman.

Pe planul astral există și ființe care sunt mai sus decât oamenii. Religiile care știu ceva despre esoterism, vorbesc despre astfel de ființe superioare; religia hindusă de exemplu vorbește despre ființe Deva. Și în religia creștină s-a vorbit despre astfel de ființe. Treptat aceste cunoștințe din creștinism s-au pierdut dar există încă cercuri care cunosc aceste ființe. Ființele Deva primesc o anumită „corporalitate”. Așa cum omul își ia corpul fizic din elementele naturii și așa cum corpul nostru fizic este cel mai inferior corp posibil pentru noi, tot așa corpul cel mai inferior pentru ființele Kama-Deva este cel astral; el este alcătuit din substanță astrală – conform treptei lor evolutive. Pe alte ființe Deva le numim ființe Rupa-Deva. Ele trăiesc în Devachan, pe care noi îl parcurgem între moarte și o nouă naștere. Substanțialitatea ființelor Rupa-Deva este corpul mental, cea a ființelor Arupa-Deva este corpul cauzal. Corpul cauzal are de a face cu ceea ce ne atrage din întrupare în întrupare. Ceea ce este substanțialitate fizică trece, dispare; cadavrul este redat Pământului, forțelor chimice și fizice. Și corpul astral și corpul mental inferior se descompun după moarte. Din noi rămâne doar *un singur* suflet care se întoarce mereu din nou într-o altă întrupare, când o evoluție și-a atins țelul pentru a intra apoi într-o altă evoluție. Acest suflet unic este țesut din substanța corpului cauzal în care noi putem avea amintirea vieților anterioare și în care cunoaștem întreaga evoluție. Cine cunoaște aceste realități știe că Buddha nu dădea o metaforă când spunea:

Îmi amintesc viețile anterioare, îmi amintesc cum m-am născut aici și acolo, cum am ajutat acolo, cum am avut copii aici și acolo, îmi amintesc geneza lumii, sfârșitul lumii prin care am trecut, etc. – Așa vorbea această individualitate înalt evoluată care s-a dezvoltat anticipat, la care omul va ajunge abia în rondul al șaselea, în care omul va avea o existență spirituală pură. Acest lucru a dezvoltat deja acum Buddha; el și-a cucerit capacitatea de a vedea stările superioare. Oamenii obișnuiți își vor cuceri abia mai târziu aceasta. Fiecare își va vedea cândva toate stările sale evolutive trecute cum se derulează pe lângă el. La aceasta se ajunge fiindcă rămâne întotdeauna ceva și anume substanțialitatea cea mai subtilă a corpului cauzal. Din această substanțialitate sunt alcătuite felurile superioare de ființe Deva, ființele Arupa-Deva. Acestea sunt cele trei feluri de ființe Deva pe care le putem întâlni în astral: Kama-Deva, Rupa-Deva, Arupa-Deva. Mai întâi le întâlnim pe cele care sunt din materie astrală; dar și celelalte ființe Deva au capacitatea de a se înconjura cu materie astrală, astfel încât pot fi văzute de clarvăzătorii astrali.

Prin faptul că un om se poate mișca liber în spațiul astral, prin aceasta el poate intra în legătură cu ființe Deva: are loc un schimb de gânduri. Evoluția ființelor superioare, evoluția Adepților, a Maeștrilor constă în a atinge ceea ce în diferite scrieri oculte este numit: „Adeptul face ca zeii să-l servească.” Adeptul ajunge treptat să acționeze în aceste lumi superioare iar în sprijinul acțiunilor sale vin nu doar oameni ci și ființe care nu intră niciodată în sferele noastre pământești. Inteligența unor ființe Deva este însă inferioară înțelepciunii Budhi, iubirii pline de devotament și forței de creație plină de înțelepciune. Omul poate intra în posesia unui astfel de grad al acestei forțe încât el se poate înălța deasupra majorității ființelor Deva pe care le întâlnește. El face ca ele să-l servească. Unele lucruri care se petrec, se petrec prin faptul că Adepții sunt sprijniți de aceste ființe Deva care nu intră niciodată în sferele noastre fizice.

Până în sec. XV oamenii au posedat cunoștințe despre aceste lucruri; în sec. XIV, la începitul sec. XV au dispărut însă orice urme de comunicări despre ființele Deva; nu s-a mai vorbit despre aceste lucruri în sec. XV, XVI, XII, XVIII și XIX; nimeni nu a avut o știință despre aceste lucruri – în afara cercurilor foarte intime. A fost timpul în care s-a cultivat forța rațiunii. Azi este posibil – cel puțin parțial – să vorbim din nou despre aceste adevăruri care se referă la ființele Deva și asupra cărora a domnit o tăcere absolută secole întregi; acest lucru este posibil fiindcă evoluția omenirii vine în întâmpinarea evenimentelor actuale din regiunile spirituale care sunt mari și semnificative și fiindcă oamenii trebuie să stea față în față cu lucrurile astfel încât ei să fie pregătiți. Următorul lucru care va apărea foarte curând îl pot caracteriza spunând: Oamenii vor cuprinde cu privirea într-o complet altă măsură decât azi fundalul despre bine și rău. Dvs. veți privi adânc în acele fire care țes puterile, veți privi țesătura cosmică, țesătură care va

apărea oamenilor prezentului ca o rețea de bine și rău. Acest adevăr va fi o cunoaștere de o infinită importanță. Acum există deja posibilitatea de a dobândi această cunoaștere despre bine și rău.

Acestea sunt lucruri mari despre care s-a vorbit acum; există și alte lucruri care se petrec în astral. Despre acestea vreau să vă povestesc ceva acum. Omul trebuie să fie conștient că în fiecare moment al vieții sale el trăiește și în spațiul astral. Așa cum realitățile fizice pot fi văzute de către ochii fizici, tot așa poate fi văzut în spațiul astral că o dorință care se înalță în dvs., se răspândește ca un nor. Orice gând-dorință iese din dvs. ca o forță și se răspândește în spațiul astral. Unele gânduri arată ca niște fulgere, altele ca niște nori fini. Ceea ce este forță în gânduri se plăsmuiește ca săgeți sau ca nori binefăcători; se plăsmuiesc de asemenea raze și structuri stelare. Totul primește structură și formă, cu cât se îndepărtează mai mult de noi. Totul are natură schimbătoare; totul își schimbă structura și culoarea. După culoare și formă se poate cunoaște exact ce gânduri trimite omul în spațiu. Dacă dvs. trimiteți un gând plin de mânie, atunci el iese din dvs. ca un fulger prin aer până la corpul astral al unui alt om; acest lucru poate fi observat. Depinde de intensitatea dorinței dacă gândul țâșnește prin spațiul astral și depinde de caracterul dorinței culoarea ei. Gândurile de mânie apar roșu-maro până la roșu-sângeriu; gândurile cu caracter calm, liniștit, contemplativ, binevoitor apar de culoare albăstrui intens până la violet. Gândurile agere, logice le puteți vedea ca structuri stelare galbene care se rotesc una în jurul celeilalte. Chela învață să provoace conștient astfel de forme-gând în spațiul astral, în timp ce el face cunoștință cu legile lumii astrale și ale lumii mentale. Chela știe foarte precis cum acționează gândurile pe care el le trimite afară în spațiul astral. Aceasta este dezvoltarea ființei Chela: să devină din ce în ce mai conștient de aceste realități și să trimită în afară numai gânduri pentru salvarea omenirii. Acesta este unul dintre adevărurile profunde la care îi duce teosofia pe oameni.

Procesele din spațiul astral sunt procese care ne înconjoară întotdeauna, care se desfășoară în ambianța noastră. Ele sunt realități mai înalte decât ale lumii noastre fizice. În timpul dintre moarte și o nouă naștere omul parcurge aceste lumi superioare. Chela poate intra conștient în aceste regiuni încă înainte de a suferi moartea. Evoluția omului în Kamaloka, așadar ce îl așteaptă pe om când el trece pragul morții, urmează să fie obiectul unei considerații separate. Eu vreau să menționez azi numai acele lucruri care nu sunt în legătură cu acest capitol special. Am omis tot ceea ce poate fi discutat în legătură cu Kamaloka și Devachan. Data viitoare vom asculta a șasea, ultima conferință din această serie.

Eu am arătat că omul a coborât din lumi superioare și că el merge din nou în lumi superioare. Aici se petrec unele lucruri pentru care cauzele primare se află în lumile superioare. Instruirea unui Chela se petrece de asemenea într-o lume superioară. Chela poate primi instruirea în lumea

fizică; aceasta nu este însă cea mai importantă, mai importantă este instruirea care se realizează în sferele superioare. Cu oamenii se petrec lucruri în sferele superioare de care oamenii în viața obișnuită nu sunt conștienți. Omul rațional poate ști ceva despre aceste lumi numai prin aceea că lui i se aduc mai întâi informații despre ele. A primi comunicări despre ele este o cale de a privi în lumile superioare. Este necesar ca omul să primească mai întâi ceva relatat despre lumile superioare. Ceea ce se relatează se cufundă în spiritul omului și va deveni în orice caz ceva viu în viața viitoare. Ceea ce este semănat azi ca sămânță, va ieși ca rod în viitor. A fost o expresie a apostolului Pavel, inițiatul creștin: Dumnezeu nu se lasă batjocorit. Căci ceea ce seamănă omul, aceea va și secera.

Conferința a șasea
Berlin, 2 decembrie 1903

Kamaloka

La lumea astrală cu care noi am făcut cunoștință acum, omul participă și în timpul vieții sale fizice. Noi participăm zi de zi și oră de oră la procesele lumii astrale. Noi am făcut cunoștință cu procesele și ființele care pot fi întâlnite în lumea astrală de către cel căruia îi este deschisă privirea pentru lumea astrală. Azi urmează să scoatem din nou în evidență o temă deosebită; vrem să luăm în considerare azi ceea ce teosofia numește „Kamaloka".

Dacă vrem să înțelegem ce este Kamaloka, trebuie să ne fie clar înainte de toate că în evoluția noastră am parcurs deja multe încarnări, că încarnării noastre actuale în carne și oase i-au precedat multe încarnări și îi vor urma multe altele. Esențial este ca noi să ne îndeplinim misiunea în această încarnare, în această viață pământească.

Este complet greșit dacă se afirmă că teosofia l-ar îndepărta pe om de viață sau că ar vrea să-l conducă într-un fel de utopie sau că ar predica o asceză care l-ar îndepărta de la viața reală. Aceasta ar fi o înțelegere complet greșită a ceea ce vrea Mișcarea teosofică. Teosofia consideră această viață mai curând ca pe un instrument de care noi trebuie să ne servim pentru a ne îndeplini misiunea spirituală cea mai înaltă din evoluție. Cine se retrage din viață, cine nu-și folosește forțele spirituale și în fizic, acela nu-și îndeplinește misiunea pe care o are pe Pământ. De aceea ține de idealurile teosofiei ca noi să ne tragem din existența fizică cele mai mari foloase posibile pentru viața spirituală cea mai înaltă.

Noi știm, stimat auditoriu – și trebuie să presupunem aceasta azi – că ceea ce este spirit uman, ceea ce este Sine reală propriu-zisă în noi a fost întrupată în existența pământească nu odată ci de nenumărate ori. Noi știm că existența noastră pământească actuală s-a legat de nenumărate existențe anterioare și că de această viață actuală se vor lega alte întrupări în continuare. Trebuie să ne punem întrebările: Ce realizează Sinea umană în timpul dintre două întrupări? Cum participă Sinea umană la celelalte lumi care nu sunt ca lumea noastră fizică? – Numai prin faptul că el călătorește în mod corespunzător prin celelalte lumi este ea în stare să-și tragă din existența fizică cele mai mari foloase pentru evoluția sa. Lumile prin care călătorește Sinea umană în intervalul dintre două întrupări sunt mai întâi Kamaloka și apoi Devachan. Când învelișurile fizice sunt abandonate de om [după moarte] atunci el intră în lumea pe care noi o numim în teosofie „Kamaloka", „Locul dorințelor". După ce a zăbovit un timp acolo, călătorește prin lumea spirituală superioară, Devachan, pe care noi o numim și "lumea spirituală". Prin aceste lumi călătorește așadar sufletul uman după drumeția sa pământească. Dacă vrem acum să înțelegem ce implicare au cele două lumi, Kamaloka și Devachan la drumeția sufletului uman, trebuie să ne gândim înainte

de toate la misiunea pe care o are de îndeplinit omul în existența sa pământească. Aceste lucruri au fost predate întotdeauna în știința secretă și sunt predate și azi prin teosofie.

Există misiuni foarte precise pe care sufletul uman trebuie să le preia și să le îndeplinească în drumeția sa pământească. Omul trebuie să-și cultive anumite virtuți pe care nu și le poate cultiva în afara drumeției pământești. Există șapte astfel de virtuți. Omul a venit pe Pământ cu predispoziții către aceste virtuți iar la sfârșitul drumeției sale pământești el ar fi trebuit să-și fi dezvoltat complet aceste virtuți.

Dacă aș putea face o comparație, aș spune: Să ne reprezentăm un om care este înzestrat cu cea mai mare bunăvoință pentru semeni, un om foarte generos, care însă este foarte sărac și de aceea nu este în stare să-și folosească predispoziția sa binefăcătoare. Așa este și caracterul uman conform predispoziției sale desăvârșit în cel mai înalt grad; omul însă nu poate aduce nici un folos de aici. Să ne reprezentăm acum că omul pleacă într-o regiune îndepărtată, încă nelucrată și încearcă să fie productiv; el produce prin muncă grea atât de mult, încât își achiziționează mijloacele prin care, când se întoarce înapoi în regiunea sa, se poate face folositor semenilor săi. Acum el își poate folosi predispoziția sa de generozitate.

Predispozițiile către cele șapte virtuți există în om de la prima sa întrupare. După milioane de ani el va ieși din nou din drumeția sa pământească și atunci predispozițiile sale vor fi transformate în virtuți. Aceste capacități vor putea fi folosite atunci într-o evoluție planetară viitoare. Cele șapte virtuți sunt:

1. Corectitudinea
2. Abținerea de la a judeca
3. Curajul
4. Înțelepciunea

Acestea sunt cele patru virtuți inferioare. Înțelepciunea cuprinde tot ceea ce ne califică să rostim o judecată despre condițiile noastre pământești și prin aceasta să intervenim în desfășurarea lor. Prin obținerea acestor capacități omul câștigă forța prin care poate interveni energic și călăuzitor în lume.

Cele trei virtuți superioare sunt:

Credința
Speranța
Iubirea.

Goethe a exprimat aceasta prin cuvintele: „Tot ce e vremelnic e numai un simbol.” Când omul în tot ceea ce el poate vedea și auzi, vede numai un simbol pentru ceva etern care-l exprimă, atunci el are „credință”. Aceasta este prima dintre cele trei virtuți superioare. A doua este să dezvolte un sentiment pentru

aceea că omul nu ar trebui să rămână niciodată în punctul în care se află, un sentiment pentru aceea că noi suntem azi oamenii celei de-a cincea rase. Mai trziu însă vom evolua mai departe. Aceasta este speranța. Ultima virtute este aceea care se formează ca țel ultim al Cosmosului nostru, este iubirea. De aceea noi numim de asemenea Pământul nostru „Cosmosul iubirii". Ceea ce trebuie să dezvoltăm în noi în timp ce aparținem Pământului, este iubirea, iar când ne vom fi desăvârșit drumeția pământească, atunci Pământul va fi un Cosmos al iubirii. Iubirea va fi atunci o forță de la sine înțeleasă a tuturor ființelor umane. Ea va apărea de la sine înțeleasă așa cum este la magnet forța de atracție și de respingere de la sine înțeleasă.

Omul trebuie să-și dezvolte treptat aceste virtuți prin diverse întrupări. El a ajuns acum aproximativ la mijlocul acestui drum. Ce vor fi cândva aceste virtuți, s-a descris corect de către teologia creștină astfel: „Ceea ce ochiul nu a văzut și urechea nu a auzit și la inima omului nu a ajuns"; aceasta ar trebui să însemne că nimeni nu-și poate face o reprezentare în ce mod desăvârșit vor exista cândva aceste virtuți. Noi lucrăm treptat asupra noastră în diverse întrupări. Din lumea spirituală noi coborâm oarecum cu predispozitiile celor șapte virtuți și trebuie să ne cultivăm aceste virtuți în viață pentru a le avea apoi în mod real. Viața pământească nu este altceva decât parcurgerea unei regiuni pentru a lucra la transpunerea predispozițiilor în capacități reale. Cine intră în această regiune trebuie să se dedice mai întâi lucrului iar în timpul lucrului el poate că nu va putea privi la acel țel înalt. El dezvoltă virtuțile prin aceea că intră în legătură cu alți oameni pentru a-și forma curajul, corectitudinea, speranța, iubirea etc. El se întâlnește cu alți oameni și trebuie să folosească aceste întâlniri pentru cultivarea virtuților. Pentru a-și cultiva virtuțile, omul trebuie să coboare din lumea spirituală în lumea fizică. El se încurcă în ceea ce conține lumea fizică și întotdeauna și lumea astrală, lumea pasiunilor, a poftelor: Kamaloka.

Noi nu ne putem cultiva înțelepciunea atât de cuprinzător, încât să zguduim întreaga lume. Nu, noi trebuie să fim mulțumiți că în locul și timpul în care ne-am născut putem acționa în mod corespunzător. Galilei, Girdano Bruno și-au format în poporul lor și în timpul lor forțele sufletești superioare, Kama-Manas al lor. Înțelegerea lui Giordano Bruno a fost utilă poporului său și timpului său. Dacă el ar fi fost așezat în alt popor și s-ar fi născut în alt timp, el ar fi trebuit să aibe alte capacități. Omul este încurcat cu lumea fizică prin misiunile sale și așa este de asemenea referitor la capacitățile noastre superioare; în fiecare încarnare noi suntem limitați la o regiune mărginită. Înțelegerea noastră și forțele noastre sufletești superioare de asemenea sunt limitate la o regiune mărginită, chiar și dorințele, pasiunile, poftele și instinctele noastre.

Noi trebuie să turnăm în dorință ceea ce am adus din spiritual. Dacă eu vreau ceea ce este cel mai înalt, atunci trebuie să înconjor cu dorință ceea ce este cel mai înalt. Pentru a-și îndeplini misiunile în lumea fizică, omul trebuie să crească împreună cu lumea fizică și el își formează un fel de carapace în jurul lui, prin care el este în legătură cu lumea dorințelor și a pasiunilor. Așa cum dvs.

sunteți în legătură cu obiectele lumii fizice, încât vă ciocniți de ele, tot așa sunteți în legătură cu lumea astrală prin dorințele, pasiunile și poftele dvs. Așa cum dvs. vă desprindeți nemijlocit de lumea fizică odată cu moartea, tot așa trebuie să vă smulgeți treptat după moarte și din lumea astrală. Cu oamenii cu care a colaborat cineva, cu aceia a crescut împreună. Mai întâi el trebuie să-și lepede acea carapace. Acest lucru se petrece în Kamaloka. Dacă omul și-a pierdut învelișul pământesc odată cu moartea, el este încă legat cu lumea dorințelor, pasiunilor și poftelor sale. Printr-o pasiune cu care el încă este legat lăuntric cu această existență pământească, el trebuie să parcurgă un timp al discuțiilor cu acea existență pământească. Aceasta numim noi ședereа în Kamaloka.

Așa cum lumea fizic-terestră constă din diverse regiuni, tot așa constă și lumea astrală din diverse regiuni, iar pe acestea le putem clasifica după cele șapte virtuți pe care le-am numit. Prin faptul că noi cultivăm aceste virtuți, suntem încurcați și înlănțuiți într-un fel foarte precis cu lumea astrală.

Omul trebuie să învețe să-și exerseze în mod conștient corectitudinea. El poate realiza aceasta numai prin depășirea forțelor astrale. Corectitudinea poate exista numai într-o lume unde indivizii sunt ființe particulare; corectitudinea este posibilă numai de la o ființă individuală la alta. Eu trebuie să mă raportez conștient [corect] la altă ființă individuală. Trebuie să mă simt așadar mai întâi ca ființă particulară pentru a putea să-mi exersez corectitudinea față de semeni. Condiția preliminară pentru aceasta este a fi separat unul de altul. Mai întâi omul se separă ca ființă individuală, iar această ființă particulară duce la o luptă pentru existență. Lupta pentru existență este opoziția, este polul opus corectitudinii, ea trebuie să fie depășită prin virtutea corectitudinii. Omul trebuie să se lepede de tot ce se află împotriva celorlalți oameni, trebuie să se lepede de toate viciile care izvorăsc din lupta pentru existență. Regiunea în care domină lupta pentru existență este cea mai întunecată regiune din Kamaloka. În documentele egiptene ni se relatează despre această regiune că este întunecată ca noaptea, este o regiune în care ființele umblă neajutorate. „Aici nu este aer, nu este apă, aici nu poate trăi nici un om cu inima liniștită.”

Abținerea de la a judeca, abținereea de la a judeca față de ambianță este a doua virtute care trebuie să fie exersată. În mod obișnuit omul judecă după simpatia sau antipatia cu care el se situează față de alt om. El învață treptat că dacă vrea să înțeleagă pe un om, trebuie să iasă din sfera simpatiei și a antipatiei, trebuie să le depășească. Așa cum corectitudinea are ca pol opus lupta pentru existența noastră, tot așa are și abținerea de la a judeca drept viciu care i se opune, dedicarea către toți stimulii lumii exterioare. Antipatia și simpatia trebuie să fie lepădate în regiunea a doua din Kamaloka.

Virtutea curajului o poate dezvolta numai cel care nu este ferit de tentații. Noi putem dezvolta această virtute numai prin aceea că este prezent și polul opus și suntem încurcați în el. Zi de zi, oră de oră suntem expuși tentațiilor. Trebuie să renunțăm la aceasta pe treapta a treia prin aceea că dezvoltăm în această regiune virtutea curajului.

Înțelepciunea poate fi cultivată numai prin aceea că omul trece prin nenumărate greșeli. Goethe spune: „Omul greșește cât timp se străduiește.” – Așa cum copilul învață prin aceea că el se rănește când cade, tot așa au învățat toți oamenii mari din experiențele pe care le-au făcut când au greșit. Aceasta se petrece în regiunea a patra din Kamaloka.

Acum virtuțile superioare. Prima este credința; aceasta este recunoașterea eternului din ceea ce este vremelnic și pământesc, concepția că tot ce e vremelnic e numai simbol. Diversele concepții despre lume sunt încercări neîncetate de a conduce oamenii de aici sau din altă parte, dintr-o națiune sau alta pe cele mai diverse căi spre recunoașterea a ceea ce este etern. Omul trebuie să înainteze de la literă la spirit, de la dogmă la cunoașterea adevărată, lăuntrică. Omul va ajunge întotdeauna în tentații, va ajunge să fie încurcat într-un câmp mărginit al literelor. Fiindcă noi suntem în viață în mod necesar un membru al unei anumite epoci, trebuie mai întâi să renunțăm la ceea ce a devenit dogmă a epocii noastre pentru a ajunge la adevărul care se exprimă în *toate* concepțiile despre lume și în *toate* religiile. În regiunea a cincea îi întâlnim pe oamenii evlavioși, pe credincioșii literei tuturor crezurilor religioase, pe credincioșii literei tuturor concepțiilor despre lume: credincioșii literei hinduși, credincioșii musulmani ai literei, credincioșii creștini ai literei și de asemenea teosofii care cred în literă.

Următoarea virtute este aceea pe care creștinismul a numit-o „speranță”. Omul poate cultiva speranța numai dacă el crede într-o evoluție continuă. Noi putem înțelege aceasta treptat prin învățătura teosofică, învățătură care ne duce la gândul evoluției continue. Evoluția umană a fost deja imensă înaintea epocii noastre. Pentru Chela, priveliștea unei evoluții superioare viitoare este și mai mare. El dezvoltă un sentiment pentru aceea că omul nu are voie să rămână la idealurile limitate care aparțin doar epocii sale. Uitați-vă la Socrate sau la Robespierre sau la idealiștii epocii noastre. Vedeți dacă idealurile și speranțele lui Columb ar putea fi transpuse în realitatea unei alte epoci și a unui alt popor. Această limitare la o epocă sau la un popor trebuie să o lepede omul în regiunea luminoasă a șasea din Kamaloka.

Pentru ca omul să învețe „iubirea”, el trebuie să înceapă cu ceea ce este mărginit. Pentru ca el să învețe o noțiune înaltă despre iubire, trebuie să înceapă cu lucruri mici, cu ceea ce este vremelnic și mărginit și evoluează în continuare. Iubirea trebuie să devină ceva de la sine înțeles, o forță de la sine înțeleasă. Ea trebuie să fie țelul și străduința omului. Când omul dezvoltă iubirea, atunci el se viețuiește în regiunea a șaptea, regiunea cea mai înaltă din Kamaloka.

În Kamaloka există șapte focuri purificatoare prin care trebuie să treacă sufletul uman. Apoi el urcă în Devachan unde există din nou șapte regiuni. Numai ce este rodul unui înalt ideal poate fi luat dincolo într-o nouă existență, într-o nouă întrupare. Ceea ce este legat de loc și timp, trebuie să se desprindă în Kamaloka.

Omul trebuie să parcurgă cele șapte regiuni din Kamaloka, fie că are de trecut printr-o purificare sau prin alta. Dacă omul trebuie să-și cultive de exemplu curajul și de aceea trebuie să se fortifice împotriva pasiunilor și poftelor, atunci el se va trezi în regiunea în care își poate purifica aspectul negativ. Pe celelalte regiuni el le parcurge mai mult dormind. Aceasta este ceea ce teosofia numește șederea în Kamaloka. Ceea ce trebuie să parcurgem în drumeția vieții noastre pământești ne face posibil să evoluăm din treaptă în treaptă și să trecem prin regiunile purificării sufletești din stările intermediare [dintre moarte și o nouă naștere] și să lepădăm zgura în Kamaloka.

Numai clarvăzătorului îi apar inteligibile diversele locuri din Kamaloka. Pentru Chela vine treapta pe care învață să înțeleagă lumina, momentul în care ochiul nostru se deschide pentru lumea astrală. Ce este în lumea fizică nu mai este prezent atunci. El vede Soarele sclipind la miezul nopții. Ceilalți oameni nu pot vedea Soarele sclipind la miezul nopții. Acesta nu este un simbol, este la fel de textual pe cât este de posibil să înțelegem: Pentru ochiul astral Soarele este vizibil la miezul nopții. Chela poate trece acest prag, el cunoaște ceea ce omul în mod normal vede numai după ce a trecut pragul morții. Aceasta nu este teorie ci este experiență reală despre care se poate povesti așa cum de exemplu cineva vă poate povesti întâmplările sale pe care le-a trăit într-o călătorie în America. Faptul că există astfel de lumi superioare este ceva despre care concepțiile materialiste ale ultimelor secole au puțin habar. A trezi din nou o conștiență despre faptul că există astfel de lumi superioare este misiunea teosofiei. Faptul că o astfel de informație este necesară în special în cultura noastră actuală, a dat Societății Teosofice originea ei. Este necesar ca glasul unei lumi superioare să răsune din nou în lumea noastră. Noi trebuie să fim conduși la ceea ce ne învață cele șapte virtuți. Trebuie să cunoaștem cum pot fi cultivate aceste virtuți.

Ultima misiune este: „Înțelepciune în iubire” și „Iubire în înțelepciune”. Iubirea în înțelepciune este ceea ce omul poate dobândi după cultivarea celor șapte virtuți și cu ceea ce el poate extrage din această evoluție cosmică. Acest lucru îl găsiți deja exprimat în cartea Înțelepciunea lui Solomon în cuvintele: „Și fiindcă eu m-am rugat pentru înțelepciune, ea mi-a fost dată, și fiindcă am cerut înțelepciune, spiritul înțelepciunii a venit la mine. Și am învățat să acord atenție mai mare acestui spirit al înțelepciunii decât principatelor și regatelor.”

Ceea ce contează este: Să nu ne retragem în mod ascetic din lumea fizică ci să ne înălțăm la una superioară; să înțelegem „împărățiile lumii” și să dezvoltăm ceea ce Evul Mediu numea „Spiritus sapientiae” – spiritul înțelepciunii. Cu spiritul înțelepciunii oamenii vor pleca într-o altă existență planetară.

Toate acestea le putem experimenta în lumea astrală. Scopul acestor conferințe a fost să dea o mică privire în lumea astrală care este cea mai apropiată de lumea noastră fizică. Data viitoare vom vorbi despre lumea spirituală, lumea Devachan.

II

Lumea spiritului sau Devachan

Patru conferințe ținute în Berlin
între 28 ianuarie și februarie 1904

Prima conferință

Berlin, 28 ianuarie 1904

Stimat auditoriu! Cu opt zile în urmă mi-am permis să descriu structurile acelor regiuni pe care trebuie să le parcurgă cine intră în starea dintre două întrupări, așa-numita regiune mentală sau lumea Devachan. Eu v-am descris că acolo trebuie să distingem mai întâi trei feluri de regiuni și am observat de asemenea că pentru comunicarea percepțiilor din regiunea mentală cuvintele pe care le avem la dispoziție în limbajul nostru obișnuit nu sunt suficiente, astfel că noi adesea suntem în stare să exprimăm doar aluziv și uneori doar simbolic ce este de perceput în această regiune prin care trece omul între două întrupări. Cei care ca inițiați știu despre această regiune, o descriu în cuvinte care trebuie luate mai mult aluziv decât corespunzător realității. De aceea și descrierile pe care eu le-am dat ultima dată trebuie să le luați mai mult aluziv, fiindcă este aproapre inexprimabil ce percepe cel al cărui simț pentru lumea Devachan îi este deschis.

Eu am înfățișat trei regiuni ale lumii Devachan și am remarcat că acestea ar corespunde celor trei regiuni de pe Pământul nostru: celei solide, muntoase – aceasta este regiunea continentală a lumii Devachan –, celei lichide – aceasta este regiunea oceanică a lumii Devachan –, și regiunii atmosferice.

Unul dintre poeții germani care știau ceva despre această regiune a fost așa cum v-am spus și data trecută Goethe. Goethe a descris mai mult exterior această regiune prin Mefisto al său. Deja din acea descriere puteți vedea că Goethe a știut cât de greu este să vorbească despre această regiune. El o descrie prin aceea că Mefisto îl face pe Faust să fie atent la ceea ce el va găsi acolo. Mefisto spune următoarele:

Chiar de-ai străbate-oceanul de-a înotul,
Privind acolo-n infinit,
Val după val tot ai să vezi tu totul,
Chiar dacă de înec vei fi-ngrozit,
Tot ai să vezi ceva. Spre verzi confinii,
De calme mări tot ai să vezi delfinii;
Nori ai să vezi, și soare, lună, stele,
Ci-n veșnic gol – nimic din toate cele,
N-ai să-ți auzi nici pasul când îl faci,
Nu vei găsi nimic solid să zaci.

(Goethe, Faust, Editura Paralela 45, 2008, traducere Mihail Nemeș, pag. 279)

Noi putem vedea aceasta – pentru cel care o ia în considerare în mod rațional – ca o descriere aproximativă a acestei regiuni. Într-un alt loc Mefisto îi spune lui Faust:

> Ia cheia asta! ...
> Spre locul potrivit o să te-ndrume,
> Acolo,-n jos urmând-o, drept la Mume.

(Goethe, Faust, Editura Paralela 45, 2008, traducere Mihail Nemeș, pag. 279)

Și pe vremea lui Plutarh s-a vorbit despre Împărăția Mumelor; pentru Goethe aceasta este Împărăția lucrurilor fără formă. de aceea el îl face pe Mefisto să-i spună lui Faust:

> Coboară deci! Sau: urcă! îți pot cere

(Goethe, Faust, Editura Paralela 45, 2008, traducere Mihail Nemeș, pag. 280)

Așadar regiunea Devachan nu este sus și nici jos, ea este pretutindeni.

> Fugi din tot-făcutul, crede
> În plăsmuiri de dezlegate sfere!
> În-veci-inexistentul te desfete!

(Goethe, Faust, Editura Paralela 45, 2008, traducere Mihail Nemeș, pag. 280)

Aceasta este descrierea unui european. Acum vreau să vă dau și descrierea unui hindus; ea este colorată în mod oriental, totuși are același conținut; ea spune: Există mii de sisteme cosmice. Acestei lumi îi stă la bază o regiune a fericirii. Regiunile sunt delimitate de șapte rânduri de garduri prin care ele sunt conduse de Tathagata iar ele aparțin ființelor Bodhisattva. Apa curge prin aceste regiuni și ele au șapte însușiri.

Eu v-am descris trei regiuni ale lumii Devachan, care corespund regiunii noastre solide, oceanului nostru și atmosferei. Am spus că în Devachan regiunea continentală arată altfel decât regiunea noastră continentală actuală și am spus că vedem din nou structuri pe care le vedem și aici dar întipărite ca urma unei pecete. Această masă continentală formează temelia lumii Devachan; înăuntrul acesteia se mișcă masa lichidă vie: ea pătrunde cu culoarea roz toată ființa și formează sursa vieții tuturor formelor, a tuturor structurilor care urmează să ia naștere ca plante, oameni și animale. Atmosfera este de un fel complet special în Devachan. Atmosfera noastră fizică noi o vedem albastră; atmosfera din Devachan este roșiatică strălucitoare. Ea este de o capacitate extraordinară de

simțire care odihnește în fiecare atom al ei, care însuflețește fiecare atom în parte. Tot ce este valoros în atmosferă, este viața de simțire. Tot ce eu viețuiesc în regiunile inferioare ca durere și plăcere, se exprimă în atmosfera lumii Devachan. Cel care percepe în această regiune, înțelege ce spune un inițiat al religiei creștine, apostolul Pavel: Toată creația suspină de durere în așteptarea nașterii unui copil. – În afară de aceasta, atmosfera este străbătută de un sunet al sferelor, de o muzică pe care pitagoreenii antici au numit-o armonia sferelor. Cel care a auzit deja această armonie care este expresia armoniei Cosmosului, acela o aude pretutindeni deși ea este acoperită de zgomotul vieții zilnice. Aceasta este exprimată în înțelepciunea hindusă ca garduri.

Acum ajungem în regiunea a patra a lumii spirituale. Aceasta este o regiune foarte specială; creatorii și însuflețitorii tuturor lucrurilor sunt acolo la lucru. Așa-numita substanță Akasha este substanța, sunetul din care se formează totul. Aceasta este o imagine despre care vorbesc toți magii. Goethe vorbește despre aceasta în locul unde el vorbește despre aerul de foc. Este acea substanță care are cea mai mare plasticitate, substanța în care se pot imprima pe de o parte structurile materiale, pe de cealaltă parte spiritul. Este substanța care nu a mai fost cunoscută de la începutul creștinismului, care nu a mai fost cunoscută până la apariția Societății Teosofice. Pe când a ajuns la Sinnett invitația de a da lumii occidentale cunoștințe despre aceste lucruri, atunci am auzit noi în cartea sa „Lumea ocultă” o descriere a acestei substanțe care ar trebui să conțină forțe magice. Acolo citim cum Maestrul însuși exprimă faptul că oamenii culturii occidentale vor ajunge doar greu și lent să înțeleagă importanța substanței Akasha.

Așa cum eu am descris în urmă cu opt zile, lumea Devachan poate fi structurată în trei regiuni inferioare și trei regiuni superioare. Cele trei regiuni superioare răsună și luminează în cele trei regiuni inferioare. Dacă noi am numit regiunile inferioare din Devachan – în limbaj teosofic „regiuni Rupa” – ca regiunea solidă, ca ocean, ca atmosferă, atunci de cealaltă parte a regiunii a patra – [Akasha] – se întind cele trei regiuni superioare ale lumii Devachan, care în limbaj teosofic sunt numite „regiuni-Arupa”. Pentru tot ce se află dincoace de Devachan – așadar regiunea astrală și regiunea fizică – stările inițiale se află în Devachanul superior. Aceste regiuni Arupa sunt locuite de entități sublime. Maeștrii înțelepciunii creștine originare au descris încă aceste regiuni; ele au fost cunoscute în înțelepciunea creștină până în sec. XIII; apoi cunoașterea despre acestea s-a pierdut. Nimeni nu înțelege înțelepciunea creștină a primelor secole dacă nu cunoaște faptul că în unele scrieri este vorba despre cele trei regiuni superioare din Devachan. Cele trei regiuni sunt locuite, așa cum am spus, de entități sublime care dirijează și conduc toate procesele din regiunile inferioare.

Goethe indică de asemenea către prima treaptă a Devachanului superior într-un loc din povestea despre șarpele verde și frumoasa floare de crin. Dvs. puteți citi acolo: „Ce este mai măreț decât lumina? Conversația.” – Acesta este

unul dintre cele mai profunde cuvinte pe care le-a rostit Goethe. Din regiunea luminii din Devachan izvorăşte aşa-numita regiune a conversaţiei, acea regiune din care nu doar lumina se revarsă ci şi curentul cunoaşterii se revarsă ca lumină, iar prin acest curent entităţile superioare rostesc în om adevărurile eterne, prin acest curent răsună cuvântul Cosmosului. Cu aceasta ajungem sus la regiunea superioară în care cuvintele sunt concepute oarecum pentru această conversaţie în care răsună glasul, în care se află originea lumii, despre care oamenii vorbesc ca despre „Cuvântul" din care provin lumile. În regiunea conversaţiei, a luminii cunoaşterii, trăiesc o serie de entităţi sublime care sunt desemnate în înţelepciunea creştină ca Exusiai. Acestea sunt entităţi greu de desemnat cu o expresie a Occidentului. Aceste entităţi sunt vizibile în veşmântul luminii cunoaşterii. Eu am arătat deja că lui Moise i-a apărut o astfel de fiinţă în rugul arzând. Acolo se indică spre o fiinţă Exusiai. Din substanţa acestei regiuni se ţese veşmântul acestor entităţi; ele devin vizibile şi comunică adevărul celor care sunt maturi să le audă.

Acum urcăm la o regiune şi mai înaltă. Acolo întâlnim fiinţe care nu mai sunt vizibile, care însă pot vorbi omului care este matur pentru aceasta. Primii învăţători ai înţelepciunii creştine le-au desemnat ca Dynamis. Acestea sunt fiinţe care strălucesc până departe ca forţe creatoare. În următoarea regiune găsim Domniile, Kyriotetes. Cu aceasta avem ierarhiile acestor entităţi sublime care răsună în cele trei regnuri cele mai înalte din Devachan. În esoterismul creştin unele dovezi arată că aceste cunoştinţe erau încă vii în primele secole ale creştinismului dar s-au pierdut fiindcă au existat din ce în ce mai puţini iniţiaţi creştini.

Şi în regiunea pe care am descris-o mai înainte, în regiunea atmosferică se află entităţi al căror veşmânt este ţesut din atmosfera lumii Devachan, care însă au însuşiri complet opuse celor pe care le posedăm noi oamenii. Este greu de descris ce însuşiri au aceste entităţi care trăiesc în atmosfera lumii Devachan. Dacă noi ne atribuim senzaţii, trebuie să atribuim acestor fiinţe faptul că ele nu primesc senzaţii ci trimit senzaţii prin atmosferă. Sunt aşadar fiinţe complet diferite. Acolo unde ajung, ele radiază forţele senzaţiei, în timp ce la noi oamenii senzaţiile se revarsă în noi. Numai în acest fel pot eu descrie ce le caracterizează pe aceste entităţi. Ele au fost numite Arhangheli în esoterismul creştin. Azi nu mai este înţeleasă această expresie. Ea nu se poate referi la puteri fizice, aceasta ar fi o superstiţie. Ea trebuie să se refere la fiinţe din Devachan care poartă solia senzaţiei prin atmosfera lumii Devachan şi răspândeşte pretutindeni ceea ce este senzaţia cea mai pură.

Oceanul lumii Devachan se compară cu un curent de culoare roz care se revarsă peste tot. El este locuit de o serie de entităţi care se desemnează ca vestitori, ca Îngeri. Aceştia nu poartă senzaţia, ei poartă viaţa prin regiunile lumii Devachan, ei sunt purtători ai vieţii.

Iar regiunea densă, regiunea continentală din Devachan este locuită şi însufleţită de entităţi care în esoterismul creştin sunt denumite Arhai –

Începătoriile. Regiunea inferioară a lumii Devachan, regiunea densă, regiunea continentală este locuită de Arhai. Ei insuflă viața în tot.

Acestea sunt entitățile numite în esoterismul creștin ierarhiile Arhailor, Arhanghelilor și Îngerilor. Pe aceste entități le întâlnește omul ale cărui simțuri devachanice sunt deschise dar le întâlnește și orice om care a murit și parcurge starea intervalului dintre două întrupări. Eu am indicat deja că omul, când și-a lepădat corpul, trebuie să petreacă un timp în lumea astrală. Voi reveni la aceasta. Eu aș dori acum să spun doar ce se petrece în această regiune unde omul se maturizează pentru a intra în Devachan. Tot ce a adus omul cu sine din natura fizică este purificat în lumea astrală de forțele Kama. Și așa-numitul sentiment de sine se dizolvă treptat în lumea astrală; toate forțele haotice se dizolvă când omul urmează să intre în Devachan.

Eu numesc acum încă odată cele patru regiuni superioare ale lumii astrale care sunt numite și nivele ale simpatiei. Ele sunt umplute de substanță astrală subtilă, de substanța simpatiei – în opoziție cu substanța egoismului din cele trei regiuni inferioare. În regiunea a patra se dizolvă egoismul, sentimentul de sine, în regiunea a cincea se dizolvă savurarea simțurilor. Omul învață în regiunea a cincea a lumii astrale să admire frumusețea lumii nu fiindcă ea este plăcută, ci fiindcă tot ce este etern și pur ar trebui să fie frumos. În regiunea a șasea astrală omul face cunoștință cu forțele profunde ale compasiunii, ale bunăvoinței, ale devotamentului față de lume. În regiunea a șaptea se topește toată viața pe care omul a luat-o cu sine din regiunile inferioare. Apoi omul trebuie să parcurgă cele patru trepte inferioare ale lumii Devachan pe care eu le-am descris mai înainte. O mare însemnătate o are viața pe cele patru trepte.

Eu am spus că Începătoriile, Arhaii, se găsesc în prima regiune a lumii Devachan. Omul intră în legătură cu ei. Noi aflăm acolo sufletele destrupate care adună forțe noi pentru viața lor următoare. Ce a ținut oamenii împreună în legăturile de familie, în apartenența la seminții, în asociații, în instituții, pe scurt tot ce indică mai mult sau mai puțin spre consanguinitatea sexelor umane este spiritualizat în această regiune a Începătoriilor astfel încât omul prin ceea ce a învățat este purificat și poate fi înzestrat cu capacități superioare. Regiunea Devachan are pentru om sensul ca ceea ce el a învățat în timpul vieților pământești să poată fi format ca o capacitate superioară. Omul ar trebui să adune experiențe în lumea fizică iar acestea ar trebui să fie transformate în capacități. Noi ar trebui să ieșim îmbunătățiți și fortificați din școala vieții.

Acum omul merge în a doua regiune a lumii Devachan. Oceanul lumii Devachan este regiunea care face legături. Așa cum apa leagă teritorii, tot așa în Devachan apa curgătoare de culoare roz leagă tot ce are limite în regiunea inferioară. Limite se înalță pretutindeni unde există legături de familie, de semințe, instituționale. Aceste delimitări trebuie să existe, dar în același timp trebuie să se întemeieze pe concordanță, pe armonia tuturor ființelor. Ființele trebuie să se întâlnească în curentul care străbate totul în curgerea sa. Când omul intră în curentul care străbate totul în curgerea sa, atunci el savurează roadele a

ceea ce el a semănat. Fiecare va găsi atunci ceea ce îl înalță pe el deasupra barierelor existenței; omul este purificat de ceea ce trebuie să-i adere ca limite în regiunea pământească. El este condus să-și dobândească noi capacități. Sunt numai semințe dar florile care răsar din ele sunt capacități pe care el și le formează și le aduce cu el din nou în următoarea viață.

A treia regiune este cea pe care eu am descris-o ca atmosferă a lumii Devachan. Pe această atmosferă omul o întâlnește de asemenea între două întrupări. Unde trebuie perceput suspinul adânc al naturii din atmosferă, unde fiecare tunet înseamnă o evocare a durerilor, unde lumina solară corespunde la ceea ce numim bucurie și fericire eterne, acolo se formează ceea ce corespunde mai târziu la reîntrupare ca simț al filantropiei, al umanității nobile. Aici se formează devotamentul activ și rațional, iubirea activă, și aceasta este planta care se dezvoltă aici înainte de toate, pe care omul o formează în sine. Aici va privi omul în roadele sale ceea ce a viețuit el în lumea egoistă. Aici el devine om activ, om care cunoaște mai întâi cuvintele umanitate și filantropie în sensul deplin al cuvântului.

Apoi urmează regiunea a patra [Akasha], regiunea sunetelor întregii existențe cosmice. Aici omul învață să cunoască ce dă formă și structură ființelor și lucrurilor din întreaga existență cosmică. Aici omul învață să cunoască felul cum se îmbină sunet cu sunet într-o simfonie, cum se îmbină forță a naturii cu forță a naturii și se transformă în „instrument”. Aici omul învață să cunoască lucrurile care se descoperă și se inventează. El învață să cunoască nu doar ce sunt forțele ca atare ci învață să le cunoască și ca entități vii. Aici omul se pătrunde cu forța creatoare vie, productivă. Ceea ce este creat aici ca expresie a existenței umane și ca organizări umane pe care lumea oamenilor le însuflețește și le face potrivite pentru viața umană, aceasta învață el să cunoască, dar și ceea ce aparține artelor superioare. În toate acestea trăiesc legi care sunt experimentate în Akasha ca ființe vii. Prin aceea că omul se cufundă în luciul lor, el se cufundă în regiunea a patra din Devachan în felul și modul cum se țese „la războiul de țesut șuierător al timpului”. Aceste lucruri învață el să cunoască.

Acestea sunt cele patru trepte în care omul, ceea ce și-a pregătit în existența pământească, trăiește și dezvoltă noi capacități. Cu aceasta a apărut un element important pentru om. Când el a parcurs regiunea a patra, a venit momentul să fie transpus pe cealaltă parte a sistemului nostru solar, în regiunea propriu-zisă a spiritului, în regiunea în care sunt formate impresiile din cealaltă parte. Ființa umană poate petrece acolo doar puțin timp; un timp îndelungat rămân cei care au atins deja o înaltă evoluție. Ființele încă neevoluate au doar un moment de strălucire în această regiune superioară, pentru ca mai apoi să coboare din nou în regiunile de jos și să adune acolo experiențe pentru ca la reîntoarcerea lor să zăbovească din ce în ce mai mult în regiunea a cincea. Când omul intră din nou în această regiune, atunci își dezvoltă capacitățile care mai înainte i-au fost limitate prin lumea materială. Eu numesc acesta un moment important fiindcă ceea ce era ținut laolaltă mai înainte prin materie, este lepădat

complet, este îndepărtat. Ceea ce era mai înainte îngust, devine acum larg; ceea ce mai înainte era fixat bine și întrepătruns, acum se desface; devine lichid, omul devine liber. Capacitățile nu mai sunt limitate prin substanțialitate. Aceasta se poate compara doar aproximativ cu o plantă care nu poate crește liberă ci trebuie să crească în crăpătura unei stânci și trebuie să se adapteze formei crăpăturii; ea crește în sus dar limitată de crăpătura stâncii. Așa este și pentru sufletul uman. Presupuneți că crăpătura stâncii devine din ce în ce mai moale, astfel încât planta se poate dezvolta ceva mai mult. Când sufletul uman intră în regiunea Akasha, acolo este egalitate absolută. Pentru cel al cărui ochi devachanic este deschis, este minunat să vadă cum se dezvoltă sufletul la trecerea din regiunea Akasha în regiunea superioară a lumii Devachan. Noi vedem sufletul ca o substanță fină, eterică în mijlocul unei substanțe cu formă plutitoare ovală sau rotundă. El leapădă înveliș după înveliș. Culoarea fină a veșmântului Akasha este înlăturată și entitatea pură se dezvoltă în noua lumină, într-o lumină care nu poate fi descrisă în cuvinte pământești. El primește o formă complet liberă. Orice capacitate care a fost constrânsă în viața pământească și nu a fost complet liberă în regiunile inferioare ale lumii Devachan, devine acum liberă. Omul devine liber în toate aspectele. El își poate aduce toate capacitățile la deplină dezvoltare. Cu cât un om își dezvoltă mai mult capacitățile, cu atât mai mult „se umflă” și cu atât mai mult ia cu sine într-o nouă întrupare. Cât timp el are voie să zăbovească acolo, face cunoștință și cu Maeștrii înțelepciunii și ai compasiunii. Aceasta este regiunea unde el are voie să primească de la entități și mai înalte prin har intențiile care se află la baza Cosmosului. Ele țes de aici veșmântul lumii care este țesut din substanțele regiunilor inferioare ale lumii Devachan, din regiunea astrală și din regiunea substanțelor pământești. Acolo sus sunt intențiile care schițează evoluția cosmică iar acolo cel care în cursul evoluției și-a format mai mult capacitățile poate face de asemenea cunoștință cu cele trei ierarhii de entități pe care le-am enumerat.

În prima sferă a Devachanului superior el învață de la entitățile care au ajuns la rangul de Exusiai să cunoască floarea minunilor care crește din germenele Universului. El învață cum crește ea; el învață să cunoască forțele eterne ale Universului. El întâlnește în această sferă ființele care au forța gândului; el vede cum acționează gândul prin ele.

Sfera următoare adăpostește ființele Dynamis. Ele au nu doar forța gândului ci și forța de creștere; ele sunt ființe care au oarecum germenele gândului. Comparați ființele Exusiai cu floarea. Forța spirituală a întregului Univers este în mâinile ființelor Dynamis. De aceea ele se numesc raze de forță. Astfel poate fi plăsmuit germenele gândului prin aceste ființe și apoi din cealaltă parte poate fi imaginat întregul în Akasha care este sunetul structurii întregului Univers. Așa cum îl face Goethe pe al său Faust să descrie, acolo stau Mumele, tronează în singurătate și lucrează la trepiedul incandescent. Am spus deja că pe vremea lui Plutarh această regiune se numea de asemenea regiunea Mumelor.

Dacă veți citi la Plutarh despre regatul Mumelor, veți da un nou sens acelei relatări.

În regiunea cea mai înaltă răsună ființele pe care noi le numim Kyriotetes. Numai cei mai evoluați pot obține o scurtă privire în această regiune. Acolo totul este în armonie și unitate; toată existența separată a dispărut.

Ființele Exusiai, Dynamis, Kyriotetes sunt cele trei regnuri superioare în ale căror regiuni capacitățile oamenilor devin complet libere, regnuri pe care le întâlnim în intervalul de timp dintre două întrupări, pentru a crea din ceea ce se află de cealaltă parte a existenței, forțe pentru acțiunea în lumea care se află pe această parte a existenței. Ce se petrece pe această parte a existenței, ce facem și acționăm noi înșine, este lumea efectelor, lumea rezultatelor. Lumea cauzelor primare se află de cealaltă parte a pământescului. Când noi ne întoarcem într-o nouă întrupare, atunci ni se revarsă din lumea cauzelor primare forță nouă pentru existență și tot ce realizează omul în această lume, tot ce luminează în el ca ideal etic, ca aptitudini pentru munca creatoare, ca iubire umană activă, ca și compasiune pentru toate ființele, tot ce luminează pentru stăpânirea forțelor naturii în tehnică, aceasta odihnește în taină în sufletul uman; el le-a luat cu sine din regiunile Devachanului superior unde se află cauzele primare ale efectelor care se produc în această parte a existenței.

Goethe indică acest lucru în mod minunat în povestea despre șarpele verde și frumoasa floare de crin, unde el vorbește despre râu – pe care noi îl putem compara cu curentul Akasha - și numește țărmul de pe cealaltă parte grădina florii, grădina frumosului crin. Despre o astfel de floare este vorba și în comunicările înțelepciunii hinduse. Ea este forța care străbate întregul Devachan. Din această floare cresc roade, iar roadele sunt modelele pentru această lume. Dacă omul vrea să acționeze, atunci el trebuie să-și ia forța necesară, găsind hrană în aceste roade. Atunci omul ajunge să evolueze; el este activ și energic.

Așa cum am spus, teosofia nu ar trebui să-l abată pe om de la lume. Ea nu vrea să-l transpună într-o regiune în care el devine slab și obosit pentru existența pământească; ea nu vrea acest lucru. Ea vrea cu totul altceva. Ea vrea să-l îndrume către o regiune în care el își ia forță și capacități pentru a fi energic în existența pământească și capabil în munca sa. Un om care nu știe ce se află în dosul lui și în fața lui în evoluție, acela seamănă cu un orb care doar bâjbâie și nu știe încotro bâjbâie și de ce lucru se ciocnește. Iar un clarvăzător seamănă cu omul care cunoaște drumul din urma lui și din fața lui.

Ființele deosebite pe care le întâlnim încă ar trebui să fie tema conferințelor viitoare. Vom auzi mai departe despre întreaga viață din Devachan, despre evenimente particulare și despre acțiunea lumii Devachan în lumea noastră. Din aceste conferințe introductive ar trebui să rezulte că teosofia nu este o învățătură străină de realitate ci una prietenoasă cu realitatea, una activă, fiindcă el nu-l îndepărtează pe om de existența pământească ci îl înzestrează cu forțe care trăiesc în existența pământească dar nu sunt vizibile în existența pământească. Omul trebuie să cunoască teosofia dacă el se străduiește în

regiunile în care nu pot intra oamenii care depind numai de lumea senzorială. Iar tuturor naturilor ostile regiunii spirituale, tuturor celor care spun că nu ar exista nimic dincolo de lumea senzorială, acelora vrem să le răspundem prin cuvântul lui Goethe:

Tot înainte! Vom scruta în hău,
Sper s-aflu Totul în Nimicul tău.

(Goethe, Faust, Editura Paralela 45, 2008, traducere Mihail Nemeș, pag. 279)

Conferința a doua

Berlin, 4 februarie 1904

Stimat auditoriu, dacă reprezentările pe care caută să le trezească teosofia despre lumea spirituală propriu-zisă, despre lumea Devachan sunt considerate ca ceva complet neverosimil, atunci față de aceasta trebuie să se răspundă că nu este absolut nimic nou și absolut nimic străin când teosoful arată către această lume superioară care există în afara lumii noastre senzoriale. Azi, pentru a duce gândurile ceva mai departe în lumea Devachan, doresc să-mi încep expunerea prin cuvintele unui gânditor german care vă este foarte cunoscut tuturor, care a avut o mare influență asupra timpului său, care a înțeles să vorbească despre lumile superioare nu doar în mod oarecum visător, ci care a înțeles să intervină prin forța și focul cuvintelor sale în evenimentele prezentului său: Johann Gottlieb Fichte. Noi știm ce forță a absorbit el din lumea suprasenzorială care l-a făcut să rostească discursuri entuziaste care au înflăcărat tineretul timpului său pentru participarea la evenimentele de atunci. Noi știm „Discursurile către națiunea germană" care sunt un fapt, nu aparțin unei lumi de vis ci aparțin realității nemijlocite. Johann Gottlieb Fichte, pe când ținea conferințele introductive în metodologie, fructul cel mai matur al cercetării și gândirii sale, a început în fața studenților săi cu următoarele:

„Această învățătură presupune un instrument complet nou al gândirii, prin care este dată o lume nouă care nu există pentru omul obișbuit. Prin aceasta nu trebuie înțeles ceva de genul unei exagerări, a unei fraze retorice care este doar rostită pentru a pretinde mult cu lămuriri puține, care ar putea fi observată mai puțin –, ci trebuie înțeles textual, așa cum se spune."

Fichte introduce această concepție despre lumea suprasenzorială – așadar pe vremea când nu era gândită încă o Societate teosofică – prin cuvintele că omul ar avea de a face cu ideea unui instrument al gândirii care pentru omul obișnuit nu există. Apoi el zice mai departe:

„Să ne imaginăm o lume de orbi din naștere cărora le sunt cunoscute numai lucrurile și legăturile dintre ele care există prin simțul tactil. Mergeți printre ei și vorbiți-le despre culori și despre legături care există numai pentru cel ce vede cu ajutorul luminii. Fie că le vorbiți despre nimic, ... fie că ei vor să dea dintr-un motiv oarecare un înțeles învățăturii voastre, ei pot să înțeleagă ce le spuneți numai pe baza a ceea ce le este cunoscut prin pipăire."

O stare complet nouă ar interveni însă dacă un orb din naștere ar deveni văzător prin operație. Comparația este corectă referitor la vederea superioară. Ceea ce nu a ieșit în evidență la Fichte este că de fapt fiecare om are acest instrument și că trebuie numai să-l dezvolte. Este necesară numai bunăvoință

pentru a obține revelarea lumii spirituale. Orice orb spiritual poate fi făcut să vadă. Trebuie să subliniem că lumea spirituală este accesibilă oricui o caută. Comunicările care sunt făcute referitor la aceasta urmează să arate numai către ceea ce va fi dat mai târziu.

Prima treaptă este de a primi mai întâi o descriere a lumii spirituale. Așa cum teosofii știu, există o cale de a obține o privire în această lume mai întâi prin descriere. Nu avem de a face cu o lume care se află în alt loc din Cosmos ci cu o lume care ne înconjoară pretutindeni, care există pretutindeni în jurul nostru. Această lume spirituală există simultan în orice punct al lumii noastre. Când vorbim despre lumea spirituală sau despre Devachan, nu este o drumeție într-o altă lume ci este o deschidere de organe, o atingere a unei alte stări. S-ar putea obiecta că o astfel de stare ar fi ceva extraordinar la om, că nu s-ar putea face nici o reprezentare despre aceasta și că nu s-ar putea dovedi nimic asemănător în viața omului. Nu este corectă afirmația că viața curge liniștit fără a interveni un salt atât de radical. În realitate pentru orice om are loc odată în timpul vieții sale o astfel de tranziție ca aceea care-l face clarvăzător pe omul care percepe cu simțurile, numai că nu se știe aceasta. Oricine se află aici a parcurs deja o revoluție radicală asemănătoare a conștienței sale. Nu trebuie să socotim viața numai de la privirea lumii exterioare ci de la primul stadiu al embrionului în corpul mamei. Dacă îl luăm în considerare pe om de la primul stadiu din corpul mamei, atunci s-a petrecut pentru fiecare un astfel de salt. Starea de conștiență a embrionului uman, capacitatea sa de percepție este complet alta decât cea a omului de mai târziu. Cine înțelege să observe aceasta, știe că ceva important se petrece cu omul în primele luni ale existenței dinainte de naștere, știe că deja [odată cu nașterea] capacitatea de a privi a omului s-a schimbat radical. Embrionul are o capacitate de percepție care se distinge esențial de capacitatea de percepție a omului care vede lumina lumii și are o conștiență de veghe. Embrionul uman percepe într-un fel pe care noi îl desemnăm drept capacitate de percepție astrală. Embrionul uman are așadar o percepție astrală. Abia ulterior se formează conștiența exterioară, de veghe. Omul se dezvoltă de la viața astrală la viața conștientă de veghe. Un salt asemănător, ca o nouă naștere, este deschiderea așa-numitului simț devachanic care îi este dăruit clarvăzătorului pentru a putea percepe o nouă lume. Embrionul uman percepe în realitate curenții întunecați din lumea astrală. El percepe sentimentele dominante din ambianța sa. Aceasta puteți vedea dvs. ca influență a ambianței existente asupra embrionului din corpul mamei. Acest salt, această transformare a conștienței astrale a embrionului în conștiență de veghe, senzorială intervine odată la fiecare om.

Este așadar acea lume în care noi trăim, care ni se deschide în noua stare de conștiență. Ce percepem noi din această lume ne este mai întâi de neînțeles; numai treptat suntem conduși la perceperea din lumea Devachan sau lumea spirituală. La fel ca în cazul copilului, când i se deschid simțurile în primele zile de viață, tot așa este și cu percepția din Devachan. Ni se deschide o lume care – mai întâi de neînțeles pentru noi – licărește în nuanțe de culori și răsună în serii

de sunete. La început omul nu știe să interpreteze aceste culori și sunete care nu aparțin lumii noastre fizice, care se deosebesc esențial de sunetele și culorile lumii noastre fizice până când el învață să-și cunoască simțul pentru lumea spirituală și legătura acestuia cu ea. Cel care se lasă în voia lumii spirituale nu mai știe adesea cum să se ajute. Uneori se întâmplă ca simțul devachanic să i se deschidă brusc unui om; un astfel de om plutește atunci neajutorat în lumea existenței spirituale. Sensul acestui aspect învață să-l înțeleagă numai cel care este condus în acea lume de către un om care deja era clarvăzător mai înainte și îl poate iniția metodic în lumea spirituală. El învață atunci să clasifice succesiunea de sunete și culorile și să le reașeze împreună așa cum așezăm împreună consoanele și vocalele într-un cuvânt plin de sens. Sunetele și culorile lumii spirituale ni se arată ca vocalele și consoanele iar dacă noi învățăm ce înseamnă vocalele și ce înseamnă consoanele, dobândim posibilitatea de a învăța să silabisim și să citim. Noi învățăm că un anumit fel de entități care trăiesc aici în lumea spirituală comunică prin acest limbaj de culori şi sunete. Acesta este studiul care i se oferă lui Chela, discipolului care trebuie să intre în aceste lumi superioare pentru a participa la aceste adevăruri superioare. Noi învățăm atunci că apariția culorilor, sunetelor și formelor nu este o combinație întâmplătoare, ci ceea ce ne apare acolo este expresia entităților spirituale al căror limbaj este acela. Când noi am învățat să cunoaștem și să citim silabele, atunci ni se deschide o lume complet nouă.

Eu am arătat că lumii noastre fizice îi este alăturată o lume mai inferioară decât lumea Devachan, cu care facem cunoștință mai întâi, și anume lumea astrală. Pentru discipol, ea se contopește uneori cu lumea Devachan. La început nu se poate distinge precis ce aparține lumii astrale și ce aparține lumii Devachan. Abia treptat învățăm să le distingem. Azi aș dori să arăt printr-un exemplu cum putem învăța să distingem între ce aparține lumii astrale și ce aparține lumii Devachan, lumii spirituale care este patria noastră propriu-zisă.

Omul, așa cum ne întâmpină el în lumea fizică, este doar o parte a omului. În realitate omul este pentru clarvăzător o ființă care are și alte părți decât cea care apare ochiului fizic. Eu vorbesc despre ceea ce semnifică aura omului. Aura omului este ceva ce aparține omului întreg. Eu am descris introductiv în numărul opt al revistei „Lucifer” o parte a acestei aure umane. Aceasta este ceva ce apare clarvăzătorului la fel cum apare structura fizică obișnuită ochiului senzorial al omului. Structura fizică este doar partea de mijloc a omului, care odihnește să zicem așa într-un nor de ceață de formă ovală. Acest nor de ceață, aura, aparține corpului spiritual uman la fel cum aparține omului fizic. El este mult mai mare decât omul fizic, cam dublu ca înălțime și cam de trei – patru ori mai mare ca lățime. Ce apare ochiului clarvăzătorului drept continuare a corpului fizic sunt structuri luminoase și structuri colorate de cele mai diverse feluri. Aura omului, acest corp de lumină apare nu ca nori neconturați separați mai mult sau mai puțin în culori ci ca un fel de imagine reflectată, ca un fel de copie a ceea ce se petrece în om. Pasiunile, instinctele, poftele omului se întipăresc în această aură; tot ce

numim viață interioară se imprimă în aură. Fizica prezentului ar trebui să găsească foarte de înțeles cum vorbim despre aceasta, fiindcă ce zice fizicianul? Există mișcări oscilatorii ale eterului; aceste mișcări oscilatorii transformă în culoare ceea ce este exterior. – La fel este cu lumea noastră interioară. În noi sunt pofte, instincte și pasiuni care ies din fiecare om care se află în fața noastră, și așa cum acestea ne apar ca și culoare în fața noastră, tot așa ne apar prin ochiul spiritual reprezentarea, senzația și sentimentul ca aură colorată.

Așa cum lumea fizică apare drept culoare ochiului fizic, tot așa apare lumea spirituală într-o bogăție minunată de culori ochiului spiritual, numai că în regiuni superioare. Aceasta arată o mobilitate nemaipomenită a culorii. Noi îl vedem pe om înconjurat de un corp de lumină oval în care el înoată și care nu arată ca fiind liniștit, ci curgând, revărsându-se, care radiază și se pierde la o anumită distanță de om. În spațiul Devachan, care apare necontenit în mișcare, omul are în sine o culoare de bază. Dispoziția permanentă a omului, trăsăturile permanente de caracter se manifestă în aură printr-o nuanță permanentă de culoare formată de nori care o pătrund unduind. Vedem cum curenți care unduiesc străbat aura de jos în sus, o străbat fulgerător, vedem cum culori albastru-roșu, maro-roșu și albăstrui frumos străbat aura. Vedem culorile cele mai diverse care se schimbă din diverse motive. Mergeți în biserici și observați aurele oamenilor evlavioși. Acolo veți găsi complet alte nuanțe de culoare decât la o întrunire unde ies în evidență pasiuni politice sau egoism uman. Dispozițiile sufletești pe care le aduc necesitățile zilnice le veți vedea radiind în structuri de culori roșu-cărămiziu, roșu-carmin, uneori veți avea o nuanță întunecată de culoare. Dacă mergeți într-o biserică și observați oameni evlavioși, atunci veți vedea culori albastru, indigo, violet și roșu-trandafiriu. Dacă examinați aura unui om care trăiește în lumea gândurilor, cugetă contemplativ asupra problemelor științifice, atunci veți vedea lucind în aura sa structurile de gânduri care reflectă în aură gânduri care nu sunt străfulgerate de nici o pasiune.

Dacă învățăm ce se arată în aură, atunci citim pe de o parte ce trăiește ca dispoziții și temperament în om și ce se petrece în conștiența sa; pe de altă parte vedem reflectându-se în aură toate reprezentările, de la cele cotidiene până la cele mai înalte, mai spirituale, până la sentimentele de venerație religioasă și de compasiune sublimă. La început nu putem sonda nimic, dar învățăm aceasta treptat și remarcăm că în aură sunt două structuri complet diferite una de alta. Acolo sunt mai întâi structuri cu formă de nor cu contur nedefinit care năvălesc mai mult de la periferia pielii. Aceste structuri cu formă de nor învățăm să le distingem de structurile care ies mai mult din inimă, piept, cap și au un caracter radiant. Aceste emisii ies întotdeauna dintr-un punct central interior. Noi învățăm așadar să distingem structurile cu formă de nor de cele care au un caracter radiant. Forma de nor care apare de la maro la portocaliu închis, vine din corporalitate, din natura inferioară a omului, din pasiuni și instincte. Așa distingem noi în aură partea spirituală de partea inferioară, de partea astrală. Noi învățăm să înțelegem culorile cele mai frecvente. Aura europeanului actual are de

obicei culoare verde care adesea trece în galben. Acest verde înfățișează aspectul rațional propriu-zis, aspectul conștienței; de asemenea scoate în evidență dispoziția de bază a vieții sufletești a europeanului actual. La un om care este în transă, faceți perecepția remarcabilă că toate nuanțele de verde dispar din aură. Cui învață să perceapă aura nu-i va fi greu să distingă între cineva care simulează și cineva care se află efectiv în transă. La fel ar putea un medic ce experimentează hipnoza în clinică să distingă foarte precis – noi considerăm acest lucru ca ceva nepermis, dar uneori se petrece aceasta – dacă persoana supusă experimentului înșeală sau se află efectiv în stare de transă sau hipnoză dacă medicul poate observa dispariția culorii verzi din aură. Nuanțele de verde dispar din aură și la un om care este leșinat sau care doarme.

La clarvăzător se dezvoltă mai întâi capacitatea de a vedea aura astrală. Clarvăzătorul percepe relativ curând această manifestare a omului și învață să distingă aura astrală de aura mentală. Aura care radiază este din lumea Devachan; ea este spirit și ține de ceea ce merge după moarte cu omul. Este ceea ce provine din patria spirituală reală. Ceea ce apare din nuanțe maronii către verzui, ține de ceea ce este vremelnic; omul se leapădă de aceasta odată cu corpul fizic sau în Kamaloka, pentru a intra apoi în lumea spirituală propriu-zisă. Când ni se deschide simțul devachanic, acesta este un fel superior de percepție, un fel superior de simț spiritual. Lumea devachanică se distinge foarte clar de lumea fizică. Lumea fizică este imobilă și moartă, în timp ce lumea devachanică este de o diversitate și de o mobilitate incomparabile. Este o lume mereu și mereu în mișcare, aflată într-o continuă activitate.

Discipolul care năzuiește către o dezvoltare superioară învață să se orienteze în lumea Devachan. Când noi percepem în lumea fizică, lucrurile rămân așa cum sunt, iar reprezentarea noastră se ajustează conform lucrurilor. Masa, scaunul rămân liniștite, ele nu se ajustează conform reprezentării mele ci reprezentarea mea trebuie să se ajusteze conform mesei și scaunului. În lumea spirituală nu este așa. În Devachan nu există lucruri atât de liniștite; de aceea este o răspundere nemaipomenită pentru cel care intră conștient în Devachan. Trebuie să ne fie clar că orice gând care ne străbate creierul este un proces real în lumea Devachan. Gândul din lumea fizică, exterioară este numai o umbră a realității față de gândul din Devachan. Gândul real nu trăiește în creierul nostru. El nu este o umbră, o imagine reflectată care apare în conștiența noastră ci este o entitate care trăiește în Devachan. În realitate gândurile noastre sunt realități care aparțin lumii spirituale. Dacă formulați un gând, atunci produceți o schimbare în lumea Devachan. Pentru a clarifica acest lucru, aș dori să vă dau un exemplu referitor la ce se petrece în lumea Devachan când dvs. formulați un gând. Celui căruia i se deschide simțul devachanic, vede nu doar umbra gândului ci vede ființa gândului ca pe un obiect real. Imaginați-vă că formulați un gând oarecare, un gând care se referă la un alt om. Gândul este vizibil pentru clarvăzător, gândul radiază ca o undă luminoasă care iese dintr-o sursă de lumină; așa cum flacăra radiază lumină în toate părțile, tot așa radiază entitatea gânditoare a omului în toate părțile. Așa

cum lumina se răspândește în lumea fizică, tot așa se răspândesc razele gândului în lumea Devachan, astfel că noi putem vedea în realitate cum din orice om radiază gândurile. De aceea veți înțelege de asemenea că Christos este reprezentat cu o coroană de raze. Aceasta nu este ceva fantastic, ci corespunde unei percepții referitoare la clarvedere.

Când gândurile radiază, ele sunt mai întâi în spațiu și se răspândesc în spațiu așa cum lumina radiază și se răspândește în spațiu. Să luăm un anumit gând; când el este formulat astfel încât vă privește numai pe dvs., atunci el radiază de asemenea acest lucru. Dacă el se referă însă la un alt om, atunci el arată în Devachan ca și când lumina întâlnește un obiect și este aruncată înapoi de el; așa cum un obiect apare iluminat de lumină, tot așa apare respectivul iluminat de lumea gândului. Când cineva radiază un gând care se referă la un alt om – să luăm de exemplu dorința ca celălalt om să fie sănătos –, atunci putem vedea radiind acest gând așa cum vedem lumina răspândindu-se în toate părțile. Dar acest gând care se referă la un anumit om nu curge așa simplu prin spațiul Devachan, ci el caută să se realizeze, să se îndeplinească în ambianța imediată a omului. Acest gând curge atunci către omul la care el se referă. Acestea sunt procese așa cum le puteți percepe în lumea Devachan. Puteți vedea cum sunt colectate gânduri sublime ale omului în spațiul Devachan și se formează un fel de structuri florale, figuri geometrice frumoase cum nu există pe Pământ. Deși pare fantastic, toate acestea sunt realitate pentru cei care pot percepe în Devachan. Cine învață să se miște în Devachan, acela învață să trimită în mod conștient gândurile sale și să devină conștient de recolta pe care o va avea prin acele gânduri. El învață că fiecare gând este un fapt în Devachan și se străduiește să producă prin gândurile sale doar acțiuni favorabile. Cel ce nu este inițiat trimite orbește gânduri în Devachan în timp ce inițiatul învață să dea formă gândurilor. Acest lucru i se predă treptat discipolului.

Aș dori să atrag atenția către încă ceva deosebit. Am vorbit ultima dată despre aceea că în Devachan sunt oarecum de observat două compartimente. Mai întâi un compartiment de jos, Rupa-Devachan, care cuprinde lumea continentului devachanic, marea devachanică și atmosfera devachanică; acestea sunt străbătute în întregime de sentiment. Apoi am descris substanța Akasha, substanța eterică pură a lumii Devachan. Acestea sunt regiunile inferioare ale lumii Devachan. Apoi vin cele trei regiuni superioare Arupa-Devachan. În aceste regiuni superioare se află ființele spirituale cele mai înalte: ființele Dhyan-Chohan, spiritele planetare, etc. De aceste regiuni spirituale înalte aparțin și cele pe care le cunoaștem ca ființe Mahatma, conducătorii spirituali ai omenirii. Acestea au atins o treaptă evolutivă atât de înaltă încât pot învăța restul omenirii și îi pot lăsa ca moștenire marile adevăruri ale existenței. Omul căruia i se deschide simțul devachanic este în stare să perceapă în Devachan, lui i se deschide și comunicarea cu acești frați evoluați ai omului. El învață să înțeleagă limbajul prin care comunică aceștia unul cu celălalt și învață de asemenea să comunice cu ei. Apoi este de datoria lui să transpună în limbaj obișnuit aceste comunicări

primite astfel. O astfel de învățătură transpusă în limbaj obișnuit este ceea ce comunicăm noi ca adevăruri teosofice. Pornind inițial de la frații foarte evoluați ai omului, coborând din cele mai înalte lumi spirituale, aceste lucruri ne sunt comunicate de către anumite personalități. După ce am învățat să „citim", noi înțelegem tainele eterne ale existenței cosmice. Pentru a le putea transpune în limbajul obișnuit al vieții cotidiene, trebuie să învățăm să privim la aceste spirite înalte, la Maeștrii pe care în teosofie îi numim ființe Mahatma.

Este de o importanță deosebită să vedem cum se raportează Chela la acești Maeștri din lumea Devachan. Eu am descris deja cum acționează gândul în Devachan, cum se revarsă el pentru a grăbi scopul său. Nu acesta este cazul gândurilor pe care Chela le înalță plin de venerație către Maeștri sau către ființele Mahatma pentru a le cere lămuriri despre adevăruri profunde. Acel gând pe care Chela îl înalță către conducătorii spirituali face încă un drum complet diferit, distingându-se de restul gândurilor. Este ca și când acest gând nu s-ar înălța complet la țelul pe care-l urmărește. Acest gând, acest apel pentru lămurire privind lumile superioare se înalță până în regiunea pe care eu am denumit-o regiunea Akasha. Apoi gândul se întoarce din nou la discipol dar nu așa cum s-a înălțat ci îmbogățit, pătruns și înflăcărat de ceea ce a plecat de la Mestru. Așa trebuie înțeles când se subliniază mereu că Maestrul este Sinea superioară a omului. În anumite privințe gândurile noastre ne vorbesc din nou când intrăm în legătură cu aceste spirite umane înalt evoluate. Nimic străin nu ar trebui să pătrundă în noi; Maeștri nu vor să ne facă sclavi, nu vor niciodată să fim sclavi în spirit. De aceea Maeștrii nu ne trimit gândurile lor ci propriile noastre gânduri pe care noi le recunoaștem ca fiind propria noastră substanță pe care noi înșine am emanat-o. Acestea sunt procesele specifice pe care le experimentează cel care este în stare să se miște în Devachan ca ființă încarnată între naștere și moarte, al cărui simț pentru Devachan a fost deschis deja aici în corporalitate, care-și poate extrage spiritul din carapacea corporalității.

În lumea Devachan găsim de asemenea ființe inferioare în număr mare, care există acolo ca locuitori obișnuiți: ființe destrupate temporar care se află între două întrupări. Oamenii zăbovesc un timp îndelungat în Devachan între două întrupări.

Dacă azi v-am descris trăirile pe care le poate parcurge în Devachan cel care este întrupat, data viitoare aș dori să vă descriu ce parcurge cel care este destrupat în Devachan, așadar desfășurarea ședерii în Devachan între două vieți. Aceasta ne va completa în mod esențial tabloul; iar dacă dvs. adăugați acel tablou la cel de azi, atunci veți avea o reprezentare mai clară a lumii Devachan. Dvs. veți înțelege unele lucruri din ce spun inițiații fără ca acestea să fie exprimate în mod direct în uzanțele obișnuite sau în literatura noastră. Inițiații au vorbit până în sec. XIX numai în aluzii. Aceste aluzii au fost înțelese întotdeauna de către cel al cărui simț era deschis. Pentru cel care cunoaște lumea cauzelor primare, cuvântul unui inițiat care nu este numit așa de obicei – Goethe – este înțeles corect. Goethe însuși a spus că în a doua parte a operei sale „Faust" a tăinuit

unele lucruri pe care numai un inițiat le poate înțelege. El a arătat în limbaj clar mistic ce este pentru el pământescul, perceptibil-senzorialul: el a indicat către o lume superioară a cărei expresie este pământescul. Dacă noi înțelegem corect acest lucru, atunci vom ști că Goethe a absorbit din lumea suprasenzorială ca inițiat al unei științe superioare și atunci înțelegem ce a vrut el să spună prin cuvintele:

Tot ce-i vremelnic
Este numai un simbol;
Inaccesibilul
Faptă-i aici;
Indescriptibilul
Îndeplinit e-aici.

Mișcarea teosofică vrea să descrie treptat ceea ce mulți au ținut ca „indescriptibil”.

Conferința a treia

Berlin, 11 februarie 1904

În conferințele despre lumea astrală am încercat să înfățișez ce cale are de parcurs sufletul uman după ce a păşit dincolo de poarta morții. Această cale prin lumea sufletească – sau lumea astrală, cum este ea numită în literatura teosofică – este relativ scurtă. Cea mai mare parte a timpului de care are nevoie sufletul uman pentru a ajunge de la o întrupare la următoarea el o petrece în lumea spirituală, în ceea ce se numeşte în teosofie Devachan, regiunea zeilor. Pentru a folosi o expresie germană, mă voi servi de expresiile „regiunea spiritelor" sau „lumea spirituală". Trebuie să vedem că noi introducem treptat expresii germane. Dacă ştim că prin aşa-numita regiune a spiritelor nu vrem să spunem nimic altceva decât ce este în teosofie „Devachan", atunci ne vom putea înțelege.

În lumea astrală sufletul trebuie să se purifice de ceea ce îl înlănțuie de pământesc, de pofte, pasiuni şi instincte care sunt necesare pentru viața pământească dar imposibil de a putea fi reținute de sufletul uman în continuarea drumului. După ce el s-a eliberat de toate acestea, el parcurge regiunea propriu-zisă a spiritelor. Dacă vrem să înțelegem ce înseamnă să parcurgem regiunea spiritelor, atunci trebuie să ne clarificăm odată acest lucru. Eu am subliniat adesea că teosofia nu se îndepărtează nicidecum de activitatea pământească, nu se referă nicidecum la vreo lume de dincolo, dimpotrivă: ea clarifică faptul că misiunea principală a omului în decursul întrupării sale se află aici pe Pământ, faptul că misiunea omului este de a aduce la o desăvârşire din ce în ce mai mare această existență pământească. Omul trebuie să ia ca rod în sfera pământească ceea ce el poate vieți în lumea superioară, trebuie să folosească în întruparea fizică ceea ce el observă în intervalul dintre două întrupări. Misiunea Pământului şi a omului pentru această întrupare fizică este de a deveni atât de desăvârşit încât desăvârşirea să poată fi înălțată în regiunile superioare. Este misiunea noastră de a colabora la desăvârşirea pământească fiindcă acest Pământ, conform planului cosmic pământesc nu ar trebui să rămână aşa cum este el ci ar trebui să devină o lume superioară. Ceea ce îl va face apt să fie înălțat într-o lume superioară ar trebui să producă oamenii în el; de aceea ei trebuie să se întoarcă din când în când în regiunea spiritelor. Omul ar trebui să acționeze pe Pământ pentru a-l conduce la țelul său care este spiritual. Pentru aceasta el trebuie să fie apt să acționeze spiritual. El trebuie să se întoarcă mereu în această stare, să trăiască pur spiritual în lumea spirituală pentru a se îndeletnici de acolo cu scopurile şi țelurile pentru viața pământească. Ceea ce experimentăm în lumea spirituală, aducem în viața pământească. La fel cum la construcția unei case primul şi cel mai important lucru nu se petrece pe locul de construcție unde sunt zidite cărămizile ci în camera arhitectului unde este elaborat planul casei şi la fel cum muncitorii transpun în realitate numai ce a elaborat arhitectul, tot aşa primul şi cel mai important lucru este ce aducem din lumea suprasenzorială: țelurile, scopurile, planurile pentru a le folosi în lumea corporală.

Lucrul cel mai important este făcut în timpul întrupării pământești. Spiritul se retrage din când în când pentru a cunoaște principiile existenței pământești. Acestea este sensul ședерii în Devachan sau în regiunea spiritelor. Când omul își leapădă corpul la moarte, atunci el trece mai întâi printr-o stare de pierdere a conștienței; el trece prin lumea astrală și se trezește în final în regiunea spiritelor. Acolo el trebuie să-și perfecționeze tot ce a exersat în lumea pământească. Trebuie să ne reprezentăm – pentru a rămâne la același tablou – că omul lucrează ca un arhitect care concepe planul unei case. Dacă arhitectul a făcut un plan, atunci el face cunoștință și cu imperfecțiunile, cu greșelile planului la realizarea materială a planului; el este o ființă care învață și la fel învață și omul în timpul întrupării sale. La fel cum arhitectul experiențele și observațiile pe care le-a făcut la prima clădire le cunoaște și le folosește pentru următoarea clădire, tot așa își transformă și omul experiențele și observațiile în cunoștințe mai perfecționate și intră apoi cu aceste cunoștințe îmbogățite într-o nouă întrupare. Acesta este sensul.

Omul se trezește în Devachan [între moarte și o nouă naștere] dintr-un fel de pierdere a conștienței. El are de parcurs atunci diverse trepte. În fiecare dintre aceste trepte se formează un anumit fel de abilități. Noi am făcut cunoștință cu șapte trepte. Eu le voi lăsa încă odată să treacă pe acestea prin fața spiritului nostru și voi comunica în același timp ce are de înfăptuit spiritul pe fiecare treaptă. Am explicat că regiunea cea mai de jos este regiunea arhetipurilor. Acest lucru trebuie înțeles metaforic; este o stare. În acea lume trebuie să întâlnim arhetipurile pentru tot ce ne întâmpină în lumea senzorială. Eu am spus că noi trăim în lumea spirituală înăuntrul spiritualului la fel cum trăim înăuntrul lumii senzoriale cu simțurile, și simțim lumea spirituală așa cum simțim lumea senzorială cu simțurile, așa cum auzim și vedem această lume senzorială etc. Ce este în lumea pământească un gând, în lumea spirituală este o ființă vie. Ce ne trece prin cap ca gând, este numai umbra unei ființe spirituale. Această ființă spirituală ne apare ca gând fiindcă ea trebuie să pătrundă prin vălul corporalității fizice. Omul imprimă lumii gândurile și reprezentările sale și prin ele face el Pământul perfect. În lumea spirituală aceste gânduri sunt lucruri printre care omul se plimbă. Așa cum noi ne plimbăm aici printe lucrurile fizice, așa cum ne ciocnim de ele și trecem pe lângă ele, tot așa ne plimbăm printre gânduri în regiunea spiritelor. Arhetipurile lumii senzoriale sunt de găsit în regiunea cea mai de jos a lumii spiritelor. Noi suntem în „atelierele” în care sunt „făcute” lucrurile senzoriale. Vedem acolo prototipurile formelor fizice vegetale, animale și umane. Trebuie să ne facem gânduri despre ceea ce se vede. Aceste gânduri se opresc ca o umbră în fundal, iar omul nu crede în realitatea gândurilor fiindcă ele au o existență de umbră. Așa cum este creat ceasul, așa cum inventatorul lui l-a purtat mai întâi în cap, tot așa este creat fiecare lucru conform gândului, iar ființa gândului ne apare în regiunea spiritelor.

Întreaga lume senzorială pe care o vedem aici ne apare în arhetipurile ei în regiunea spiritelor. Vedem acolo cum este făcut totul, vedem cum germinează

plantele, cum sunt concepute animalele din forța creatoare vegetală și din forța creatoare animală. Ce este aici învățăm să vedem dintr-o altă direcție; noi vedem oarecum negativul spiritual față de pozitivul fizic. Noi intrăm în lumea a cărei descriere trebuie să pară fantastică celui care nu are nici un simț pentru aceasta, lume care însă, celui ale cărui simțuri sunt treze pentru acea lume, îi este infinit mai importantă decât lumea fizică. Ea este lumea arhetipurilor, lumea cauzelor primare. Acolo se petrece cu noi o transformare spirituală care se fortifică din ce în ce mai mult cu cât devenim mai familiari cu această lume.

Aș dori să vă caracterizez plimbarea prin această lume. Plimbarea este semnificativă fiindcă aruncă o lumină în această lume, lumină de o negrăită importanță. Corporalitatea noastră, corpul pe care-l numim al nostru ne apare ca un lucru printre lucruri; el ne apare ca aparținând realității exterioare. Noi vedem cum el ia naștere și piere. Arhetipul corpului nostru ne apare ca o componentă a realității exterioare; noi ne simțim ca stând față în față cu el. Noi nu mai spunem corpului „Acesta sunt eu" ci știm că el aparține realității obiective. Facem cunoștință cu un aforism al celei mai înalte înțelepciuni hinduse Vedanta: Trebuie să recunoști că tu însuți ești o componentă a marelui întreg: „Aceasta ești tu".

Ceea ce ne construiește corpul vedem ca și când am păși pe o stâncă. Este ceva complet străin. Noi învățăm să înțelegem din experiență aforismul: „Aceasta ești tu". Dacă exersăm acest aforism, atunci aceasta nu este nimic altceva decât amintirea a ceea ce am experimentat mai înainte în regiunea spiritelor. Noi aducem această amintire în conștiență și vieţuim o imagine palidă a lumii spirituale în lumea fizică. Aceasta ne îndepărtează însă de lumea senzorială, ne înalță în sfere superioare. Noi ne simțim ca ființă spirituală; noi știm că suntem o componentă a spiritului primordial, oarecum o rază care emană din el. Aceasta știm din cunoaștere nemijlocită.

Al doilea aforism principal din înțelepciunea Vedanta se împlinește de asemenea nemijlocit în prima regiune din Devachan: „Eu sunt Brahman". Prin „Brahman" se desemnează spiritul primordial. Când omul a ajuns să se simtă ca o componentă a spiritului primordial, atunci el spune: În mine trăiește spiritul primordial, el însuși este esența mea. „Eu sunt spiritul primordial" – este o experiență nemijlocită pe care o face sufletul deja în regiunea cea mai de jos a lumii spirituale. Acesta este sensul vieții în prima regiune din Devachan.

A doua regiune am descris-o ca aceea unde se află arhetipurile întregii vieți de pe Pământul nostru. Dacî luăm în considerare viața din lumea noastră pământească, atunci o găsim la fel în fiecare ființă în parte, în plante, în animale și în oameni. Viața acestor plante, animale, oameni este însă o unitate mare, vie. Ea provine din sursa comună a vieții. Arhetipul vieții care trăiește aici pe Pământ în imaginea sa palidă, curge acolo ca un ocean prin toate ființele regiunii spiritelor. Ocultistul știe că această viață curgătoare are o culoare roșu-trandafiriu, oarecum ca un ocean roșu-trandafiriu: ea pătrunde ca element fluid toate ființele regiunii spiritelor. Această viață curgătoare, roșu-trandafirie și

fluidă pătrunde și pulsează în toată viața regiunii spiritelor. După ce omul a străbătut prima regiune a lumii spirituale, atunci el se identifică pe treapta a doua cu această viață curgătoare. Atunci el face cunoștință cu viața curgătoare ca fiind esența sa.

Să ne clarificăm încă odată pentru a înțelege pe deplin, ce sens are [în timpul dintre moarte și o nouă naștere] să trăim în această regiune. Noi trăim mult în prima regiune din Devachan. Ne vom naște în lumea fizică în anumite împrejurări prin natura fizică a sferei pământești. Ne vom naște într-o țară, într-o familie pentru a ne face prin succesiunea fizică un prieten sau altul. Intrăm, determinați de împrejurări fizice, în ceva ce produce conținutul vieții zilnice: viața în familie, viața în seminție, în națiune – aceasta este karma. Tot ce provine din împrejurări fizice învățăm să cunoaștem și să apreciem în arhetipurile din prima regiune a lumii spirituale. Iar abilitățile pe care ni le dobândim prin exersare în viața de familie, în prietenie și așa mai departe își află deplina perfecționare în prima regiune din Devachan. Ele se spiritualizează și se perfecționează astfel încât noi ne putem întoarce într-o nouă întrupare pe Pământ cu aceste abilități spiritualizate și perfecționate. De aceea noi experimentăm faptul că oamenii care văd întreaga lor misiune în împrejurările vieții zilnice, care nu ies din ambianța lor, din afacerea lor și așa mai departe, au o viață lungă în această primă regiune din Devachan.

În a doua regiune din Devachan se opresc cei care aduc deja o anumită pregătire. Această pregătire este creată printr-o instruire superioară în viața pământească. Omul își dă seama că lucrurile vieții pământești sunt vremelnice, sunt doar expresiile cauzelor primare eterne. El își dă seama de unitatea vieții și învață să o privească plin de venerație la această unitate. Dacă sălbaticul vede în lucruri însușiri divine și le consideră ca un simbol al divinului, aceasta iese deja deasupra împrejurărilor zilnice. În această regiune omul face cunoștință cu creația și cu acțiunea Divinității. Acolo vedem adepții diverselor religii cultivându-și sentimentele evlavioase prin aceea că ei se apropie smeriți venerându-și zeii. După ce omul a parcurs a doua regiune, el ajunge la întrupare cu un grad înalt de evlavie. Pe oamenii care au un simț pentru unitatea care stă la baza existenței îi vedem zăbovind un timp îndelungat în a doua regiune. Îi vedem acomodându-se la unitatea întregii existențe și le vedem pe aceste spirite devenind personalități religioase conducătoare când ele se întorc pe Pământ. Acești oameni văd că interesele individului nu mai pot fi separate de interesele comunității. Simțul pentru viața comunității se cultivă în regiunea a doua din Devachan.

Să urcăm în a treia regiune. Aici nu mai găsim arhetipurile pentru ceea ce trăiește în existența pământească ci găsim arhetipurile existenței sufletești. Aici sunt arhetipurile tuturor poftelor și instinctelor, ale tuturor senzațiilor și sentimentelor, de la pasiunea cea mai josnică până la patosul cel mai înalt. Pentru toate acestea există arhetipuri spirituale pure și ele sunt în a treia regiune din Devachan. La fel ca viața întreagă din regiunea a doua, în regiunea a treia toate

senzațiile, sentimentele, pasiunile și așa mai departe formează o mare unitate. Acolo instinctele unei ființe nu sunt separate de instinctele pe care le are altă ființă. Acolo se realizează deja aforismul: „Aceasta ești tu”. Acolo nu mai putem distinge – ca în împrejurările limitate ale existenței senzoriale – între sentimentul meu și sentimentul tău. Durerea altuia este și durerea noastră. Noi auzim „Suspinul creaturii”. Noi percepem orice plăcere și neplăcere, fie că este a noastră sau a altuia. Noi spunem tuturor ființelor: Aceasta ești tu. – Noi simțim împreună cu toate ființele. Eu am descris această regiune ca atmosfera lumii spirituale. Așa cum Pământul nostru este înconjurat de aerul fizic, tot așa este continentul fizic înconjurat de această atmosferă, de sfera durerii și neplăcerii, de arhetipurile pasiunilor omenești, ca de uragane și de furtuni cu tunete. Dacă trăim in regiunea a treia din Devachan, învățăm să înțelegem aforismul unui om inspirat și recunoaștem ce înseamnă să ne unim cu „Suspinul de durere al întregii creații în așteptarea nașterii unui copil”. Aceasta cultivă în noi un alt aspect al sentimentului, noi învățăm sentimentul pământesc dintr-o altă direcție, nu ca sentiment individual egoist ci așa, că noi am cultivat în regiunea a treia din Devachan simpatia pentru toate ființele. Ce dezvoltăm în întruparea noastră ca altruism, ca bunăvoință față de semenii noștri, aceasta este o amintire din regiunea a treia; aceasta aducem cu noi din regiunea a treia. Filantropii, geniile binefacerii omenești își cultivă acolo abilitățile lor; ei zăbovesc o viață îndelungată în regiunea a treia din Devachan.

Cum se raportează cele trei regiuni din Devachan la lumea noastră pământească? În prima regiune găsim arhetipurile lucrurilor corporale, în a doua regiune arhetipurile vieții, în a treia regiune arhetipurile lumii sufletești, arhetipurile poftelor, instinctelor și pasiunilor. Noi găsim în lumea spirituală ce avem nevoie pentru a acționa în viața pământească.

A patra regiune este o regiune spirituală pură, dar nu în deplinul înțeles al cuvântului. Dacă vrem să înțelegem diferența dintre a patra regiune și cele trei regiuni inferioare, atunci trebuie să ne fie clar că pentru tot ce aduce omul cu sine ca forță creatoare în lumea fizică, el este dependent de ceea ce a existat deja pe Pământ. Noi suntem ca un olar care imprimă lutului gândurile sale. În timp ce vrem să împlinim aici soliile din lumea spirituală, suntem dependenți de lutul lumii pământești. Trebuie să ne adaptăm la ceea ce deja este creat. Trebuie să studiem ce există deja în lume ca forță fizică și ca substanță fizică. Trebuie să ne oprim la ceea ce simt semenii noștri ca durere, ca sentiment de plăcere și ca sentiment de neplăcere. Cu ce aducem din lumea spirituală trebuie să ne ajustăm la ce găsim aici. Noi creem acolo numai o imagine a ceea ce se află în lumea spirituală.

În regiunea a patra se află arhetipurile pentru ceea ce creează omul ca un fel de operă originală, pentru ceea ce creează el deasupra a ceea ce există deja. Tot ce au produs arta și știința, tot ce cunoaștem ca invenții tehnice, tot ce nu ar exista niciodată fără influența spiritului uman, se găsește ca arhetip în regiunea a patra din Devachan. Cine participă la dezvoltarea culturală a timpului său, la

năzuința științifică, la construirea organizării statale, la perfecționarea a ceea ce este născut liber din spirit, a ceea ce nu este legat de suflet: ei toți sunt stimulați de ceea ce au viețuit ei în a patra regiune din Devachan. Ceea ce experimentăm acolo, imprimăm în realitatea senzorială și prin aceasta creăm. Întrebându-ne dacă regiunea a patra nu este dependentă de regiunea pământească, trebuie să ne spunem: Într-un anumit sens nu este dependentă – fiindcă omul care vine din ea aduce cu sine ceva ce încă nu există. Ea este totuși dependentă, fiindcă omul se poate afla întotdeauna doar pe o anumită treaptă de perfecțiune și poate plăsmui doar lucruri pentru care omenirea este matură. Regiunea a patra din Devachan este pe de o parte liberă de existența pământească, pe de altă parte este dependentă de un anumit stadiu al existenței pământești.

Dacă ne înălțăm la regiunea a cincea din lumea spirituală, atunci suntem complet liberi de îngrădirile existenței pământești. Atunci suntem liberi și apți pentru dezvoltare în toate aspectele. Atunci avem elementul pentru ambianța noastră în care se află patria noastră adevărată. În această regiune înaltă aflăm intențiile pe care le are spiritul cosmic cu evoluția pământească. Noi participăm la intențiile spiritului cosmic. Toate lucrurile devin clare atunci. Învățăm ce țel are spiritul cosmic divin pentru plante, pentru animale și pentru oameni. Facem cunoștință cu structura perfectă față de care creația este numai o copie imperfectă. Ce viețuim noi sunt intențiile, țelurile care emană din eternitate, cu acelea facem noi cunoștință aici. Iar când noi, fortificați de aceasta, ne întoarcem în lumea fizică, atunci suntem soli ai intențiilor divine, atunci îndeplinim ce urmează să fie inserat acestei lumi ca spiritual veritabil, ca spiritual independent.

Acum puteți înțelege ușor că ceea ce poate fi creat din această regiune depinde de cât de mult s-a dezvoltat Sinea deja în timpul încarnării sale în viața fizică. Dacă omul nu arată nici o înclinație de a se înălța către intenții superioare, dacă el rămâne prins în cotidian și nu poate cuprinde ce este etern, atunci el va avea doar o scurtă străfulgerare în regiunea a cincea din Devachan. Iar cel care în cadrul vieții pământești ține puțin la lucrurile pământești, cel care cugetă liber la existența pământească, cel care se ocupă fără interese egoiste de opere caritabile, acela și-a dobândit în această existență perspectiva de a zăbovi timp îndelungat în regiunile superioare din Devachan. Aceasta îl face apt să cultive în sens superior ceea ce este activitate spirituală liberă. Aici se revarsă către el ceea ce curge din eternitate, din divin. Sinea primește aici lumea gândurilor nelimitată de imperfecțiunile pământești.

Fiecare încarnare este doar o copie imperfectă a ceea ce este omul de fapt. Sinea Spirituală se află în lumea spirituală și prin faptul că ea intră în corpul omenesc, în sufletul omenesc, poate realiza doar o copie slabă a ceea ce este ea de fapt. Când omul se repatriază în Sinea propriu-zisă, în unitatea sa primordială, când el face cunoștință cu regiunea a cincea, atunci se lărgește privirea asupra încarnărilor sale, atunci el este în stare să privească în ansamblu trecutul său și viitorul său. El viețuiește o străfulgerare a amintirii referitoare la încarnările sale trecute și le poate aduce în legătură cu ceea ce el poate realiza în viitor. El

privește în ansamblu trecutul și viitorul cu o privire profetică. Tot ce realizează el, îi apare ca revărsându-se din Sinea eternă. Aceasta își dobândește Sinea în regiunea a cincea din Devachan. De aceea noi numim Sinea, în măsura în care ea trăiește din plin în regiunea a cincea și devine conștientă de propria ființă, purtătorul cauzelor primare al ființei umane care poartă dincolo în viitor toate rezultatele vieții trecute. Ceea ce apare din nou în diversele întrupări este corpul cauzelor primare și aceasta până când ființa umană trece în stări superioare unde sunt valabile legi mai înalte decât cea a reîncarnării. Legii reîncarnării ne supunem de la începutul vieții planetare. Corpul cauzal este cel care poartă rezultatul unei vieți anterioare dincolo în viața următoare, cel care savurează ca roade ceea ce a fost realizat prin muncă în viața anterioară.

Dacă printr-o succesiune de astfel de peregrinări pământești Sinea Spirituală propriu-zisă sau purtătorul cauzelor primare s-a încarnat în corpul fizic și trăiește acum în lumea spirituală astfel încât el este în stare să se miște la fel de liber în lumea spirituală cât se mișcă omul senzorial printre lucrurile fizice – fiindcă aceasta este o experiență pe care o facem acolo: învățăm să ne mișcăm într-un fel care apare cu mult mai multă inițiativă și mult mai superior decât în realitatea senzorială – atunci ne înălțăm în regiunea a șasea din Devachan, atunci ne dobândim perspectiva de a ne petrece un anumit timp în regiunea a șasea între două vieți. În regiunea a șasea Sinea umană trăiește din plin deja în ființa sa profundă; acolo trăiește din plin ceea ce numim viață în spirit, în Sinea eternă. Acolo trăiește din plin ceea ce creează nemijlocit din sursa Sinei divine. Acolo omul învață să se familiarizeze cu lumea spirituală așa cum omul fizic este familiar cu lumea fizică. Legile lumii spirituale îi devin atât de familiare, încât el se consideră ca aparținându-le. În regiunea a șasea omul învață că el vine ca un sol al divinului pur în lumea fizică; el nu mai ia din lumea fizică intențiile de care are nevoie pentru a acționa în lumea fizică; el însuși face planurile ordinii cosmice divine: el creează din spiritual, acționează din spiritual. El nu este însă străin de Pământ, nici nu acționează ca un străin; el și-a dobândit nepărtinirea liberă în regiunea a șasea. Dacă el apare în lumea fizică drept sol al lumii spirituale, atunci opera sa este mult mai rodnică fiindcă el nu depinde de lucrurile acestei lumi; fiindcă el le judecă pe deplin obiectiv, va acționa corect. Fapta sa va fi o faptă a ordinii cosmice divine, o expresie, o manifestare a ordinii cosmice divine.

În a șasea regiune a lumii spirituale omul savurează și ambianța acelor ființe sublime despre care eu am vorbit ultima dată, care conlucrează la planul ordinii cosmice divine. Privirea sa este extinsă asupra înțelepciunii divine. Omul care s-a dezvoltat până în regiunea a șasea, poate să înțeleagă acolo ce i se spune despre planul cosmic divin. Când el se întoarce în planul fizic, este apt să-și fixeze direcția și țelurile vieții sale. Atunci el acționează din sine însuși, el poate acționa conștient în viitor; atunci el este apt să devină un inițiat pe Pământ. Cel care este apt să devină un inițiat, acela doar prin fapte care nu sunt legate cu pământescul prin egoism ci pe care le-a făcut cu devotament dezinteresat, și-a

atins perspectiva de a trăi în starea intermediară dintre două întrupări în prezența spiritelor și de a se familiariza cu forțele și comorile lumii spirituale. Când el se întrupează din nou, atunci memoria sa este deschisă pentru întrupările anterioare, atunci el vede că a trăit deja într-un loc și în altul, și își fixează viitorul următoarei sale întrupări – chiar dacă nu în toate detaliile, fiindcă acestea nu trebuie fixate. Cei care au viețuit așa ceva în starea dintre două întrupări, sunt aspiranți la inițierea în Mistere; ei sunt luați în școlile oculte și află acolo înțelepciunea pe care trebuie să o comunice lumii pentru ca ea să meargă pe drumul progresului.

Aceştia pot confirma prin experiență personală că învățăturile teosofiei sunt adevăruri și realități. Ei au și datoria, cât de des și de bine pot, ca ceea ce li s-a dovedit ca adevăruri de nezdruncinat, să comunice altora și să stârnească în aceia sentimentul înalt și forța care-i conduce în sus pe oameni pe treptele cunoașterii. Cel care poate să creadă în reîncarnare, acela știe că aceasta este posibilă, acela a atins deja prima treaptă. Cine crede – chiar dacă și numai vag – că reîncarnarea este posibilă, acela se poate aștepta ca acest gând să devină în el cunoaștere a realității, fiindcă credința acționează ca o forță vie în sufletul uman, creează minuni în sufletul uman. Cine nu știe cum acționează ceea ce iese din profunzimile spirituale, acela îi numește pe astfel de oameni visători fiindcă el nu este conștient că ei creează dintr-o conștiență mult mai profundă decât a lui. Dar mersul lumii este o întrupare neîntreruptă a ceea ce au gândit visătorii și idealiștii.

Treapta a șaptea o poate atinge numai cel care a fost în această viață un inițiat, care a cuprins sensul Misterelor, care poate colabora la construirea și la planul ordinii cosmice divine. După ce el și-a îndeplinit misiunile în regiunile inferioare, intră nemijlocit în regiunea cea mai înaltă din care vine izvorul existenței unde curg toate impulsurile vieții și curenții existenței. Doar inițiatul are perspectiva pe treapta a șaptea din Devachan sau lumea spirituală.

Noi am văzut că misiunea omului în lumea fizică este că nu are voie să se retragă din ea. Dar ce există în această lume trebuie să fie stimulat de experiențele pe care le facem în lumea spirituală și pe care le recunoaștem ca solie pe care trebuie să o îndeplinim în lumea fizică. Pentru ca noi să putem acționa mai în siguranță, trebuie să considerăm viața ca pe o școală; trebuie să ne facem din viață o lecție. Trebuie să considerăm că razele vieții superioare curg în lumea fizică. Despre aceasta vom vorbi mai departe data viitoare.

Conferința a patra

Berlin, 25 februarie 1904

Stimat auditoriu! Este de datoria mea să duc la capăt azi conferințele despre așa-numitul plan Devachan sau, așa cum trebuie să-l numim în limba germană, lumea spiritelor. Dacă citiți în cărțile teosofice despre Devachan sau despre lumea ființelor spirituale, atunci veți găsi descrierea că această lume spirituală este o lume a fericirii. Stimat auditoriu, este foarte ușor să înțelegem greșit o astfel de descriere și să ne reprezentăm ceva complet greșit prin aceste cuvinte. Trebuie să ne fie clar că foarte mulți oameni nu cunosc deloc ce este fericirea lumii spirituale, că marea majoritate a oamenilor caută fericirea și satisfacția în lucruri care nu se găsesc în Devachan. Ceea ce-și imaginează oamenii de cele mai multe ori ca reprezentări religioase despre Paradis, ca lume a fericirii și a desfătărilor se referă atât de mult la reprezentări ale realității senzoriale nemijlocite, la reprezentări care sunt luate din ambianța noastră corporală, încât noi nu avem voie să folosim aceste reprezentări pentru lumea ființelor spirituale. Ceea ce oamenii așteaptă de la bucuriile paradisiace, ceea ce ei, în strânsă legătură cu reprezentările senzoriale desemnează ca Paradis, aceasta găsiți deja înainte de intrarea în Devachan, găsiți în regiunea a cincea din Kamaloka, în regiunea a cincea a focului purificator, și anume tocmai în scopul de a ne dezbăra de această înclinație către bucurii senzoriale și pasiuni senzoriale. Ce își reprezintă de exemplu indianul ca teren de vânătoare paradisiac, unde el se va putea deda tuturor pasiunilor vânătorești, acest lucru el găsește deja în regiunea a cincea din Kamaloka. Tocmai de aceste lucruri trebuie să se purifice omul înainte de a intra în lumea spirituală. Pe de altă parte mulți spun, dacă îi ascultați, că din tot ceea ce ei viețuiesc aici pe Pământul nostru ca realitate senzorială nu mai există nimic în lumea spirituală, că atunci lumea spirituală nu ar fi nimic altceva decât o iluzie, un fel de vis pe care-l avem noi între două încarnări. – Ambele opinii necesită o corectare. Este necesară trecerea de la reprezentări pe care omul le ia din realitatea viețuită nemijlocit, la alte reprezentări complet diferite, superioare. Ne putem dobândi o reprezentare corespunzătoare cu privire la lumea fericirii, cu privire la acea intimitate profundă și împlinire spirituală pe care noi le viețuim între două încarnări dacă ascultăm ce știu să ne povestească discipolii marilor Maeștri din experiența pe care o au deja în această viață.

Cel care ajunge în această viață la inițiere, acela privind în lumea spirituală experimentează deja în această viață ceva din fericirea cerească, din satisfacția spirituală veritabilă. Dvs. veți întreba: Există sau a existat în zonele noastre ceva ce se numește inițiere? Există cu adevărat în cultura noastră occidentală discipoli care au participat la acea privire sublimă pe care ne-o deschide lumea spirituală? – A existat întotdeauna posibilitatea de a primi inițierea în Școlile oculte. În Europa a venit un curent de înțelepciune ocultă în sec. XIV. Acest curent care se

numește rosicrucian a fost ignorat de mulți; el a trebuit să fie ignorat de către toți cei care au făcut cunoștință cu el doar din exterior. A urmat să-l cunoască din interior doar cel căruia i s-a permis privirea prin intruire ocultă. Pe când Christian Rosenkreutz aducea înțelepciunea Orientului în Europa, el a întemeiat în Europa școli în care discipolii au fost înălțați pe treptele unde a fost posibilă privirea în Devachan, privirea tainelor superioare. Numai cei care au ajuns la o astfel de instruire, știu să povestească ceva despre aceste lucruri. Toată cercetarea exterioară, tot ce este scris în cărți nu vă poate da nici o lămurire. Până în anul 1875, anul întemeierii Societății Teosofice, nu s-a vorbit niciodată despre aceste lucruri în afara centrelor secrete de învățare. Abia din anul 1875 Maeștrii înțelepciunii au simțit datoria de a comunica omenirii câteva din adevărurile spirituale cele mai profunde.

Inițieri se petrec și azi. Totuși ele se pot petrece numai în lumea spirituală pe care eu v-am descris-o. Azi fiecare candidat la inițiere trebuie să ajungă la concepția proprie a acestor taine superioare de pe planul Devachan. Concepția respectivă reușește să dea cel puțin o mică reprezentare despre felul cum percepe și cum este transformat cel ce primește inițierea pe planul Devachan. Ce v-am descris eu despre acele ființe sublime care vin din complet alte lumi pentru a savura mai întâi în Devachan întruparea lor pentru ca mai apoi să coboare în regiunile inferioare, în cele trei lumi, a privi aceste ființe este în stare cel care ajunge la inițiere în Devachan. Dacă omul a ajuns la inițiere, atunci el începe să-și dobândească o credință complet nouă, o privire complet nouă. El a devenit efectiv un alt om. Ce nu există deloc pentru alți oameni care trăiesc în ambianța sa, lucruri despre care ei nu au nici o idee, pe acestea el le privește cu ochiul spiritual.

Permiteți-mi să dau un scurt rezumat al crezului pe care cel care este inițiat îl dedică alor săi. Acest crez vă va părea cunoscut în câteva expresii. Din toate adevărurile profunde a ajuns întotdeauna ceva în public și a fost tramsmis exoteric în public.

Cel ce devine inițiat primește o viziune de ansamblu superioară referitor la ce se petrece aici în realitatea noastră fizică. El primește această viziune de ansamblu superioară prin aceea că el se situează în afara realității fizice. În timp ce trăim în lumea senzorială suntem închiși în organizarea corporală și putem vedea numai prin ochii noștri, putem auzi numai prin urechile noastre, putem percepe numai prin celelalte instrumente senzoriale ale noastre. Noi suntem dependenți de ceea ce ne mediază simțurile noastre. Aceasta încetează prin instruirea superioară pe care o primește candidatul la inițiere. În fața candidatului la inițiere se află – eu pot doar descrie aceasta – realitatea sa fizică desfășurată complet. El se privește în mod obiectiv lângă sine și așa cum noi privim alte obiecte ale ambianței din realitatea noastră senzorială, tot așa privim corporalitatea noastră când devenim inițiați. Organismul nostru se află în fața noastră ca propriul nostru cadavru. Dar și corpul nostru astral, pasiunile noastre, instinctele noastre, întreaga noastră viață senzorială de pofte se află în fața

noastră şi noi vorbim în sensul înţelepciunii Vedanta citând: „Aceasta eşti tu”. Noi ne privim în mod obiectiv cu toate greşelile, cu ceea ce am realizat în viaţă de-a lungul diferitelor încarnări. Este ce vi se descrie ca trecerea prin poarta morţii, trecere pe care o are de făcut fiecare candidat la iniţiere. Atunci el nu mai vede prin simţuri ceea ce are de obicei în jurul lui în lumea senzorială; el priveşte în lumea exterioară din lumea spirituală, şi anume nu în mod senzorial. El priveşte însă şi în lumea instinctelor, în lumea Kama, în lumea pasiunilor, în lumea unde sunt poftele omeneşti, în ceea ce aduce pe oameni în conflict şi ceartă, el vede ce îi bucură şi ce le provoacă plăcere în această realitate fizică; el priveşte aceasta ca un drumeţ care se află pe un munte înalt şi priveşte peisajul montan.

Fiindcă el s-a înălţat deasupra senzorialităţii, fiindcă el are în jurul lui doar o lume a spiritului pur, de aceea el vede pe de altă parte acele fiinţe care sunt natură spirituală şi percepe ceva din ceea ce se numeşte înţelepciune divină. Înţelepciunea divină însăşi este Spiritul-Tată al tuturor religiilor; pe el nu-l poate vedea nimeni în înfăţişarea sa cea mai proprie. Sublimul rămâne invizibil chiar şi pentru ochii spirituali deschişi. Iniţiatul primeşte însă o reprezentare a ceea ce creează şi acţionează în lume. El este condus în faţa forţelor creatoare divine. Atunci el rosteşte pentru prima dată cuvântul din convingere, din vedere nemijlocită, cuvântul care i-a fost prezentat mai înainte ca şi credinţă: [„Eu sunt Brahman”]. Dacă cel ce urmează să fie iniţiat este condus de acum înainte prin poarta strâmtă unde i se arată în mod obiectiv viaţa fizică şi viaţa astrală, atunci răsună cuvântul preotului iniţiat: Celor care au deja, acelora li se va da şi mai mult, iar celor care nu au încă, acelora li se va lua şi ce au deja. – Acesta este aforismul iniţiatic care răsună la prima poartă a iniţierii. Dvs îl găsiţi şi în Biblie ca aforism luat din înţelepciunea preoţilor egipteni. Cei care au sunt cei la care spiritul a răsărit deja pentru a simţi spiritual, pentru a percepe spiritual. Cei care însă ajung la această poartă şi nu au nici o credinţă, nici o simţire referitoare la spiritual, acelora li se va lua şi dorinţa după cunoaştere spirituală. Vai de cel ce ajunge nedemn în acest loc, fiind împins de curiozitate; împotriva lui răsună un alt glas care are din nou o semnificaţie simbolică.

Omul experimentează de acum înainte ce este spiritul universal, sufletul universal. Noi oamenii cugetăm asupra lucrurilor senzoriale, dar spiritul care trăieşte în noi, pe care-l experimentăm în noi ca gânduri, care plăsmuieşte obiectul cugetării noastre este de aceeaşi natură cu înţelepciunea din care este construită lumea. Noi nu am putea cunoaşte lumea cu legile ei dacă ea nu ar fi construită din aceste legi spirituale. Teosofia învaţă că ceea ce trăieşte în om ca spirit, ca Manas este de aceeaşi esenţă cu ceea ce trăieşte în marele Univers ca Mahat. Componenta Manas a omului aspiră înţelepciunea din componenta Manas a Universului, din Mahat. Sau omul ar trebui să creadă că legile pe care noi le vedem active în cer, legile conform cărora se mişcă stelele au importanţă numai pentru raţiunea sa? Componenta Mahat a cerului înstelat este elementul

rațiunii afară în lumea mare iar ce experimentați dvs. despre cerul înstelat este componenta Manas, elementul rațiunii din lumea mică.

Acum spiritul universal coboară la cel ce urmează a fi inițiat. Preotul inițierii rostește cuvintele: Acesta este fiul meu preaiubit în care îmi găsesc plăcerea. – Respectivul, de acum înainte inițiat, știe ce este spiritul cosmic. Atunci el își poate exprima din convingere proprie credința în spiritul cosmic creator și poate spune: Eu cred în Spiritul-Tată divin care este numit de asemenea Tatăl spiritual și Tatăl ceresc și care a făcut ceea ce este corporal, ceea ce este pământesc. – În crezul creștin aceasta sună așa: Eu cred în Dumnezeu, Tatăl atotputernic care a creat Cerul și Pământul. – Atunci omului i-a devenit clar că el și-a luat originea reală și adevărată din același spirit cosmic universal care îi vine în întâmpinare aici în lumea spirituală. El știe că a coborât adânc în materia fizic-senzorială; el știe și că a coborât din lumea divină și provine din spirit. El știe că ființa spirituală pe care o poartă în sine a primit-o din sursa Spiritului-Tată divin, știe că el este o rază din Soarele Spiritului-Tată divin. El percepe aceasta ca pe o forță divină reală, ca pe ceva ce a experimentat și despre care el are o siguranță nemijlocită. El începe să-și dobândească o nouă credință referitoare la omenire. Omenirea îi devine Fiul unic al lui Dumnezeu, Fiul despre care el vorbește în crezul său: Eu cred în originea divină a omenirii – în Dumnezeul din omul însuși – așa cum a exprimat aceasta înțelepciunea prețească egipteană – sau în Christos din om, care a coborât din lumile cerești. Atunci lui îi devine clar că omul, înainte de a fi venit aceste timpuri din evoluția pământească, aceste timpuri în care noi trăim acum, în care oamenii percep prin simțurile lor, în care instinctele lor senzoriale le provoacă ei prin faptele lor, lui îi devine clar că omul, înainte de a fi coborât în această sferă senzorială se afla într-o altă sferă, într-o sferă pur spirituală.

Discipolul a făcut cunoștință acum cu lumea spirituală și el știe că această lume era lumea în care omul a fost cândva ca Fiul unic al lui Dumnezeu, el știe că omul s-a născut din materia virgină a spiritului – Maria sau Maya - și el știe că Omul-Spirit Christos a coborât în materia senzorială, el știe că acest Om-Spirit este conținut în fiecare din noi și se dezvoltă treptat prin diversele încarnări, el știe că acest Om-Spirit trăiește înconjurat de corporalitate senzorială, trăiește în corp fizic. Lucrurile lumii exterioare acționează senzorial asupra corpului nostru și ne formează ochii, urechile și celelalte organe senzoriale. Noi trăim în această senzorialitate corporală și lăsăm lumea să pătrundă în noi. Prin organele senzoriale noi privim ca prin fereastră lumea exterioară; noi suntem închiși în lumea senzorială și de aceea suntem limitați prin ea.

Christos care intră să locuiască în oameni este pur și spiritual; El este materie spirituală virgină. Acum el a coborât în materia senzorială condensată. Cei care vorbesc esoteric, numesc aceasta apă sau mare. Așa este scris de exemplu în cartea Geneza: Spiritul lui Dumnezeu plutea deasupra apelor. – Aceasta înseamnă că spiritul plutește deasupra materiei. Această materie se numește și „Póntos Pyletós”, textual „mare condensată”. Omul a intrat în această

mare condensată care i-a plăsmuit organele. Prin aceasta el a devenit din ființă activă în lumea spirituală o ființă care percepe în mod pasiv prin organele senzoriale impresiile din exterior. Omul a devenit pasiv, a devenit un Póntos Pyletós. Aceasta distinge privirea în lumea spirituală de privirea în lumea senzorială. Dacă vrem să avem în lumea spirituală în fața noastră un obiect, atunci avem mai întâi gândul, iar pe acest gând îl plăsmuiește spiritul în lumea spirituală, adică omul găsește în lumea spirituală modelele întregii creații. Omul primește în mod pasiv în lumea senzorială, el a devenit pasiv. Noi toți am devenit pasivi, suferind oarecum în materia condensată. Aceasta era cunoașterea primordială a credinței preoțești egiptene. Acesta este simbolul că Christos a coborât în omenire, că El a asimilat materia și a devenit suferind pasiv în marea condensată, în Póntos Pyletós. În decursul timpului această expresie a trecut în creștinism și prin faptul că a fost înțeles complet greșit cuvântul Póntos Pyletós, a luat naștere fragmentul înțeles greșit în crezul creștin, adică: „a pătimit sub Ponțiu Pilat" care nu este nimic altceva decât fragmentul citat al crezului preoților egipteni. Omul a devenit suferind; el nu mai este activ, ci pasiv. Acesta este articolul de credință care în simbolul ocult desemnează așa-numita devenire a omului.

Dacă cel ce urmează să fie inițiat recunoaște acum ce s-a spus în acest adevăr profund, atunci el se privește în realitatea obiectivă senzorială până când îi este clar că el poate coborî de acum înainte în această senzorialitate pentru a acționa din datorie și devotament în realitatea senzorială. Dacă el este atât de departe încât nu mai caută să-și satisfacă instinctele senzoriale ci le folosește doar pentru a acționa în lumea senzorială, atunci el însuși este un inițiat, atunci el are siguranța fermă că poate pătrunde cu privirea justiția cosmică generală. Mai înainte el trăia închis în lumea senzorială și nu-i era clară enigma nașterii și a morții, enigma devenirii eterne. Acum îi este clar că el este veșnic și este înălțat deasupra nașterii și a morții. El vede ce este schimbător și vede în același timp justiția cosmică eternă pe care noi în limbaj teosofic o numim karma. El a devenit un înțelept în justiția cosmică, el poate judeca deasupra vieții și a morții sau, cum spune inițiatul egiptean, deasupra nașterii și a morții. Acum el crede în comunitatea sublimă a spiritelor eliberate din corp. Noi suntem separați doar în lumea senzorială, în Devachan suntem o comunitate de spirite eliberate din corp. Crezul creștin exprimă aceasta așa: Eu cred în comunitatea sfinților. – Din cunoașterea esoterică a inițiaților egipteni s-a dezvoltat crezul creștin care vorbește un limbaj complet esoteric. El este tradus parțial din simboluri greșit înțelese, parțial din aforisme esoterice pe care le-au perceput în Devachan ca știință nemijlocită candidații la inițiere.

Din această explicație v-a devenit mai clar acum ce înseamnă lumea fericirii. Este fericirea infinitului, a activității eterne, a acțiunii eterne. De ce tot ce ni se imprimă în lumea fizică nu ni se mai poate imprima în lumea Devachan? Devachan este o lume a fericirii nu fiindcă acolo avem parte de desfătări așa cum le dorește omul în lumea sa senzorială ci fiindcă el este liber de corporalitate, este liber de dorințele senzoriale, este liber și de ceea ce îl limitează și fiindcă îi este

posibil să reacționeze la ceea ce acționează asupra lui din afară. Ce ne limitează în lumea senzorială este îndepărtat, ce ne poate provoca durere nu mai există acolo. Prin ce ia naștere durerea? Prin aceea că asupra corpului nostru astral și asupra corpului nostru fizic sunt exercitate presiuni. Noi am lepădat aceste corpuri când suntem în Devachan; a fost îndepărtat motivul durerilor și al sentimentelor de neplăcere pe care le viețuim în lumea fizică. Fiindcă nimeni nu mai poate fi egoist, nimeni nu mai poate dori plăceri egoiste; fiindcă nimeni nu mai are corp astral, omul este liber de tot ceea ce îi poate presa personalitatea. De aceea lumea Devachan este cunoscută ca „lumea fericirii".

Eu am spus că tocmai în regiunea a treia din Devachan ne devine vizibilă orice durere, orice suspin de durere al creaturii, că noi putem percepe tot ce se întâmplă aici pe Pământ ca durere și plăcere, ca pasiune și poftă. Noi percepem aceste lucruri la fel cum percepem aici în lumea senzorială obiectele – o percepție care nu este atât de puternică și de pătrunzătoare încât să ne provoace durere. Nu este nici ca și când am pipăi, am atinge un obiect care are o temperatură înaltă încât să ne ardem – pe scurt, noi percepem fără a simți dureri egoiste sau plăceri personale. Noi vedem toată durerea, toată suferința și ne aflăm deasupra acesteia ca ființe spirituale și simțim că trebuie să colaborăm pentru a atenua sau diminua aceste dureri. Ne este complet egal dacă aceste dureri sau aceste plăceri ne aparțin nouă sau altora. Personalitatea noastră este lepădată; durerile nu mai sunt personale. Este îndepărtată cauza primară din care ar putea lua naștere pentru noi o plăcere personală. Fiindcă noi suntem destrupați, suntem oarecum liberi de tot ce ne-ar putea presa, de aceea lumea Devachan se numește lumea fericirii, de aceea fericirea din Devachan trebuie să fie descrisă ca fericirea care nu poate fi comparată cu nimic din ce se petrece aici în realitatea senzorială. Ce înseamnă „fericirea" din Devachan știe numai cel care a făcut deja experiențe ca inițiat aici în întruparea fizic-senzorială și a primit informații și înțelepciune despre Devachan.

Tot ce ne este relatat despre Devachan provine din experiențele și observațiile nemijlocite și din privirea de ansamblu a inițiaților care au învățat să fie activi în existența spirituală. Aceștia au învățat și că ar fi cea mai mare iluzie să spună despre viața în Devachan între două întrupări că ar fi o iluzie. Tocmai *aceasta* este iluzia, că noi considerăm viața în Devachan ca o iluzie, ca un vis. De fapt toată viața reală provine din Devachan. Numai fiindcă misiunea existenței pământești este de a conduce oamenii în activitatea lor spirituală până jos în lumea pământească, de aceea trebuie să apară Christos în om în întrupare senzorială. De aceea, conform aforismului lui Platon, al marilor filosofi greci, sufletul cosmic este așezat în formă de cruce în Univers și este crucificat pe trupul cosmic pământesc. Aceasta a spus Platon. Este un simbol pe care un inițiat îl cunoaște în cea mai profundă semnificație a sa.

Așa cum instrumentul are nevoie de muncitor, tot așa are nevoie și existența noastră fizică de lumea spirituală pentru ca lumea spirituală să poată fi constructorul corpului fizic. Așa cum de exemplu un ciocan nu ar fi luat naștere

niciodată fără influența unui gând spiritual și nu ar putea fi folosit niciodată de către o ființă care ar avea numai forță fizică și nu ar putea gândi, tot așa nici omul nu și-ar putea îndeplini misiunea dacă el nu s-ar înălța mereu din nou în lumea spirituală și nu și-ar lua mereu din nou de acolo forțele pentru a acționa în realitatea senzorială. El se înalță în acea lume unde primește informația spiritualității pure, unde el învață cum acționează forțele spirituale fără ca ele să devină pasive în interiorul simțurilor, unde el învață să-și deschidă liber aripile și să acționeze. Apoi el se poate întrupa din nou, poate deveni suferind în materia condensată a existenței pământești, în Póntos Pyletós. Omul călătorește din încarnare în încarnare; el intră mereu din nou în Póntos Pyletós; spiritul este crucificat mereu din nou în materie.

Teosoful nu poate fi niciodată materialist – nici măcar în cea mai mică urmă - și să zărească în lumea fizică întregul existenței. și anume, dacă el este în stare să facă observații proprii în lumea spirituală, el va ajunge la concluzia că asceza ar fi ostilă realității. Ce fel de misiune are omul ca ființă spirituală, aceasta ne devine clar în lumea spirituală. Lumea pământească în care noi trăim este locul de reședință distribuit nouă în timpul evoluției noastre actuale. Ce aducem din lumea spirituală ar trebui să folosim pentru prosperitatea lumii pământești. Pentru ca noi să putem acționa pe acest Pământ, vom fi înzestrați din lumea spirituală mereu din nou între două încarnări cu noi misiuni.

Stimat auditoriu, noi am parcurs acum regiunile celor trei lumi. Sunt trei lumi în care trăiește omul: lumea pământească, lumea sufletească sau astrală și lumea spirituală sau Devachan. Aici, în această existență, omul trăiește în toate cele trei lumi. În fiecare om senzorial este conținut și un om sufletesc și un om spiritual. Omul este conștient numai de componenta senzorială din el dar în el acționează și componenta astrală și componenta spirituală; în fiecare om este activ și sufletul și spiritul. Conștiența omului se trezește între două încarnări în Kamaloka, în lumea sufletească; atunci el începe să vadă, el este trezit între două încarnări – în funcție de treapta evolutivă, de ceea ce aduce cu el din această încarnare pământească – în Devachan, în lumea spirituală, pentru a se întoarce din nou în lumea astrală pentru a se înconjura cu materie astrală și pentru a se încarna din nou în realitatea fizică. Acesta este drumul spiritului uman.

Ființa umană provine din lumea spirituală. Pe când omul trăia încă în lumea spirituală pură, el și-a plăsmuit un corp din materia virgină originară. Acestei stări pământești a noastre i-a precedat cu mult timp în urmă o altă viață pe Pământul nostru. Pe atunci oamenii erau încă spirite pure, atunci exista numai realitate spirituală. Apoi omul s-a coborât pentru prima dată în existența astrală, încă nu până în realitatea fizică. El era pe atunci „Adam-Kadmon”, acea ființă „pură” în care nu exista încă lumea instinctelor fizice.

Apoi vine ceea ce este exprimat simbolic atât de minunat în cartea Geneza, unde scrie: Iahve l-a format pe om dintr-un bulgăre de pământ și a suflet în el suflare de viață. Spiritul a primit materie senzorial-densă și odată cu aceasta întreaga existență a realității fizic-senzoriale. Omul era până atunci într-un fel de

subconștiență. Conștiența trează pe care o avem azi, această rațiune prin care noi cântărim lucrurile și cu care ne orientăm în lumea fizică a devenit accesibilă omului abia prin coborârea lui în lumea senzorială; odată cu realitatea senzorială inferioară omul a primit rațiunea. Acest lucru este înfățișat din nou în cartea Geneza ca șarpe; el dăruiește omenirii rațiunea pământească.

Cel mai adânc punct din evoluția omenirii este acela în care apar nașterea și moartea, în care nemurirea omului trebuie să treacă mereu prin poarta morții. Acest lucru se va schimba în epoca următoare, atunci omul va fi, la fel ca în epoca trecută, doar încă ființă astrală, și apoi va veni ultima epocă în care omul va avea numai o existență spirituală.

Privirea în Devachan ne învață că totul în lume, în mare și în mic, se află în evoluție, că toată existența provine din spirit, parcurge realitatea senzorială pentru a se înălța din nou în spirit. Privirea acestei regiuni înalte, spirituale ne arată că ceea ce numim moarte, ceea ce numim trecere nu este nimic mai mult decât o stare efemeră, aproape o stare iluzionară a unei epoci cosmice, că nu este ceva ce poate dura.

Convingerea, claritatea, știința referitoare la aceea că omul a venit din regiuni superioare și că va merge din nou în regiuni superioare este ceea ce ne dă forța că dacă noi progresăm în teosofie, putem resimți treptat tot ce a simțit un inițiat al creștinismului timpuriu – apostolul Pavel – și a exprimat prin cuvintele: Moarte, unde este boldul tău?

Pe de altă parte omul nu trebuie să disprețuiască niciodată existența pământească. Așa cum albina aduce mierea în stup, tot așa trebuie să aspirăm noi mierea din lumea pământească și să o înălțăm în lumea spirituală. Noi ne orientăm însă dacă știm care sunt forțele fundamentale ale existenței noastre. Din acest fundament am ținut eu conferințele despre lumea Devachan. Numai un lucru m-a putut face să țin aceste conferințe despre care știu că ele pot fi ușor înțelese greșit, și anume o afirmație pe care a scris-o autoarea broșurii „Lumina pe cărare”: Dacă tu ai cunoscut adevărul, nu ai voie să-l ții pentru tine. – Cine a cunoscut adevărul, nu are voie să-l țină pentru sine. Cine se simte chemat să-l spună, trebuie să-l spună, indiferent cum este primit acel adevăr. Mai presus decât orice altceva este chemarea lumii spirituale, dacă noi am perceput-o odată. Această chemare trezește în noi o conștiență care este complet altfel decât toată conștiența pe care o cunoaștem din existența pământească. Atunci putem face din privirea lumii spirituale o sentință a lui Solomon ca deviză a noastră:

M-am rugat pentru înțelepciune și ea mi-a fost dată,
Am strigat la Cel Preaînalt, și înțelepciunea a fost dată spiritului meu,
Eu consider adevărul mai sus decât
Tot ce trăiește în lumea senzorială din jurul meu.

Înțeleptul consideră adevărul mai sus decât lumea senzorială din jurul lui. De aceea el încearcă să comunice această înțelepciune. Aceasta ar trebui să fie o

justificare pentru ceea ce m-a făcut să vorbesc despre lumile subtile ale existenței deși eu știu că aceste lucruri pot fi înțelese greșit și știu cât de greu este să vorbesc despre aceste lucruri într-un limbaj inteligibil. Dacă noi am simțit această chemare, atunci o lăsăm să răsune în sensul înțelepciunii solomonice în cuvintele:

> Propter hoc optavi et datus est mihi sensus
> et invocavi et venit in me spiritus sapientiae
> et praeposui illam regnis et sedibus et divitias nihil esse duxi
> in comparatione illius.

III

Patru ore private

pentru Marie von Sivers, Olga von Sivers
și Maria von Strauss-Spettini
Berlin-Schlachtensee, vara anului 1903

Prima oră

Berlin-Schlachtensee, vara anului 1903

Logosul solar. Cei zece Avatari

Formele exterioare ale lumii vizibile au și o semnificație interioară, ele sunt oarecum simboluri ale unei faze evolutive anterioare. „Tot ce e vremelnic e numai un simbol" pentru cel care privește mai profund. Psihografului, care privește cu aptitudini astrale în devenirea interioară, în sufletul lumii, lucrurile lumii vizibile îi dezvăluie istoria lor interioară. Ochiul lui Dangma vede metamorfozele Logosului într-o șir evolutiv. Cărțile sacre ale Vedelor și Cronica rosicruciană vorbesc despre zece astfel de Avatari sau metamorfoze ale Logosului nostru solar actual. Pentru organul clarvăzător, peștișorul lanțetă actual (Amphioxus lanceolatus) este simbolul amintirii unei încarnări a Logosului solar și un simbol pentru străbunul vertebratelor. Ne putem reprezenta aceasta dacă ne gândim la semnele zodiacale ale Leului, Scorpionului, Peștilor etc, care sunt simboluri pentru procese din lumea stelară. Vertebrele din care s-au dezvoltat succesiv peștii, amfibiile, păsările și mamiferele au existat în străbuni doar ca predispoziție așa cum organul de simț al peștișorului lanțetă este schițat doar printr-un fir nervos izolat din care prin evoluțiile ulterioare s-a format creierul animalelor acvatice, al peștilor.

Cronica rosicruciană exprimă prima metamorfoză a Logosului solar prin următoarele cuvinte:

> O parte din substanța-mamă a luminii spirituale s-a întunecat în sine însăși. Iar substanței dense i s-a smuls particularitatea spirituală, transpunându-se în întunericul material. Spiritul cosmic trăiește în această simțire ca suflet al cărui corp sunt apele.
>
> Hindusă: Matsya = pește
> Primul Avatar.

Logosul solar se încarnează ca model și conducător în mijlocul unei noi faze evolutive. La început spiritul s-a întunecat în sine însuși, spirit și materie sunt încă nediferențiate una în alta. Moluștele și viermii nu arată nici azi viață

nervoasă particulară, senzația le pătrunde întreaga substanță unitară din care constau ele. La primul Avatar spiritul s-a separat de învelișul substanței ovoidale subtile astrale și a format un punct luminos în acel înveliș, pătrunzându-l cu razele lui. Toată evoluția este polară.

Lumina spiritului produce încă în sine spiritualitate înaltă, ea creează încă materie mentală subtilă – din care se formează mai târziu creierul – materia astrală simțitoare este împinsă înapoi, se învelește protector la polul său cel mai exterior cu materie și mai densă din care se dezvoltă mai târziu materia fizică. Acesta a fost al doilea Avatar, a doua metamorfoză a Divinității pe care Cronica rosicruciană o exprimă prin următoarele cuvinte:

> Corpului de apă i s-a smuls simțirea, trăgând cu sine consistența care dormitează în ape. În haina simțirii era consistența substanțială. Haina se adapta tremurând la viața sufletului cosmic, sufletul crea armonie în haina care tremura.

Semnul amintirii celui de-al doilea Avatar este Kurma, broasca țestoasă (amfibiile). De aceea Paracelsus a văzut în amfibii animalele care se află încă aproape de Divinitate în natura lor. A doua treime a celui de-al doilea rond.

În a treia metamorfoză a Logosului spiritualitatea se retrage și mai mult, materia astrală se extinde, devine mai puternică și mai densă iar omul aflat în dezvoltare trăiește complet în forțele și tăria ei în timp ce spiritul se află într-o stare de somnolență. Substanța astrală a trebuit mai întâi să se opună cu putere în deplină individualitate, pentru ca mai târziu să fie din nou învinsă.

Semnul amintirii pentru cel de-al treilea Avatar, la începutul celui de-al treilea rond, se numește Varaha, mistrețul. Cronica rosicruciană spune:

> Haina ar trebui să fie rezistentă la furtunile substanței; ar trebui să fie un înveliș puternic al Domnului său spiritual, și de aceea învelișul trebuie să trăiască în individualitate. Așadar sufletul cosmic s-a îmbrăcat în veșmântul animalului puternic.

În al patrulea Avatar (prima treime al celui de-al patrulea rond) acest om animal a fost suveran. Având forțe gigantice, el a atras în sine complet spiritualitatea și s-a făcut suveran al aceleia, ocrotind-o cu forțele sale uriașe. O mică parte a rămas în urmă ca dătător de alarmă iar sufletul – simbolizat ca pitic – lui Nara-simha, al forței leului-om a fost legat cu sufletul universal.

> Animalitatea puternică a devenit Sine, forța Sinelui curgând prin mușchii substanței, respingând forța dușmanului din Sinea Spirituală fragilă care dormitează ca dătător de alarmă în animalitatea puternică a leului-om.

Totuși piticul spiritului, Vamana își revarsă forța sa prin membrele gigantului, îl conduce pe leul-om și se face suveran al acestuia, așa cum uriașul Goliat a fost dominat de piticul David. Și dătătorul de alarmă este complet atras în substanță acum și se pierde ultima legătură cu sufletul universal. Omul se bazează acum complet pe sine și a atins cel mai exterior grad de separare. Acum spiritul separat în substanță luptă cu egoism și după bunul plac împotriva altor spirite separate; el devine fără limite, fiindcă lipsește dătătorul de alarmă și direcția. Este omul fizic, iar al cincilea Avatar spune:

> Dătătorul de alarmă a devenit suveranul animalității puternice a leului-om. Piticul a învins forțele uriașe ale gigantului: el a trezit viața spiritului în animalitatea componentei viguroase.

Acum apare al șaselea Avatar ca primul dătător de legi iar legea pedepsește sever acum folosirea greșită a forței războinicului. Este epoca lui Paraschu-Rama (tatăl lui Rama). El îi conduce pe războinici și-i supune legilor dure dar bune. Al șaselea Avatar:

> Mușchii corpului nu ar avea voie să se mai întindă de acum înainte fără forța directoare a vieții spirituale. Fiindcă acele încordări străine de spirit ar fi rele. Viața spiritului a intrat în mijlocul războinicilor înzestrați cu mușchi și a vrut să pedepsească forțele străine de spirit.

Acum a apărut Rama ca a șaptea metamorfoză a Logosului, fiul lui Parashu-Rama și el a atenuat prin iubire duritatea și severitatea legilor iar războinicii au iubit legea cu supunere binevoitoare. A fost primul rege ideal și legendar al hindușilor și al tuturor celorlalte popoare.
Al șaptelea Avatar:

> Piticul ființei spiritului a fost serios și sever. Atunci s-a născut blândețea. Porunca dură a legii s-a dizolvat în iubire.

Acum a apărut Krishna ca a opta încarnare a lui Dumnezeu, el i-a învățat pe oameni să simtă iubirea ca fericire și a trăit ca model al lor pentru fericire:

> Și a apărut germenele iubirii și a răsărit fructul iubirii care s-a numit fericirea. Iar fericirea era omul însuși.

Până aici iubirea omului a fost o înălțare până la nivelul Budhi al fericirii dar acum trebuia să fie urmată din nou calea descendentă pentru a învăța înțelepciunea iar componenta Manas să fie eliberată din nou prin karma și să fie legată cu componenta Budhi. Așa a apărut Buddha ca și conducător și model,

anticipând atât de mult evoluția omenirii, pentru a le arăta calea. Al nouălea Avatar se numește Buddha.

> Iar fericirea l-a trimis pe fiul ei pe Pământ: cel care este înțelepciunea întrupată. Ea a locuit în corpul muritor al fiului regelui. – Buddha.

Al zecelea Avatar: Acesta este cel care va veni: Kalki, spune hindusul. Cronica rosicruciană spune:

> Când însă timpurile se împlinesc, ochiul se deschide iar destinul omului se luminează în interior, structura luminoasă își alege conducătorul: atunci destinul îți devine lege și voință plină de iubire. Cine își deschide ochiul, vede trandafiri vii crescând pe cruce.

Christos era pentru rosicrucieni cel care va veni , Christos ca și cristalizare care a evoluat mereu ca model luminos pentru omenirea în ascensiune, care ca Iisus a primit asupra sa karma umană și rămâne legat cu karma creștinismului prin încarnări mereu noi, conducând omenirea până la sfârșitul acestei rase.

Toate legendele vii ale ființelor Nirmanakaya, Învățătorii omenirii, se aseamănă, ele se desfășoară potrivit unei scheme anume: viață, ispitire, moarte jertfitoare și transfigurare, alese pentru scopul comun de a coborî în materie: Zarathustra, Hermes, Învățătorii druizi, Buddha, Christos. Viața lui Iisus și a lui Buddha sunt la fel până la transfigurare, de acolo înainte intervine o schimbare, Christos coborând cel mai adânc în materie, fiindcă lui îi este dată o misiune deosebită. Buddha s-a încarnat ca individualitate a lui Mahaguru, învățăturile lui au dus la neînțelegeri și divizări, el a avut prea mult de dat. Buddha a trebuit să se mai încarneze odată ca Shankaracharya, de el au fost instruiți atunci Învățătorii tibetani, ființele Mahatma care au făcut publice parțial învățăturile teosofiei pentru ca prin ele diversele religii să primească din nou conținutul esoteric care se află la baza lor în mod identic și pentru a înălța nivelul spiritual scăzut al omenirii. Pe când individualitatea lui Mahaguru s-a încarnat în corpul lui Christos, el nu a ales ca de obicei o materie embrionară virgină care să fie pură și liberă de karma, ci a coborât mai adânc pentru ca împovărat de karma în deplină frăție cu omenirea, fiind carne din carnea omenirii, să aducă la transfigurare și materia cea mai densă. Așa a avut loc Misterul lui Christos: Prin aceea că Mahaguru a intrat în posesia corpului unui Mahatma inferior, a unui Chela de gradul trei inițiatic, al lui Iisus la vârsta de treizeci de ani, al cărui corp trecuse deja prin viață și acumulase karmă. Marele Învățător al omenirii apărea de aici înainte ca Christos. Până la transfigurare viața lui Iisus seamănă cu viața lui Buddha, de aici însă începe tragedia lui Christos. El avea scopul de a trăi ca model și în public cu propriul corp moartea pe cruce și învierea care se petreceau de obicei numai simbolic în taină, pentru a înălța prin această jertfă și marea masă a omenirii și pentru a o conduce la eliberarea din materia inferioară. Așa stă

Buddha pe de o parte pe o treaptă înaltă fiindcă el a rămas neatins de materia inferioară și a învățat numai, și pe de altă parte stă Christos pe o treaptă înaltă, fiindcă el a săvârșit marea jertfă și prin coborârea lui în materia fizică cea mai densă a adus-o din nou înapoi spiritualizată.

Christos nu a lăsat moștenire nimic scris ca alți mari Învățători ai omenirii. Misiunea Lui a fost să trăiască aceste învățături care existau deja, să trăiască exemplar pentru omenire și să elibereze astfel învățătura misterială pentru a aduce o cât mai mare posibilă masă a omenirii la evoluție spirituală accelerată. Așa a adus El omenirii cea mai mare jertfă: Spiritul Său luminos a coborât în materia cea mai întunecată.

Ora a doua

Berlin –Schlachtensee, vara anuluui 1903

Bhagavad-Gita

Bhagavad-Gita, care conține în formă poetică moralitatea sublimă a concepției hinduse, formează un episod închis în sine al uneia din cele două mari și renumite și vechi epopei hinduse, Mahabharata, adică marele război.

Ce reprezintă pentru greci cântecele homerice, pentru popoarele germanice legenda nibelungilor, pentru poporul sanscrit reprezintă Mahabharata. Miezul ei îl formează străvechile cântece de război și legende eroice din timpul marilor migrații și campanii de cucerire de pe Gange. Începuturile acestui poem urcă până prin secolele X și XI înainte de era noastră și dau un tablou de încredere al celei mai vechi epoci eroice indiene. Faptele istorice și personalitățile înfățișate poetic stau la baza acestor descrieri la fel ca celelalte cântece ale popoarelor.

În centru se află lupta dintre cele două seminții înrudite Kuru și Pandu care se termină cu prăbușirea seminției Kuru. Bhagavad-Gita conține o discuție religios-filosofică minunată dintre eroul Arjuna și Krishna, zeu încarnat. Învățăturile de înțelepciune luminoase și sublime și posibilitățile de simțire și de diferențiere extrem de fine din întrebările etice foarte subtile nu se limitează doar la o cultură încă neegalată a strămbunilor noștri în acest domeniu, nu, ele acționează și ca revelație nemijlocită a spiritului divin. Wilhelm von Humboldt a fost atât de zguduit de frumusețea incomparabilă și de profunzimea acestui poem, încât a exclamat cu entuziasm: Merită să trăim atât de mult pentru a face cunoștință cu acest poem.

La început cele două armate dușmane stau față în față gata de luptă. Eroul Arjuna își conduce în mijlocul câmpului de luptă carul de aur cu cai albi pentru a-și privi mai de aproape dușmanii dornici de luptă. Însă când el descoperă în rândurile lor consanguini, tați, fii, unchi, veri și frați care vor să se ucidă cu furie unii pe alții, atunci inima sa nobilă tresare cu durere violentă și copleșit de compasiune îi cade arcul deja întins. El dă înapoi îngrozit în fața gândului unei crime, el vrea mai degrabă să renunțe la glorie și mărire decât să se împovăreze cu aceste păcate; el ar dori mai degrabă să moară de mâna lor decât să se facă vinovat de moartea uneia dintre rudele sale. Krishna se apropie de cel descurajat și îi clarifică lupta din interiorul lui lămurindu-l cu privire la rolul lui de luptător, cu privire la dharma lui. Arjuna eroul este om, iar interiorul său este câmpul de luptă pe care sunt rezolvate prin discuții luptele grele ale sufletului. Oscilând între aspectul pământesc și cel ceresc al vieții noastre sufletești, în conflictul sentimentelor, chinuiți de îndoieli sumbre, noi nu știm adesea încotro vrem să ne-ndreptăm, care este datoria noastră. Fiindcă fiecare ființă particulară își are datoria sa proprie, dharma sa pe care trebuie să o recunoască.

Ce înțelege hindusul prin „Dharma”? Dharma are multe semnificații care se completează reciproc și se află în relație unele cu altele. Dharma este în

strânsă legătură cu karma; ele se raportează una la alta ca fructul şi sămânţa. dharma este ceea ce a devenit, rezultatul karmei trecute, al faptei trecute, este principiul creator actual din noi şi produce din nou karma viitorului. Dharma este forţa directoare a gândirii şi acţiunii noastre proprii, adevărul nostru personal, propriu. Semnifică natura noastră interioară caracterizată prin gradul atins în evoluţie; este legea care determină creşterea pentru perioada evolutivă următoare, firul vital neîntrerupt. Încarnare după încarnare se înşiră ca inel după inel, un lanţ continuu. Dharma este trecutul, prezentul şi viitorul nostru şi acţionează în noi ca tată, mamă şi fiu. Tatăl ca fiinţă superioară, ca Sine superioară, ca adevărul său şi legea sa; mama ca fiinţă care se dezvoltă şi fiul ca viitor. O încarnare este fără valoare şi pierdută dacă nu devine prin acţiune o treaptă de tranziţie către evoluţie superioară; la fel de inutilă este năzuinţa, dorinţa pentru o perfecţiune care nu este dobândită prin acţiune precedentă. În evoluţie nu există nici un salt; noi ne ţesem haină după haină în războiul de ţesut al timpului. Ce s-a exersat pe o treaptă trecută devine predispoziţie pe o treaptă viitoare iar fapta dintr-o perioadă anterioară devine îndemânare în perioada următoare.

Este întotdeauna dificil pentru noi să ne găsim dharma proprie, legea existenţei noastre personale, să împlinim porunca „Cunoaşte-te pe tine însuţi”. Trebuie să ne obişnuim îndelung ca neinfluenţaţi de lucrurile lumii senzoriale, de propriile noastre dorinţe şi modele să ne putem cufunda liniştiţi în noi înşine şi să ascultăm cu atenţie glasul interior care ne îndrumă pe calea datoriei noastre pe care ne-o impun situaţia noastră, relaţiile noastre, cercul în care ne-am născut. Când ne recunoaştem treapta fiinţei noastre, gradul nostru de imperfecţiune, când ne devine clar ce este adevăr şi datorie pe treapta noastră evolutivă, atunci cunoaşterea de sine nu serveşte egoismului ci aceasta este dharma, fiindcă dharma este respectarea legii în sensul cunoaşterii de sine veritabile. Noi găsim atunci nota noastră personală şi o putem face să rezoneze cu armonia cosmică eternă. Trebuie să învăţăm să înţelegem legătura noastră interioară cu Cosmosul ca parte a acestuia; trebuie să ne acordăm armonios oscilaţiile noastre la mişcarea ritmică a Cosmosului. Nedreptatea şi păcatul nu este nimic altceva decât dizarmonie când oscilaţiile noastre dezordonate provoacă stagnări şi deranjamente în mersul ordonat al evenimentelor cosmice. Cu cât mai mult ne simţim una cu Cosmosul, cu atât mai mult ni se revelează el. Ne vorbeşte numai *Spiritul* pe care am învăţat să-l înţelegem. După măsura cunoaşterii noastre avem parte de inspiraţia divină, ni se revelează Sinea superioară care este natura dinivă.

Noi putem cunoaşte, desigur, numai o parte din acel adevăr mare, etern în proporţia şi mărimea pe care le-am adus în noi la revelare prin acţiunea noastră, prin karma noastră. Această proporţie se înalţă viaţă după viaţă în drumul nostru evolutiv, noi progresăm în ştiinţă şi cunoaştere fiindcă destinul nostru este să asimilăm treptat în noi întreg conţinutul ideatic al lumii noastre, al Cosmosului nostru. Noi nu putem face acest lucru niciodată fără a experimenta prin noi înşine întreaga împărăţie a lumii vizibile. Natura trăieşte în noi dacă noi o înţelegem complet. Linişte, pace şi mulţumire trebuie să primească fiecare om care

recunoaște în mod clar că el este născut în cercul pentru care el se pregătise prin karma sa anterioară și pe care el trebuie să-l ocupe acum cu încredere deplină și a cărei întreagă mărime el trebuie să o epuizeze prin activitatea sa. Cu aceasta el și-a atins prin trăire proprie un domeniu al științei și lucrează acum în linia sa proprie la extinderea acelui domeniu ca să-și creeze pentru viitor condiții de existență mai înalte și mai bune. Așa îi va întinde mâna cu înțelegere iubitoare și fratelui său care încearcă să se cațere sub el pe scara existenței pentru a-l ajuta, fiindcă el însuși s-a aflat cu puțin timp în urmă pe aceeași treaptă și s-a luptat din greu să se cațere întinzându-și mâinile după frații care au pășit în sus înaintea lui.

Așa vedem cum fiecare are propriile datorii diferite de ale altuia, cum trebuie să învățăm să distingem în mod clar pentru a nu ne lăsa deviați din drumul nostru, pentru a ne păstra echilibrul, pentru a ne respecta legea. Marii conducători și regii iluminați au divizat cu prevedere înțeleaptă poporul indian în caste. Nouă, occidentalilor, obișnuiți cu libertatea și cu alegerea neîngrădită ni se poate părea crud acest lucru, totuși această constrângere severă are la bază un sens adânc. Divizarea în caste a indianului străvechi corespunde complet divizării naturale a omului în cele două sexe. Fiecare este născut prin propria karmă în casta corespunzătoare lui. El trebuie să-și îndeplinească întregul cerc al îndatoririlor în cadrul castei respective înainte de a deveni matur pentru o nouă încarnare în casta imediat superioară. Cât timp pe o treaptă inferioară propria judecată nu este încă dezvoltată, omul trebuie să învețe cu supunere în serviciu virtuțile încrederii și devotamentului și astfel formează casta Sudra școala pentru supunere necondiționată și subordine – abia aceste virtuți îl califică pe om pentru stăpânirea de sine, pentru autodeterminare și pentru dominare iubitoare și binevoitoare.

În casta a doua, Vaisya, omul, îndeletnicindu-se cu agricultura și cu creștrea vitelor, va intra în legătura cea mai intimă cu natura înconjurătoare. El va învăța să lucreze pământul în sudoarea feței sale, va semăna și va recolta și așa va produce hrana pentru semenii săi, el va exersa toate virtuțile unui agricultor. După aceea el se va îndeletnici ca negustor cu comerțul și producția meșteșugărească, va aduna bogății și va trebui să treacă prin multe vicii ale situației sale. El va învăța adesea numai prin egoism și zgârcenie economia înțeleaptă și folosirea corectă a bogății sale în folosul concetățenilor săi. Dacă el și-a învățat până la perfecțiune lecția pe această treaptă, atunci el se va naște în următoarea încarnare un Kshatriya în casta războinicilor. Aici el trebuie să-și pună forțele în folosul apărării patriei sale; trebuie să câștige putere prin curaj, îndrăzneală și abnegație pentru a putea fi pe măsura oricărei primejdii. El poate acest lucru dacă este pregătit în orice moment să-și jertfească viața la datorie. Războinicul trebuie să-și jertfească viața fizică și apoi sufletul său obține spiritul renunțării la sine și este creatorul unui ideal. Corpul este destinat numai pentru a ajuta la evoluția vieții interioare; el trebuie să dispară când sufletul are nevoie de un nou corp, adică de o haină mai potrivită pentru evoluția lui. Războiul este școala prin care trebuie să treacă omul pentru a ajunge în cea mai înaltă castă,

aceea a brahmanilor pentru care – pe treapta lor de evoluție și cunoaștere – lupta și uciderea este un păcat de moarte. „Ucide-ți dușmanul”, i se poruncește lui Kshatriya, el știe însă că în realitate niciodată el nu poate ucide pe unul din frații săi și nici nu poate fi ucis de vreunul din frații săi, așa îl consolează Krishna pe Arjuna.

Numai atingerea celei mai înalte perfecțiuni în toate îndatoririle celorlalte caste dă capacitatea de a ajunge la stadiul de brahman sau de preot. Brahmanul trebuie să se țină la distanță de luptă și ceartă, el adună și păzește cele mai înalte valori ale omenirii, el este conducătorul și învățătorul ei spiritual. El comunică fraților săi slabi pace și înțelepciune și cunoaștere, în el odihnesc toate experiențele secolelor trecute drept capacitate de a conduce omenirea către destinația ei eternă.

Așa vedem cum fiecare treaptă evolutivă trebuie să-și îndeplinească dharma ei proprie. Ce este bine pe o treaptă, trebuie evitat ca rău pe alta. Binele și răul are locul său în ordinea cosmică eternă; în ea ele pierd semnificația pe care noi le-o atribuim. Ele sunt necesare fiindcă sunt polii evoluției, ele au rezultat dintr-o sursă. Bine și rău, acțiune și reacțiune se condiționează și se completează reciproc precum somnul și veghea, precum odihna și acțiunea, precum lumina și umbra, precum lumina și întunericul și aparțin una alteia precum spiritul și materia. Există Atma ca lumina cea mai pură, sursa întregii existențe, și Atma ca imagine reflectată, punctul cel mai întunecat și forța germinală din materia cea mai densă, care dă impulsul și rafinarea materiei în schimbul etern al structurii formelor până când opoziția față de sursa luminii spiritului s-a smuls în sus și s-a unit din nou în Nirvana cu punctul ei de plecare. Din unitatea originară a armoniei cosmice, a temeliei eterne a tuturor lucrurilor, *a existenței*, se desprinde opoziția – *devenirea* eternă a materiei care evoluează către împlinire în nenumărate forme schimbătoare pentru ca din diversitatea aspectelor, a ceea ce este numeros să fuzioneze din nou într-o unitate, îmbogățită cu experiențe nenumărate ale unității divizate. Cu Nirvana se închide cercul: ieșire și reîntoarcere la spiritul primordial etern.

Pentru concepția occidentală despre lume, care vede în evoluția ființei actuale țelul ei cel mai înalt, Nirvana înseamnă neantul. Din ceea ce se consideră a fi ființă perfectă, în Nirvana nu există desigur nimic. Nirvana este neantul din karma; karma nu mai poate exista, fiindcă a fost revelată dharma.

Concepțiile anterioare despre lume priveau către ceea ce încă nu există, iar ființa actuală era pentru ele o tranziție imperfectă către ceva mai înalt. Ele priveau fiecare stadiu al realității ca pe o componentă intermediară între nedesăvârșire și desăvârșirea absolută în Nirvana. Țelul și idealul pentru ele era starea unei ființe care revelează toată dharma ei și cu aceasta arde complet karma ei și intră în Nirvana.

Ora a treia

Berlin-Schlachtensee, vara anului 1903

Primul, al doilea și al treilea Logos

(Începutul conferinței lipsește)

Dacă acum curentul lipsit de egoism se întoarce din nou în punctul său de plecare în două revărsări ciclice iar materia se descompune din nou, atunci nu s-a întâmplat nimic altceva decât că ea se întoarce îmbogățită la originea ei. Doar prin asimilarea și depășirea curentului egoist va desfășura curentul lipsit de egoism o astfel de dezvoltare de forțe puternic oscilante, încât acesta din urmă trebuie să oscileze în sus deasupra lui însuși, adică deasupra cercului cosmic care formează prima întâlnire a celor două revărsări. În revărsarea separată a lipsei de egoism se va fi născut ceva nou provocat din lipsa de egoism, o regiune nouă: Paranirvana, materia negativă, fiindcă ea se extinde în afară, în opoziție cu materia care este ținută în cercul cosmic prin atracție. Ne putem lămuri procesul acesta dacă ne reprezentăm oscilația pendulului. Pendulul care oscilează înainte va oscila identic și înapoi, iar dacă nu este reținut de obstacole în drumul lui el trebuie să ajungă într-o oscilație atât de puternică, încât trece dincolo de punctul lui de plecare – la fel cum și o mașină care rulează înainte nu poate opri brusc, ci trebuie să mai ruleze o anumită distanță.

Cu această pregătire și dezvoltare treptată a materiei s-ar crea părțile componente ale unei planete, dar viața planetei încă nu poate lua naștere. Logosul nu a putut zăbovi în Paranirvana, ci a trebuit să se întoarcă, și pe drumul de întoarcere el a format regiunea Mahaparanirvana. De aici încolo a trebuit Logosul să aducă jertfa și să înceapă din nou circuitul prin materie, pentru a putea să ia naștere o altă viață în afara lui, dar din el.

Toată viața în diverse forme a provenit din unitate, din Logos. În el toată diversitatea odihnește încă neseparată, nediferențiată. Așa cum el devine perceptibil, se percepe ca Sine, iese din absolut, din nediferențiat și creează non-Sinea, imaginea sa reflectată, al doilea Logos. El însuflețește această imagine reflectată, îi dă viață, ea este al treilea aspect al său, al treilea Logos.

Așa ar fi primul Logos nediferențiatul în care odihnesc nediferențiate viața și forma, ar fi de luat în considerare ca Tatăl. Odată cu existența sa începe timpul; el separă de sine imaginea sa reflectată, forma, femeiescul pe care el îl umple cu viața sa, al doilea Logos; din această însuflețire provine al treilea Logos ca Fiu, ca formă vie. Astfel și-au reprezentat toate religiile Dumnezeul lor în trei aspecte, ca Tată, Mamă și Fiu: Uranus și Geea, Pământul matern; Cronos, timpul, a provenit ca fiu din sânul lui; Osiris, Isis și Horus și așa mai departe.

Jertfa Logosului este așa: Spiritul coboară în materie, își însuflețește imaginea reflectată, iar cu aceasta îi este dată și lumii formelor vii existența ei, forme care conduc existența ei particulară și parcurg ciclul evoluției pentru a ajunge din nou ca individualități foarte înalt evoluate *una* cu Logosul care

primește prin ele bogăția de experiență. Dacă el nu s-ar fi revărsat pentru a da viață tuturor acestor forme, atunci nu ar exista nici o creștere și nici o devenire autonome. Toată mișcarea, tot ce este viu nu ar avea viață proprie ci s-ar mișca doar în direcția lui Dumnezeu.

Așa cum pe om îl interesează doar ce este necunoscut, ce este individual la om și îl lasă indiferent tot ce el poate calcula și înțelege, la fel se bucură și Logosul doar de viața care se dezvoltă autonom, care provine din el, pentru care el se jertfește și se dăruiește.

Începe procesul de evoluție al materiei, proces în care se reflectă și devin active calitățile ființei, până când aceste imagini reflectate își încep activitatea lor ca forme separate și astfel materia se spiritualizează și se însuflețește din ce în ce mai mult până când ea devine din nou una cu ființa Atma, Budhi, Manas ... (lacună în text)

Mai întâi a fost creată temelia cosmică prin întâlnirea celor două însușiri ale primului Logos: individualism și altruism. Prin cei doi curenți dirijați armonios s-a format esența atomistă. Aceasta s-a învăluit cu substanța maternă deja existentă și a format atomul. Acești atomi, cu învelișurile lor de grade diferite de densificare, au format treptat materia care a putut servi ca mediu celui de-al doilea Logos care este imaginea reflectată a primului Logos, pentru a ceda imaginea reflectată primului Logos. Al doilea Logos se revarsă în această materie care pe prima treaptă, treapta Nirvana, este de o structură atât de subtilă încât cel de-al doilea Logos se poate revărsa nestânjenit și neschimbat prin ea. El ajunge astfel în regiunea Budhi; aici el este reținut, și chiar dacă altruismul este atât de puternic în această regiune încât el nu vrea să rețină Logosul pentru regiunea lui, totuși îl solicită pentru întreg Cosmosul. Aici începe jertfa Logosului, glasul, sunetul provine din el: el vrea să dea viață materiei cu spiritul său, astfel încât gândurile sale urmează să existe ca forme autonome. Aici unde gândul divin devine sunet și glas, în sfera Budhi, este pentru Evul Mediu Împărăția divină. Învăluit cu sfera Budhi, Logosul se revarsă astfel în regiunea mentală care este alcătuită din treapta Arupa și din treapta Rupa; aici se revarsă lumea gândurilor divine, tălăzuiesc unele în altele ideile în stare germinală. Ceea ce ulterior devine ființă particulară și în sfera Budhi încă odihnește închisă în Logos, aici este chemat în existență ca idee în stare de germene. Această treaptă Arupa a sferei mentale este lumea ideilor a lui Platon, lumea rațiunii pentru Evul Mediu. Pe treapta Arupa, ideile primesc prima lor modelare. Ele își încep existența lor particulară ca genii divine și plutesc unele în altele, trec unele prin altele ca ființe spirituale de același fel. Este Împărăția cerurilor pentru Evul mediu.

Aceste ființe spirituale ajung apoi în sfera astrală; aici, învăluite cu o substanță mai densă, se trezește prin atingere senzația; ele se simt abia acum ca ființe particulare, ele simt separarea. Este regnul elemental, lumea elementală. Coborâtă în sfera eterică, această senzație este împinsă din interior către exterior, țâșnește, se întinde și crește prin forța vegetală eterică pentru a fi apoi

cristalizată și cuprinsă de materia fizică, fiindcă aici egoismul năzuiește încă în deplină putere către delimitare. Așa este cuprinsă senzația în regnul mineral iar ideile divine dorm în liniște absolută în mineralul cast. Piatra – un gând cristalizat al lui Dumnezeu. „Pietrele sunt mute. Eu am pus și am ascuns în ele cuvântul creator etern; ele îl păstrează cast și pudic.” Așa spune o veche zicală druidică, o formulă de rugăciune. Regnul eteric și regnul fizic sau mineral sunt denumite în Evul Mediu Microcosmos sau micul regn.

Când Logosul s-a manifestat, el s-a înconjurat cu învelișuri tot mai dense până când a învățat să se delimiteze ferm în piatră. Pietrele sunt însă mute, ele nu pot revela cuvântul creator etern. Învelișul fizic încremenit trebuie să fie lepădat din nou; el rămâne în urmă în regnul său, în timp ce formele cristaline din învelișul eteric moale se extind, cresc din interior spre exterior, adică pot trăi, fiindcă viața este creștere. Piatra devine plantă. Urcând mai departe, Logosul dă la o parte și acest înveliș eteric și ajunge în sfera senzației astrale. Aici, prin schimbarea atingerii și a percepției, se dezvoltă activitatea; din senzație și voință se formează în mod viu existența animală simțitoare. În timp ce impulsul acționează din exterior către interior ca senzație, se formează organele de percepție ale existenței animale. Se formează speciile. Trecând dincolo în regnul mental, senzația se percepe pe sine și odată cu conștiența de eu este atinsă treapta umanității.

Din punct de vedere cosmic, odată cu manifestarea Logosului în regnul mineral, Logosul ar atinge punctul cel mai de jos în coborârea sa în materie iar odată cu lepădarea primului înveliș ar începe urcarea sa. Din punctul de vedere al omului însă, în sens antropocentric, așa cum admiteau și vechii preoți druizi, liniștea spiritului din piatra castă ar fi o treaptă sublimă de existență. Neatinsă de voința egoistă, piatra se supune doar legii cauzalității. Pentru omul aflat pe treapta mentală inferioară pe care ne aflăm noi acum, piatra ar fi un simbol al dezvoltării superioare. Prin pasiunile și rătăcirile inferioare ale componentei Kama, noi ne dezvoltăm către existența vegetală eterică, trăim și creștem din interior spre exterior în înțelegere de sine dezinteresată pentru ca mai târziu să trăim în corpul nostru cauzal, neatins de exterior, întemeindu-ne în noi înșine ca spirit pur așa cum spiritul cristalizat odihnește închis în piatră.

Al doilea Logos, ca motor și vivifiant al materiei în care este închis, ajunge numai până la sfera noastră mentală inferioară. Animalul simțitor a atins prin conștiența de Eu treapta de existență umană. El este în stare să aducă lumea exterioară în legătură cu personalitatea lui, el se percepe pe sine. Așa departe l-a condus și îndrumat natura, aici ea l-a lăsat singur și în libertate. Dezvoltarea în continuare a omului depinde astfel numai de voința lui. El trebuie să se modeleze pe sine ca vas, să lepede învelișul exterior al sferei mentale inferioare pentru a putea să primească astfel manifestarea primului Logos, așa cum bobul de grâu se deschide și așteaptă fecundarea fără de care el nu poate crește și rodi.

Primul Logos este eternul din Univers, legea neschimbată conform căreia astrele se mișcă pe traiectoriile lor, legea care stă la baza tuturor lucrurilor.

Formele particulare se supun distrugerii și schimbării. Noi percepem cu simțul noastru vizual culori care pot să apară altfel pentru alt simț vizual. Obiectul exterior, solid care este ținut laolaltă într-o anumită formă prin componentele sale, poate să dispară la o anumită temperatură, componentele sale se pot descompune, dar legea după care el s-a transformat rămâne și este eternă. Așa se mișcă întregul Univers conform legilor eterne, primul Logos se revarsă în el. Către el trebuie să se înalțe omul cu voința lui. El trebuie să dezvolte în sine cunoașterea sufletească inferioară dezinteresată (Antakarana). El trebuie să perceapă prin contemplare pură această lege eternă, imuabilă, trebuie să învețe să distingă ce este doar aparență trecătoare într-o anumită formă și ce este sâmburele său ființial, trebuie să primească și să păstreze ca gând ceea ce vede. Așa învață el să cunoască treptat ceea ce nu este real în lumea aparenței, gândul îi devine realitate, el se înalță treptat la treapta Arupa, el trăiește în lumea pură a gândurilor. Diversitatea se dizolvă pentru el în unitate, el se simte una cu Universul. El s-a înălțat astfel atât de sus încât poate primi nemijlocit manifestarea primului Logos ca intuiție. Un astfel de suflet particular însă nu se manifestă fiecăruia în parte, nu, este sufletul Universului, este sufletul Piatos și al celuilalt cu care el este una în gânduri. Din componenta Kama se dezvoltă treptat omul superior.

În acest moment crucial în care el ar trebui să lupte în libertate prin voința sa, el are nevoie de Învățător și de aceea în cea de-a treia rasă a celui de-al patrulea rond, al perioadei lemuriene, au coborât și s-au încarnat fii lui Manas pentru a servi ca și conducători. Odată cu numerele simple, cu înțelegerea pentru număr a început dezvoltarea mentală și s-a separat omul gânditor de animalul doar simțitor, senzorial.

Ora a patra

Berlin-Schlachtensee, vara anuui 1903

Dezvoltarea superioară a omului

În şcolile de înţelepciune ale lui Platon şi ale lui Pitagora, accesul la sursa cunoaşterii superioare le era permis discipolilor numai după studiul matematicii. Înţelepciunea eternă se deschidea numai abnegaţiei pure iar matematica era unica ştiinţă care putea educa pentru aceasta, fiindcă ea nu serveşte niciunui scop, niciunei satisfacţii egoiste şi învaţă doar relaţiile pure, legităţile pure ale formelor de bază.

Evoluţia omului este o coborâre din unitatea universală în particularitate şi o înălţare treptată în libertate conştientă la cunoaşterea legăturilor sale cu Universul şi întoarcerea la universal. De aceea piatra moartă privită din lumea mentală este pentru om un simbol a ceva superior. În ea este conţinută marea coeziune, în ea acţionează numai legea cauzală; ce o pune în mişcare, ea cedează lumii exterioare. Ea ajunge din lumea mentală în lumea fizică, fiindcă gândul pur odihneşte închis în ea. Viaţa ei este doar formă. Aşa este Soarele imaginea fizică a Logosului din lumea mentală iar regnul mineral trebuie considerat ca un mare laborator de forţe fizice şi chimice.

Odată cu planta, care îşi are originea mai jos, în lumea astrală, începe viaţa şi cu aceasta separarea. Ea îşi atrage hrana din exterior pentru a se dezvolta, ea vrea să crească şi să se extindă. Este începutul egoismului. Planta poate însă evolua pe o treaptă superioară; ea se dezvoltă din lumea astrală prin regnul fizic în sus către sfera eterică. Animalul, care ia naştere în sfera eterică, simte deja, el nu vrea doar hrană pentru creşterea lui, el vrea să smulgă şi să-şi atribuie din lumea exterioară ceea ce îi creează lui savoare. El simte viaţa ca plăcere şi durere; el se înalţă şi se dezvoltă până în lumea astrală.

Iar omul ca cel care-şi are originea în lumea fizică şi ajunge ca fiinţă a naturii până la reprezentarea lumii exterioare şi se percepe ca fiinţă individuală, se află cel mai adânc în egoismul său, totuşi el se poate înălţa în gând la sfera mentală deşi el poate percepe doar în lumea fizică, fiindcă el trăieşte cu creierul său şi cu corpul său vizibil în regnul mineral. El poartă însă în sine toate elementele Universului, el a parcurs toate sferele iar forţele tuturor sferelor odihnesc în el ca principii; el le poate dezvolta conştient din sine. Ce vedem noi este corpul fizic, el aparţine regnului mineral, dar prin Prana, principiul vieţii, el trăieşte şi în sfera eterică a lumii vegetale, el are corpul său eteric; mai departe el trăieşte şi prin simţire în lumea astrală, în corpul său astral, iar prin reprezentarea raţională el trăieşte în lumea mentală prin principiul Kama-Manas. Omul posedă în lumea inferioară patru corpuri cu principii. El este însă şi în legătură cu lumea superioară fiindcă el îşi are acolo originea. El îşi poate forma corpul mental iar din reprezentarea unului şi a multiplului el avansează la ideea de specie, el îşi poate dezvolta corpul cauzal şi se poate înălţa în lumea superioară a triadei

Manas-Budhi-Atma. În sfera Budhi el își va forma gânduri din substanță astrală, își va putea crea corpul Mayavi-Rupa, va trăi și va acționa din sufletul său cauzal, va fi propriul creator și va deveni din nou una cu totalitatea.

Această triadă superioară la care trebuie să evolueze omul este însă în realitate adânc ascunsă în el, ea stă la baza ființei sale, el trebuie să elibereze componentele ei una după alta. – „Precum sus, așa și jos". Multitudinea pe care o vedem noi nu este nimic altceva decât unitatea, Logosul care s-a descompus în multitudine, s-a divizat. Numai în multitudine poate lua naștere dizarmonia fiindcă multele aspecte separate care sunt toate părți ale spiritului pot ajunge în conflict. Dacă această multitudine se reunește din nou în totalitate, dacă devine Cosmosul nostru din nou un întreg, atunci el devine din nou Logosul, armonia. „Precum sus, așa și jos!". – Atma, principiul cel mai înalt din Cosmosul nostru, din regnul nostru mineral, la care noi socotim stelele cu traseele lor și toate constelațiile și toate forțele din natură, în același timp a pătruns în jos cel mai adânc în materie; organele noastre fizice sunt esențial vivifiate și ținute împreună de către Atma. Atma ca principiul cel mai înalt își are copia în regnul fizic.

Principiul Budhi a pătruns numai până în sferele eterică și astrală și formează acolo esența lumii vegetale și a lumii animale, corpul lor eteric și corpul lor astral. Pe când omul, la origine încă în legătură cu geniile divine, formând un întreg cu ele, s-a separat în sfera astrală ca ființă individuală și a ajuns prin reprezentare la o conștiență de Eu, fiindcă a coborât componenta Manas, al treilea principiu, în sfera astrală: legat cu componenta Kama, închis în creierul omului, el și-a format corpul Kama-Manas. Omul a parcurs în evoluția sa descendentă toate domeniile. Noi purtăm componenta Atma ca și Cosmos mineral în noi, el este corpul nostru fizic; purtăm componenta Budhi ca și Cosmos viu, simțitor în Prana noastră și în corpul nostru Kama; iar componenta Manas, în legătura sa cu componenta Kama, formează corpul nostru Kama-Manas. El este al patrulea principiu din lumea inferioară și formează în același timp tranziția către lumea mentală superioară. El este puntea de legătură cu lumea mentală superioară. Eliberată de toate învelișurile inferioare, componenta Manas se unește din nou cu componenta Budhi în strălucire dezinteresată în universal.

Dintre toate ființele, omul se cufundă cel mai adânc în egoism și existență separată. El a atras totul în sine și poartă întreaga triadă Atma-Budhi-Manas în sine. În regnul mineral este desfășurată componenta Atma, ea odihnește în întreaga sa unitate în stâncă, aceasta din urmă aflându-se încă în legătură nemijlocită cu Cosmosul. În lumea vegetală și în lumea animală există deja dualismul; componenta Budhi pătrunde în lumea eterică și în lumea astrală și clădește din viață și din simțire lumea vegetală și lumea animală. Componenta Manas, înțelepciunea, plutește deasupra lor și produce înțelepciunea care iese în evidență în natură, în legitatea minunată a adăposturilor făcute ca acțiuni raționale ale animalelor. Omul însă atrage componenta Manas în sine. Înțelepciunea nu mai poate acționa acum din exterior asupra lui. Fiind legat cu

componenta Kama, fiind închis în corpul lui mental, înțelepciunea lui este tulburată. Omul este o concentrare de procese fizico-chimice în forma individuală care se reflectă în Cosmosul mineral. Prin sentimentele sale, dorințele și pasiunile sale omul este activ și în lumea astrală. El creează neîncetat entități astrale în acele sfere care au acolo efectiv existență materială, vie, fiindcă materia lumii astrale constă din sentimente tălăzuinde unul în altul ca invidie, ură, bunăvoință, mânie etc. Ființele create de sentimentele omului își duc acolo existența lor particulară ca ființe elementale, acolo se află și ființe din alte lumi care au nevoie de sfera astrală pentru evoluția lor și apoi corpurile astrale ale sufletelor care așteaptă să se întrupeze ca om. Acolo se mai găsesc ființe Deva care vin din alte lumi și caută adesea să influențeze pe oameni. Acolo sunt cele patru ființe Deva-Raja care din cele patru elemente foc, apă, aer și pământ formează corpul fizic conform schemei astrale pe care ființele Lipika, domnii karmei au format-o din substanța mentală a individualității.

Evoluția superioară a omului depinde de concentrare și meditație conștiente care trebuie să fie exersate zilnic și trebuie să fie conduse conform unor reguli. Omul, prin aceea că în fiecare dimineață, fie și numai pentru cinci minute se detașează de toate impresiile lumii exterioare și își îndreaptă toată concentrarea pe un gând etern revelat, el se va pune treptat în legătură cu Cosmosul și va participa la mișcarea sa ritmică. Prin această izolare zilnică de lumea vizibilă trecătoare în timpul scurt al meditației sale, omul se înalță treptat în sfera Arupa. Prin aceea că omul pătrunde cu gândirea o propoziție care conține un adevăr etern general astfel încât propoziția primește viață, omul îi creează propriul conținut și îl primește în sine. Controlul gândurilor și meditația zilnică severă nu are voie să servească formării și extinderii rațiunii, ele trebuie să se desfășoare cu conștiența că prin aceasta noi contribuim și participăm la evoluția Cosmosului nostru. Toată gândirea noastră necontrolată, „reală" deranjează neîncetat această desfășurare controlată. Omul care vrea să-și dezvolte simțurile astrale trebuie să învețe să-și domine sentimentele și să-și trezească sentimentul de venerație în fața înțelepciunii ființelor înalt evoluate; el trebuie să-și cultive devotamentul în evaluarea corectă a distanței până la acea înțelepciune superioară. Cel care exersează meditația ar trebui ca în fiecare seară să-și facă o retrospectivă a zilei scurse, să privească fără regret și fără compătimire asupra greșelilor, numai pentru a învăța din acestea, pentru a trage foloase din experiențele sale în vederea acțiunilor mai bune în viitor. Meditația nu are voie să fie o constrângere, ea nu are voie să separe de ambianță, nu are voie să schimbe existența obișnuită; dimpotrivă, omul să se lase în voia ființei sale. El va învăța mai mult din retrospectiva serii decât dacă ar vrea să se forțeze să devină un om mai bun.

Dacă omul vrea să se înalțe la evoluția superioară unde primul Logos se revarsă în al doilea, atunci el trebuie să devină un Chela și să cultive în sine însușirile unui Chela. El trebuie să-și dezvolte treptat patru însușiri principale:

Mai întâi: capacitatea de a distinge între durabil și trecător; adică el trebuie să învețe să recunoască forța formatoare care este durabilă în ceea ce este

trecător, în ceea ce el percepe. Tuturor lucrurilor pe care le percep simțurile noastre le este inerentă o forță care împinge către cristalizare, la fel ca sarea care după ce a stat dizolvată în apă caldă, se cristalizează la răcirea apei. Pământul arabil este cristal mărunțit, în germenele de grâu intră forța de a deveni plantă și rod iar vertebrei îi este dată posibilitatea de a se dezvolta în structura craniană. Așa este peștișorul lanțetă care constă doar din coloană vertebrală o copie în mic a primei forme vii simțitoare în care s-a manifestat Logosul. Primul pește nemaipomenit care consta doar din masă gelatinoasă este strămoșul care purta în vertebrele sale posibilitatea de evoluție a amfibiilor, a peștilor, a mamiferelor și a omului. Omul fizic trebuie înțeles doar ca o apariție trecătoare care își schimbă zilnic substanțele minerale și ale căror organe senzoriale nu vor rămâne cum sunt ele azi ci se vor adapta stadiilor evolutive umane superioare purtând în ele forța de transformare.

A doua însușire care trebuie să fie dezvoltată este evaluarea a ceea ce este durabil. Cunoaşterea devine simțire. Noi învățăm să evaluăm durabilul ca fiind superior vremelnicului care își pierde din ce în ce mai mult valoarea în evaluarea noastră. Așa este condus de la sine Chela în devenire prin dezvoltarea primelor două însușiri sufletești la a treia însușire, formarea anumitor capacități sufletești.

a) Controlul gândurilor.
Chela nu are voie să-și permită să privească lucrurile numai dintr-un singur punct de vedere. Noi cuprindem un gând, îl păstrăm ca adevăr, în timp ce el este doar un aspect sau un punct de vedere al unui adevăr; noi trebuie să-l considerăm mai târziu și din punctul de vedere opus și fiecărui aspect să-i opunem un contraaspect. Numai așa învățăm să controlăm un gând prin altul.

b) Controlul acțiunilor.
Omul trăiește și acționează în material și este situat în timp. El poate cuprinde numai o mică parte din abundența lumii vizibile și este legat prin acțiunea sa cu un anumit cerc al efemerului. Meditația zilnică îi servește lui Chela pentru a-și concentra și controla acțiunile. El va lua în considerare din ele numai ce este durabil și va acorda valoare numai faptei cu care el poate servi evoluției superioare a semenilor săi.

c) Pozitivitatea.
Chela nu se va lăsa dominat de sentimentele de atracție și respingere. El va căuta să-i înțeleagă pe toți – răufăcători și sfinți - și chiar dacă experimentează emoțional, va judeca intelectual. Ce este cunoscut ca rău dintr-un punct de vedere just, poate fi apreciat ca necesar și logic dintr-un aspect superior.

d) Toleranța.

Norocul sau ghinionul să le acceptăm cu calm, ele nu trebuie lăsate să devină puteri care ne pot influența. Nu trebuie să ne lăsăm abătuți prin bucurie și durere de la direcția noastră.

e) Credința.
Chela ar trebui să aibe inima deschisă, liberă, nepărtinitoare pentru spiritualul superior. Chiar și acolo unde el nu recunoaște imediat un adevăr superior, trebuie să aibă încredere până când își poate asimila acel adevăr prin cunoaștere. Dacă el ar vrea să procedeze conform aforismului „Verifică totul și păstrează ce este bun", atunci ar fixa judecata sa ca etalon și s-ar situa deasupra spiritualului superior și s-ar închide pătrunderii aceluia.

f) Armonia
Ultima capacitate ar fi armonizarea tuturor celorlalte capacități anterior menționate, ca asigurare a direcției, ca bilanț sufletesc. Chela își dă lui însuși direcția.

Acum el ar trebui să-și dezvolte a patra însușire: voința către libertate, către ideal. Cât timp trăim în fizic, nu putem atinge deplina libertate dar putem dezvolta în noi voința către libertate, putem năzui către ideal. Noi ne putem elibera de împrejurările exterioare și să nu mai reacționăm asupra impulsurilor venite din exterior ci să facem legea din noi, durabilul drept fir conducător al gândirii și acțiunii noastre, să trăim nu în personalitatea trecătoare ci în individualitatea noastră care este durabilă, care năzuiește către unitate.

IV
Nouă conferințe separate
ținute în ramura din Berlin
din august până în decembrie 1903

Un autoreferat, un raport și
note fragmentare ale auditorilor

Conferință
Berlin, 24 august 1903

Probleme referitoare la reîncarnare

Pentru început vreau să spun ceva ce este important pentru înțelegerea evoluției și a reîncarnării. Orice personalitate, orice individualitate trebuie să parcurgă lumea Devachan până în sfera Arupa, pentru a păstra prin aceasta firul călăuzitor unitar [prin mai multe vieți pământești].

O personalitate atât de înaltă ca Nicolaus Cusanus a acționat deja din sfera Arupa în viața obișnuită. Orice om acționează din sfera Arupa dar numai puțini știu ceva despre aceasta. Cu cât un om s-a înălțat mai sus în sfera Arupa în timpul dintre două vieți pământești, cu atât mai mult pătrunde divinul până la el. Cusanus a scris o lucrare despre neștiința din știința superioară: „De docta ignorantia". Ignorantia înseamnă neștiință, iar neștiința este echivalentă aici cu contemplarea superioară. În cărțile sale el a exprimat următoarele: Există un sâmbure de adevăr în toate religiile, noi trebuie doar să privim suficient de adânc în ele. – El a spus și că Pământul se rotește în jurul Soarelui. El a spus acest lucru din intuiție. Copernic știa aceasta abia în sec. XVI, Cusanus deja în sec. XV. O astfel de încarnare ca a lui Cusanus trebuie considerată în legătură cu încarnarea sa ulterioară. Cusanus se îndreaptă deja pe de o parte către teosofia viitorului și pe de altă parte către viitoarea știință modernă a naturii. Acest lucru a avut influență asupra încarnării sale următoare. Nicolaus Cusanus a fost cel care a apărut din nou în Copernic.

Este posibil ca amintirea unei vieți anterioare care s-a pierdut într-o încarnare să se trezească din nou mai târziu, poate după una sau mai multe încarnări. Omul își poate folosi corpul cauzal numai dacă el se trezește în Devachan pe nivelul aflat deasupra sferei cauzale.

Printr-o forță din Devachan orice ființă umană trebuie să fie întoarsă din nou înapoi în sfera fizică pentru a învăța acolo capacitățile pe care el încă nu le-a dezvoltat. Pe treapta Arupa cea mai înaltă omul face cunoștință cu aceste forțe și primește prin aceasta influența pentru încarnarea sa ulterioară. El își ia atunci și viața sa în mână până la un anumit grad. El este un exemplu de evoluție ordonată.

O încarnare nu depinde însă doar de propria evoluție ci și de folosul și de însemnătatea pentru întreaga evoluție. Suscesiunea de personalități ale indivualităților superioare nu mai este dezordonată. În cazul celor puțin evoluați încarnarea este încă dezordonată. În cazul individualităților înalt evoluate vor ieși în evidență însușiri remarcabile:

1. O privire plină de venerație către ceea ce este superior;
2. O iubire liniștită pentru Dumnezeu;
3. Devenirea în Dumnezeu.

Ca exemplu de evoluție ordonată a unei individualități îl putem considera pe un contemporan al lui Iisus, Filon din Alexandria. Individualitatea sa a venit din nou ca Spinoza și apoi ca Johann Gottleib Fichte. Avem așadar aici o individualitate care a parcurs trei personalități. Dacă l-am citi pe Fichte fără a cunoaște aceste procese, l-am înțelege numai puțin. Cu această cunoaștere însă aflăm că ale sale cuvinte sunt scrise cu litere de foc. Toate aceste mari spirite au parcurs o evoluție ordonată.

Remarcă a editorului:

H.P.Blawatsky scrie în vol. III din „Doctrina secretă", cap. XLI: „Ca exemplu de Adept … câțiva cabaliști medievali citează o personalitate binecunoscută a sec. XV – cardinalul de Cusa; ca urmare a devotamentului său minunat pentru studiul esoteric și pentru studiul Kabbalei, karma l-a condus pe Adeptul suferind să caute restabilirea intelectuală și odihna din fața tiraniei bisericești în corpul lui Copernicus. "
Rudolf Steiner înfățișează aceasta mai bine în conferințele din 21 ianuarie, 15 februarie și 7 martie 1909 (în volumul „Principiul economiei spirituale", GA 109/111, pag 16, 52/53 și 290) în care el spune că trupul astral al lui Nicolaus Cusanus a fost purtat de Nicolaus Copernic, deși Eul lui Copernic a fost altul decât Eul lui Cusanus.
Despre Spinoza și Fichte vorbește Rudolf Steiner și în conferința din 5 iunie 1913 în Helsingfors (GA 158).

Conferință
Berlin, 1 septembrie 1903

Secrete și ascunderea secretelor

Aș dori să fac azi câteva aluzii la procesele care sunt percepute în sfera astrală.

Mișcarea teosofică este o necesitate pentru timpul nostru. Ni se reproșează că noi divulgăm secretele pe care le-au avut de obicei numai puțini – de exemplu în cărțile doamnei Blavatsky „Isis dezvăluită" și „Doctrina secretă" dar de către alți oameni se consideră că este timpul ca aceste lucruri să fie comunicate. Există ocultiști care spuneau că ar fi păcat ca aceste lucruri să fie comunicate. Avem așadar două direcții, dintre care una spune că ar fi păcat, ar fi o nenorocire să comunicăm știința ocultă; cealaltă direcție însă susține că ar fi necesar să comunicăm lumii această știință.

Sfera astrală nu rămâne mereu la fel, ea suferă mici schimbări. Acestea nu sunt considerabile, dar sunt percepute clar. Scenariul astral era altul în perioada atlanteană decât este în perioada noastră; el se schimbă de la an la an. Anumite schimbări din lumea astrală au condus la a vedea că este necesar să se comunice oamenilor o parte din știința ocultă și anume în mod public, nu doar câtorva inițiați. Este vorba despre știința ocultă cea mai profundă și se poate expune întotdeauna doar o parte din ea.

În sec. XIX au apărut semne foarte clare în lumea astrală care dovedesc cu siguranță absolută că marele secret care trebuie să fie exprimat în rasa noastră arată un alt caracter decât secretele anterioare. Fiecare rasă primește unul din cele șapte mari secrete. Patru din aceste secrete sunt deja distribuite. Al patrulea a fost distribuit celei de-a patra rasă-rădăcină. Al cincilea secret este cel în care creștem noi; al șaselea și al șaptelea secret vor fi distribuite raselor-rădăcină a șasea și a șaptea.

La început nu toți oamenii unei rase-rădăcină sunt inițiați în astfel de secrete. Secretul fundamental era până acum doar în posesia Adepților. Prin posesia secretului ei erau conducătorii rasei respective. Și pentru rasa noastră a cincea lucrurile au fost la fel până acum. În numărul din septembrie al revistei „Lucifer" găsiți schițat ceva referitor la aceasta. Abia la sfârșitul rasei-rădăcină a cincea el va fi comunicat unui număr mare de oameni și va fi înțeles de ei. În rasa-rădăcină anterioară secretul era păstrat numai de câțiva. În rasa-rădăcină a noastră a fost cultivată capacitatea intelectuală, rațiunea. Adâncurile cele mai profunde sunt însă închise rațiunii, totuși câteva aspecte exterioare ale secretului pot fi dezlegate prin rațiune. Înainte de anul 1875 oamenii nu erau conștienți de aceste lucruri sau ele nu erau luate în considerare.

Secretul celei de-a cincea rase-rădăcină poate fi acum comunicat rațiunii de către rațiune, fără ca ea să speculeze. Ce fel de semne sunt în astral, nu vă pot explica; câteva au fost dezlegate efectiv de personalități care sunt departe de

orice curent ocult. Stă în caracterul predispozițiilor umane din cea de-a cincea rasă faptul că în curând mulți oameni vor dezlega câteva semne.

Există ocultiști care spuneau că dezlegarea secretului ar fi ceva foarte periculos; că ar fi dezavantajos atât pentru respectivii, cât și pentru întreaga omenire. Ar fi periculos din motivul că transmiterea secretului celei de-a cincea rase ar putea separa pe oameni în câțiva oameni foarte buni și în mulți alți oameni radical imorali. Aceasta este o afirmație la început paradoxală și îndrăzneață. Acești ocultiști însă cred de fapt că nu s-ar putea comunica secretul central al celei de-a cincea rase-rădăcină fiindcă dacă cineva l-ar comunica, acela ar cădea în puterea altuia, ar pierde posibilitatea de a exercita o influență binefăcătoare asupra omenirii. În afară de aceasta ar fi lipsit de sens să comunicăm secretul fiindcă ar conduce numai la acțiuni dăunătoare. De aceea nu ar exista nici un inițiat care să comunice acest secret. Și nu ar exista nici un mijloce de a smulge unui om inițiat secretul, nici tortura nu ar folosi la nimic, respectivul ar înnebuni sau ar muri în chinuri.

Omenirea ar trebui să se pregătească prin teosofie pentru ca atunci când secretul este dezvăluit parțial, să fie paralizate efectele negative. O diferență fundamentală între secretul celei de-a cincea rase-rădăcină și secretele raselor-rădăcină anterioare este aceea că secretul rasei-rădăcină a cincea a noastre poate fi dezlegat parțial prin rațiune. Mai înainte secretele erau ținute sever în mâna Adepților care conduceau omenirea. În timpul nostru ar putea însă exista oameni care într-un anumit sens ar crește Adepți deasupra capului. De aceea trebuie să fie echipați câțiva oameni când le vine din exterior în întâmpinare secretul. Va veni momentul când vor ieși în evidență detalii pe care ei îl pot dezlega odată cu distribuirea adevărului. Fără pregătirea prin teosofie acest lucru ar fi însă îngrozitor și de influență devastatoare pentru oameni. Ar putea fi atunci așa, că ar exista câțiva oameni buni iar marea masă de oameni ar fi pierdută pentru bine. Învățăturile fundamentale ale teosofiei sunt premisa pentru aceea că aceste adevăruri îi pot transforma pe oameni. Fără acestea, oamenii ar fi divizați în trei părți: în masa de oameni lipsiți de gânduri, în oamenii raționali distruși cu secretul dezlegat și in ocultiști. Oamenii ar duce o luptă pe viață și pe moarte unii împotriva altora. Cei care au dezlegat secretul nu știu de ce el nu are voie să fie spus. Societatea teosofică năzuiește ca această tripartiție a omenirii să nu ia naștere ci să fie creat un miez al unei frății generale. Se poate obiecta că o astfel de frăție generală a omenirii nu ar putea exista niciodată. Noi replicăm: Ce spuneți voi este corect, dar noi cunoaștem bazele teosofiei și știm că un astfel de miez va păzi omenirea. – Aceasta este un fel de profeție care însă se bazează pe temelia unei percepții obiective în lumea astrală. Secretul rasei-rădăcină a noastre este așadar unul care poate fi dezlegat până la un anumit grad. De aceea oamenii trebuie să fie pregătiți pentru momentul dezlegării. Oamenii trebuie să învețe să se sprijine unii pe alții, ei trebuie să acționeze împreună. Ar acționa nimicitor dacă toate gândurile oamenilor ar fi îndreptate numai către prezentul nemijlocit, dacă gândurile ar fi îndreptate numai către efemer și nu către etern. Noi

cunoaștem acum încă o bază mai profundă decât cea a legilor astrale care ne constrânge să ne folosim forțele pentru Mișcarea teosofică, fiindcă noi știm încotro se îndreaptă omenirea.

Conferință
Berlin, 18 octombrie 1903

I
Autoreferat al lui Rudolf Steiner

Rudolf Steiner a vorbit despre această temă în 18 octombrie 1903 la adunarea anuală a secțiunii germane a Societății Teosofice. Aici urmează să se dea un scurt rezumat al expunerii.

Prin fondatoarea Societății Teosofice ne-a fost dăruită „Doctrina secretă”în care ne este dată în două părți temelia pentru dezlegarea marilor probleme enigmatice ale existenței. Într-o învățătură cuprinzătoare despre formarea lumii (cosmogeneza) se arată planul conform căruia din puterile primordiale spirituale ale Universului s-a dezvoltat scena pe care omul își cultivă mersul pământesc. Din volumul al doilea (antropogeneza) vedem ce trepte a parcurs omul până a ajuns membru al rasei actuale. Va depinde de evoluția Mișcării teosofice când va fi atins ea o anumită treaptă a maturității, timp în care aceleași forțe spirituale care ne-au dăruit marile adevăruri ale primelor două volume ne vor da și volumul al treilea. Acesta va conține legile profunde pentru ceea ce, *conform aspectului exterior*, ne oferă așa-numita „istorie a lumii”. El se va ocupa cu „cercetarea istoriei oculte”. El va arăta cum se împlinesc în sensul *real* destinele popoarelor, cum se înlănțuie vina și ispășirea în marea viață a omenirii, cum ajung la misiunea lor personalitățile conducătoare ale istoriei și cum le îndeplinesc ele.

Numai cel ce știe cum se angrenează marea triadă: corp, suflet și spirit în roata devenirii, acela poate pătrunde cu privirea evoluția omenirii. Acolo trebuie să privim înainte de toate cum este condiționată existența în sensul cel mai larg de marile forțe cosmice ale naturii care primesc o anumită structură în caracterele raselor și ale popoarelor și în ceea ce se numește „Spiritul” unei epoci. Vom vedea cum se realizează temelia *materială* care se exprimă prin aceea că oamenii își înfățișează anumite modele (popoare, epoci) prin care ei se aseamănă. Caracterele de specie își vor afla aici limpezirea lor pe care ele nu o pot primi prin istoria culturii îndreptată doar către exterior. Vom înțelege cum este influențat omul în realitate de sol, de climă, de știință și așa mai departe.

Apoi se va explica ce rol are în istorie elementul *personal* în sens real. Impulsurile, instinctele, pasiunile, sentimentele vin din acest element personal. Ele pot fi înțelese din nou doar dacă omul cunoaște influența acelei lumi care se numește astrală sau psihică asupra a ceea ce se petrece în fața simțurilor noastre fizice și a rațiunii noastre. Prin acest volum de istorie ocultă se va lămuri ce se atribuie de obicei bunului plac al personalității propriu-zise. Se va lămuri colaborarea dintre personalitate, popor și epocă. Din domeniul astral va fi proiectată o lumină clară asupra istoriei lumii.

În volumul al treilea se va afla cum se angrenează Spiritul comun al Universului în destinele oamenilor, cum se revarsă viața acestui Spirit comun în

Sinea superioară a unui mare conducător al omenirii şi se comunică întregii omeniri astfel prin canalul acestei vieţi superioare. Calea pe care o ia această viaţă superioară este următoarea: ea curge în Sinele superioare ale spiritelor conducătoare iar acestea o comunică fraţilor lor. Sinele superioare ale oamenilor se dezvoltă de la o încarnare la alta şi acolo ei învaţă din ce în ce mai mult să-şi facă din propria Sine misionarul planului cosmic divin. Vom cunoaşte prin cercetarea istoriei oculte cum se dezvoltă un conducător al omenirii până la înălţimea pe care el poate prelua o misiune divină. Vom vedea cum au ajuns Buddha, Zarathustra, Christos la misiunea lor. Conferenţiarul a explicat aceste enunţuri generale prin indicarea câtorva exemple referitoare la felul cum trebuie să ne imaginăm evoluţia marilor conducători ai omenirii prin reîncarnarea lor.

II
Raport (probabil de Richard Bresch)

La ora şase şi jumătate domnul dr. Steiner a ţinut conferinţa anunţată referitoare la cercetarea istoriei oculte, la care s-a adunat un auditoriu de 40-50 de persoane. Conferenţiarul a expus următoarele:

După ce a avut loc întemeierea Societăţii Teosofice în anul 1875, H.P.Blawatsky a început să lucreze cu ajutorul Învăţătorilor ei la opera formidabilă pe care noi o cunoaştem sub titlul „Doctrina secretă" în care ne este lăsată moştenire o comoară din ştiinţa cea mai profundă. Această operă constă din două volume, cel cosmologic şi cel antropologic, primul tratând evoluţia Universului iar cel de-al doilea evoluţia omului. În decursul timpului această muncă va avea o completare, şi anume un al treilea volum care se va ocupa cu ceea ce ştiinţa profană numeşte istorie". Cercetarea istorică trebuie să se mulţumească vrând-nevrând cu faptele care se desfăşoară pe planul fizic; pe de altă parte teosofia, care merge înapoi direct la *cauzele primare*, găseşte răspunsul la toate acele întrebări cu ale căror rezolvări s-a chinuit adesea şi zadarnic ştiinţa profană.

Dacă urmărim faptele istorice, ne vin în întâmpinare trei feluri de fapte: La fel cum omul activ este înveşmântat într-un sistem tripartit – entitatea fizică, cea sufletească şi cea spirituală – tot aşa sunt acoperite şi faptele istorice de o astfel de tripartiţie. Acţiunile exierioare care se desfăşoară în faţa simţurilor noastre sunt în fizic; în sufletesc se află centrul unde domină plăcerea şi suferinţa, simpatia şi antipatia iar în spiritual găsim domeniul unde *iau naştere* evenimentele istorice. Aici trebuie să căutăm adevăratele cauze pentru toate evenimentele de pe Pământ, aici se consultă persoanele conducătoare ale istoriei faţă în faţă cu conducătorii invizibili ai omenirii. Abia când cercetăm intenţia care i-a dus pe aceia la acţiune, înţelegem faptele adesea neclare ale istoriei.

De exemplu în sec. XV trăia cardinalul Nikolaus de Cusa (Cusanus) care avea o concepţie ştiinţifică profundă. Cu mult timp înainte de Copernic el

cunoscuse și învățase dubla mișcare a Pământului fără ca el să fie înțeles de contemporanii săi. Aceasta a fost un fel de pregătire pentru ceea ce Copernic (născut în 1473) putea comunica unei generații inteligente (sec. XVI). Cercetătorii oculți învață în concordanță (H. P. Blavatsky a exprimat de asemenea aceasta public și a indicat în volumul al treilea din „Doctrina ocultă): Copernic nu era nimeni altcineva decât cardinalul Cusa reîncarnat, cel care și-a adus la desăvârșire opera pe această cale. Așa sunt date și rezolvate misiunile; sufletul care pregătește ceva grandios, vine din nou mai târziu pentru a-și îndeplini și încheia misiunea.

Conferențiarul a mai dat două exemple pentru a demonstra în ce fel acționează cercetarea istoriei oculte asupra domeniului ei dificil, cum ne leagă ea lucrurile care nu sunt vizibil legate; cu cele două exemple el a dat în același timp o imagine a operei de completare în așteptare a doctrinei secrete; rondurile și rasele au fost temele de până acum ale celor două volume apărute; al treilea volum, cercetarea istoriei oculte, se va ocupa cu reîncarnarea.

În încheiere dr. Steiner a ajuns să vorbească în detaliu despre Mișcarea teosofică. Aceasta, sublinia el, ar fi și în sens ocult o necesitate uriașă; pentru aceasta ar putea fi oferite mai multe motive dintre care unul ar fi cel mai important: Fiecărei rase umane îi este înmânat un secret; noi suntem în cea de-a cincea rasă și la al cincilea secret iar acesta nu poate fi încă rostit azi, noi suntem aici pentru a trăi treptat în el. ce fel de secret este el, ne indică deja Pavel care era un inițiat – el este comunicat abia în decursul evoluției rasei noastre. O dezlegare prematură a acestui secret prin capacități intelectuale pure ar însemna un pericol indescriptibil pentru umanitate. Fiindcă deja de două ori o astfel de dezlegare aproape că s-a realizat și este din nou pe cale să se producă într-un timp previzibil, marii Învățători ai umanității au adus Mișcarea teosofică. Omenirea trebuie să fie pregătită pentru marele adevăr. Teosofia ţintește un anumit moment; urmează să fie format un miez care înțelege acest adevăr când el iese în evidență neînvăluit – un miez care-l înțelege corect și-l folosește nu pentru blestemul omenirii ci pentru binecuvântarea ei. Rasele anterioare s-au format prin alegerea indivizilor potriviți sau a familiilor potrivite și conducerea acestora de către Manu în regiuni potrivite nelocuite. Această metodă nu ar mai fi recomandată la circulația care se desfășoară azi pe întreg Pământul dar nici nu ar mai fi necesară; în locul ei apare azi educația prin Societatea Teosofică internațională cosmopolită care formează acest miez.

Remarcă a editorului:

În 14 noiembrie 1903, Günther Wagner din Lugano care a audiat această conferință, i-a scris lui Rudolf Steiner următoarele:
„ … Mi-ar face plăcere dacă ați dori să-mi dați o informație specială: Indivația referitoare la o enigmă pe care o are de rezolvat fiecare rasă mi-a fost complet nouă; în „Doctrina secretă” nu am găsit nimic referitor la aceasta. Mi-ați putea

numi cele patru enigme pe care le-au rezolvat primele patru rase? Aş dori să citesc cu plăcere şi indicaţia lui H. P. Blavatsky, poate îmi indicaţi locul exact. ”

Rudolf Steiner i-a răspuns în 24 decembrie 1903:
Stimate domn Wagner! La pagina 73 a ediţiei germane a scrierii „Doctrina secretă” scrie referitor la strofa 1,6 (Chan): „Din cele şapte adevăruri sau revelaţii ne sunt înmânate doar patru, fiindcă noi suntem încă în rondul al patrulea.” – Eu am indicat – pe când dvs. eraţi încă în Berlin – în sensul unei anumite tradiţii oculte că al patrulea adevăr din cele şapte menţionate mai sus merge înapoi către şapte adevăruri-rădăcină esoterice şi că din cele şapte adevăruri parţiale (al patrulea fiind considerat ca întreg) fiecărei rase i-a fost emis unul. Al cincilea va fi dezvăluit complet când rasa a cincea îşi va fi atins ţelul evolutiv. Aş dori să răspund întrebării dvs. cât de bine *pot*. În prezent lucrurile stau aşa, că primele patru adevăruri parţiale formează aforisme meditative pentru aspiranţii la Mistere şi că nu poate fi dat mai departe *nimic* altceva decât aceste aforisme meditative (simbolice). Din ele rezultă unele lucruri superioare pentru cel ce meditează pe druul ocult. Eu dau aici aşadar cele patru aforisme meditative – traduse în limba germană din limbajul semnelor simbolice:

I. *Conform sensului*: cum punctul devine sferă şi totuşi rămâne el însuşi. Ai înţeles cum sfera infinită este totuşi doar un punct şi apoi revine fiindcă infinitul va apărea în finit.

II. *Conform sensului*: cum bobul de grâu devine spic şi apoi revine, atunci ai înţeles cum ceea ce este viu trăieşte în *număr*.

III. *Conform sensului*: cum lumina năzuieşte după întuneric, arşiţa după răcoare, masculinul după feminin, apoi revine, atunci ai înţeles ce chip îţi va arăta marele dragon la prag.

IV. *Conform sensului*: Cum se savurează ospitalitatea în casă străină, apoi revine, atunci ai înţeles ce-i este iminent celui care vede Soarele la miezul nopţii.

Dacă meditaţia a fost rodnică, atunci din cele patru secrete rezultă al cincilea. Daţi-mi voie să spun *deocamdată* doar că teosofia – teosofia parţială care se găseşte aproximativ în „Doctrina secretă” şi în esoterismul ei – este o sumă de adevăruri parţiale ale celui de-al cincilea secret. O indicaţie pentru aceasta găsiţi în scrisoarea Maestrului Kuthumi citată de Sinnett, care începe cu următoarele cuvinte: „Eu trebuie să citesc fiecare cuvânt …”. În prima ediţie germană a scrierii „Lumea ocultă” el scrie la pag. 126 şi 127.

Vă pot asigura numai că în afirmaţia lui Kuthumi (pag. 127) „Când ştiinţa va fi învăţat cum reuşesc frunzele să se întipărească pe piatră …” în această afirmaţie zace ascuns întregul secret al cincilea în mod ocult.

Aceasta este tot ce eu vă pot spune *la început* referitor la întrebarea dvs. Mai mult poate la alte întrebări.

Cele patru aforisme de mai sus sunt ceea ce numim propoziții vii, adică ele *germinează* în timpul meditației și cresc din ele lăstarii cunoașterii.

Conferință
Berlin, 27 octombrie 1903

B*oli fizice și legitățile cunoașterii*

S-a pus întrebarea: De ce există în legătura karmică imperfecțiunea, suferința, durerea și boala? Nu se produce și prin gândurile unui spirit uman binevoitor o compensare karmică? Gândul la un Dumnezeu care iartă se află totuși mai aproape decât gândul la unul drept și sever.

La această întrebare se pot răspunde următoarele: Ideea noastră despre Dumnezeu (așa cum se înfățișează ea din punct de vedere teosofic) cuprinde reprezentarea că fiecare individualitate în parte este condusă în decursul timpului la perfecțiunea ei cea mai înaltă și nu într-un mod nedefinit ci așa, că ea atinge țelul final divin pe o anumită cale.

Noi avem de-a face în Cosmosul nostru cu șapte stadii evolutive planetare: Saturn, Soare, Lună, apoi urmează Pământul, acesta trecând mai târziu în următorul stadiu evolutiv, al cincilea, apoi în al șaselea și în final al șaptelea. Noi putem dobândi o anumită reprezentare despre trei din cele șapte stări planetare, adică despre Pământ, despre Lună și despre următorul stadiu planetar, Jupiter. Planeta noastră, Pământul, noi o numim Cosmosul iubirii iar următoarea, Jupiter, Cosmosul focului. În stadiul planetar anterior, noi a trebuit să vedem Cosmosul înțelepciunii.

Pe ființele cele mai evoluate ale stadiului pământesc actual noi le numim „Maeștri ai iubirii și ai compasiunii". Ființele cele mai evoluate ale evoluției lunare erau „Maeștri ai înțelepciunii"; ele au dirijat din forțele karmei cosmice structura înțeleaptă a organelor umane astfel încât de exemplu foamea și setea apar la momentul potrivit. Dacă acești „Maeștri ai înțelepciunii" ar apărea în epoca noastră, atunci ele ar veni încoace cu prea multă înțelepciune. Un constructor de piane trebuie să-și efectueze activitatea sa în cadrul atelierului, desigur; în sala de concert activitatea sa ar provoca doar dezastru. Așa poate fi una și aceeași activitate într-un loc bună, în altul rea. Acest lucru este valabil și pentru acești „Maeștri ai înțelepciunii"; fiindcă ei au prea multă înțelepciune, ar provoca dezastru aici pe Pământ așa cum constructorul de piane ar provoca dezastru în sala de concert. Dacă „Maeștrii iubirii și ai compasiunii" ar aduce cu ei prea mult de pe Pământul nostru în următorul stadiu evolutiv planetar, atunci ei ar deveni un fel de „Frați din umbră" fiindcă acel stadiu va avea misiunea de a purifica elementul Manas până la nivelul Budhi. Toate aceste sentimente karmice purificate sunt atunci unificate într-o singură putere care va năzui către Spiritul primordial care străbate și inundă planeta noastră. Tot ce simte omul actual va conflua în formă purificată ca flăcări în următorul stadiu, iar aceste flăcări multe separate se vor uni într-un foc comun. Așa se numește acea planetă Cosmosul

focului, care este format din sentimentele purificate ale inimilor umane prin aceea că ele sună armonios unul în altul.

Acel Cosmos al focului se raportează la Cosmosul nostru pământesc cum se raportează acesta din urmă la predecesorul său. Ființa trebuie să fi parcurs mai întâi înțelepciunea, apoi iubirea, iar în final ea trebuie să se înalțe în foc. Acesta este țelul pe care-l urmărește Spiritul primordial care străbate Cosmosul. El vrea să facă omenirea să treacă prin toate stadiile intermediare. Omul nu urmează să atingă perfecțiunea în mod simplu, ci este important ca el să fie făcut să parcurgă fiecare stadiu în parte pentru a fi făcut să viețuiască belșugul existenței. Aceste țeluri intermediare nu ar putea fi atinse dacă nu ar exista diversitate în timp și spațiu. În spațiu sunt diverse trepte ale existenței una lângă alta. Ființele trăiesc însă și una după alta în timp și parcurg diverse epoci, diverse trepte. Așa caută Spiritul primordial să obțină diversitatea în timp și spațiu. El face ființele să pășească prin ele însele către perfecțiune. El face ființele să parcurgă efectiv fiecare lecție în parte.

Karma poate acționa așadar numai prin corespondența dintre perfecțiune și imperfecțiune. Gândiți-vă că un copil ar trebui să se dezvolte pentru a ajunge la maturitate mai târziu. Pentru aceasta el trebuie mai întâi să învețe. El trebuie să învețe să stea vertical și apoi să meargă, trebuie să învețe să-și mențină echilibrul; el va cădea de multe ori. Dacă de cădere nu ar fi legată nici o durere, atunci căderea nu ar avea nici un efect în direcția perfecționării capacităților. Pentru a ajunge la perfecțiune, în viață trebuie să existe imperfecțiune. Cu fiecare faptă trebuie să fie legată o alta astfel încât prima faptă să ne devină o lecție care ne învață ceva. Aceasta ne arată teosofia. Toate stadiile intermediare ale planetei noastre sunt un studiu prin care noi ne înălțăm până la cel mai înalt grad. De aceea noi trebuie să înțelegem viața ca un studiu. Spiritul primordial ne dă ocazia să învățăm din viață cât mai mult posibil. Un Dumnezeu numai iertător ne-ar stânjeni studiul.

Fiecare faptă devine sursa unei cunoașteri. Acest lucru nu ar fi așa dacă bătaia pendulului într-o direcție nu ar fi legată de bătaia pendulului înapoi. Este necesar ca pendulul să poate bate în două direcții pentru ca noi să nu fim dirijați ca niște marionete de către mâna unui Creator. Fiindcă în anumite stadii ale evoluției noastre nu apare întreaga diversitate a vieții umane, trebuie să apară în alt stadiu ceva ce arată ca bătaia pendulului înapoi.

Acum există bolile fizice. Nu putem înțelege originea bolilor fizice. Putem înțelege numai dacă ni se întâmplă accidente; noi nu putem înțelege că trupul nostru este bolnav de la sine fără a avea loc un accident. În ocultism „Frații din umbră" sunt văzuți și ca purtători ai bolilor rele care acționează din interior; putem căuta în aceeași direcție originea karmic-cosmică a îmbolnăvirilor care apar fără o cauză exterioară. Prin prea multă înțelepciune la locul greșit are loc devierea în rău. Aceasta înseamnă în fizic o angrenare prea puternică în organe prin Maeștrii înțelepciunii. Ei ar trebui să se ocupe doar cu înțelepciunea și să nu se cufunde în sfera fizică a organelor din starea pământească actuală. Maeștrii

înțelepciunii devin producătorii bolilor fizice dacă ei fac aici ceea ce au făcut pe drept pe o treaptă anterioară. Acest principiu al înțelepciunii care oarecum răzbate aici este cauza bolilor fizice.

Cosmosului nostru al iubirii, compasiunii și bunăvoinței i-a precedat Cosmosul înțelepciunii în care ființele și-au consacrat activitatea construirii corpului fizic. Faptul că activitatea lor se extinde încă în Cosmosul nostru, acesta produce bolile. Bolile, cele fizice și cele morale, provin din această origine comună. Acesta este un fapt care ni se demonstrează prin cercetarea istoriei oculte.

Eu am arătat cum a ajuns epoca noastră în situația că este necesară o spiritualizare prin teosofie. Până când știința occidentală nu ajunge să bată la ușa teosofiei, ea nu poate găsi rezolvarea satisfăcătoare prin sine însăși.

Cercetările lui Lombroso sunt îndreptățite în sine; la el fizicul și sufletescul apar unul aproape de celălalt. Cât de mult apropie el la un delicvent boala și diformitatea fizică. Lombroso a găsit la delicvenți diformități și neregularități fizice pure; el măsoară craniul, caută asimetrii și diformități și spune că acolo unde există greșeli morale ar fi de găsit și o dizarmonie fizică. În acest mod apropie el foarte mult una de cealaltă boala fizică și cea morală. Așa ajunge știința fizică la convingerile la care duce și ocultismul. Teosofia știe însă că în cazul bolilor fizice și morale este vorba de o înălțare a epocii lunare în pământescul nostru; sunt efecte karmic-cosmice care ies la iveală în această pătrundere prea adâncă în fizic.

Acum veți vedea de ce cei care au capacitatea de a vedea în astral pot fi medici complet diferiți față de cei care nu au această capacitate. Tot ce s-a întâmplat în timpul stării lunare era mult mai aproape de astral decât ce se întâmplă azi; forțele astrale erau mult mai active, mult mai fluide, mult mai puternice. De aceea clarvăzătorul astral poate urmări legătura care există între lumea noastră și cea lunară. El trebuie să privească în cauzele primare astrale ale efectelor fizice. Trebuie să încercăm să ne reprezentăm aceasta printr-o imagine. Să ne reprezentăm că astralul ar fi apa și că ar fi înghețată astfel încât am putea vedea în gheață tot ce era înainte acolo. Un medic ca Paracelsus care avea clarvederea aceasta era în stare să găsească o mulțime de procese de vindecare pe care un medic obișnuit nu le-ar înțelege. Prin clarvederea sa el era în stare să descopere cauzele primare pentru bolile din fizic, adică să vadă în epocile evolutive anterioare cauzele primare ale bolilor. El spunea că ar trebui tratat nu doar omul pământesc ci și cel sideral; adică în cuvintele noastre: trebuie tratat și astralul omului. Paracelsus vede legătura dintre efectul medicamentului fizic folosit de el și cauza primară a bolii, el vede și efectul acestui medicament. Medicul obișnuit găsește efectul numai prin experiment.

Noi vedem așadar cum ceea ce apare pe Pământ ca imperfect nu mai este imperfect pentru noi dacă înțelegem aceasta ca provocat de influența înțelepciunii – îndreptățite anterior – asupra epocii noastre. Ce este desăvârșit în epoca noastră poate fi nedesăvârșit într-o epocă anterioară sau într-una ulterioară.

Iisus spune: De ce mă numiți desăvârșit? Numai Tatăl din ceruri este desăvârșit. – Nicio ființă particulară nu este desăvârșită; ea este nedesăvârșită doar în locul și timpul în care se află.

Conferință
Berlin, 2 noiembrie 1903

Despre reprezentările anterioare ale lui Dumnezeu

Aș dori să vorbesc azi despre anumite aspecte care au legătură cu stadiul care apare cam la mijlocul celui de-al treilea rond, al celei de-a treia perioade a evoluției pământești și în care rasele de oameni până atunci eterice, subtile devin dense, materiale. Se dezvoltă capacitatea de reprezentare. În prima rasă-rădăcină s-a dezvoltat capacitatea de a avea senzații, oamenii puteau percepe, ei puteau percepe diferența între cald și rece, între lumină și întuneric, între umed și uscat, dar ei nu-și puteau încă reprezenta lucruri, nu aveau încă posibilitatea de a-și repeta în ei înșiși obiectele care sunt afară, adică de a crea în ei înșiși copia spirituală a obiectelor exterioare. Aceasta apare abia în a treia rasă-rădăcină. Pe de o parte vedem acolo înălțându-se capacitatea de reprezentare iar pe de altă parte materialul grosier care se exprimă în capacitatea de reproducere și în apariția contrastului masculin-feminin.

Această evoluție este legată de încă ceva, și anume de ceva ce ne poate da o înțelegere profundă a reprezentării lui Dumnezeu. În acel timp nu exista încă o reprezentare a lui Dumnezeu; abia începând cu a treia rasă-rădăcină s-a putut contura o reprezentare a lui Dumnezeu, abia atunci a putut lua naștere o conștiență despre Dumnezeu. Noi înțelegem acest lucru doar dacă procesul [de dezvoltare a reprezentării lui Dumnezeu] îl considerăm ca pe unul real. Dacă încercăm să înțelegem cum să considerăm locul de început al reprezentărilor lui Dumnezeu în omenire, atunci găsim că mai întâi se poate constata pretutindeni o formă de religie care se distinge de politeism și de alte forme religioase. De aceea s-a întipărit un cuvânt deosebit: henoteism. Henoteismul era forma primordială de religie pe care o găsim pretutindeni în acel timp. Politeismul a apărut abia mai târziu. Forma primordială a reprezentării lui Dumnezeu este adorarea și venerarea unei Divinități primordiale. Această reprezentare se distinge de reprezentarea ulterioară a unui Dumnezeu unic, de monoteism, fiindcă ea nu s-a format atât de clar, fiindcă ea este flexibilă și are o structură estompată. Este o reprezentare nedefinită a lui Dumnezeu, care apare pretutindeni. Ar trebui să spun categoric: La început popoarele nu-și reprezentau un Dumnezeu ci o Divinitate, ei își reprezentau că ceva nedefinit stă la baza Universului și că acest nedefinit este divin. De unde și cum au ajuns oamenii la reprezentarea că temelia primordială a lumii este divină? S-au lansat diferite ipoteze și nu s-a putut găsi de unde provine acest gând. Henoteismul, așa cum se găsește el azi la așa-zisele popoare sălbatice, nu este forma primordială a acestei reprezentări despre Dumnezeu fiindcă la aceste popoare nu avem de a face cu descendenții direcți ai acelor vechi culturi.

Dacă mergem la lemurieni, atunci întâlnim un moment când are loc tranziția de la acțiunea generală a înțelepciunii cosmice la acțiunea componentei

Kama-Manas în fiecare suflet uman în parte. Mai înainte înțelepciunea era o ființă universală, o ființă care oarecum plutea ca spirit deasupra întregului. El nu este încă foarte diferit de Spiritul universal care a acționat în timpul epocii lunare. Exact în perioada lemuriană are loc picurarea Spiritului universal în sufletele umane. Reprezentați-vă aceasta așa: Mai înainte lemurienii vedeau în afara lor Spiritul unitar pe care încă nu și-l puteau reprezenta; el plutea deasupra lor. În evoluția lor ulterioară ei găsesc în ei înșiși ceea ce mai înainte puteau percepe în afara lor; ei îl găsesc reflectat în sufletul lor. Înainte de evoluția lor la ființe raționale, vederea lemurienilor era una semi-astrală; ei vedeau Divinitatea unitară plutind deasupra lor. Apoi ei văd în ei înșiși, în propriul lor suflet reflectându-se ceea ce mai înainte vedeau în afara lor. Conținutul care mai înainte era exterior, mai apoi luminează în propriul suflet. Prima reprezentare a lui Dumnezeu nu este altceva decât o repetare a acestui proces. Rămășița unei astfel de religii o puteți găsi în cea mai veche religie indiană.

Să mergem acum mai departe la rasa atlanteană. Lemurianul putea nu doar să vadă ci și să-și creeze o copie spirituală a ceea ce vedea. Este altceva a crea o imagine și a purta apoi cu sine acea imagine. Memoria s-a format abia la rasa atlanteană. În prima rasă-rădăcină s-a dezvoltat capacitatea de a avea senzații, în a doua capacitatea de a contempla, în a treia capacitatea de reprezentare, abia a patra rasă-rădăcină a putut păstra reprezentările și a format prin aceasta memoria. Dacă rețineți că la atlanteeni s-a format în special memoria, atunci vă puteți gândi că la ei și religia trebuia să ia forme foarte clare.

Rasa lemuriană s-a distrus, ea s-a transformat în rasa atlanteană care a dezvoltat memoria. Cu memoria lor excelentă atlantenii își aminteau de reprezentările pe care și le făcuseră predecesorii lor lemurieni. Acest lucru trebuie să ni-l reprezentăm cam așa, ca și când dvs. de exemplu priviți Soarele reflectat într-o picătură de apă, dar nu vedeți Soarele însuși. De aceea atlanteenii au dezvoltat o conștiență dublă: Divinul avea loc în predecesorii noștri; ei erau strămoșii noștri în ale căror suflete trăia Divinul. – Acesta era timpul în care omul începea să venereze strămoșii; atunci a apărut cultul strămoșilor. Erau venerați strămoșii fiindcă omul vedea străfulgerând Divinul din sufletele lor. O degenerare a venerării strămoșilor este venerarea de mai târziu a eroilor: Tezeu, Iason și așa mai departe; și aceasta ține de venerarea strămoșilor. Cu aceasta este introdusă însă și multitudinea de zei. Noi găsim acolo curgerea spiritualității reale în sufletele umane – amintirea, cultivarea memoriei – în cea de-a patra rasă umană, în perioada atlanteană.

Acum ajungem la a cincea rasă umană. La ea se dezvoltă forța gândirii. Atlanteenii nu au socotit în gând ca noi fiindcă pentru aceasta este necesară forța gândirii, logica. Dvs. știți că 2 x 2 = 4; ați dobândit aceasta prin gândire. Atlanteanul încă nu avea aceasta. Dacă el avea doi și apoi încă odată doi, el nu calcula așa: 2 x 2 = 4, ci el spunea: Cât era în cazurile anterioare, când lucrurile erau situate așa unul lângă altul? – Reprezentările atlanteenilor erau legate așadar de memorie. În fața memoriei atlanteanului se afla întreaga viață și de

asemenea predecesorii săi. Acest lucru nu trebuie confundat cu cronica Akasha, ci era vorba de memoria umană. Mai înainte oamenii percepeau cu întreaga lor natură; nu era ca la noi azi, când omul trebuie mai întâi să atingă ceva. Azi noi avem reguli de gândire, de exemplu 2 x 2 = 4, iar noi socotim conform acesteia.

Conștiența religioasă din a cincea rasă-rădăcină trebuie să se formeze sub influența gândirii. Omul celei de-a cincea rase caută nu doar să perceapă ceea ce este în jurul lui, el caută să ajungă nu doar la o senzație, ci el caută să o cuprindă [cu gândul]. Gândirea îi devine un mijloc important de a pătrunde până la adevăr. Prin aceasta el se detașează din ce în ce mai mult de trecut fiindcă memoria este înăbușită. Venerarea strămoșilor dispare și doar ceea ce trăiește adânc în suflet ca Manas și se anunță ca Manas devine ceea ce se atașează de venerație. De aceea ajunge a cincea rasă umană să recunoască principiul Manas ca Divin.

A cincea rasă umană nu mai practică nici ea politeismul ci se străduiește să-și dobândească măiestria interioară și să recunoască punctul central divin al omului. De aceea noi avem în a cincea rasă umană marii Maeștri: Lao Tse, Confucius, Buddha, Moise, Zarathustra, și așa mai departe. Prin aceasta omenirea a fost detașată de trecut și de venerarea strămoșilor [și începe venerarea] înțelepciunii divine care se realizează în decursul timpului.

Dacă înțelegeți reprezentările mitologice ale grecilor în sensul lor profund, atunci veți vedea cum în ierarhia zeităților grecești trăiește în mod remarcabil o conștiență deplină a succesiunii acestor reprezentări religioase. Trebuie să ne reprezentăm că forța care la lemurieni plutește deasupra tuturor, care trăiește în spațiu ca înțelepciune unitară, este numită de către greci Uranus. Uranus este separat de Cronos, zeul timpului, de zeul care trăiește în memorie; el își devorează necontenit copiii. El reprezintă întreaga divinitate ancestrală. Apoi urmează Zeus, zeul reprezentat antropomorf, zeul eroismului; el este o deviere a aceluiași principiu. Apoi urmează cultul lui Dyonisos. Dyonisos este cel ce năzuiește, cel ce suferă, cel ce percepe, omul gânditor însuși. El este reprezentat așa, că moare la început, este tăiat în bucăți, învie și apare din nou în lume. El este reprezentantul măiestriei, a calității de ființă Mahatma, delegatul reprezentării despre Dumnezeu a celei de-a cincea rase. Așa s-au păstrat în reprezentarea grecească cele trei trepte: Uranus – henoteism, Cronos și Zeus – politeism, Dyonisos – calitatea de ființă Mahatma. Dvs. vă va fi clar de ce religia lui Dyonis era o religie secretă în Grecia.

Grecii au ascuns acest cult în Mistere. Eschil a fost chemat în instanță fiindcă a trădat secretele Misterelor prin aceea că el le-a adus pe scenă. El a putut însă dovedi că nu era inițiat în Mistere. Socrate a trebuit să moară fiindcă se credea că învățăturile sale erau luate din Mistere. Pentru trădarea Misterelor a fost impusă întotdeauna pedeapsa cu moartea. În miturile grecești unde este vorba despre coborârea în infern, aceasta înseamnă întotdeauna o inițiere; înseamnă că respectivul era un mist. Dyonisos coboară în infern. Aceasta înseamnă că el era un mist; la fel și Hercules. Fiecare mit înseamnă ceva

complet definit, nu ceva ce ține de bunul plac. Omul nu trebuia să creadă ci el știa; el știa prin inițiere. Inițierea îl conducea pe respectivul să poată recunoaște importanța mitului. Inițiatul celei de-a cincea rase-rădăcină este pe deplin convins de concepția că în el se luptă pentru existență al cincilea principiu al omenirii, că el este purtătorul umanității celei de-a cincea rase-rădăcină. Prin aceasta el ajunge și la o recunoaștere a calității de ființă Mahatma.

Cu cât privim mai profund lucrurile, cu atât mai mult ajungem la mersul interior al evoluției spirituale a omenirii. Acum nu mai pare atât de neînțeles dacă eu am vorbit adesea despre mistere. Dvs. vedeți că teosofia nu este nimic altceva decât o dezvăluire neîncetată de legături cosmice misterioase. Misterele pe care le poate dezvălui teosofia azi sunt încă foarte elementare. Ele sunt însă ceva ce omul așează deja adânc într-o mare legătură care pe de o parte îi face existența să-i pară mică precum o mică perlă într-o scoică mare și pe de altă parte mare dacă el reflectează asupra Sinei Superioare și își reprezintă încarnările sale ca totalitatea perlelor. Teosofia nu ne face mici așa cum vrea să ne facă mici științele naturii care spun: În întreg universul sunt milioane de planete locuite, iar dintre acestea pământul nostru este un grăunte de nisip. – Teosofia spune de asemenea că omul este un grăunte de nisip, dar în om trăiește și Divinul. Această scânteie divină pe care o găsim în centrul conștienței noastre nu a luat naștere în noi ci a intrat în noi din afară; ea este aceeași care trăiește afară în Macrocosmos.

Nu este o înțeleciune deosebită aceea la care a ajuns Feuerbach [când el spune]: Anticii nu aveau dreptate când ei spuneau că Divinitatea l-a creat pe om după chipul Său, fiindcă omul l-a creat pe Dumnezeu după chipul său. – Foarte corect, omul creează Divinitatea din nou din sine. Dar Divinitatea este aceea care creează. Astfel că putem spune: Feuerbach are dreptate, dar nu are suficientă dreptate. Ce vă spuneam eu mereu: Este necesar controlul gândurilor. Controlul gândurilor constă nu doar în aceea că un gând este clar, ci că fiecare gând are un gând de control. Nu ar trebui niciodată să gândim sau să exprimăm un gând fără a folosi gândul de control asociat. Omul face minuni dacă el nu-și permite să formuleze numai gânduri unilaterale.

Conferință
Berlin, 24 noiembrie 1903

Despre păcatul originar

Azi vom vorbi despre evoluția corpului cauzal. Reținem ferm că între două reîncarnări de obicei trec sute de ani. Corpul cauzal este la început pe o treaptă inferioară apoi [după mai multe încarnări] pe trepte tot mai înalte. Prima încarnare a ființei umane și odată cu aceasta predispoziția corpului cauzal s-a petrecut în a treia rasă-rădăcină a rondului nostru pământesc. Mai înainte spiritele umane nemuritoare nu se încarnaseră încă în corpurile pe care noi le purtăm azi și nici în corpuri asemănătoare. Despre stadiile precedente vom mai vorbi.

Aș dori să arăt cum se desfășară evoluția. Vă puteți face o idee despre treptele evolutive succesive dacă luați în considerare epocile de cultură indiană și europeană. Subrasa europeană nu este pe o treaptă superioară și nici pe una inferioară celei indiene – subrasa indiană este mai spirituală, cea europeană mai intelectuală. Același conținut pe care-l primește subrasa indiană prin spiritualitate, noi îl primim prin intelectualitate. Noi putem înțelege azi spiritualul dacă ne-am încarnat mai înainte într-o rasă spirituală. Ceea ce am văzut noi în mod spiritual în timpurile când a luat naștere geneza Vechiului Testament, putem înțelege mai ușor azi. Faptul că noi putem înțelege ce a creat corpul cauzal în secolele trecute se datorează faptului că noi eram pe atunci încă spirituali ca oameni; noi nu puteam înțelege pe atunci nemijlocit adevărurile superioare. Dacă privim indienii și evreii vechilor timpuri, vedem că ei au cuprins spiritual adevărurile; azi și evreii au uitat spiritualul, și indienii au devenit materialiști. Mai înainte nu se obișnuia să se dea adevărurile într-o formă înteligibilă, așa cum facem noi azi, ci s-a dat totul în imagini; ce s-a dat la început în imagini, este adevărul spiritual. Cine cunoaște simbolul, acela înțelege spiritualul.

Savanții se ceartă cu privire la descrierea biblică a celor șapte zile ale Creației și cu privire la mitul păcatului originar. Mitul păcatului originar nu descrie însă nimic altceva decât ce s-a întâmplat în a treia rasă-rădăcină, in timpul perioadei lemuriene: Atunci a avut loc tranziția de la asexualitate la bisexualitate. Componenta Kama-Manas și bisexualitatea omului alcătuiesc un întreg. Componenta Kama-Manas apare pe rațiunea activă, acesta este unul dintre poli, celălalt pol este bisexualitatea. Mitul păcatului originar din Biblie descrie separarea în două sexe și intrarea rațiunii în componenta Kama-Manas. Fiecare fapt în parte trebuie să fi fost viu la cei care au creat acest mit. Faptele au fost povestite în limbaj mistic înalt; ele au fost redate cam distorsionat în Biblie; pentru cunoscător este clar unde este distorsionat mitul și unde descrie exact faptul.

Vrem să vedem cum a fost dat mitul pe când oamenii erau încă spirituali. Putem să ne ocupăm pas cu pas de mitul păcatului originar și vom recunoaște ce înțelepciune profundă zace în acel mit.

Șarpele era mai viclean decât toate animalele pe care le-a făcut Domnul Dumnezeu pe Pământ și a vorbit femeii: …

Simbolul șarpelui există pretutindeni pentru inițiați. Cel care este inițiat într-un anumit fel și aduce omenirii un conținut al inițierii sale, este numit „Șarpele". Șarpele este simbolul celui care este în stare să conducă omenirea prin componenta Kama-Manas. Tot ce era manasic în Pământul dens era puțin „viclean", de aceea spune șarpele femeii:

> … Chiar a spus Dumnezeu:
> Nu trebuie să mâncați din toți pomii din grădină?
> (Geneza 3: 1)

Pomii înseamnă ce ar trebui să prelucreze oamenii cu principiul Kama-Manas prin care ei ar trebui să ajugă în interiorul Pământului, în interiorul materiei fizice. Cultura rațiunii este menită să prelucreze ceea ce crește și se dezvoltă din Pământ.

> Atunci femeia a vorbit șarpelui: Noi mâncăm din roadele pomilor din grădină. Dar despre roadele pomului din mijlocul grădinii Dumnezeu a zis: Nu mâncați din ele, nu vă atingeți de ele, ca să nu muriți.
> (Geneza 3: 2-3)

Cât timp spiritul omului nu s-a întrupat, nu a existat moartea și nici reproducerea actuală. Reproducerea în rasele umane anterioare se petrecea într-un complet alt mod: Un corp elibera alt corp. Era o diferențiere fără fecundare. Nu exista naștere și moarte. Avea loc doar o atracție și respingere prin afinitate electivă. Șarpele, Maestrul principiului Kama-Manas, putea spune: Dobândiți-vă componenta Kama-Manas, mâncați din pom, apoi parcurgeți o evoluție. – Spiritul planetar numit Iehova și care a condus mai înainte singur omenirea știa ce s-a întâmplat când s-a amestecat șarpele Manas cu componenta Kama. Când s-a întâmplat aceasta, a trebuit ca oamenii să și moară.

> Atunci șarpele a spus femeii: Nu veți muri ci Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți deveni la fel ca Dumnezeu și veți ști ce este bine și ce este rău.
> (Geneza 3: 4-5)

Nu veți muri ci vi se vor deschide ochii – aceasta înseamnă că va trebui să dezvoltați componenta Manas prin componenta Kama. Va trebui să priviți totul cu ochii și apoi să dobândiți cunoașterea. Mai înainte oamenii nu au știut ce este bine și ce este rău fiindcă ei erau dirijați de sus.

> Femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat şi plăcut la vedere şi atrăgător fiindcă dă ştiinţă, a luat din pom şi a mâncat şi a dat şi bărbatului ei şi a mâncat şi el.
> Atunci li s-au deschis ochii …

Atunci oamenii au intrat în corp şi au putut observa prin organele senzoriale.

> şi au văzut că erau goi şi şi-au cusut frunze de smochin şi şi-au făcut şorţuri.
>
> (Geneza 3: 6-7)

Mai înainte ei nu puteau percepe aceasta, abia acum au devenit „goi”. Materia fizică arată natura care este legată cu principiul Kama-Manas, materia fizică „haina” este rezultatul principiului Kama-Manas. Mai înainte omul avea o materie fină, superioară, atunci el nu trebuia să se ruşineze. El trebuia să facă materia fizică la început potrivită naturii sale superioare. Dumnezeu nu a făcut principiul Kama, ci principiul Manas. Dar omul s-a ruşinat şi şi-a fâcut haine.

> Şi ei au auzit glasul Domnului Dumnezeu care se plimba prin grădină în răcoarea serii.
>
> (Geneza 3: 8)

Până atunci Spiritul planetar i-a condus pe oameni. Iehova este zeul naturii fizice, în „Doctrina secretă” este zeul zămislirii, un zeu lunar. Oamenii s-au simţit ofensaţi de doamna Blavatsky fiindcă ea l-a caracterizat corect pe Iehova. Omul primeşte din Cosmos sexualitatea prin Iehova.

> Şi Adam cu femeia lui s-au ascuns de faţa Domnului Dumnezeu printre pomii din grădină. Şi Domnul Dumnezeu l-a strigat pe Adam şi i-a vorbit: Unde eşti? Iar el a zis: Am auzit glasul Tău în grădină şi m-am temut fiindcă sunt gol, de aceea m-am ascuns.
>
> (Geneza 3: 8-10)

Mai înainte oamenii nu se puteau ascunde fiindcă îi conducea Iehova. Kabbala spune foarte clar acest lucru. La început învăţătura secretă s-a dat doar în imagini. „Adam Kadmon” înseamnă Adam cel asexuat. Acum natura raţiunii este în om, mai înainte ea era afară. Acum omul o ascunde în natura interioară, el o ascunde de înţelepciunea exterioară.

> Şi El a zis: Cine ţi-a spus că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit să nu mănânci?
> Atunci Adam a zis: Femeia pe care mi-ai dat-o să fie cu mine mi-a dat din pom şi eu am mâncat.

(Geneza 3: 11-12)

Dintr-o ființă unisexuată a devenit o ființă bisexuată. Abia acest lucru a făcut posibil șarpelui ca el să-i poată conduce pe oameni pe drumul principiului Kama-Manas.

> Și atunci Domnul Dumnezeu a vorbit femeii: De ce ai făcut asta?
> Femeia a zis: Șarpele m-a amăgit și eu am mâncat.
> Atunci Domnul Dumnezeu a vorbit șarpelui: Fiindcă ai făcut acest lucru, blestemat să fii între toate viețuitoarele și între toate animalele de pe Pământ.
>
> (Geneza 3: 13-14)

„blestemat între toate viețuitoarele și între toate animalele de pe Pământ" – aceasta nu înseamnă nimic altceva decât: Animalele au evoluat până la o anumită limită, potrivit componentei lor Kama; ele urmează ce le este prescris. Componenta Kama umană este eliberată de legături; omul trebuie să se decidă. Leul este crud, fiindcă el zace în componenta sa Kama. Omul trebuie să-și purifice instinctul în vederea moralității, instinctul său este eliberat. Tu ești izgonit cu a ta componentă Kama-Manas și ești lăsat pe cont propriu. Tu nu ești ca animalele – aceasta zace în aceste cuvinte. Cei care cunosc „Doctrina secretă" vor ști cum se vorbește și într-una din strofele Chan despre cele mai înalte Spirite planetare care de fapt sunt opt dar sunt doar șapte despre care se vorbește fiindcă unul dintre ele este izgonit și anume cel care a adus lumina. Așa este izgonit și principiul Kama-Manas.

> Pe burtă să te târăști și Pământ să mânânci toată viața.
>
> (Geneza 3: 14)

Pe burtă a se târî și Pământ a mânca nu înseamnă nimic altceva decât: tot ce urmează să fie obținut prin componenta Kama-Manas, omul poate obține în evoluția pământească.

> Dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei.
>
> (Geneza 3: 15)

De la mijlocul celei de-a doua până la mijlocul celei de-a șasea rase, polaritatea dintre sămânță și rațiune este preluată de către sexualitatea animală. Rațiunea nu poate voi niciodată ce vrea sexualitatea.

> Ea îți va zdrobi capul iar tu îi vei zdrobi călcâiul.
>
> (Geneza 3: 15)

Vor veni forțe ostile și dintr-o direcție și din cealaltă. Unul dintre poli sunt forțele componentei Kama-Manas, celălalt pol sunt forțele componentei Kama. A apărut o nouă neplăcere care nu exista mai înainte, care este de la componenta Kama.

> Iar femeii i-a spus: îți voi înmulți foarte mult durerea când vei fi însărcinată; cu dureri vei naște copiii; dorințele tale se vor ține de soțul tău; el va fi stăpânul tău.
>
> (Geneza 3: 16)

Aceasta înseamnă că apare un nou curent al componentei Kama. Natura componentei Kama este plăcerea și neplăcerea. Bărbatul și femeia înseamnă întotdeauna în limbaj esoteric cele două forțe: Bărbatul înseamnă forța exterioară, femeia sufletul interior. Bărbat și femeie înseamnă așadar vigoare exterioară și forță sufletească interioară. Cât timp omul se află pe această cale fizică, omul sufletesc trebuie să se adapteze omului fizic. Conștiența trebuie să se adapteze legilor evoluției fizice, adică „el trebuie să fie stăpânul tău".

> Iar lui Adam i-a spus: Fiindcă ai ascultat glasul femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mănânci, blestemat să fie pământul din pricina ta, cu osteneală te vei hrăni din el în decursul vieții tale.
>
> (Geneza 3: 17)

Cu osteneală să-ți mănânci pâinea: – Iehova este Spiritul planetar a cărui guvernare se întinde numai până la componenta Kama-Manas. Acolo apare un nou regim. De aceea Iehova nu poate tolera faptul că în evoluție apare componenta Kama-Manas. El spune prin urmare, eu trebuie să creez un pol cosmic opus fiindcă tu ai ascultat glasul femeii tale, glasul conștienței care s-a umplut cu principiul Kama-Manas și ai mâncat din cunoașterea componentei Kama-Manas, din pomul din care ți-am poruncit să nu mănânci. Să fie blestemat pământul din pricina ta: – așadar Pământul fizic. Pe atunci omului îi era dată conștiența ca un dar de la sine înțeles, acum trebuie să și-o dobândească bucată cu bucată. Ceea ce îl anima pe om pe atunci era mai mult dizolvat. „Blestemat" înseamnă: făcut independent, apăsat în jos. El nu mai putea vedea acum materia mai fină. Osteneala: aceasta este noua neplăcere.

> Spini și pălămidă îți va da iar tu te vei hrăni cu iarba câmpului.
> În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea până te vei întoarce din pământul din care ai fost luat.
> Căci pământ ești și în pământ te vei întoarce.
>
> (Geneza 3: 18-19)

El trebuie însă în spirit să se întoarcă. El trebuie să lucreze în fizic până când se va fi spiritualizat din nou.

> Și Adam a numit-o pe femeia sa Eva, fiindcă ea este mama tuturor ființelor vii.
>
> (Geneza 3: 20)

Și Adam a numit de atunci conștiența sa Eva, mama a tot ceea ce omul creează pe Pământ, mama a tot ceea ce omul a dezvoltat pe acest drum evolutiv. Iar Eva va fi componenta Kama-Manas.

> Iar Domnul Dumnezeu le-a făcut lui Adam și femeii sale haine de piele și i-a îmbrăcat.
>
> (Geneza 3: 21)

Oamenilor fizici-spirituali el le-a dat din exterior ce aveau nevoie pentru ca ei să progreseze.

> Iar Domnul Dumnezeu a zis: Iată, Adam a devenit ca unul dintre Noi și știe ce este bine și ce este rău.
>
> (Geneza 3: 22)

Amintiți-vă de imaginea de care eu am avut nevoie, unde sursa luminii este în mijloc iar sferele din ambianță reflectă lumina. Acum sferele însele luminează iar Dumnezeu spune: Mai înainte voi erați doar o reflectare a mea; voi erați doar gândul pe care eu l-am trimis, acum ați devenit ființe independente, separate.

> Acum să nu-și întindă cumva mâna și să ia fructe și din pomul vieții, să mănânce și să trăiască veșnic!
> Și Domnul Dumnezeu l-a alungat din grădina Eden ca să lucreze pământul din care a fost luat.
>
> (Geneza 3: 22-23)

Adam a fost alungat din grădina Eden. El nu mai avea voie să rămână acolo; nu mai avea voie să mănânce din pomul nemuririi, cum putea să o facă mai înainte; trebuia să-și dobândească o altă hrană. Componenta Manas nu trece prin poarta nașterii și a morții. Pomul vieții reprezintă înțelepciunea destrupată. Acum omul a primit componenta Kama-Manas și trebuie să parcurgă nașterea și moartea. În Paradis erau doi pomi diferiți, din unul avea voie să mănânce. După căderea în păcat el nu mai avea voie să facă acest lucru. Primind componenta Kama-Manas, el a pierdut posibilitatea de a mânca din pomul nemuririi.

> Aunci Domnul Dumnezeu l-a izgonit pe Adam și a pus în fața grădinii Eden un Heruvim cu sabie de foc în mișcare pentru a păzi drumul către pomul vieții.
>
> (Geneza 3: 24)

Heruvimul este Spiritul planetar, principiul Manas, care înseamnă viața fără de moarte; el nu înseamnă cunoaștere prin componenta Kama-Manas. Heruvimul pe care l-a pus Iehova, a fost așezat în fața grădinii Eden pentru ca omul să nu intre în această grădină unde trebuie obținut adevărul în forma sa eternă.

Acum imaginați-vă evoluția omenirii înaintea perioadei celei de-a treia rase-rădăcină. Ființa Dhyan-Chohan este cea care a dirijat-o. Prin faptul că oamenii au fost conduși de acea ființă, ei aveau acces la adevăr. Omul era condus nemijlocit spiritual, nu prin intermediul ochilor, urechilor sau a organului intern. Acum însă, de când a primit componenta Kama-Manas, în fața lui se afla Heruvimul care nu-l lăsa să ajungă la pomul vieții. Omul trebuie să parcurgă tot felul de nașteri. Acest lucru se va desfășura până când el va fi dobândit din nou nemurirea originară.

Oamenii celei de-a treia, a patra și a cincea rase aveau încă o anumită viață spirituală; noi suntem azi oameni având în esență componenta Kama-Manas, fiind înzestrați doar cu un caracter spiritual neînsemnat. Dar noi am atins deja punctul cel mai adânc iar teosofia, Mișcarea teosofică trebuie să aducă din nou caracterul spiritualității. Mai înainte nu se puteau învăța adevărurile în forma rațională, ci totul a fost dat în imagini; apoi oamenii s-au înălțat la cunoașterea superioară. Cei care mai au ceva din spiritualitatea anterioară, sunt azi greu de înțeles; ei se exprimă în aforisme dificil de înțeles. Trebuie să dezlegăm ce vrea să spună o astfel de persoană fiindcă totul este exprimat doar metaforic. Este însă același lucru care urmează să-și găsească azi expresie în teosofie. Noi nu am putea interpreta păcatul originar atât de spiritual, dacă nu am avea înțelepciunea de altundeva. Mai înainte înțelepciunea era dobândită în mod mitic, azi ea ne înalță prin evoluția corpului nostru cauzal. În stadiile evolutive viitoare ea vă va înălța ca înțelepciune a componentei Manas.

Conferință
Berlin, 8 decembrie 1903

Cosmologia conform cărții Geneza

Putem cunoaște mai bine primele două capitole ale cărții Geneza dacă noi cunoaștem lucrurile diferite pe care deja le-am explicat. Primul capitol înfățișează evoluția planetei noastre în decursul primelor trei ronduri pământești până în cel de-al patrulea rond, până în momentul când este creat omul. El se încheie așadar cu crearea omului când omul celui de-al patrulea rond (din cel de-al patrulea glob al celui de-al patrulea rond, vezi desenele referitoare la globuri, ronduri, planete din GA 93a, Elemente fundamentale ale esoterismului (n.tr.)) în cea de-a treia rasă-rădăcină intră în prima încarnare. Acest lucru este înfățișat de către Geneza mozaică într-un mod foarte asemănător cu mitologia greacă. Acest lucru este exprimat mai clar în mitologia elenă care face să rezulte trei curenți din cei trei Logoi: Uranus, Cronos și Zeus. La începutul evoluției noastre pământești Uranus reprezintă primul Logos care produce în general mai întâi sciziunea din stadiul nediferențiat care exista în stadiul Pralaya precedent. Ființa conducătoare era Uranus. Oponentul său era Gaia. În ele are loc formarea planetei pământești. Creatorul este așadar Uranus în legătură cu Gaia. De aceea putem spune și așa: La început existau Uranus și Gaia. Al doilea curent este curentul sufletesc, Cronos, cel care înfățișează momentul psihic pur al sufletului. Apoi intervine ceea ce se desemnează ca drumeția sufletului, legătura cu Zeus, cu zeul componentei Kama-Manas. Cum apare aceasta în Geneza?

> La început Dumnezeu a creat Cerul și Pământul.
> Și Pământul era pustiu și gol,
> Și întuneric era deasupra adâncului;
> Iar spiritul lui Dumnezeu plutea deasupra apelor.
>
> (Geneza 1: 1-2)

Acesta este stadiul Arupa; el nu are încă nici o formă.

> Și Dumnezeu a spus: Să fie lumină. Și a fost lumină.
> Și Dumnezeu a văzut că lumina era bună.
> Atunci Dumnezeu a separat lumina de întuneric
> și a numit lumina zi iar întunericul noapte.
> Și a fost seară și a fost dimineață: ziua întâi.
>
> (Geneza 1: 3-5)

Aceasta este prima formă, stadiul Rupa de început. Acolo este al doilea glob.

Și Dumnezeu a spus: Să fie o întindere în mijlocul apelor
și ea să despartă apele.
Atunci a făcut Dumnezeu întinderea și a despărțit apele
De sub întindere de apele de deasupra întinderii. Și așa a fost.
Și Dumnezeu a numit întinderea Cer.
Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a doua.

(Geneza 1: 6-8)

Când în Geneză se vorbește despre apă, aceasta înseamnă întotdeauna materie astrală.

Și Dumnezeu a spus: Să se adune apele de sub Cer
la un loc pentru a se vedea uscatul.
Și așa a fost.
Iar Dumnezeu a numit uscatul pământ
și grămada de ape a numit-o mări.
Și Dumnezeu a văzut că acest lucru era bun.
Și Dumnezeu a spus: Să dea pământul verdeață
care rodește, pomi roditori fiecare după soiul lui pe pământ.
Și așa a fost.
Și pământul a dat verdeață care rodește fiecare după soiul ei,
și pomi roditori fiecare după soiul lui.
Și Dumnezeu a văzut că acest lucru este bun.
Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a treia.

(Geneza 1: 9-13)

Atunci era timpul când a luat naștere regnul vegetal. Mai înainte regnul vegetal era un regn dezordonat; nu existau încă plante separate. De aceea acum fiecare plantă trebuie să aibă semințe după soiul ei. Abia acum iau naștere plantele separate.

Și Dumnezeu a zis: Să fie luminători pe întinderea Cerului care să separe ziua de noapte și să fie semne, anotimpuri, zile și ani și să fie luminători pe întinderea Cerului care să lumineze Pământul. Și așa a fost. Și Dumnezeu a făcut doi mari luminători: un luminător mare care guvernează ziua și un luminător mic care guvernează noaptea, și stelele. Și Dumnezeu le-a așezat pe întinderea Cerului ca să lumineze Pământul, să guverneze ziua și noaptea și să separe lumina de întuneric. Și Dumnezeu a văzut că e bine.
Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a patra.

(Geneza 1: 14-19)

Aceasta este lumea astrală, al treilea glob – marea de stele, simbolul pentru existența astrală.

Acum ajungem la globul pământesc propriu-zis. Aici s-a format treptat materia. Mai întâi materia eterică. În timpul primelor două perioade avem de-a face mai întâi cu materie eterică. Ea se densifică în timpul celei de-a treia rase-rădăcină, în timpul perioadei lemuriene. În același timp are loc o densificare a materiei, astfel încât în perioada lemuriană avem o densificare continuă a materiei fizice.

> Și Dumnezeu a spus: Să mișune animale care trăiesc în ape și păsări să zboare deasupra Pământului sub întinderea Cerului. Și Dumnezeu a creat pești mari și tot felul de animale care trăiesc și mișună în apă, fiecare după soiul lui, și tot felul de păsări înaripate, fiecare după soiul ei. Și Dumnezeu a văzut că e bine.
> Și Dumnezeu le-a binecuvântat și a zis: Creșteți și înmulțiți-vă și umpleți apele mărilor și păsările să se înmulțească pe Pământ.
> Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a cincea.
>
> (Geneza 1: 20-23)

Acesta nu este regnul animal despre care ne povestesc științele naturii și ceea ce se află în volumul al doilea din „Doctrina secretă" a doamnei Blavatsky în strofele Chan.

> Și Dumnezeu a spus: Să dea Pământul animale vii, fiecare după soiul lui: animale domestice, animale târâtoare și animale sălbatice, fiecare după soiul lui. Și așa a fost. Și Dumnezeu a făcut animale sălbatice, pe fiecare după felul lui, și animale domestice, pe fiecare după felul lui, și tot felul de animale târâtoare, pe fiecare după felul lui. Și Dumnezeu a văzut că e bine.
>
> (Geneza 1: 24-25)

El a făcut animalele separat, pe fiecare după soiul lui, în timp ce mai înainte ele erau un regn dezordonat.

> Și Dumnezeu a spus: Să facem om după chipul nostru, după asemănarea noastră, care să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, animalele târâtoare care se mișcă pe pământ, întreg Pământul.
> Și Dumnezeu l-a creat pe om după chipul Său, după chipul lui Dumnezeu l-a creat;
>
> (Geneza 1: 26-27)

și El l-a creat bărbat-femeie, adică asexuat.

> Și Dumnezeu i-a binecuvântat și le-a zis: Creșteți, înmulțiți-vă, umpleți Pământul și supuneți-l; și stăpâniți peștii mărilor, păsările cerului și toate animalele care se mișcă pe pământ.
>
> (Geneza 1: 28)

Înmulțiți-vă nu pe cale sexuală, nu prin fecundare ci prin autoreproducere ca în astral.

> Și Dumnezeu a privit tot ce a făcut; și a văzut că totul e bun. Și a fost seară și a fost dimineață: ziua a șasea.
>
> (Geneza 1: 31)

Ne aflăm acum în momentul când începe a treia rasă-rădăcină a celui de-al patrulea rond (din al patrulea glob al celui de-al patrulea rond, vezi desenele referitoare la ronduri, globuri, planete în GA 93a, Elemente fundamentale ale esoterismului (n.tr.)), a treia perioadă principală a Pământului.

> Așa s-au făcut Cerul și Pământul cu toată oștirea lor.
> Și așa și-a încheiat Dumnezeu în ziua a șaptea lucrarea pe care a făcut-o și s-a odihnit în ziua a șaptea de toate lucrurile pe care le-a făcut.
> Și Dumnezeu a binecuvântat ziua a șaptea și a sfințit-o …
>
> (Geneza 2: 1-3)

„El s-a odihnit" înseamnă că El a transmis acum omului misiunea. Mai înainte, tot ce trebuia stimulat, era stimulat din interior. Acum a avut loc sărbătoarea cosmică a Rusaliilor: Spiritele s-au cufundat și continuă opera.

> … pentru că El s-a odihnit în acea zi de toate lucrările Sale pe care Dumnezeu le-a creat și le-a făcut.
> Așadar Cerul și Pământul există deoarece ele sunt create în timpul când Domnul Dumnezeu a făcut Pământul și Cerul.
> Pe Pământ încă nu existau pomi iar pe câmp încă nu crescuseră tot felul de ierburi; fiindcă Domnul Dumnezeu încă nu dăduse ploaia pe Pământ și nu era nici un om care să lucreze pământul.
> Dar un abur ieșea din pământ și umezea pământul.
> Și Dumnezeu l-a făcut pe om dintr-un bulgăre de pământ și i-a suflat suflu de viață în nări. Așa a devenit omul un suflet viu.
>
> (Geneza 2: 3-7)

Acum omul era prezent.

> Și Domnul Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, lângă răsărit și l-a așezat acolo pe omul pe care-l făcuse.
> Și Domnul Dumnezeu a făcut să crească din pământ tot felul de pomi plăcuți la vedere și cu fructe bune de mâncat și pomul vieții în mijlocul grădinii și pomul cunoașterii binelui și răului.
>
> (Geneza 2: 8-9)

Acolo se descrie tranziția de la rasele eterice la rasele fizice. Acestea sunt îmbinate din patru direcții, din est, vest, sud, nord și din patru elemente care corespund capacităților sufletului-spirit. Pomul vieții și pomul cunoașterii binelui și răului este simbolul pentru ceea ce este superior și s-a legat cu omul.

> Și din Eden ieșea un râu care uda grădina și de acolo se împărțea în patru brațe.
> Primul râu se numește Pison și înconjoară toată regiunea Hevila, acolo se află aur.
> Aurul regiunii este încântător; acolo se găsește bedelion și piatră de onix.
>
> (Geneza 2: 10-12)

Celelalte râuri se numesc Gihon, Tigru și Eufrat. Cele patru râuri sunt simbolurile pentru cele patru forme astrale ale materiei care confluează. În limbaj esoteric, apa înseamnă întotdeauna astralul. În limbaj esoteric aurul este simbolul spiritualului; onixul este simbolul materiei care coboară cel mai adânc. Onixul este simbolul pentru felul cum trebuie să se transforme ceea ce este viu mai înainte ca viul să poată fi înălțat la principiul superior. Viul, Prana, trebuie să parcurgă un stadiu de purificare; acesta este desemnat ca stadiul onix. Și în ale lui Goethe „Basme” se găsește transformarea câinelui mops într-o piatră onix.

> Și Domnul Dumnezeu l-a luat pe om și l-a așezat în grădina Eden ca s-o lucreze și s-o păzească.
> Și Domnul Dumnezeu i-a poruncit omului spunându-i: Poți mânca din toți pomii din grădină, dar din pomul cunoașterii binelui și răului să nu mânânci, căci în ziua în care vei mânca, vei muri.
> Și Domnul Dumnezeu a spus: Nu este bine ca omul să fie singur; îi voi face un ajutor potrivit pentru el.
>
> (Geneza 2: 15-18)

Acum începe al patrulea rond (al patrulea glob din cel de-al patrulea rond de fapt, fiindcă al patrulea rond a început de mult (n.tr.)); mai înainte a fost o mică Pralaya. Când începe al patrulea rond (al patrulea glob al celui de-al patrulea rond de fapt (n.tr.)), se încheie rasele umane eterice. Primul născut al celui de-al

patrulea rond (al celui de-al patrulea glob din cel de-al patrulea rond (n.tr.)) este omul. Ce se formează acum, se formează prin om, devine un produs decadent.

> Fiindcă Domnul Dumnezeu făcuse din pământ tot felul de animale pe câmp și tot felul de păsări ale cerului, el le-a adus la om ca să vadă cum le va numi; cum le va numi omul pe toate animalele vii, așa se vor numi.
> Și omul a dat nume fiecărui animal domestic și fiecărei păsări și fiecărui animal sălbatic; dar pentru om nu s-a găsit nici un ajutor potrivit lui.
> Atunci Domnul Dumnezeu a adus somn adânc peste om și el a adormit.
>
> (Geneza 2: 19-21)

Somnul înseamnă acea tranziție pe care trebuie s-o înțelegem foarte exact. Să ne imaginăm în mijlocul spațiului o lumină care se reflectă de jur împrejur în cele mai diverse feluri. Să ne imaginăm că lumina se stinge în mijloc și luminile exterioare luminează mai departe. Așa este cufundarea principiului Manas în corpurile care acum încep să lumineze din interior când principiul Manas încetează să lumineze pe oameni din exterior. Conștiența de vis formează tranziția între strălucirea luminii din interior și stingerea luminii din exterior. Sexualitatea este polul opus pentru componenta Kama-Manas așa cum Polul Sud este polul opus Polului Nord.

> Și a luat una din coastele lui și a pus în locul ei carne. Și Domnul Dumnezeu a făcut o femeie din coasta pe care a luat-o din om și i-a adus-o.
> Atunci omul a spus: Aceasta este os din oasele mele și carne din carnea mea; ea se va numi femeie fiindcă este luată din bărbat.
> De aceea bărbatul va lăsa pe tatăl și pe mama sa și se lipi de femeia sa și ei vor fi un singur trup.
>
> (Geneza 2: 21-24)

Fiecare om va lăsa pe tatăl său și pe mama sa înseamnă: el va lăsa ceea ce l-a făcut pe el mai înainte.

În primele două capitole ale cărții Geneza este conținută învățătura secretă egipteană. Moise a fost inițiat în Egipt; el a adus apoi cu sine învățătura secretă și a dat-o poporului său.

Conferință
Berlin, 21 decembrie 1903

Lege cosmică și destin uman

Urmați-mă un moment în gândurile străvechilor locașuri egiptene din templu la o ceremonie care a fost sărbătorită la miezul nopții acelei zile care corespunde Crăciunului nostru. În această zi – sau mai degrabă la miezul nopții – era dezvăluit unul din acele tablouri care erau arătate doar de patru ori pe an și purtat în fața unui mic număr de oameni care era pregătit pentru acest serviciu din templu. Acest tablou era păstrat închis și ascuns tot anul în sanctuarul cel mai interior al templului. În acea zi el era adus afară de către cel mai vârstnic preot care oficia jertfa și era săvârșită de către el o ceremonie pe care eu v-o descriu pe scurt.

După ce preotul cel mai în vârstă care oficia jertfa purta afară portretul strălucitor al lui Horus, fiul lui Isis și al lui Osiris, apăreau în fața tabloului patru înțelepți-preoți în veșminte albe. Primul dintre înțelepții-preoți spunea în fața tabloului următoarele: „Horus, tu care ești Soarele din domeniul spritual și care ne dăruiești lumina înțelepciunii tale așa cum ne dăruiește Soarele lumina lumii, condu-ne pentru ca la sfârșit să nu mai fim ce suntem azi.” Acest preot al templului intra din est. Al doilea dintre preoții templului intra din nord și spunea aproximativ următoarele cuvinte: „Horus, tu Soare din domeniul spiritual care ești cel ce ne dăruiește iubirea așa cum Soarele este cel ce dăruiește forța căldurii care atrage tot anul forțele plantelor și ale fructelor, condu-ne către un țel ca să devenim ce nu suntem încă azi.” Iar al treilea dintre preoții templului venea din sud și spunea: „Horus, tu Soare din regnul spiritual, dăruiește-ne forța ta așa cum Soarele lumii fizice dăruiește forța lui prin care va împrăștia norii cei mai întunecați și va răspândi lumina pretutindeni.” După ce au vorbit cei trei preoți care oficiază jertfa, intră al patrulea și spune aproximativ următoarele: „Ne-au vorbit trei cei mai înțelepți dintre noi. Ei sunt frații mei dar ei se află deasupra sferei în care eu însumi mă aflu. Eu sunt reprezentantul vostru.” Și el vrea să spună: Reprezentantul mulțimii. El spune: „Eu vreau să conduc glasul vostru. Eu vreau să vorbesc pentru voi, cei care sunteți încă minori. Eu vreau să spun fraților mei mai vârstnici că voi doriți țelul lumii unde vor fi împăcate destinul omului cu legea cosmică eternă.” Cei care au fost pregătiți suficient ar trebui să înțeleagă acum că legea cosmică neclintită și destinul omului erau cândva una.

Dacă înțelegem ceremoniile care s-au desfășurat de Crăciun în Asia, India și chiar în China, atunci înțelegem ce răsună pentru noi efectiv în sunetul clopotelor de Crăciun. Lumea a fost numită dintotdeauna Macrocosmos iar omul Microcosmos. Cu aceasta vrem să arătăm că omul conține în sine forțele care afară sunt la scară mare. Însă nu doar rațiunea l-a numit pe om lume la scară mică, ci și inima care ne spune că trebuie să ne înălțăm privirea la constelații. Aici se potrivește un cuvânt al filosofului Kant: „Două lucruri umplu inima cu

admirație sporită și respect profund mereu noi …: Cerul înstelat de deasupra mea și legea morală din mine."

Cât de diferite sunt Macrocosmosul și Microcosmosul când le privim dintr-un alt punct de vedere. Tocmai față de Macrocosmos cu legile lui eterne sunt umpluți de admirație și respect profund cei care aparțin cunoașterii celei mai profunde. Nu a existat nici o cunoaștere care să pătrundă cu privirea înțelepciunea cosmică și care totodată să nu fi stat cu admirație deplină în fața spiritului cosmic creator. Iar unul dintre acei oameni ai timpurilor noi care au stat pentru prima dată într-o relație familiară cu legile eterne, Kepler, a spus următoarele: Cine ar privi minunata construcție a întregului Cosmos și nu ar admira pe Creatorul care a implantat lumii aceste legi. – Științele admiră cel mai mult legile cerului înstelat.

Altfel par să stea lucrurile cu destinul omului. Goethe spune că el s-ar refugia cu plăcere de la nestatornicia omului la regulile ferme ale naturii eterne iar legea morală [despre care vorbea Kant] cu imperativul ei categoric îi pare un drum greșit. Noi simțim și într-un alt mod diferența dintre inima umană și spiritul cosmic, Macrocosmosul; noi simțim această diferență când privim legătura destinului uman cu caracterul omului. Cine l-ar împovăra cu răspundere pe un vulcan? Nimeni. Însă pe omul care provoacă o nenorocire trebuie să-l împovărăm cu o răspundere. Cine ar vorbi naturii de corectitudine și incorectitudine? Și de unde ideea că cel bun suferă și cel rău poate fi fericit?

Noi vedem armonie în Macrocosmos. Ce poziție trebuie să luăm față de ea? În ceremonia pe care am descris-o este clar că schițează ceea ce azi se înțelege atât de puțin în cadrul sărbătorii care peste câteva zile va trece pe lângă noi. Cerul înstelat cu legile sale eterne nu a fost întotdeauna Cosmosul care ne apare acum. Acest Cosmos a provenit din haos. Ceea ce avem azi a evoluat din forțe care unduiau una în cealaltă. Legile Copernic-Kepler care ne fac să admirăm înțelepciunea spiritului cosmic nu au fost valabile întotdeauna. Ele ne apar azi înălțate deasupra corectitudinii și incorectitudinii; noi nu le putem întreba despre bine și rău. Pe om însă îl putem întreba acest lucru. Noi ne punem azi întrebarea adâncă: De ce îl întrebăm pe om despre bine și rău, despre corectitudine și incorectitudine? De ce nu putem adresa Macrocosmosului această întrebare? Pe când lumea era încă o mare tălăzuindă, exista afară în Univers, între ceea ce ochii văd, urechile aud, sințurile percep, între ceea ce ne apare azi în legile armoniei, încă o mare tălăzuindă de sentimente, de dorințe și de pasiuni. Acele pasiuni cosmice care se aflau între legi și haos trebuiau să fie mai întâi depășite. Cine încearcă azi să-și aducă în fața ochilor lumea de dorințe cosmice și de pasiuni cosmice ale unui trecut străvechi, acela cu greu mai poate percepe corpul pasiunilor. După ce este depășit haosul, în fiecare atom luminează lucios și transparent, luminos ca stelele, abia perceptibil cu instrumentele fine ale clarvăzătorului.

Ce a adus corpul astral al Cosmosului la liniște, în om încă nu a ajuns la același țel. Corpul astral din om este încă agitat. Ce s-a petrecut deja în Cosmos

în decursul a milioane de ani, ce a ajuns la țel, în om este încă în devenire. Dacă îl privim pe om de la o reîncarnare la alta, dacă îl privim în diversele sale corpuri fizice și apoi îl urmărim în corpurile sale astrale, atunci vedem că de la o încarnare la alta corpul astral devine mai luminos și mai pur. La început îl vedem străbătut de pasiuni înăbușite. Acestea amintesc de acel timp când lumea era încă un haos. Dar treptat se dezvoltă lumină și claritate așa cum le are acum corpul astral al marelui Univers.

Fiindcă înțelepții timpurilor străvechi au cunoscut legătura dintre devenirea omului și ființa lumii, de aceea ei au numit lumea Macrocosmos și pe om Microcosmos. Omul trebuie să privească la țelul pe care și-l poate pune înainte: să devină ca Macrocosmosul, să se pătrundă cu fericirea și liniștea care inundă azi Cosmosul ca lege universală. La fel de puțin cât putem întreba azi legile Cosmosului despre corectitudine și incorectitudine, la fel de puțin va putea întreba cândva omul dacă destinul său se potrivește cu legea sa. Legea pură este legea Cosmosului iar legea pură a omului, spiritul pur al omului trebuie să devină cândva destinul omului. Aceasta este calea destinului pe care o parcurge spiritul omului în diferitele sale întrupări. Noi vom ajunge tot mai mult să licărim ca stelele și să semănăm cu destinul Cosmosului.

Karma este o lege prin care suferim toți. Ce am realizat într-o încarnare, ne poartă roadele sale în încarnările următoare. De ceea ce avem parte azi am cauzat în încarnările trecute. Karma este însă o lege care nu doar distribuie în mod just vină și ispășire, dizarmonie și armonie ci este și o lege care ne înalță către vârful cel mai înalt al spiritului uman. Marea carte cosmică a karmei va fi găsită pe partea stângă și pe partea dreaptă a compensării ei. Cu tot ce am devenit vinovați în viață, noi vom fi transformat din nou în văpaia luminoasă a corpului astral. Tot ce am simțit ca lipsă va fi compensat. Karma este arsă. Când punctul vinei existenței nu va mai exista, când noi înșine mergem pe calea noastră ca Soarele care nu poate devia câtuși de puțin din drumul lui, atunci noi vom urma legilor implantate nouă așa cum Soarele se deplasează pe cer. Aceasta este calea noastră, acesta este țelul nostru. Aceasta va fi cândva armonia dintre destinul omului și legile cosmice.

Această drumeție a vieții nu decurge la fel pentru toți oamenii. La fel cum în natura exterioară ceea ce este perfect se află lângă ce este imperfect, la fel cum lângă vierme există deja azi animalul superior, tot așa se află și în lumea spirituală spiritul omului imperfect lângă spiritul celui care a atins deja o treaptă superioară.

Cine crede în mod onest și sincer în evoluție, trebuie să aibă încredere în știința spirituală și în învățăturile oamenilor evoluați. Ei sunt cei care pe drumul pe care noi toți trebuie să-l parcurgem, au parcurs deja mai mult decât noi azi. Unii sunt înaintemergători. Ei ne-au depășit din timpurile când ni se scrie istoria, ei au atins o înaltă treaptă a evoluției umane. Prin aceasta ei au devenit conducători ai omenirii. Așa cum animalele superior evoluate s-au înălțat deasupra viermelui, tot așa s-au înălțat ființele Rishi, Maeștrii deasupra omenirii.

Ei au atins acest nivel în timpurile anterioare fiindcă ei au parcurs un alt drum al cunoașterii, un drum mai abrupt, mai primejdios, care este legat cu pericole nesfârșite. Nimeni nu are voie să calce pe acel drum prin proprie voință. Cine face aceasta, se poate împiedica și poate cădea în abisuri adânci sau își poate pierde viața sau poate deveni torționar al oamenilor. Pe scurt, nimeni nu are voie să caute din egoism această cale a cunoașterii rapide. Numai cel care face legământ cu Puterile despre care omul obișnuit nu are nicio idee – cu un jurământ pe care nu are voie niciodată să-l încalce – numai cel care a făcut acest jurământ poate călca pe cale pentru a fi un conducător al omenirii, un înaintemergător al omenirii. Astfel de conducători ai omenirii nu-și folosesc niciodată cunoașterea pentru ei înșiși.

Ceea ce se apreciază în Occident, știința de dragul științei, nu este ceea ce urmăresc Adepții, marii Maeștri ai științei. Ei urmăresc știința pentru a ajuta omenirea, pentru a o înălța acolo unde se află în concordanță destinul omului și armonia cosmică. Acești oameni înaintemergători sunt cei care trăiesc în mijlocul nostru și au trăit deja în toate timpurile, cei care și-au dobândit un corp astral purificat de pofte și pasiuni. Un astfel de corp astral care licărea ca stelele a avut deja Buddha. Pe când el ieșea odată cu discipolul său Ananda, Buddha s-a dizolvat într-un nor luminos, în lumină radiantă. Acesta era corpul astral ajuns la liniște.

Coroana de raze nu este nimic altceva decât simbolul corpului astral radiant al fondatorului creștinismului. Oamenii înaintemergători sunt ca frați perfecționați ai oamenilor o copie nemijlocită a Macrocosmosului. Trebuia să se arate că ei și-au ars karma, că nu mai este nimic de compensat, că înțelepciunea eternă nu mai poate devia, că ei conduc în siguranță omenirea, atât de în siguranță cum și Soarele se deplasează pe traseul lui de pe bolta cerească și nu poate devia de pe acel traseu prescris pe firmament. Acesta este simbolul pentru oamenii înaintemergători. El scoate în evidență faptul că ei nu pot devia de la calea prescrisă oamenilor. Așa cum Soarele se deplasează pe bolta cerească, se deplasează și ei pe drumul lor. Așa cum Soarele își trimite lumina și căldura pe Pământ, la fel trimit ei iubirea inimii lor în inimile oamenilor, trezind iubire în inimile semenilor lor. Acești înaintemergători sunt prevăzuți cu forțe împotriva tuturor tentațiilor. Le putem oferi toate bogățiile acestei lumi – ei nu le acceptă, ei vor să fie numai și numai una cu Spiritul primordial din care au ieșit. Așa vor acești oameni să fie în această viață un Macrocosmos. El era conștiența lor. Acest lucru există de asemenea în toate religiile. Cei care cunosc izvoarele religiilor știu că fondatorii religiilor sunt priviți ca stelele Macrocosmosului, ca legea cosmică eternă care guvernează cerul înstelat. Înaintemergătorii omenirii erau Sori pentru inițiați.

Dacă trebuia să i se arate omenirii cum decurge karma, atunci i se arăta în templu imaginea Soarelui. Destinul omului este același lucru ca deplasarea Soarelui pe bolta cerească. [A-mi-t'o] era același lucru pentru chinezi când ei îl venerau pe Buddha ca „Fiu” al zeilor cerești. Era același lucru pentru hinduși

când ei îl arătau pe Krishna odihnindu-se în brațele mamei-Deva. Sărbătoarea Crăciunului parcurge toate religiile. Este sărbătoarea care ar trebui să-i aducă omului în conștiență faptul că destinul său va fi cândva o copie a destinului Macrocosmosului.

În creștinism Soarele spiritului trăiește la fel ca în vechile religii. Și în viața lui Christos a trebuit să se exprime nemijlocit o copie a Soarelui care se deplasează pe firmament. De aceea a fost plasată sărbătoarea nașterii sale în sărbătoarea Crăciunului. Să ne întrebăm de ce. Ce se întâmplă cu Soarele în timpul solstițiului de iarnă, în timpul sărbătorii de Crăciun? Atunci zilele cresc din nou, după ce a trecut ziua cea mai scurtă. Lumina se smulge din nou din întuneric. Soarele care a fost în întuneric cea mai mare parte a zilei, se naște din nou și ca Soare născut din nou ne trimite acum lumina lui. Nașterea luminii a fost sărbătorită la miezul nopții, fiindcă lumina s-a născut din întuneric. Așa trebuie să se fi născut simbolic lumina înțelepciunii care este înfățișată prin oamenii înaintemergători. Soarele strălucește din nou – el, care se deplasează pe firmament. Cu nașterea lui, el este un simbol pentru omul înaintemergător născut care se deplasează la fel de sigur pe drumul său cum și Universul poartă armonia în sine.

La început au fost diferite secte creștine, ele au sărbătorit nașterea Mântuitorului la diverse date din calendar. În primele timpuri creștine au existat 135 de astfel de zile. Abia la începutul sec.V s-a fixat o dată unitară, și anume sărbătoarea noastră actuală de Crăciun. S-a fixat această zi având conștiența faptului de a păstra și pentru această sărbătoare creștină simbolismul care a răsunat prin toată lumea antică. Un părinte al bisericii, care a fost considerat sfânt de către biserică, a privit ca justificat acest lucru în sensul creștinismului. El ne relatează că creștinii au avut dreptate sărbătorind nașterea lui Christos în ziua în care romanii au sărbătorit nașterea lui Mithras iar grecii nașterea lui Dionysos. A trebuit să se atribuie același sens sărbătorii lui Christos ca și pentru sărbătoarea lui Mithra și pentru sărbătoarea lui Dionysos, fiindcă și în cele două s-a sărbătorit nașterea înaintemergătorilor. Așa a înălțat creștinismul în sărbătoarea Crăcinului un simbol care ar trebui să aducă mereu din nou oamenilor în conștiență faptul că trebuie să fie arsă karma pentru ca armonia dintre Macrocosmos și Microcosmos, care azi încă nu există, să existe cândva pentru ca și omul să urmeze cândva legile eterne de la care el nu are voie să se abată.

Așa cum Horus, fiul lui Isis și al lui Osiris, simbolul existenței omului și a țelului omului, a fost arătat la miezul nopții mulțimii adunate și așa cum s-a indicat de către preoți că el ar fi Soarele din domeniul spiritual, că el ar fi la fel cu forța căldurii și a luminii Soarelui, așa cum cei trei preoți înțelepți care oficiază jertfa s-au închinat bucuroși, tot așa ne înfățișează și legenda creștină că în fața copilului Christos s-au închinat cei trei înțelepți. Ei urmează steaua, lumina. Un sens profund se află în vizita celor trei înțelepți din Orient. Ei sunt tot aceiași trei înțelepți care au fost activi la sărbătoarea lui Horus și care spun

acum: Ni s-a născut unul care va merge pe calea sa la fel de neschimbător ca și steaua care ne conduce acum. Steaua este încă departe de noi. Dar când această lege va fi a noastră proprie cândva, atunci vom fi la fel cu cel care poartă în sine legea neschimbătoare. Așa cum steaua este idealul nostru, la fel este și cel care s-a născut în ea modelul nostru. – Ce sărbătoriseră egiptenii acolo este realitate cosmică, eveniment cosmic. De aceea a putut Cel care a fondat creștinismul să-i adune pe discipolii Săi la predica de pe munte. De aceea este scris: El i-a dus departe de popor, pe munte. „Munte" înseamnă locul secret unde au fost instruiți cei mai de încredere. Traducerea germană a Bibliei conține în acest pasaj o greșeală nemaipomenită: [„Fericiți sunt cei săraci spiritual."]. în realitate este scris: „Fericiți sunt cei care cerșesc spirit, fiindcă ei află în ei înșiși Împărăția Cerurilor." Ce voia Iisus să le facă? El voia să-i facă fericiți, cerșetori ai spiritului. Numai cei care au fost introduși în secretele templului au devenit părtași ai înțelepciunii. Fondatorul creștinismului voia să aducă această înțelepciune afară în toată lumea; nu doar domeniile spiritului trebuiau să primească harul înțelepciunii – nu, ci toți care stau afară și sunt cerșetori ai spiritului, ei trebuie să găsească în ei înșiși Împărăția Cerurilor. Oamenii au găsit mai înainte acest lucru în secretele templului. Ei trebuiau să găsească acum fericirea nu doar în locașurile templelor, ci trebuiau să găsească în ei înșiși Împărăția Cerurilor care le-a fost lăsată ca model armonios al destinului omului, ei trebuiau să se înalțe până la culmea unde poate avea loc un acord între inima umană supusă greșelii, schimbătoare și legea neschimbătoare a Macrocosmosului. Acest lucru voiau să aducă clopotele de Crăciun în conștiența oamenilor, conform voinței originare a inițiaților; ele sunt o indicație către ceea ce ne arată cum duce karma la țel, cum sunt în legătură legea cosmică și destinul uman.

A le auzi în mod repetat este ceea ce trebuie să ne fi condus la aprofundarea teosofică. Unele sărbători pe care le ținem azi fără a cugeta la ele, a căror semnificație profundă nu o cunoaștem, datorează unei înțelepciuni profunde originea lor. Fiindcă omul din antichitate era legat cu lumea macrocosmică, de aceea sărbătorile erau semne pentru el. Din clopotele de Crăciun ne răsună misterul inimii și al legii neschimbătoare. Teosofia va aduce din nou în viața nemijlocită înțelepciunea profundă, miezul crezurilor religioase; teosofia se va arăta în măsura în care va conține acest adevăr. Dacă noi recunoaștem din nou acest adevăr, atunci se va realiza treptat în cel mai înalt sens ce este exprimat în armonia dintre legea cosmică și destinul omului prin frumoasele cuvinte: Pacea să fie cu toate ființele!

Conferință
Berlin, 29 decembrie1903

Treptele evolutive ale omenirii

Dacă îl luăm în considerare pe om așa cum îl cunoaștem, atunci corpul său fizic este oarecum doar o masă densă cristalizată. Corpul fizic este înconjurat de așa-numita aură care are formă ovoidală. Aceasta este în întregime întotdeauna mai mare decât corpul fizic. Ea este cea mai mică la omul neevoluat, și cu cât este mai mare, cu atât mai evoluat este omul, astfel că aura unui om înalt evoluat poate fi de șase ori mai mare decât înălțimea corpului fizic. Trebuie să vă reprezentați că obțineți omul întreg doar dacă adăugați la înălțimea corpului fizic de trei ori înălțimea sa în sus și de trei ori înălțimea sa în jos.

În această aură trebuie să distingem trei feluri de aură: Mai întâi așa-numitul corp astral. Este acel corp care pentru ochiul clarvăzătorului conține în mod obiectiv ceea ce omul de obicei simte doar în sine: instinctele, poftele și pasiunile sale. Clarvăzătorul poate distinge în aura astrală exact dacă omul are pasiuni pure sau respingătoare ca lăcomie, compasiune, bunăvoință și altele asemănătoare. Apoi ceva mai mare, aura mentală. Ea conține ceea ce noi simțim în mod subiectiv ca intelectul nostru, ca forța noastră intelectuală, forța spiritului inferior. Cele două aure se descompun după moarte la fel cum se descompune și corpul fizic. Aura astrală se descompune în regiunea Kamaloka iar aura mentală în regiunea inferioară din Devachan. (Este vorba aici despre primele trei nivele din lumea Devachan, numite aici „regiunea inferioară”; acea lume are șapte nivele. (n.tr.)) Cele două aure se numără printre părțile trecătoare ale omului. Entitatea eternă a omului este vizibilă obiectiv în a treia aură. Aceasta este aura corpului cauzal, a acelui corp care parcurge toate încarnările. Corpul cauzal este doar schițată la oamenii neevoluați care înțeleg foarte puțin din ceea ce este etern. Dacă privim aurele unui om neevoluat, găsim foarte puțin din corpul cauzal. Oamenii care urmăresc adevărurile profunde, își dezvoltă aura cauzală. Cu cât mai mult evoluează un om, cu atât mai mult se dezvoltă aura cauzală a lui. Apoi se anexează un fel de sistem radiant, astfel încât un om înalt evoluat emite raze care sunt observate în aura sa cauzală. Dacă avem aura unui Adept, atunci ea este mult mai mare decât o casă, astfel încât omul întreg apare cu mult mai mare decât omul fizic pentru ochiul fizic. Aura cauzală pe care o putem vedea la cel înalt evoluat, este schițată și la cel neevoluat și nu este ca un mic corpușor, ci este de asemenea mare dar încă nu luminează. Ea este la cel neevoluat o lumină care licărește palid și devine din ce în ce mai luminoasă cu cât omul evoluează. Razele apar prin aceea că omul primește conținut tot mai mare. Cu cât omul dezvoltă în sine ce este durabil, ce va reapărea, cu atât mai mult el are forța luminii în sine.

Ceea ce omul poartă cu sine de la o încarnare la alta este vizibil obiectiv pentru clarvăzătorul capabil să vadă aura cauzală.

Mai întâi îl voi lua în considerare pe om cu aura sa astrală; îl putem observa în trei stadii succesive; primul stadiu ar fi acela în care forța de reprezentare propriu-zisă este încă foarte puțin dezvoltată. Acesta este cazul la cea de-a treia rasă-rădăcină și la începutul celei de-a patra, așadar de la mijlocul perioadei lemuriene până la prima jumătate a perioadei atlanteene. Lemurienii și primii atlanteeni nu au gândit din reprezentare, ci numai din memorie. Abia în a patra rasă-rădăcină s-a dezvoltat forța de reprezentare; atunci s-a schimbat și aura. În a treia rasă-rădăcină și în prima jumătate a celei de-a patra s-a dezvoltat aura astrală astfel încât ea înconjura corpul omului. Ea era ceva mai mare decât pielea omului și mult mai cețoasă decât după aceea, era străbătută ca de nori întunecați, iar prin pasiunile omului ea era mult mai înflăcărată și mai furtunoasă. Pe atunci existau doar primele rudimente ale aurei mentale. Evoluția progresează până la rasa-rădăcină actuală, astfel că azi s-a atins un punct culimnant. Acesta este al doilea stadiu, în care aura mentală se formează până la un anumit grad.

Al treilea stadiu este cel al unui om care a făcut progrese, dezvoltându-și așa-numita capacitate de clarvedere astrală. El este în stare să vadă această aură. El poate vedea nu doar ce există în lumea fizică, ci și ce există în lumea astrală. La un astfel de om aura astrală arată puțin altfel. La oamenii atlanteeni și la cei postatlanteeni apar în aura astrală figuri sub formă de roată. Astfel de figuri sunt în aura fiecărui om actual; la lemurieni ele erau încă dificil de observat. Dacă la oamenii actuali aceste „roți" sunt în mișcare, atunci apare clarvederea. Dacă ele sunt imobile, atunci clarvederea astrală este anulată. Acestea sunt cele trei stări.

Corpul fizic este străbătut de sistemul nervos. Fiecare centru nervos este în legătură cu un centru astral astfel încât de exemplu nervul vizual este înconjurat, învești mântat de un nerv vizual astral, de o substanță astrală care aparține nervului vizual. Cum se realizează vederea? Lumina intră în ochi, trece prin nerv în creier. Omul nu vede încă nimic; este încă un proces de mișcare doar de natură fizică. Acum nervul astral începe să vibreze. Vibrațiile respective fac să apară imaginea pe care omul o vede. Văzul este imposibil fără punerea în activitate a corpului astral. Corpul astral este activitatea propriu-zisă. Dacă vă gândiți acum care este situația la un clarvăzător, în acel caz nu sunt impresii care intră prin ureche, prin ochi, ci sunt impresii care intră prin organizarea sa astrală, fără intermediul creierului fizic și al centrului nervos. Această situație apare când chakrele, florile de lotus sunt puse în mișcare. Aceasta înseamnă că trupul astral este un organism cu organe senzoriale.

Când omul este în stare obișnuită de somn, atunci de regulă corpul astral se află în afara corpului fizic. Cu cât omul este mai evoluat, cu atât mai mult se poate îndepărta corpul astral. Dezvoltarea psihică deplină constă în aceea că omul își lasă în urmă corpul fizic și se plimbă liber în astral. Există și stadii

mai avansate. În timp ce omul doarme, corpul astral poate face plimbări deosebite fără ca omul să-şi amintească de acele plimbări nocturne. În timpul nopţii puteţi avea o conştienţă despre acele plimbări dar nu le puteţi aduce cu dvs. la trezire. Stadiul cel mai avansat este dacă dvs. sunteţi conştienţi în lumea astrală atât în somn cât şi în corpul fizic. Puteţi vizita noaptea oameni cunoscuţi, dar nu puteţi face experienţe de acelaşi fel ca în fizic. De exemplu nu puteţi afla ce face acum o persoană în Asia. Dacă însă vreţi să învăţaţi ceva de la ea, atunci puteţi face aceasta dacă aduceţi complet în conştienţa de veghe ce învăţaţi. Chela nu poate afla dacă în Asia un Maestru scrie sau nu sau dacă şi ce mănâncă şi bea. Dar el poate să fie instruit în spaţiul astral şi poate aduce în conştienţa de veghe ce a învăţat.

Dacă priviţi un astfel de corp astral, aveţi într-un loc corpul fizic cu centrii săi nervoşi care arată pentru ochiul fizic aşa cum arată el în timpul zilei şi aveţi undeva corpul astral cu organele sale senzoriale, astfel încât puteţi vedea: de acest centru [al corpului astral] aparţine nervul vizual şi de acel centru aparţine nervul auditiv.

Acum apar întrebările: Ce fel de legătură există între corpul astral şi corpul fizic, ce leagă urechea astrală de urechea fizică? De ce se întoarce înapoi corpul astral [care este separat în timpul somnului de corpul fizic]? S-ar putea naşte întrebări interesante. Să luăm de exemplu un om care s-ar simţi îngrozitor de nefericit. Acum el se află în timpul nopţii în corpul său astral. Suferinţa îşi are originea în fizic. El ar putea decide acum [cu trupul său astral] să nu se mai întoarcă înapoi şi atunci s-ar realiza ceea ce s-ar numi sinucidere astrală.

Aşadar, ce leagă corpul astral de corpul fizic şi de organele sale, şi ce îl aduce pe el din nou înapoi? Acolo există un fel de legătură care este o materie intermediară între materia fizică şi cea astrală. Aceasta este numită focul Kundalini. Dacă aveţi un om care doarme, atunci puteţi urmări întotdeauna în astral corpul astral. Aveţi un fir luminos până unde se află corpul astral. Se poate găsi întotdeauna locul unde se află corpul astral. Cu cât corpul astral se îndepărtează mai mult, cu atât focul Kundalini devine mai rarefiat. El devine din ce în ce mai rarefiat; el devine tot mai mult ca o ceaţă rarefiată. Dacă priviţi astfel focul Kundalini, el nu mai seamănă cu ce a fost înainte de a adormi omul. El va fi în anumite locuri mai luminos şi mai dens, acestea sunt locurile care conduc astralul din nou la fizic. Nervul vizual este aşadar legat de un nerv astral printr-un foc Kundalini mai dens.

Leadbeater [în cartea sa „Planul astral”] nu voia să spună dacă este posibilă o astfel de sinucidere astrală. Focul Kundalini nu poate fi extras complet cu corpul astral din corpul fizic. Dacă s-ar întâmpla ca um om să decidă să nu se mai întoarcă, atunci focul Kundalini l-ar trage neîncetat în jos. Este ca şi când omul aparţine încă de corpul fizic. Este firul focului Kundalini pe care omul îl urmează. Dacă forţa de viaţă încă nu este epuizată, este foarte greu să extragem corpul astral din corpul fizic. Este foarte greu dacă cineva depinde de corpul fizic pe care el nu-l mai poate folosi. În această situaţie destinul

sinucigașului și al celui care a murit în accident nu diferă considerabil unul de celălalt.

La omul înalt evoluat, la care se mișcă chakrele, se desfășoară și un alt proces. El are posibilitatea să-și retragă după bunul plac din organism focul Kundalini; în același timp se deschid din interior curenți opuși; ceea ce mai înainte se revărsa doar din afară înăuntru, acum omul poate regla după bunul plac din interior către exterior; întregul proces poate fi acum condus după bunul plac al omului respectiv.

Astfel a dobândit omul o posibilitate de a dispune pe deplin de corpul astral. Vă rog să rețineți că această stare apare din ce în ce mai mult în evoluția umană. Azi există oameni evoluați psihic care au un astfel de corp astral, dar omul se grăbește în general către o astfel de stare. El va avea posibilitatea de a-și folosi corpul astral în rasa a șasea. El va avea un corp fizic și în interiorul acestuia un corp astral pe care-l va folosi în acest fel. În rondul următor (este vorba de globul următor, globul plastic, nu de rondul următor, se pare că e o greșeală de redare a stenogramei (n.tr.)) însă oamenii nu vor mai avea corp fizic ci doar corp astral pe care ei îl pot folosi în mod liber așa cum noi oamenii folosim azi corpul fizic. Corpul fizic nu va mai exista atunci; cel mai de jos corp va fi atunci corpul astral.

Ceva asemănător centrilor astrali găsim în corpul mental. Corpul astral are centri senzoriali individuali. Nervului vizual îi corespunde un centru astral, la fel și nervului auditiv, nervului olfactiv și așa mai departe. Corpul mental nu mai are astfel de centri individuali. El are un simț unic, el este pătruns de capacitatea de percepere mentală, astfel încât el poate percepe mental cu simțul său unic. De aceea el este în stare să conecteze toate lucrurile între ele.

Umbra simțului mental este rațiunea. Dacă ascultați cum bate un clopot, atunci vă răsuciți cu fața către clopotul respectiv pentru a percepe. Simțurile astrale sunt legate cu simțul mental de asemenea printr-un fel de foc Kundalini. Focul Kundalini este așadar substanța intermediară care leagă laolaltă nivelele diferite.

Acum aș dori să mai pregătesc câteva idei despre evoluția rondurilor (este vorba despre globuri, nu despre ronduri, după cum se va vedea în continuare (n.tr.)). Dacă vrem să urmărim evoluția rondurilor (globuri de fapt (n.tr.)), trebuie să ne lămurim că omul constă în esență din trei componente: din corp, suflet și spirit. Pentru înțelegerea rondurilor (a globurilor de fapt (n.tr.)) este important să numim altfel aceste componente. Putem numi corpul: specia umană; sufletul: personalitatea umană; spiritul: individualitatea umană. Dacă vă este clar acest lucru, veți vedea că oamenii se deosebesc foarte puțin unul de altul din punct de vedere al speciei; este o asemănare generală. Oamenii sunt însă foarte diferiți unul de altul din punctul de vedere al personalității. Ceea ce este personal este privit ca distinctiv. Ceea ce este individual este însă privit ca general, ca spirit uman general. Specie: în esență ceea ce este corporal;

personalitate: în esență ceea ce este sufletesc; individualitate: în esență ceea ce este spirit.

Vrem să urmărim mai întâi primele două componente: specia și personalitatea. Personalitatea a fost pregătită în epoca lunară. Ceea ce vine din epoca lunară, este personalitatea. Ceea ce purtăm în noi ca specie, așa cum arătăm noi acum, structura corporală, este în esență o întipărire pământească, o organizare pământească. Întreaga evoluție pământească de după stadiul Pralaya este prezentă pentru a aduce treptat forma corpului uman atât de departe încât pe de o parte personalitatea să se poată lega cu această formă și pe de altă parte cele două să poată deveni reședința spiritului, a individualității.

Acum este deosebit de util să urmărim separat specia, personalitatea și individualitatea.

Prima componentă: specia. Gândiți-vă la un stadiu Pralaya, un stadiu crepuscular. Din aceasta se formează mai întâi o sferă (unde apare acum în cele câteva rânduri noțiunea de sferă, este vorba de noțiunea de glob (n.tr.)) care însă nu este o sferă propriu-zisă, ci care conține doar forța de a fi o sferă. În ea sunt conținute forțele formei – arhetipurile, încă nu formele, ceața. Din aceasta se detașează prima sferă. În această sferă trăiesc speciile umane în arhetipuri – stadiul Arupa. Această sferă devine mai densă acum; astfel sunt formate gândurile în această sferă a speciei umane. Acum gândurile se mișcă în această sferă. Acesta este al doilea stadiu [stadiul Rupa]. Al treilea stadiu este cel în care a doua sferă se transformă într-o sferă astrală.

Ce erau mai înainte doar specii-gânduri în arhetipuri, acum devin specii astrale. Pe sfera a treia trăiesc speciile umane astrale. Sfera a patra este deja fizică. Pentru prima dată avem specii umane fără capacitatea de a evolua, dar cu densitate, cu duritate fizică dacă le-am atinge. În timp ce se petrec aceste lucruri, se dezvoltă în același fel ca specii alte regnuri ale naturii: specii animale, specii vegetale, specii minerale care există ca forme; ele însă nu pot încă trăi. Gândiți-vă la un mulaj de ghips; așa ceva erau ele. Pe sfera a cincea totul va deveni din nou formă astrală transformată, pe sfera a șasea totul devine din nou gând iar pe sfera a șaptea totul se transformă din nou într-o stare fără formă, monadică. Apoi vine un stadiu Pralaya.

Note

La această ediție

Titlurile:

Titlul volumului a fost dat de către editor din titlurile celor două cicluri de conferințe.
Partea I și partea a II-a: *Titlurile ciclurilor de conferințe* și *titlurile conferințelor separate* sunt date de Rudolf Steiner.
Partea a III-a. *Titlurile orelor private* corespund titlurilor din notițele Mariei Steiner.
Partea a IV-a. *18 octombrie 1903.* Titlu de Rudolf Steiner.
27 octombrie, 21 decembrie 1903: Titluri date de către editor.
Celelalte titluri provin de la stenograful Franz Seiler.

Note la text

I
Despre lumea astrală

Documente: De la conferințele despre lumea astrală Franz Seiler (1868-1959) și Walter Vegelahn (1880-1959) au luat notițe pe care le-au prelucrat mai târziu independent unul de altul în text care se poate citi. Acestei părți îi stă la bază în esență textul lui Franz Seiler, în câteva locuri fiind completat cu formulări mai scurte dar mai clare ale lui Vegelahn. În această parte nu este vorba despre notițe luate cuvânt cu cuvânt de la conferințele lui Rudolf Steiner, ci sunt conținutul și structura conferințelor bine documentate prin notițele celor doi. Stenogramele originale ale lui Seiler ca și traducerea întreprinsă de el a notițelor lui stenografiate se găsesc în arhiva moștenirii literare a lui Rudolf Steiner; de la Vegelahn există numai prelucrări.

Noi vorbim despre șapte taine ale lumii: Vezi și conferința din 18 octombrie 1903 din prezentul volum.

Misterioasă în lumina zilei ...: Goethe, Faust I, versul 672.

Goethe ... în imnul său în proză „Natura": În volumul „Scrierile de științe naturale ale lui Goethe" , editat de Rudolf Steiner în volumul II, pag. 5.

Charles Webster Leadbeater, 1847-1934, teosof englez, „Planul astral, priveliștea lui, locuitorii lui și fenomenele lui", traducere în limba germană de Günther Wagner, Leipzig 1903.

El l-a creat pe om masculin-feminin: Geneza 1: 27.

Scena cu Homunculusul: în scrierea lui Goethe „Faust", volumul II, actul 2, laboratorul.

Cum şi-a reprezentat Platon cândva lumea ideilor: Platon, 427-347, î. Ch. Despre învățătura ideilor sale vezi în special dialogurile „Phaidon", „Politeia" și „Parmenides".

Empedocle, aproximativ 490-430 î. Ch., filosof presocratic, organizator statal și medic în Sicilia și Italia de jos. Fragment B 26:

> „Ele [elementele] rămân aceleaşi, totuşi desfăşurându-se unul prin celălalt
> Ele devin oameni şi toate celelalte fiinţe nenumărate,
> Acum în a *iubirii* putere adunându-se într-o plăsmuire,
> Acum prin *ură* şi ceartă împrăştiindu-se din nou.

Compară și capitolul „Înțelepciunea Misterelor și a miturilor" din volumul lui Rudolf Steiner „Creștinismul ca fapt mistic și Misterele antichității", GA 8.

Despre care ne relatează şi scrierile lui Platon: în dialogurile „Timaios" şi „Kritias", Platon scrie despre insula Poseidonis.

Helena Petrowna Blavatsky, 1831-1891. „Doctrina secretă", volumul 1, strofa-Chan 1: Mama eternă, învеşmântată cu veşmântul ei permanent invizibil, a ațipit din nou în timpul celor șapte eternități.

Olympiodoros, anul 6 d. Ch., filosof grec al școlii neoplatoniciene, comentator al lui Platon.

Homer, „Odiseea" ... că Odiseu ar fi coborât în lumea subpământeană: Cântul 11, vers 576 și următoarele.

*Platon, când el vo*rbește *despre reamintirea stărilor sufletești superioare*: În „Menon", 81 d.

Cosmosul iubirii, Compară cu expunerea lui Rudolf Steiner din scrierea sa „Știința ocultă", GA 13, 1910, în capitolul „Prezentul și viitorul evoluției cosmice și al evoluției omului", și conferința din 20 mai 1908 din „Evanghelia după Ioan", GA 103.

Dumnezeu nu se lasă batjocorit ... : Epistola lui Pavel către galateni, 6: 7.

„Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa”: Ioan 14: 6.

„Tot ce e vremelnic, e numai un simbol”: Goethe, „Faust”, partea a II-a, vers 12104-5.

„Ceea ce ochiul nu a văzut”: Prima epistolă a lui Pavel către corinteni, 2: 9.

Galileo Galilei, 1564-1642.

Giordano Bruno, 1548-1600.

„Aici nu este aer, nu este apă, aici nu poate trăi nici un om cu inima liniştită.”: Cartea egipteană a morţilor, capitolul 175.

Goethe spune: „Omul greşeşte cât timp se străduieşte.”: „Faust”, partea I, vers 317.

Maximilien de Robespierre, 1758-1704, revoluţionar francez.

Socrate, 470-399 î. Ch.

Cristofor Columb, 1450-1306.

„Şi fiindcă eu m-am rugat pentru înţelepciune ...”: Cartea înţelepciunii lui Solomon, 7: 7-8.

II
Lumea spiritului sau Devachan

Documente: Despre lumea spiritului Rudolf Steiner a ţinut şase conferinţe în ianuarie-februarie 1904; la prima conferinţă (21 ianuarie 1904) nu s-au luat notiţe; de la a doua şi până la a şasea conferinţă există scurte notiţe stenografice ale lui Franz Seiler; însă el nu le-a tradus atunci. Abia după cel de-al doilea război mondial, adică în anii ”50, Seiler a încercat – pe atunci el avea deja peste 80 de ani – la îndemnul celor de la moştenirea literară a lui Rudolf Steiner să traducă acele notiţe stenografice fragmentare atât cât le-a putut descifra şi le-a dictat unui dactilograf. Dictarea respectivă stă la baza acestei părţi a doua, la care din cauza caracterului aforistic al textului original nu a fost posibilă o prelucrare. Prelucrarea se limitează la stilistică, la corectarea numelor şi la dovezi respectiv adăugarea de citate. Notiţele de la conferinţa a cincea (18 februarie 1904) nu au fost cuprinse în acest volum; ea tratează aura

omului și este cuprinsă în capitolul „Despre formele gândurilor și despre aura umană” a volumului „Teosofie”.

Cu opt zile în urmă: De la conferința din 21 ianuarie 1904 nu există nici o notiță.

Chiar de-ai străbate-oceanul de-a înotul: Goethe, citat din „Faust”, partea a II-a, versurile 6239-6248.

Ia cheia asta! ... Acolo-n jos urmând-o, drept la Mume: la locul citat, versurile 6259, 6264.

Și pe vremea lui Plutarh s-a vorbit despre Împărăția Mumelor: Plutarh, aproximativ 46-120 d. Ch., Biografia lui Marcel, secțiunea 20.

Coboară deci ... Fugi din tot-făcutul: „Faust”, partea a II-a, versurile 6275-6278.

Descrierea unui hindus: Nu s-a dovedit.

Apostolul Pavel spune: Toată creația suspină de durere ... : Epistola lui Pavel către romani, 8: 19.

Goethe vorbește ... despre aerul de foc: „Faust”, partea I, versul 2069. compară și conferința lui Rudolf Steiner din 3 iunie 1907, GA 99.

Alfred Percy Sinnen, 1840-1921, „Lumea ocultă”, 1881, traducere în limba germană, Leipzig, fără an. Vezi și „Scrisorile lui Mahatma”, Graz 1977.

Goethe ... „Povestea despre șarpele verde și frumoasa floare de crin”: În nuvela „Conversațiile emigranților germani”. Vezi de asemenea scrierile și conferințele lui Rudolf Steiner referioare la basmele lui Goethe în ediția specială „Revelația secretă a lui Goethe în basmul său despre șarpele verde și frumoasa floare de crin” ,Dornach 1999.

Războiul de țesut șuierător al timpului: Goethe, „Faust”, partea I, versul 508.

așa cum îl face Goethe pe al său Faust să descrie, acolo unde stau Mumele: Goethe, „Faust”, partea a II-a, versurile 6283, 6483 și următoarele.

Tot înainte!: Goethe, „Faust”, partea a II-a, versurile 6255, 6256.

Johann Gottlieb Fichte, 1762-1814, „Conferințe introductive în metodologie, citite în toamna anului 1913 la Universitatea din Berlin”.

În numărul opt al revistei „Lucifer ...": Numărul opt al revistei „Lucifer-Gnosis" (până în decembrie 1903: „Lucifer") a apărut în inanuarie 1904, el conține prima parte a articolului „Despre aura omului" (GA 34).

Tot ce e vremelnic...: Goethe, „Faust", partea a II-a, corul mistic, versurile 12104-12109.

ce se numește în teosofie Devachan, regiunea zeilor: Rudolf Stiner înlocuiește expresiile teosofice „Devachan" sau „lumea mentală" cu diverse alte denumiri: țara spiritului, regiunea spiritului, împărăția spiritului și altele.

„Acesta ești tu" și „Eu sunt Brahma": Tat twam asi – și Aham brahma asmi. Compară conferința lui Rudolf Steiner din 19 octombrie 1905 „Noțiuni fundamentale ale teosofiei. Sufletul și spiritul omului.", GA 54.

Christian Rosencreutz, vezi expunerea lui Rudolf Steiner „Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz" (GA 35).

Până în 1875: vezi conferințele lui Rudolf Steiner din octombrie 1915, „Mișcarea ocultă din sec. XIX și importanța ei culturală" , GA 254.

Celor care au deja, acelora li se va da și mai mult: Luca 12: 48.

Acesta este Fiul meu preaiubit în care îmi găsesc plăcerea: Matei 17: 5, Marcu 9: 7, Luca 9: 35.

În crezul creștin aceasta sună așa: Prima propoziție a crezului creștin este următoarea: Eu cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl atotputernic, creatorul Cerului și al Pământului, al tuturor celor văzute și al celor nevăzute. Și în Iisus Christos, Fiul lui Dumnezeu, născut din Tatăl din veșnicie, Dumnezeu din Dumnezeu, Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat: născut și nu făcut.

Conform aforismului lui Platon ... sufletul cosmic este așezat în formă de cruce în Univers: În „Timaios", capitolul 8. Rudolf Steiner folosește aici o formulare a filosofului vienez cunoscut de el personal, Vinzenz Knauer, din lucrarea sa „Problemele principale ale filosofiei în evoluția lor și rezolvarea lor parțială de la Thales până la Robert Hamerling", Viena și Leipzig 1892, pag. 96 (aparținând bibliotecii lui Rudolf Steiner și fiind subliniată de el): „Mitul se raportează aici la Timaios, Dumnezeu a așezat acest suflet cosmic în formă de cruce în Univers și l-a crucificat pe trupul cosmic."

Iahve l-a format pe om dintr-un bulgăre de pământ şi a suflet în el suflare de viaţă: Geneza 2: 7.

Moarte, unde este boldul tău: 1 Corinteni 15: 55.

autoarea broşurii „Lumina pe cărare": Mabel Collins, 1851-1927. Rudolf Steiner a scris o exegeză la această broşură (1903/1904) (vezi GA 264, pag. 441 şi următoarele.) – Citatul „Dacă tu ai cunoscut adevărul ..." nu este dovedit.

„Şi fiindcă eu m-am rugat pentru înţelepciune ... / Propter hoc optavi": Cartea înţelepciunii lui Solomon, 7: 7-8.

III
Ore private

Documente: În locuinţa Mariei von Sivers din Berlin-Schlachtensee Rudolf Steiner a ţinut în vara anului 1903 o serie de ore private pentru ea, sora ei Olga von Sivers şi prietena lor Maria von Strauch-Spettini. Marie von Sivers (Marie Steiner) a luat notiţe pe care le-a prelucrat mai târziu sub formă de text.

„Tot ce e vremelnic..." , Goethe, „Faust", partea a II-a, versul 12104.

Wilhelm von Humboldt, 1769-1835. Textual: „Merită să trăim atât de mult cât să asimilăm aceste comori în noi." Scrisoare către August Wilhelm von Schlegel din 21 iunie 1923.

La războiul de ţesut al timpului: Goethe, „Faust", partea I, versurile 508-509 (Spiritul Pământului):

> Astfel lucrez eu la războiul de ţesut şuierător al timpului
> Şi creez Divinităţii viu veşmânt.

IV
Nouă conferinţe separate

Documente: 18 octombrie 1903. I. Autoreferat al lui Rudolf Steiner; II. Raport al lui Richard Bresch. – Textele celorlalte conferinţe au fost prelucrate de Franz Seiler pe baza notiţelor sale stenografiate şi anume – ca în cazul conferinţelor despre „Lumea spiritului sau Devachan" aproximativ în anii 1952-1953. Nu este vorba de o redare cuvânt cu cuvânt, ci de o redare a conţinutului expunerilor lui Rudolf Steiner. Stenogramele originale ale lui Seiler s-au păstrat şi au putut fi

verificate. Citatele biblice din conferințele din 24 noiembrie și 8 decembrie 1903 sunt doar indicate în stenograma originală și au fost completate de către stenograf la transcriere.
Publicații anterioare:

18 octombrie 1903 (Autoreferat): „Lucifer", noiembrie 1903; în GA 34.

18 octombrie 1903 (Raport): „Der Vähan", nr. 5, noiembrie 1903.

27 octombrie 1903: „Contribuții la operele complete ale lui Rudolf Steiner", nr. 118 / 119, vara 1997.

21 decembrie 1903: „Contribuții la operele complete ale lui Rudolf Steiner", nr. 32, Crăciun 1970.

29 decembrie 1903 (rezumat): „Contribuții la operele complete ale lui Rudolf Steiner", Michaeli 1975.

Nicolaus Cusanus a fost cel care a apărut din nou în Copernic:

Nicolaus Cusanus (Nicolaus din Cusa), 1401-1464, episcop de Basel în 1450, cardinal în 1448, a fost teolog, filosof, astronom, matematician și politician al bisericii. Înfățișat în detaliu de către Rudolf Steiner în scrierea „Mistica în zorii vieți spirituale a timpului nostru și legătura ei cu o concepție modernă despre lume", GA 7.

Nicolaus Copernic, 1473-1543, astronom, fondator al concepției heliocentrice despre lume.

Filon din Alexandria, 25 î. Ch.-50 d. Ch.

Baruch Spinoza, 1632-1677.

Johann Gottlieb Fichte, 1762-1814.

În cărțile doamnei Blavatsky: „Isis dezvăluită", 1877; „Doctrina secretă", 1888, în limba germană 1899.

În numărul din septembrie al revistei „Lucifer": În numărul 4 al revistei „Lucifer" a apărut ultima secțiune a articolului lui Rudolf Steiner „Inițiere și Mistere", în GA 34.

Până în anul 1875: În 1875 a fost întemeiată la New York Societatea Teosofică de către H. P. Blavatsky și colonelul H. S. Olcott. Vezi și conferințele lui Rudolf Steiner din octombrie 1905 „Mișcarea ocultă în sec. XIX și importanța ei culturală", GA 254.
Conținutul conferinței pe care Rudolf Steiner a ținut-o în 18 octombrie 1903 cu prilejul Primei Adunări Generale a Secțiunii Germane a Societății Teosofice despre „Cercetarea istoriei oculte", el l-a scris într-un autoreferat pentru revista „Lucifer" (în nr. 6 din noiembrie 1903; în GA 34, pag. 53 și următoarele). În afară de aceasta a apărut un raport în revista „Der Vähan". Fiindcă autoreferatul și raportul se completează reciproc, ele sunt redate amândouă aici.

Richard Bresch, editorul revistei teosofice „Der Vähan".

Günther Wagner, 1842-1930, membru al Societății Teosofice din 1895. Scrisoarea lui Rudolf Steiner către Günther Wagner din 24 decembrie 1903 este publicată și în volumul „Din istoria și din conținuturile primei secțiuni a Școlii Esoterice din anii 1904-1914". Informații suplimentare ale lui Rudolf Steiner privind problema celor șapte secrete ca și despre secretul celei de-a cincea rase se află în următoarele conferințe: 28 octombrie 1903, prima conferință din „Lumea astrală"; 13 iunie 1906 în GA 94.

Cesare Lombroso, 1836-1909, antropolog italian, profesor de medicină legală și psihiatrie în Turin.

De ce mă numiți desăvârșit? Luca 18: 19 și Matei 19: 17.

2 noiembrie 1903, „Reprezentările anterioare ale lui Dumnezeu": Compară conferința publică a lui Rudolf Steiner din 7 noiembrie 1903, „Ființa Divinității din punct de vedere teosofic", în GA 52.

Henoteism: Desemnare pentru politeismul monoteist al multor popoare, care deși credeau în existența mai multor zei, apelau totuși numai la unul dintre ei.

Eschil, aproximativ 525-456 î. Ch., dramaturg tragic grec.

Socrate, 427-399 î. Ch., filosof grec.

Ludwig Feuerbach, 1804-1872. „Prelegeri despre esența religiilor", conferința 20: „Fiindcă nu Dumnezeu l-a creat pe om după chipul Său, așa cum scrie în Biblie, ci omul l-a creat pe Dumnezeu după chipul său, așa cum am arătat eu în „Esența creștinismului."

Iehova ... în „Doctrina secretă” zeul zămislirii: H. P. Blavatsky, „Doctrina secretă”, volumul II, „Antropogeneza”, comentariu la strofa a X-a.

cum se vorbește și într-una din strofele Chan despre cele mai înalte Spirite planetare: H. P. Blavatsky, „Doctrina secretă”, volumul II, „Antropogeneza”, comentariu la strofa I.

ce se află în strofele Chan din partea a doua a scrierii „Doctrina secretă” a doamnei Blavatsky: Blavatsky, „Doctrina secretă”, volumul II, „Antropogeneza”, strofa VIII.

21 decembrie 1903: Această conferință este conferința cea mai veche de Crăciun ținută de Rudolf Steiner, de la care există notițe. Deși aici este vorba de asemenea despre notițe ale auditorilor, s-a putut păstra starea de spirit a expunerii lui Rudolf Steiner. S-a făcut abstracție de completarea textului care prezintă câteva lacune evidente, cu următoarea excepție: Desemnarea lăsată liberă în notițe pentru ființa pe care buddhiștii chinezi „o venerau ca pe Fiul zeilor cerești”, care apare în conferință cu numele „ A-mi-t'o”, este pusă în paranteze drepte. Denumirea chineză a ființei Dhyani-Buddha provine din cuvântul sanscrit „Amitabha” și înseamnă „fiind în posesia Luminii infinite”.

Immanuel Kant, 1724-1804, „Două lucruri umplu inima …”, Critica rațiunii practice, volumul II, Încheiere.

Kepler a spus următoarele: Formularea nu a fost dovedită.

Predica de pe munte: Matei 5: 1 și următoarele versete. Expuneri suplimentare ale lui Rudolf Steiner privind predica de pe munte se găsesc în conferințele din 19 ianuarie 1907 (GA 97), din 1, 8 și 20 februarie 1910 (GA 116) și din 9 și 10 septembrie 1910 (GA 123).

Fericiți sunt ... Matei 5: 3, compară și conferința din 4 ianuarie 1904, „Teosofie și creștinism”, în GA 52.

Explicarea noțiunilor teosofice hinduse

Arhat	inițiat, învățător ocult, Adept, Mahatma sau Maestru.
Arupa	fără formă.
Planul Arupa	vezi mai jos Plane.
Lumea astrală Nivelul astral Lumea sufletească	vezi mai jos Plane.
Atma	al șaptea principiu al omului, Sinea sa divină superioară. Numit de Rudolf Steiner și „Om-Spirit”.
Avatar	entitate spirituală înaltă care se încarnează într-un corp uman pentru a prelua diferite misiuni în evoluția omenirii. Vezi și expunerea lui Rudolf Steiner în conferința din 15 februarie 1909 (GA 109/111).
Budhi	suflet cosmic. Al șaselea principiu al entității umane: sufletul spiritual. Numit de Rudolf Steiner „Spiritul Vieții”.
Budhi-Manas	Manas superior, Eu superior (în opoziție cu Kama-Manas, Sinea inferioară).
Chela	discipol spiritual.
Dangma	suflet purificat, inițiat.
Devachan	lumea spirituală. Vezi mai jos Plane.
Ființe Deva	entități ale planului Devachan.
Kama	lumea dorințelor sau lumea pasiunilor.
Kamaloka	lumea poftelor.
Kama-Manas	conștiența pământească sau conștiența inferioară. Numit de Rudolf Steiner „sufletul rațiunii”.

Corpul cauzal	extractul corpului eteric şi al celui astral, pe care omul îl poartă din viaţă pământească în viaţă pământească şi îl îmbogăţeşte mereu.
Focul Kundalini, lumina Kundalini	forţa şarpelui. Desemnat de Rudolf Steiner în volumul „Cum se dobândesc cunoştinţe despre lumile superioare” ca „forţa de percepţie spirituală”.
Stadiul lunar	timpul în care Pământul era în stadiul lunar.
Mahatma	Maestru.
Manas	spirit. Al cincilea principiu al omului, numit de Steiner „Sinea Spirituală”.
Corpul Mayavi-Rupa	corpul spiritual pe care şi-l poate forma din corpul mental numai Adeptul.
Nirmanakaya	corpul spiritual al unei fiinţe Buddha perfecte.
Fiinţe Pitri	taţi sau predecesori ai omului pământesc în evoluţia lunară şi în cea solară.
Plane	denumire teosofică pentru cele şapte plane, nivele sau lumi, înlocuite de Rudolf Steiner ulterior prin expresii germane:

Denumire Teosofică	*Denumire antroposofică*
Planul fizic	lumea fizică, lumea pământească.
Planul astral, lumea astrală	lumea sufletească, lumea imaginativă.
Devachan, planul mental	lumea spirituală, lumea armoniei sferelor, lumea inspiraţiei.
Rupa-Devachan	Devachan inferior, lumea cerească.
Arupa-Devachan	Devachan superior, lumea raţiunii, lumea intuiţiei.
Planul Budhi	lumea providenţei.

	Planul Nirvana	lumea divină în care nu există nici spațiu nici timp. Această lume aflată deasupra lumii providenței este aceea „pentru care în limbile europene nu se poate da încă un nume în modul just.” (Rudolf Steiner în conferința din 25. 10.1909 din GA 116).
	Planul Paranirvana	lume aflată deasupra lumii Nirvana.

Rase-rădăcină — cele șapte perioade ale evoluției pământești:

1. perioada polară
2. perioada hiperboreană
3. perioada lemuriană
4. perioada atlanteană
5. perioada postatlanteană
6. a șasea perioadă principală
7. a șaptea perioadă principală.

Subrase — epoci de cultură ale perioadei postatlanteene:

1. epoca de cultură indiană
2. epoca de cultură persană
3. eopca de cultură egipto-caldeo-babiloniană
4. epoca de cultură greco-latină
5. epoca de cultură germano-anglo-americană
6. a șasea epocă de cultură
7. a șaptea epocă de cultură.

Rupa — formă.

Despre notițele de la conferințe

Din autobiografia lui Rudolf Steiner
„Cursul vieții mele” (cap. 33, 1925)

Există așadar două rezultate ale activități mele antroposofice: mai întâi cărțile mele publicate pentru întreaga lume; apoi un mare număr de cursuri, care urmau să fie gândite la început ca tipărituri private și vândute doar membrilor Societății Teosofice (mai târziu antroposofice). Acestea erau manuscrise care au fost făcute mai mult sau mai puțin bine în timpul conferințelor, și care – din lipsă de timp – nu au putut fi corectate de mine. Cuvintele rostite oral aș fi preferat să fi rămas doar cuvinte rostite oral. Dar membrii au vrut tipărirea privată a cursurilor. Așa au apărut ele. Dacă aș fi avut timp să îndrept lucrurile, atunci restricția impusă la început „numai pentru membri” nu ar fi existat. Acum restricția respectivă a fost eliminată de mai mult de un an.
Aici, în „Cursul vieții mele”, este necesar să spun, înainte de toate, cum se inserează cele două lucruri: cărțile mele publice și aceste tipărituri private, în ceea ce eu am elaborat ca antroposofie.

Cine vrea să urmărească propria mea luptă interioară și activitatea pentru plasarea antroposofiei în fața conștienței epocii actuale, trebuie să facă aceasta prin intermediul scrierilor publice generale. În ele explic tot ceea ce există ca năzuință de cunoaștere de-a lungul timpului. Acolo este dat ceea ce mi s-a structurat în „vederea spirituală”, ceea ce a devenit – desigur în multe privințe într-un mod imperfect – edificiul antroposofiei.

Lângă cerința de a clădi „antroposofia” și de a servi numai celor ce rezultă când avem de oferit civilizației actuale comunicări din lumea spirituală, a apărut și o alta, și anume de a veni pe deplin în întâmpinarea a ceea ce s-a manifestat drept necesitate sufletească, drept nostalgie spirituală din partea membrilor.

Înainte de toate a existat o puternică tendință de a audia Evangheliile și conținutul scrierilor biblice, reprezentate în general în lumina care s-a arătat ca lumină antroposofică. Oamenii voiau să audieze cursuri despre aceste revelații date omenirii.

În timp ce au fost ținute serii de conferințe în sensul acestei cerințe, a mai apărut încă una. La aceste conferințe participau numai membri. Ei erau familiarizați cu comunicările de început ale antroposofiei. Lor li se putea vorbi ca unor avansați în domeniul antroposofiei. Ținerea acestor conferințe interne era de așa natură încât nu puteau fi redate în scrieri destinate publicului larg.

În cercuri interne puteam vorbi într-un fel despre lucruri care, dacă ar fi fost de la început destinate publicului larg, ar fi *trebuit* să fie structurate altfel.

În dualitatea scrierilor publice și a celor private a fost ceva ce provenea din două baze diferite. Scrierile publice sunt rezultatul a ceea ce lupta și lucra în mine; în tipăriturile private luptă și lucrează auditoriul împreună cu mine. Eu

aud vibrațiile din viața sufletească a membrilor, iar în viața mea interioară, în ceea ce aud ia naștere conținutul conferinței.

Nu s-a spus nicăieri, nici în cea mai mică măsură ceva ce nu ar fi rezultatul pur al antroposofiei care se forma. Nu poate fi vorba de nici o concesie făcută prejudecăților sau presentimentelor membrilor. Cine citește aceste tipărituri private, le poate lua în sensul cel mai deplin drept ceea ce are de spus antroposofia. De aceea am putut, fără nici o ezitare, pe când au fost aduse acuzații prea insistente în această direcție, să renunțăm la măsura de a răspândi aceste tipărituri numai în cercul membrilor. Va trebui să se țină seama de faptul că în conferințele nerevizuite de mine se găsesc greșeli.

O judecată asupra conținutului unei astfel de tipărituri private va putea fi, desigur, numai de competența celui care știe ce se admite ca premisă la judecata respectivă. Această premisă este, pentru majoritatea acestor tipărituri private, *cel puțin* cunoașterea antroposofică a omului, a Cosmosului, în măsura în care esența sa este reprezentată în antroposofie, și a ceea ce se găsește drept „istorie antroposofică" în comunicările din lumea spirituală.